

Kulturstatistikk 2008

I denne serien vert det hovudsakleg publisert primærstatistikk, data frå statistiske rekneskapssystem og resultat frå spesielle teljingar og undersøkingar. Serien har framfor alt referanse- og dokumentasjonsføremål. Presentasjonen skjer vesentleg i form av tabellar, figurar og naudsynt informasjon om datamaterialet, innsamlings- og arbeidsmetodar, samt omgrep og definisjonar. I tillegg vert det gitt ei kort oversikt over hovudresultata. Serien omfattar òg Statistisk årbok

© Statistisk sentralbyrå, desember 2009	Standardteikn i tabellar	Symbol
Ved bruk av materiale frå denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå givast opp som kjelde.	Tal er umogleg	.
	Oppgåve manglar	..
	Oppgåve manglar førebels	...
	Tal kan ikkje offentleggjerast	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-7697-2 Trykt versjon	Mindre enn 0,5 av den brukte eininga	0
ISBN 978-82-537-7698-9 Elektronisk versjon	Mindre enn 0,05 av den brukte eininga	0,0
ISSN 0800 2959 Trykt versjon	Førebels tal	*
ISSN 1504-2121 Elektronisk versjon	Brot i den loddrette serien	—
Emne: 04.02.20 Fritidsvirksomhet, kulturell tjenesteyting og sport	Brot i den vassrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimalskiljeteikn	,

Forord

NOS Kulturstatistikk er ein årleg publikasjon som inneheld tal og opplysningar på 13 ulike kulturområde, og tal for offentlege utgifter, privat forbruk og næringsstatistikk for kultur og kulturelle tenester. Talmaterialet byggjer på fleire kjelder, men er i all hovudsak basert på tal frå Statistisk sentralbyrå, andre offentlege institusjonar og interesseorganisasjonar.

Formålet er å gi ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike område innanfor norsk kultur. Kulturstatistikk vart t.o.m. 2003 publisert i serien Noregs offisielle statistikk. I åra 2004 og 2005 blei kulturstatistikk publisert i serien Statistiske analysar, mens ein gjekk attende til NOS-serien i 2006.

Kulturstatistikk 2008 er òg å finne på Statistisk sentralbyrå sine Internettsider.

Publikasjonen er utarbeidd av rådgivar Liv Taule og konsulent Asta Bårdseth i samarbeid med Kultur- og kyrkjedepartementet. Ansvarleg seksjonssjef er Terje Risberg, Seksjon for utdanningsstatistikk.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 20. november 2009

Øystein Olsen

Johan-Kristian Tønder

Innhald

1.	Offentlege utgifter	12
1.1.	Nokre resultat	12
1.2.	Om statistikken for dei offentlege utgiftene	16
1.3.	Omgrep og definisjonar	17
1.4.	Samanlikningar	18
2.	Privat forbruk	25
2.1.	Nokre resultat	25
2.2.	Om statistikken – privat forbruk	28
3.	Nærings- og sysselsetjingsstatistikk	31
3.1.	Nokre resultat	31
3.2.	Om statistikken	38
3.3.	Omgrep og definisjonar	38
4.	Kunstpoltiske tiltak	53
4.1.	Nokre resultat	53
4.2.	Om dei ulike organisasjonane og ordningane	56
5.	Scenekunst	63
5.1.	Nokre resultat	63
5.2.	Om statistikken - dei ulike scenekunstorganisasjonane	66
6.	Musikk	77
6.1.	Nokre resultat	77
6.2.	Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet	80
7.	Festivalar	89
7.1.	Nokre resultat	89
7.2.	Om statistikken - festivalar	91
8.	Museum og samlingar	95
8.1.	Nokre resultat	95
8.2.	Om museumsstatistikken	100
8.3.	Kulturbruksundersøkingane	102
9.	Bibliotek	111
9.1.	Nokre resultat	111
9.2.	Om bibliotekstatistikken	114
9.3.	Pliktavlevering	116
9.4.	Kulturbruksundersøkingane	116
10.	Arkivverket	127
10.1.	Nokre resultat	127
10.2.	Om statistikken - Arkivstatistikk	129
11.	Bøker	133
11.1.	Nokre resultat	133
11.2.	Om bokstatistikken	134
11.3.	Omgrep	135
11.4.	Feilkjelder og uvisse	135
12.	Aviser, vekepresse og fagpresse	141
12.1.	Nokre resultat	141
12.2.	Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse	144
13.	Film og kino	151
13.1.	Nokre resultat	151
13.2.	Om statistikken og dei ulike organisasjonane	153
13.3.	Omfang, publisering og samanlikningar	154
14.	Radio og TV	160
14.1.	Nokre resultat	160
14.2.	Om radio- og TV-statistikken	165
15.	Kulturminne	173
15.1.	Nokre resultat	173
15.2.	Om statistikken kulturminne og kulturminnevern	175
16.	Idrett og friluftsliv	184
16.1.	Nokre resultat	184
16.2.	Om statistikken og organisasjonane	186
17.	Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	194
17.1.	Nokre resultat	194
17.2.	Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	196

Figurregister

Offentlege utgifter

1.1.	Offentlege utgifter til kultur og kyrkje. 2002-2008. Millionar kroner	12
1.2.1.	Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2008. Prosent	13
1.2.2.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2008. Kroner per innbyggjar. 14	
1.3.1.	Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje i kommunane. 2008. Prosent	15
1.3.2.	Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje i kommunane, etter fylke. 20087. Kroner per innbyggjar	15
1.3.3.	Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje for kommuneonsern, etter fylke. 2007-2008. Prosent av totale netto driftsutgifter	16

Privat forbruk

2.1.	Årlege utgifter per hushald til kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 1997-1999 til 2006-2008. Kroner	25
2.2.	Årlege utgifter per hushald til tenester, kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 2008-prisar. 2006-2008. Prosent	26
2.3.	Årlege utgifter per hushald i gruppa kulturelle tenester, underhaldning. 1997-1999 til 2006-2008. Kroner	26
2.4.	Konsum i hushald, etter type kulturgode. 2008. Prosent	27
2.5.	Konsum i hushald, hovudgrupper, gjeldande prisar. 1998-2008. Millionar kroner	27
2.6.	Konsum i hushald, gruppa fritidstenester, gjeldande prisar. 1996-2006. Millionar kroner	28

Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

3.1.	Talet på føretak i kulturnæringane ¹ . 2002-2008	31
3.2.	Sysselsetjing per føretak. Næring 22, etter fylke. 2006	32
3.3.	Sysselsetjing per føretak. Næring 92, etter fylke. 2006	33
3.4.	Prosent endring i talet på sysselsette 15-74 år for "kulturnæringane", etter arbeidsstadsfylke. 4. kvartal 2007 til 4. kvartal 2008	34
3.5.	Sysselsette 15-74 år, etter kjønn. Næring 22. 2000-2008	35
3.6.	Sysselsette 15-74 år, etter kjønn. Næring 92. 2000- 2008	36
3.7.	Sysselsette 15-74 år, etter kjønn. Næring 74 og 36.30. 2003-2008	37

Kunstopolitiske tiltak

4.1.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2008. Millionar kroner	53
4.2.	Stipend og heimlar, etter stipendtype. 2008. Prosent	55

Scenekunst

5.1.	Tilskodarar ved teater og opera og frie grupper innan teater og dans. 1999-2008	63
5.2.	Tilskodarar ved teater og opera. 2005-2008	64
5.3.	Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra. 2003-2008. 1 000 kroner	65

Musikk

6.1.	Orkester. Tilhøyrarar per konsert. 2005-2008	77
6.2.	Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2008	79
6.3.	Norges Korforbund. Talet på kormedlemmer, etter krins. 2008. Prosent	79
6.4.	Elevar i kommunale kultur- og musikkskolar, etter fylke. 2005-2008	80

Festivalar

7.1.	Tilskot til musikkfestivalar. Gjennomsnitt per festival, etter kategori. 2001-2008. 1 000 kroner	89
7.2.	Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2004-2008	90

Museum og samlingar

8.1.	Samlingar i norske museum. 2007-2008. 1 000	95
8.2.	Besøk i norske museum, etter fylke. 2008	96
8.3.	Enkeltbesøk og gruppebesøk ved musea. 2002-2008. Prosent	97
8.4.	Driftsinntekter etter inntektstype og museumstype. 2008. Prosent	98
8.5.	Driftsutgifter, etter kostnadstype og museumstype. 2008. Prosent	99

Bibliotek

9.1.	Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2008	111
9.2.	Folkebibliotek. Utlån. 1998-2008	112
9.3.	Bøker og periodika i fag- og forskingsbibliotek, etter bibliotektype. 2008	113

Arkiverket

10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 1998-2008	127
10.2.	Riksarkivet. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2008	128
10.3.	Statsarkiva. Utlån til andre arkivinstitusjonar. 1998-2008	128
10.4.	Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2008. Millionar	129

Bøker

11.1.	Utgjevne bøker og småtrykk, etter emne. 2000-2008. Talet på titlar	133
11.2.	Personar som les bøker, etter alder og kjønn. 2008. Prosent	134

Aviser, vekepresse og fagpresse

12.1. Aviser. Opplagstal, etter type. 2001-2008	141
12.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2004-2008	142
12.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe 1 2 3. 2003-2008	143
12.4. Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1991-2008. Prosent	144

Film og kino

13.1. Kinobesøk. Utanlandske og norske filmar. 2000-2008. 1 000 personar	151
13.2. Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter kjønn. 1994-2008. Prosent	153

Radio og TV

14.1. NRK1 og NRK2. Sendetid, etter programtype. 2007-2008. Prosent.....	161
14.2. TV 2. Sendetid etter programtype. 2007-2008	162
14.3. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2007-2008 ...	162
14.4. Radiolytting blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 1997-2008	163
14.5. Fjernsynssjåing blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent. 1997-2008	164
14.6. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2008	164

Kulturminne

15.1. Freda kulturminne. Enkeltminne, etter tidsepoke. 31. desember 2004-2008.....	173
15.2. Freda bygningar, etter eigartype og fredingsform. 31. desember 2008	174
15.3. Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2008...	175

Idrett og friluftsliv

16.1. Medlemskap i Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2001-2008	184
16.2. Anleggskategoriar i Idrettsanlegg.no. 2004-2008	185

Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

17.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2008. Prosent.....	194
17.2. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2006-2008	195
17.3. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2006-2008	196

Tabellregister

Offentlege utgifter

1.1.1.	Utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett 2000-2008. Rekneskapstal 2000-2008. Løyvingar. Millionar kroner og prosent	19
1.1.2.	Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2001-2008. Millionar kroner	19
1.1.3.	Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. 2003-2008. Millionar kroner.....	19
1.2.1.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2008. Millionar kroner	20
1.2.2.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2008. Prosent	20
1.2.3.	Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Totalt og gjennomsnitt 2006-2008. Fylkeskommunar. Millionar kroner	21
1.2.4.	Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2008	21
1.3.1.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur og kyrkje, etter fylke. 2006-2008 ..	22
1.3.2.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur og kyrkje, etter fylke. 2006-2008. Millionar kroner	22
1.3.3.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur og kyrkje, etter fylke. 2006-2008. Prosent	23
1.3.4.	Brutto investeringsutgifter, kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur og kyrkje. 2006-2008. 1 000 kroner	23
1.3.5.	Frivillige lag og foreningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17. 2006-2008	24

Privat forbruk

2.1.	Utgift per hushald per år, etter vare- og tenestegruppe. 2002-2004, 2003-2005, 2004-2006, 2005-2007 og 2006-2008. Kroner og prosent.....	29
2.2.	Konsum i hushald, gjeldande prisar. 1996-2008. Millionar kroner	30

Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

3.1.	Føretaksdemografi. Næring 22. 2002-2008. Bestandstal per 1. januar	40
3.2.	Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Næring 22. 2005-2008.....	40
3.3.	Føretaksdemografi. Næring 92. 2002-2008. Bestandstal per 1. januar	41
3.4.	Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Næring 92. 2005-2008.....	42
3.5.	Føretaksdemografi. Utvalde kulturnæringar. Bestandstal per 1. januar 2006-2008 ..	42
3.6.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, unnateke offentleg forvaltning. Næring 22. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2006	43
3.7.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, unnateke offentleg forvaltning. Næring 92. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2006	44
3.8.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, unnateke offentleg forvaltning. Utvalde kulturnæringar, etter fylke. 2004-2006.....	45
3.9.	Import og eksport av varer for næring 22, 36, 74 og 92. 2006-2008. 1 000 kroner ...	45
3.10.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 22. Per 4. kvartal 2002-2008	46
3.11.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 92. Per 4. kvartal 2000-2008.....	47
3.12.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 74. Per 4. kvartal 2003-2008	48
3.13.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 22. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008	48
3.14.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 92. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008.....	49
3.15.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Utvalde kulturnæringar. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008.....	49
3.16.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 36.30. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008	49
3.17.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 22. Arbeidstakarar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006 -2008	50
3.18.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 92. Arbeidstakarar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006-2008	51
3.19.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd ² . Per 4. kvartal 2005-2008.....	52

Kunstpolitiske tiltak

4.1.	Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2008	53
4.2.	Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne. Innkjøpte titlar, etter område og kjønn. 2001-2008	54
4.3.	Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2008.....	55
4.4.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2008. Millionar kroner	58

4.5.	Støtteordningar for biletkunst og kunsthandverk. Avsette midlar. 2001-2008. 1 000 kroner	58
4.6.	Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2006-2008	58
4.7.	Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2006-2008	59
4.8.	Statens kunstnarstipend. Utdelte stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2006-2008.....	59
4.9.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2006-2008	59
4.10.	Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2008. 1 000 kroner	60
4.11.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2008	61
4.12.	Tal på stipend for gjennomført utdanning, etter kjønn. 2005-2008. Prosent.....	61
4.13.	Stipend for gjennomført utdanning. Beløp, etter kjønn. 2005-2008. Prosent.....	62
4.14.	Fond for lyd og bilete. Talet på medlemmer og varamedlemmer i fagutval, etter kjønn. 2006-2008	62
4.15.	Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2008. 1 000 kroner	62
Scenekunst		
5.1.	Framsyningar og tilskodarar ved teater og opera. 2003-2008	68
5.2.	Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 2003-2008. 1 000 kroner	69
5.3.	Frie teater- og dansegrupper. 1993-2008.....	69
5.4.	Norsk scenekunstbruk. Produksjonar. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2008	70
5.5.	Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyningar, aktørar og tilskodarar. 2004-2007	70
5.6.	Frifond teater. Talet på søknader, framsyningar og aktørar. 2004-2008	70
5.7.	Personar som har vore på ballett eller danseframsyning, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushalds- inntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt	71
5.8.	Personar som har vore på opera- eller operetteframsyningar, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushalds- inntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt	72
5.9.	Personar som har vore på teater, musikal eller revy, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushalds- inntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt	73
5.10.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på ballett/danseframsyning og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt.....	74
5.11.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på opera/operetteframsyningar, og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt.....	75
5.12.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på teater, musikal eller revy, og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt.....	76
Musikk		
6.1.	Statlege utgifter til musikk. Rekneskap. 2000-2008. 1 000 kroner.....	78
6.2.	Kor og orkester. Konsertar, turnékonsertar og tilhøyrarar. 2003-2008	83
6.3.	Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2008. 1 000 kroner.....	83
6.4.	Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2000-2008	84
6.5.	Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2008.....	84
6.6.	Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2001-2008	85
6.7.	Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2008	86
6.8.	Norges Korforbund. Kor og medlemmer, etter krins. 1997-2008	86
6.9.	Kommunale kultur- og musikkskolar. Elevar, etter fylke. 2001, 2005-2008	87
6.10.	Personar som har vore på konsert og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008.....	87
6.11.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på konsert og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	88
6.12.	Grammofonplategrossistenes Forening. Sal av musikkfonogram, volum og verdi i utsalspris. 1996-2008	88
Festivalar		
7.1.	Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement. 2005-2008	90

7.2.	Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2002-2008. 1 000 kroner	93
7.3.	Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal. 2003-2008	93
7.4.	Personar som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2004-2008. Prosent og gjennomsnitt	93
7.5.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landbakgrunn, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	94

Museum og samlingar

8.1.	Museum og samlingar. Storleik på samlingane. 2002-2008	103
8.2.	Museum og samlingar. Besøk. 2002-2008	104
8.3.	Utstillingar i norske museum. 2002-2008	105
8.4.	Kulturhistoriske bygningar, etter type museum og fylke. 2006-2008	106
8.5.	Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftkostnader, etter museumstype. 2008. Millionar kroner	106
8.6.	Museum og samlingar. Årsverk, etter museumstype og kjønn. 2006-2008	107
8.7.	Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2008. Prosent	107
8.8.	Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2008. Prosent	108
8.9.	Museum på Internett, etter museumstype. 2008	108
8.10.	Museum og samlingar, etter storleik. 2008	108
8.11.	Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2006-2008	109
8.12.	Personar som har vore på museum, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008	109
8.13.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på museum og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	110

Bibliotek

9.1.	Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket. 2004-2008	114
9.2.	Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke. 1999-2008	118
9.3.	Folkebibliotek. Utlån av andre medium, etter fylke. 1999-2008	118
9.4.	Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke. 2005-2008	119
9.5.	Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2008	119
9.6.	Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke. 1999-2008	120
9.7.	Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke. 1999-2008	120
9.8.	Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap. 2000-2008	121
9.9.	Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2008	122
9.10.	Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2008 ..	123
9.11.	Fengselsbibliotek. Bestand og utlån. 2001-2008	123
9.12.	Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2008	124
9.13.	Fag- og forskingsbibliotek. Besøk, låntakarar og brukarplassar/leseplassar. 2008 ..	125
9.14.	Personar som har vore på folkebibliotek, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997- 2008	125
9.15.	Personar som har nytta ulike bibliotektilbod dei siste 12 månadene. 1997-2008. Prosent	125
9.16.	Personar i alderen 9-59 år som har vore på folkebibliotek og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	126

Arkiverket

10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalen. 1998-2008	131
10.2.	Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 2001-2008	131
10.3.	Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2008. Millionar	131
10.4.	Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31.12.2008	132
10.5.	Arkivbestand i arkivinstitusjonar og museum. 2008	132

Bøker

11.1.	Utjevne bøker og småtrykk. Talet på titlar, etter emne. 1999-2008	136
11.2.	Utjevne bøker og småtrykk, etter utgjevarspråk. 1999-2008. Talet på titlar	136
11.3.	Omsette bøker og småtrykk, etter originalspråk. 1999-2008. Talet på titlar	136
11.4.	Andre typar utgjevingar. 1999-2008. Talet på titlar	137
11.5.	Utjeven barne- og ungdomslitteratur. 1999-2008. Talet på titlar	137
11.6.	Den Norske Forleggerforening. Bokomsetning til utsalsprisar. 1990-2007. Millionar kroner	137
11.7.	Den Norske Forleggerforening. Omsetning og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2006-2007	137
11.8.	Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn. 2006-2008	138
11.9.	Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008	138

11.10. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2008. Prosent	139
11.11. Personar i alderen 9-59 år som har lese bøker ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	140
Aviser, vekepresse og fagpresse	
12.1. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2008.....	142
12.2. Norske aviser på Internett, ved utgangen av året. 1997-2008.....	142
12.3. Vekepresse. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe. 2007-2008	143
12.4. Aviser, etter type og opplag. 2003-2008.....	147
12.5. Fagpresse. Talet på periodika og opplag per utgiving, etter gruppe. 2003-2008.....	147
12.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2004-2008.	147
12.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2004-2008. Prosent.....	148
12.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. 2001-2008. Prosent.....	148
12.9. Personar i alderen 9-59 år som har lese aviser ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	149
12.10. Personar i alderen 9-59 år som har lese teikneserieblad ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	149
12.11. Personar i alderen 9-59 år som har lese tidsskrift ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	150
12.12. Personar i alderen 9-59 år som har lese vekeblad ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	150
Film og kino	
13.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2008.....	155
13.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2008.....	155
13.3. Langfilmpremiarar, etter produksjonsland. 2005-2008	156
13.4. Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper. 1995-2008.....	156
13.5. Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket1.1998-2008	156
13.6. Norsk filminstitutt1. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2004-2008.....	157
13.7. Talet på kortfilmar og dokumentarfilmar som har fått produksjonstilskot. 2008	158
13.8. Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008. Gjennomsnitt og prosent	158
13.9. Personar i alderen 9-59 år som har vore på kino og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	159
13.10. Sal av DVD. Tal på selde filmar. 2003-2008. Millionar	159
Radio og TV	
14.1. NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2006-2008	167
14.2. NRK P3. Sendetid1, etter programtype. 2006-2008	167
14.3. Radio Norge1. Sendetid2, etter programtype. 2004-2008	167
14.4. P4. Sendetid1, etter programtype. 2004-2008.....	168
14.5. NRK. Sendetid1, etter fjernsynskanal og programtype. 2007-2008.....	168
14.6. TV2. Sendetid, etter programtype. 2000-2008. Timar	169
14.7. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2008. Prosent	169
14.8. Konesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2008	169
14.9. Registrerte fjernsynslisensar, etter fylke. 31. desember. 2001-2008.....	170
14.10. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar. 1992-2008. Prosent.....	170
14.11. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2001-2008.....	171
14.12. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2001-2008. Prosent	171
14.13. Personar i alderen 9-59 år som lytta på radio ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	172
14.14. Personar i alderen 9-59 år som så på fjernsyn ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt.....	172

Kulturminne

15.1. Freda kulturminne1. Enkeltminne2, etter kategori, tidsepoke og fylke. 31. desember. 2004-2008	178
15.2. Vedtaksfreda kulturminne, etter hovudgruppe, vedtaksår og fylke. 31. desember 2005-2008	179
15.3. Freda kulturminne, etter fredingsform og type. 31. desember 2005-2008	179
15.4. SEFRAK-registrerte bygningar: Talet på bygningar og tap, etter fylke. 2001-2007. 31. desember	180
15.5. Dispensasjonsbehandling i fylkeskommunen, etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven. 2001-2008	180
15.6. Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø, etter fylkeskommune. 2006-2008.	181
15.7. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Totalt og gjennomsnitt. Fylkeskommunar. 2006-2008. Millionar kroner	181
15.8. Kommunal behandling av byggesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2008... 182	
15.9. Netto driftsutgifter for kommunar til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern (KOSTRA-funksjon 335, 360 og 365), etter fylke. 2006-2008	183
15.10. Utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett 2006-2008. Rekneskapstal 2006-2008. Løyvingar. Millionar kroner.....	183

Idrett og friluftsliv

16.1. Prosentdel personar som dei siste 12 månadene har drive med aktivitetar knytte til friluftsliv eller trening og mosjon. 2007	186
16.2. Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins. 2001-2008	189
16.3. Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke. 2004-2008	189
16.4. Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar. 2004-2008	190
16.5. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2003-2008	191
16.6. Personar som har vore på eit idrettsarrangement, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushalds-inntekt og landsdel. 1997-2008	191
16.7. Personar i alderen 9-59 år som har vore på idrettsarrangement og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt	192
16.8. Personar som har vore på ulike typar idrettsarrangement. 1991-2008. Prosent	192
16.9. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunar (konsern) til idrett, etter fylke. 2006-2008.....	193

Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

17.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2005 -2008. Absolutte tal og prosent.....	198
17.2. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/ livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2008	198
17.3. Medlemmer1 i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2008	199
17.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar, etter bispedøme. 1995-2008.....	199
17.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme. 1995-2008	200
17.6. Personar som har vore på trus- eller livssynsmøte, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushalds-inntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt	200
17.7. Personar i alderen 9-59 år som har vore på trus- eller livssynsmøte og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt.....	201

1. Offentlege utgifter

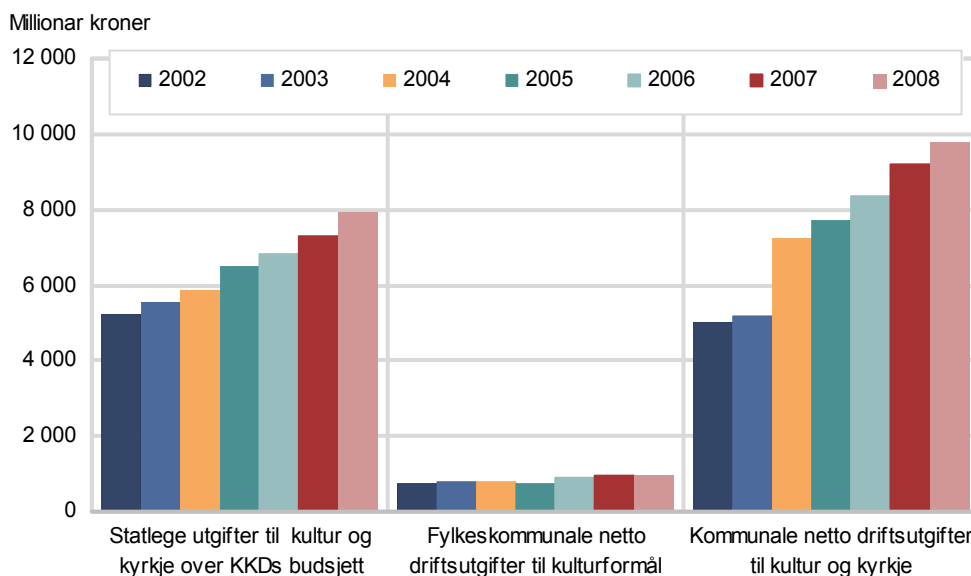
1.1. Nokre resultat

Offentlege utgifter til kultur og kyrkje 2008

Rekneskapane for 2008 syner at:

- Dei statlege utgiftene til kultur- og kyrkjeformål var 7,9 milliardar kroner over budsjettet til Kultur- og kyrkjedepartementet (KKD)
- Fylkeskommunane sine netto driftsutgifter til kulturformål var 973 millionar kroner
- Kommunane sine netto driftsutgifter til kultur og kyrkje var 9,8 milliardar kroner

Figur 1.1. Offentlege utgifter til kultur og kyrkje. 2002-2008. Millionar kroner

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet og Statistisk sentralbyrå.

1.1.1. Offentlege utgifter - stat

Statlege utgifter til kultur og kyrkje – 1 675 kroner per innbyggjar

Kultur- og kyrkjedepartementet sine rekneskapstal viser at det vart løyvd 7,9 milliardar kroner til departementets ulike formål i 2008. Det er ein auke på 618,2 millionar kroner eller over 8 prosent sidan 2007. Sidan 2004 har løyvingane auka med nær 36 prosent (gjeldande kroner). KKD sine samla utgifter var 0,63 prosent av dei samla statlege utgiftene også i 2008. Programkategori 08.20, Kulturformål, utgjorde den største utgiftsposten med 4 954 millionar kroner. Innanfor denne kategorien var scenekunstformål størst med 1 255 millionar kroner. Den norske kyrkja fekk 1 434 millionar kroner i 2008. Jf. tabell 1.1.1.

I tillegg til KKD's overføringar til ulike kulturformål blir overskotet frå Norsk Tipping AS overført til kultur- og idrettsformål. Hovudfordelinga av spelemidlane i 2008 syner at 417 millionar kroner gjekk til kulturformål og 1 418 millionar kroner til idrettssektoren. Av dette er 168 millionar kroner gitt i overgangsmidlar som erstatning for at inntektene frå speleautomatar har falle bort. Av midlane til kultur fekk Den kulturelle skolesekken 167 millionar kroner og Frifond 125 millionar til fordeling. Av midlane til idrettssektoren fekk idrettsanlegga også i 2008 den største delen, 690 millionar kroner, 1 prosent mindre enn i 2007. Tabellane 1.1.2 og 1.1.3 viser nærare detaljar.

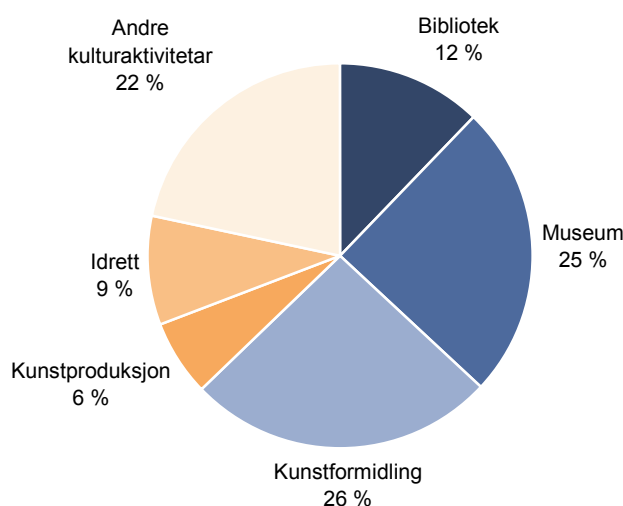
1.1.2. Offentlege utgifter - fylkeskommunar

1,7 prosent til kulturformål i fylkeskommunane

Rapporteringa i KOSTRA viser at fylkeskommunane sine netto driftsutgifter til kulturformål var 972,6 millionar kroner eller 1,7 prosent av totale netto driftsutgifter i 2008, om lag same del som i 2007. Netto driftsutgifter auka med 29 millionar kroner, eller 3 prosent frå 2007, litt lågare auke enn frå 2006 til 2007.

I gjennomsnitt gjeikk det 203 kroner per innbyggjar i netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane i 2008, Oslo inkludert. Da Oslo både er kommune og fylkeskommune, rapporterer dei både kommunale og fylkeskommunale utgifter. Sjølv om det kan vere noko uvisse knytt til kva som er kommunale og fylkeskommunale utgifter, er ikkje tala dobbeltrapperte. For å få fram dei totale netto driftsutgiftene for Oslo, kan det vere nyttig å leggje saman dei kommunale og dei fylkeskommunale netto driftsutgiftene. Tabellane 1.2.1 til 1.2.4 syner fleire detaljar frå fylkeskommunane sine rekneskapar.

Figur 1.2.1. Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2008. Prosent

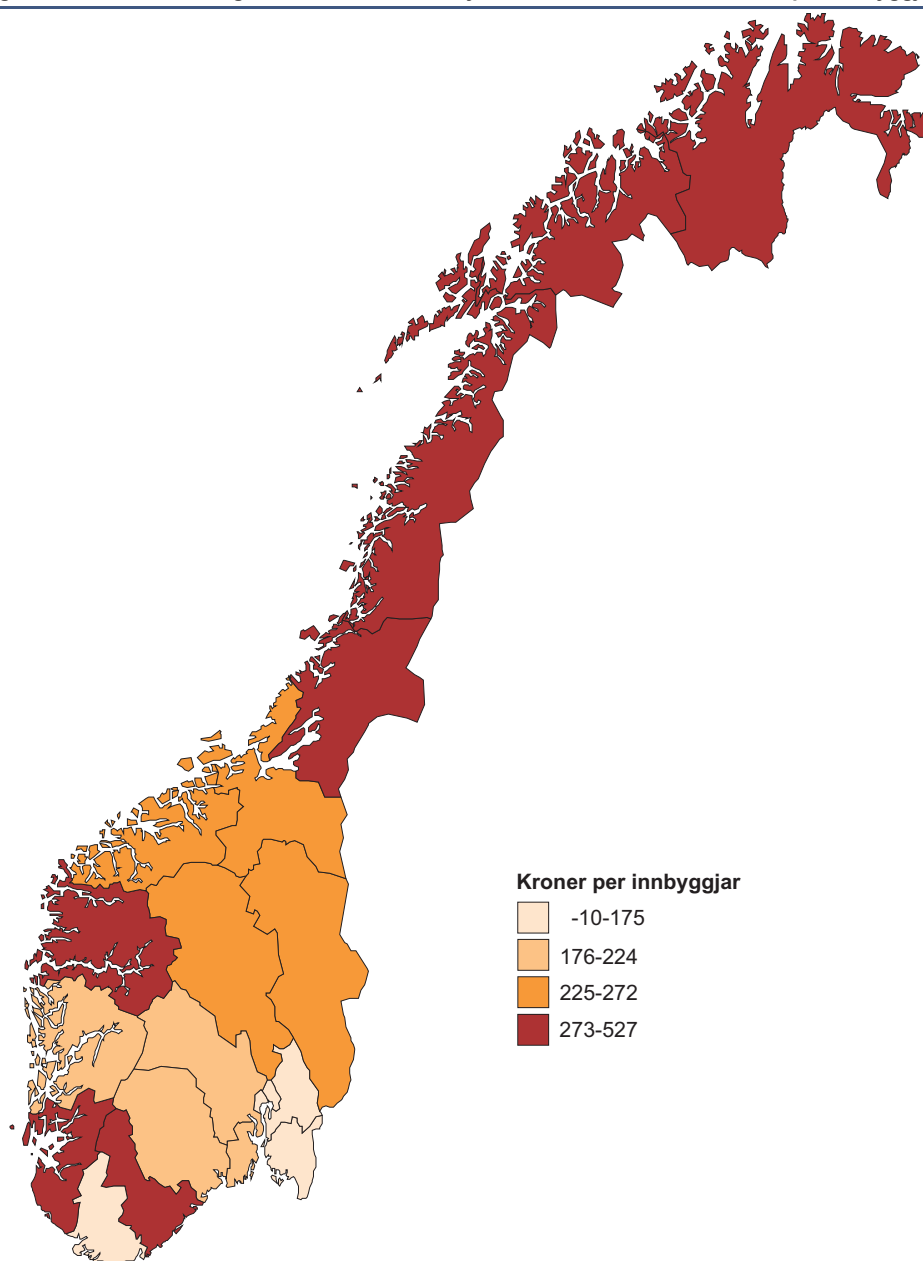

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

”Kunstformidling” stod for dei største netto driftsutgiftene også i 2008 med 250 millionar kroner, eller 26 prosent av fylkeskommunane sine utgifter til kulturformål. Det er 3 prosent lågare del enn i 2007. Netto driftsutgifter til museum utgjorde 25 prosent av dei fylkeskommunale utgiftene til kulturformål, som også er lågare enn i 2007. Netto driftsutgifter til idrett (funksjon 775) auka med 49 prosent frå 2007, mens utgiftene til andre kulturaktivitetar (funksjon 790) auka med 24 prosent. 30 prosent av dei totale fylkeskommunale utgiftene til idrettsformål blei brukt av Akershus. Viss ein ser på fordelinga for dei ulike funksjonane i fylkeskommunane, syner tala at Akershus fylkeskommune brukte 40 prosent av sine utgifter til idrett. Vest-Agder brukte 66 prosent av kulturpengane til kunstformidling. Finnmark fylkeskommune brukte 527 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2008, mens Sogn og Fjordane bruke 413 kroner.

Fylkeskommunane sine brutto investeringsutgifter til kulturformål i 2008 var 65 millionar kroner, ei firedobling sidan 2007. Ser ein på gjennomsnittet for dei tre åra i perioden 2006-2008, har fylkeskommunane brukt 40 millionar kroner til brutto investeringsutgifter, 3 millionar meir enn gjennomsnittet for treårsperioden 2005-2007. Hordaland og Nordland fylkeskommunar står for størstedelen av dei investerte kronene i den siste treårsperioden.

Figur 1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2008. Kroner per innbyggjar

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

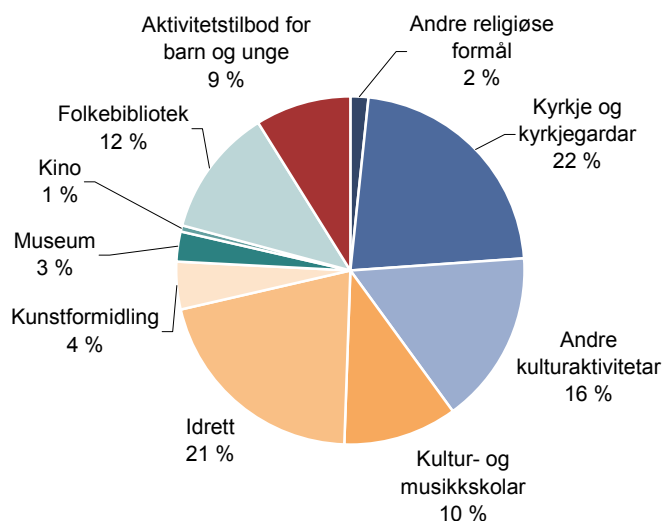
1.1.3. Offentlege ugifter - kommunar

5,8 prosent til kultur
og kyrkje

KOSTRA-rapporteringa for rekneskapsåret 2008 syner at kommunane sine netto driftsutgifter til kultur og kyrkje var 9,8 milliardar kroner eller 5,8 prosent av totale netto driftsutgifter, Oslo inkludert. Tala gjeld kommunen som konsern, jf. kap. 1.3, rekneskapsomfang. Det er ein auke i utgiftene til kultur på nærare 8 prosent frå 2007, men det er den same delen i høve til dei totale netto driftsutgiftene.

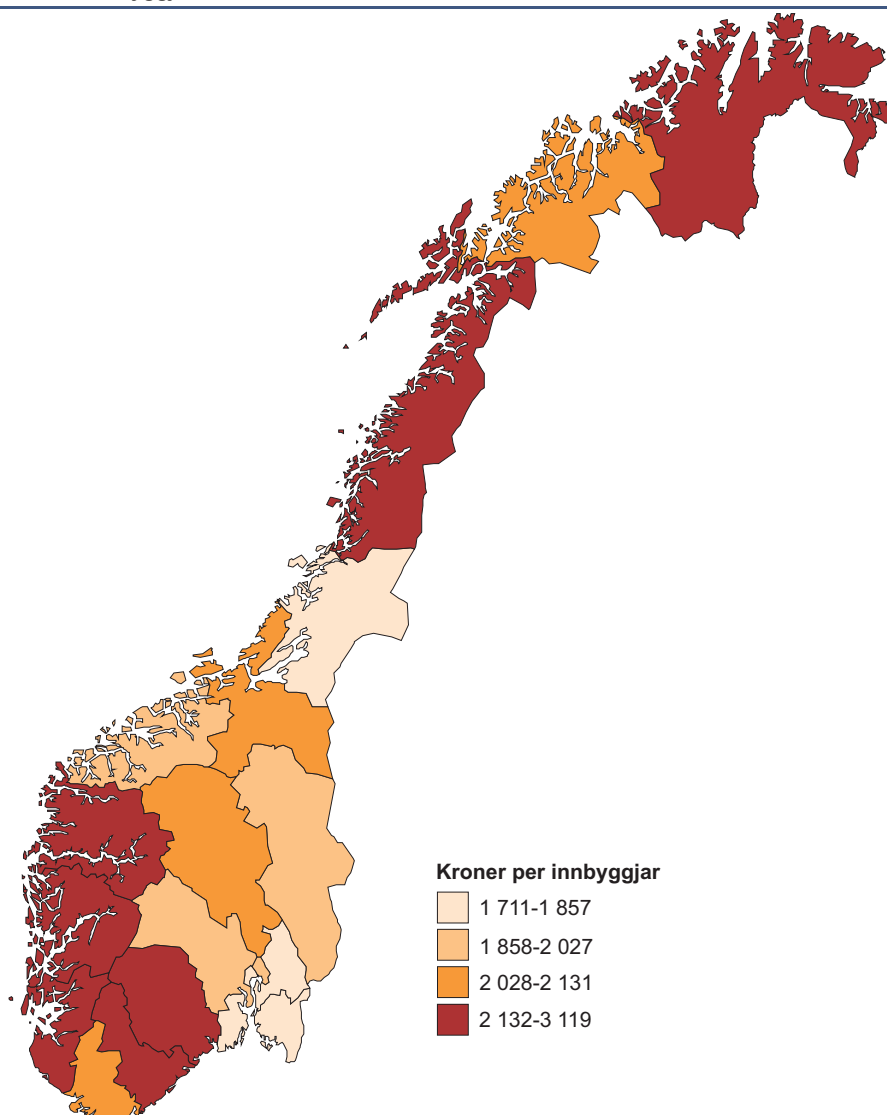
I 2008 blei 22 prosent av utgiftene til kultur og kyrkje brukte til "Den norske kyrkja" (Dnk) og "kyrkjegardar", litt mindre enn året før. Nær 21 prosent av utgiftene gjekk til "idrett". Posten "andre kulturaktivitetar" representerte 16 prosent, men hadde den største auken i 2008 på 23 prosent. Utgiftene til "kunstformidling" representerer 4 prosent, men også denne posten hadde auka frå 2007 til 2008 med 17 prosent. Utgifter til "folkebibliotek" hadde òg gått opp, men utgjorde ein mindre del av dei totale utgiftene til kultur og kyrkje i 2008. I tillegg til figurane under, syner tabellane 1.3.1 til 1.3.4 detaljar frå kommunerekneskapane.

Figur 1.3.1. Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje i kommunane. 2008. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.3.2. Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje i kommunane, etter fylke. 2008. Kroner per innbyggjar

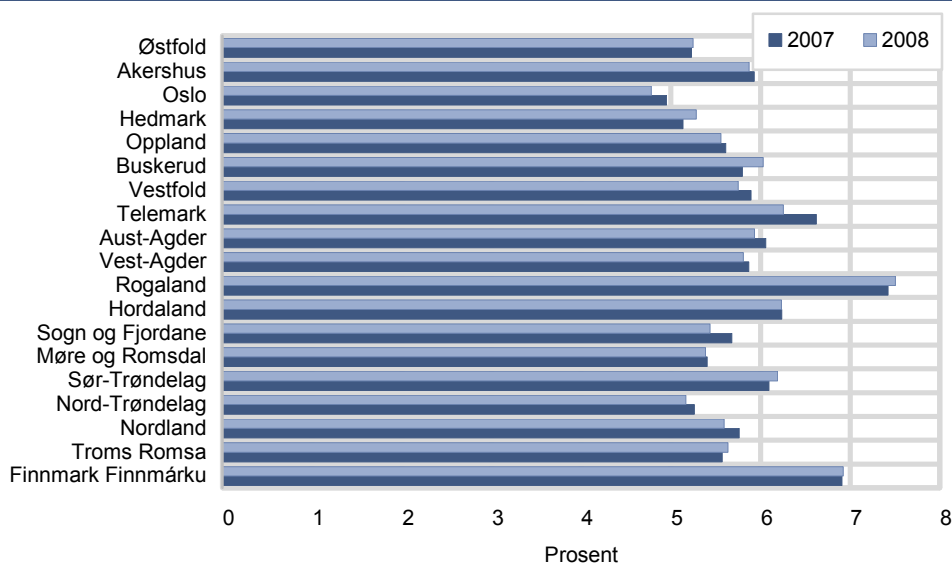
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

2 037 kroner per innbyggjar til kultur og kyrkje

I gjennomsnitt brukte kommunane 2 037 kroner per innbyggjar til kultur- og kyrkjeformål i 2008, 120 kroner meir enn i 2007 (gjeldande kroner, for kommunekonsern). Kommunane i Finnmark bruker framleis mest til kultur og kyrkje med 3 119 kroner per innbyggjar, ein auke på 161 kroner, og Østfold minst med 1 711 kroner per innbyggjar, ein auke på 106 kroner.

Som nemnt over, brukte kommunane i gjennomsnitt 5,8 prosent av totale netto driftsutgifter til kultur- og kyrkjeformål i 2008. Kommunane i Rogaland og Finnmark brukte høgast del av dei totale netto driftsutgiftene til kultur- og kyrkjeformål også i 2008, i gjennomsnitt respektive 7,5 og 6,9 prosent, litt lågare enn i 2007.

Figur 1.3.3. Netto driftsutgifter til kultur og kyrkje for kommunekonsern, etter fylke. 2007-2008. Prosent av totale netto driftsutgifter

Kjelde: Statistisk sentralbyrå

1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene

Dei statlege utgiftene syner i hovudsak utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementet sitt budsjett slik det går fram av St.prp. nr. 1 i oktober kvart år. Fylkeskommunale og kommunale utgifter baserer seg på rekneskapane deira som kvart år blir handsama av KOSTRA-systemet. Tala blir publiserte hos SSB på ssb.no, KOSTRA-sidene og i Statistikkbanken.

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering)

KOSTRA er eit nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om fylkeskommunal og kommunal verksemd. Informasjon om kommunale tenester og bruk av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og samanstilt for å gi relevant informasjon til avgjerdstakarar og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og med dette gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål er oppnådde. KOSTRA skal forenkle rapporteringa frå kommunane til staten ved at data berre blir rapporterte ein gong, sjølv om dei skal brukast til ulike formål. All rapportering frå kommunane til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. SSB publiserer ureviderte tal for kommunane 15. mars, og oppretta tal 15. juni. I nøkkeltala blir data sette saman, både tal som blir rapporterte direkte frå kommunane til SSB, og tal henta frå nasjonale register utanfor SSB. Før publiseringa 15. juni har kommunane hatt høve til å rette feil og manglar i sine data, og SSB har gjennomført kvalitetskontrollar og revisjon av datamaterialet. Dei ureviderte nøkkeltala per 15. mars kan innehalde feil.

1.3. Omgrep og definisjonar

<i>Spelemidlane</i>	Kvart år går overskotet i Norsk Tipping AS til kultur- og idrettsformål. Det samla overskotet frå Norsk Tipping AS i 2007 på 2 668 millionar kroner blei fordelt i 2008 med ein halvdel til kvart av desse formåla. Midlane til idrettsformål blir fordelte av Kongen. Av midlane til kulturformål skal 2/3 fordelast av Stortinget og 1/3 av Kongen. Av midlane som fordelast av Kongen, skal om lag 40 prosent gå til å realisere den kulturelle skolesekken over heile landet, om lag 30 prosent til Frifond og om lag 30 prosent til investeringar og vedlikehald av lokale/regionale kulturelle møteplassar (St.prp. nr. 1, 2008-2009. Kultur- og kyrkjedepartementet).
<i>Rekneskapsomfang</i>	Kommunekonsern består av kommunen og særbedriftene som utfører kommunale oppgåver for kommunen som kommunen elles ville ha utført sjølv. Særbedrifter vil seie kommunale føretak organiserte etter kapittel 11 i kommunelova og interkommunale selskap organiserte etter lov om interkommunale selskap. Konserntal gjeld frå og med 2007.
<i>Netto driftsutgifter totalt</i>	Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene medrekna avskrivningar etter at driftsinntektene, som blant anna inneheld øyremerkte tilskot frå staten og andre direkte inntekter, er trekte frå. Resten av utgiftene må dekkjast av dei frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringar frå staten med vidare. Netto driftsutgifter vil vise fylket eller kommunen si prioritering av dei frie inntektene i forhold til målgruppa for tenesta.
<i>Brutto driftsutgifter</i>	Brutto driftsutgifter viser dei samla driftsutgiftene medrekna avskrivningar korrigererte for dobbeltføringar som kjem av vidarefordeling av utgifter/internkjøp med vidare. Brutto driftsutgifter minus brutto driftsinntekter skal ikkje vere lik netto driftsutgifter. På funksjon/tenesteområde kjem dette av at brutto driftsutgifter blir korrigererte for artane 710 Sjukelønnsrefusjon og 729 Kompensasjon mva tillagde i driftsrekneskapan. Tilsvarande korreksjonar blir ikkje gjorde i brutto driftsinntekter. Netto driftsutgifter blir korrigererte for art 728 Kompensasjon mva tillagde i investeringsrekneskapan. For nærare informasjon, sjå: http://www.ssb.no/kostra/ Fagleg rettleiing.
<i>Brutto investeringsutgifter</i>	Brutto investeringsutgifter syner investeringsutgifter korrigererte for fordelte utgifter og internsals. For å vise prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringar, blir det brukt brutto investeringsutgifter per innbyggjar. For fleire definisjonar brukt i KOSTRA, sjå http://www.ssb.no/kostra/ Om statistikken.
<i>Rekneskapsfunksjonar til kulturformål - fylkeskommunar</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 740 Bibliotek • 760 Museum • 771 Kunstformidling • 722 Kunstproduksjon • 775 Idrett • 790 Andre kulturaktivitetar¹
<i>Rekneskapsfunksjonar til kulturformål - kommunar</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 231 Aktivitetstilbod til barn og unge • 370 Bibliotek • 373 Kino • 375 Museum • 377 Kunstformidling • 380 Idrett • 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (ny i 2008) • 383 Kommunale musikk- og kulturskolar

¹ Andre kulturaktivitetar (f790 fylke) omfattar funksjonar som i hovudsak arbeider utadretta mot kulturorganisasjonar og kulturtiltak i kommunane. Omfattar samfunnshus/allaktivitetshus, støtte til nærkringkasting eller anna lokal mediaverksemd.

- 385 Andre kulturaktivitetar og tilskot til andres kulturbygg²
- 386 Kommunale kulturbygg (ny i 2008)

I tabellane er funksjon 381 slått saman med funksjon 380 Idrett, og funksjon 386 er slått saman med funksjon 385 Andre kulturaktivitetar. Årsaka til samanslåinga er at det var dårleg rapportering på desse nye funksjonane i rekneskapsåret 2008.

Rekneskapsfunksjonar til kyrkje og andre religiøse formål - kommunar

- 390 Den norske kyrkja
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Kyrkjegardar, gravlundar og krematorium

1.4. Samanlikningar

Samanlikningar over tid og stad

KOSTRA-tala omfattar tal f.o.m. 1999, frå det tidspunktet kommunen kom med i KOSTRA. Frå og med 2001 er alle kommunane pålagde rapportering til KOSTRA. Både i sjølve prosjektperioden og i ettertid har det vore ein god del endringar i statistikkopplegget. Ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift innført frå 1.1.2004 kan føre til brot i tidsserien frå 2003 til 2004. Ordninga vil kunne innebere brot i nokre sentrale rekneskapsomgrep. For nærare forklaring viser ein til Fagleg rettleiing til KOSTRA, kapitla 2B – 2E. Større brot i tidsseriar kan finnast. Tala i tabellane for 2006, 2007 og 2008 gjeld kommunekonsern.

Samanheng med annan statistikk

Eventuell samanheng mellom førebelse og endelege tal, korttidsstatistikk og årsstatistikk innanfor same emne, og høve til å samanlikne med annan statistikk innanfor same område, vil det bli gitt informasjon om for kvart enkelt område.

Referansar:

St.prp. nr. 1, 2008-2009. Kultur- og kyrkjedepartementet

Meir informasjon:

Kultur- og kyrkjedepartementet: <http://www.regjeringen.no>

Spelemidlane: <http://www.spillemidlene.no>

Statistisk sentralbyrå: <http://www.ssb.no/kostra/>

² Andre kulturaktivitetar og tilskot til andres kulturbygg (f 385 kommune) omfattar i hovudsak tilskot til organisasjonar, aktivitetar, markeringar, kultur dagar og hendingar som blir drivne av eller er baserte på frivillig medverknad.

1.1.1. Utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett 2000-2008. Rekneskapstal 2000-2008. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal						Prosent					
	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2000	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	3 571,2	5 851,1	6 512,0	6 822,5	7 316,2	7 934,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Administrasjon m.m. ⁴	82,1	149,4	152,7	165,6	177,2	179,7	2,3	2,6	2,3	2,4	2,4	2,3
Frivillighetsformål i alt	-	122,5	380,4	383,7	439,6	465,7	-	2,1	5,8	5,6	6,0	5,9
Frivillighetsformål	-	0,0	262,4	263,6	292,9	309,2	-	0,0	4,0	3,9	4,0	3,4
Tilskot til trussamfunn m.m.	-	122,5	118,0	120,1	146,7	156,4	-	2,1	1,8	1,8	2,0	2,0
Kulturformål i alt	2 973,4	3 688,4	3 990,8	4 128,9	4 465,6	4 954,4	83,3	63,0	61,3	60,5	61,0	62,4
Allmenne kulturformål ¹	324,4	280,3	355,6	304,5	358,0	394,3	9,1	4,8	5,5	4,5	4,9	4,9
Kulturbygg ²	108,7	119,5	152,5	24,5	37,4	80,0	3,0	2,0	2,3	0,4	0,5	1,0
Norsk kulturråd ³	216,9	249,6	260,7	287,0	300,1	39,6	6,1	4,3	4,0	4,2	4,1	0,5
Kunstnarformål	237,7	293,0	302,4	310,6	325,1	345,1	6,7	5,0	4,6	4,6	4,4	4,3
Biletkunst mv.	177,7	272,6	293,2	278,7	303,4	343,2	5,0	4,7	4,5	4,1	4,1	4,3
Musikkformål	345,1	455,5	482,6	508,0	560,8	708,5	9,7	7,8	7,4	7,4	7,7	8,9
Scenekunstformål	712,8	874,4	900,5	963,9	1 059,2	1 254,7	20,0	14,9	13,8	14,1	14,5	15,8
Samordningsiltak for arkiv, bibliotek og museum	-	113,7	102,2	118,9	127,4	128,7	-	1,9	1,6	1,7	1,7	1,6
Språk-, litteratur- og bibliotekformål	311,2	350,6	419,9	493,2	484,9	651,3	8,7	6,0	6,4	7,2	6,6	8,2
Museumsformål	387,0	493,6	515,7	613,1	675,0	756,5	10,8	8,4	7,9	9,0	9,2	9,5
Arkivformål	151,9	185,6	205,5	226,5	234,3	252,7	4,3	3,2	3,2	3,3	3,2	3,2
Film og media	515,7	761,7	781,7	850,7	880,8	900,4	14,4	13,0	12,0	12,5	12,0	11,3
Den norske kyrkja	-	1 129,0	1 206,3	1 293,7	1 352,9	1 434,1	-	19,3	18,5	19,0	18,5	18,1
Prosent av statlege midlar i alt ⁵	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	.	.	.	.	.	.
Prosent av BNP i alt	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	.	.	.	.	.	.

¹ Ikkje inkl. løyvingar til kulturbygg og midlar frå Norsk kulturfond. ² Inkl. nasjonale, regionale og lokale kulturbygg. Midlar frå Norsk kulturfond er ikkje medrekna.

³ Inkl. berre Norsk kulturfond. ⁴ Gjeld drift av Kultur- og kyrkjedepartementet og Lotteri- og stiftelsestilsynet. ⁵ Medrekna folketrygda.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.1.2. Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2001-2008. Millionar kroner

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	824,0	858,3	1 050,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 250,0	1 418,0
Idrettsanlegg	370,8	415,0	546,5	656,2	665,5	664,4	695,0	690,0
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	37,5	13,0	26,0	22,6	5,2	1,5	13,1	19,6
Forsknings- og utviklingsarbeid	20,5	20,9	24,700	23,4	23,6	22,8	24,0	20,4
Spesielle aktivitetar	23,3	23,9	33,4	37,9	36,7	42,3	40,9	41,0
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	289,5	299,5	314,4	340,0	349,0	349,0	352,0	354,0
Tilskot til lokale lag og foreiningar	82,4	86,0	105,0	120,0	120,0	120,0	125,0	125,0
Overgangsmidlar	-	-	-	-	-	-	-	168,0

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.1.3. Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. 2003-2008. Millionar kroner

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	150,0	300,0	400,0	400,0	416,7	416,7
Den kulturelle skolesekken						
Lokale tiltak	36,0	84,0	128,0	128,0	134,0	147,5
Sentrale prosjekt	24,0	36,0	32,0	33,0	33,0	19,5
Frifond¹	45,0	90,0	120,0	120,0	125,0	125,0
Kulturbygg						
Regionale kulturbygg	16,3	26,0	-	-	-	-
Lokale kulturbygg	28,7	29,0	-	-	-	-
Desentralisert ordning for tilskot til kulturhus	-	-	48,0	48,0	49,7	49,7
Regionale møteplassar og formidlingsarenaer for kultur	-	35,0	72,0	71,0	75,0	75,0

¹ Frifond er midlar frå overskotet i Norsk Tipping AS og gitt til barn og ungdom som driv med frivillige aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2008. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter i alt	Bibliotek	Museum	Kunstformidling	Kunstproduksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	873,8	116,5	230,1	262,8	47,0	85,9	131,5
2007	943,7	124,4	264,9	268,7	56,0	59,9	169,8
2008	972,6	118,5	242,2	249,5	62,9	89,1	210,5
2008							
Østfold	38,3	5,0	14,1	11,9	1,8	-2,8	8,4
Akershus	66,7	11,1	6,2	2,9	7,7	26,5	12,2
Oslo	-5,6	-0,1	0,0	-5,5	0,0	0,0	0,0
Hedmark	46,7	4,2	11,5	21,4	0,3	2,1	7,1
Oppland	41,5	5,8	9,3	20,9	0,3	5,6	-0,4
Buskerud	44,7	9,0	15,5	11,6	0,2	3,0	5,5
Vestfold	44,0	7,0	21,0	3,3	0,0	-6,0	18,7
Telemark	32,0	5,9	7,4	8,3	1,0	3,8	5,5
Aust-Agder	36,2	5,2	9,1	6,6	1,7	11,3	2,2
Vest-Agder	27,1	2,0	10,8	18,0	1,7	-9,1	3,8
Rogaland	114,6	3,7	27,7	23,1	6,6	0,0	53,5
Hordaland	94,3	6,6	34,6	23,2	0,0	6,1	23,8
Sogn og Fjordane	44,0	5,2	9,1	8,0	0,0	4,8	16,9
Møre og Romsdal	56,9	7,7	14,1	20,6	-0,1	8,4	6,3
Sør-Trøndelag	77,1	6,9	18,0	29,4	0,0	8,9	13,9
Nord-Trøndelag	44,0	5,4	8,0	19,1	0,4	2,7	8,3
Nordland	68,1	12,9	14,3	14,1	10,8	2,3	13,7
Troms Romsa	63,8	8,5	9,0	9,4	24,1	8,8	3,9
Finnmark Finnmarku	38,2	6,5	2,5	3,1	6,4	12,6	7,0

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2008. Prosent

	Bibliotek	Museum	Kunstformidling	Kunstproduksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	13,3	26,3	30,1	5,4	9,8	15,0
2007	13,2	28,1	28,5	5,9	6,3	18,0
2008	12,2	24,9	25,7	6,5	9,2	21,6
2008						
Østfold	13,0	36,9	31,0	4,6	-7,4	22,0
Akershus	16,7	9,3	4,3	11,6	39,7	18,3
Oslo	2,3	0,0	97,7	0,0	0,0	0,0
Hedmark	9,1	24,5	45,9	0,7	4,6	15,2
Oppland	14,0	22,5	50,3	0,6	13,5	-1,0
Buskerud	20,1	34,6	25,9	0,4	6,6	12,3
Vestfold	15,9	47,8	7,5	0,0	-13,6	42,5
Telemark	18,5	23,0	26,0	3,2	12,0	17,3
Aust-Agder	14,5	25,1	18,3	4,8	31,3	6,0
Vest-Agder	7,4	39,6	66,2	6,1	-33,4	14,1
Rogaland	3,2	24,2	20,2	5,7	0,0	46,7
Hordaland	7,0	36,7	24,7	0,0	6,5	25,2
Sogn og Fjordane	11,7	20,7	18,2	0,0	10,9	38,5
Møre og Romsdal	13,5	24,7	36,2	-0,2	14,7	11,2
Sør-Trøndelag	9,0	23,3	38,1	0,0	11,6	18,1
Nord-Trøndelag	12,4	18,2	43,5	0,9	6,1	18,9
Nordland	18,9	21,0	20,8	15,9	3,4	20,1
Troms Romsa	13,3	14,2	14,8	37,8	13,9	6,1
Finnmark Finnmarku	17,1	6,7	8,2	16,8	33,0	18,3

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Totalt og gjennomsnitt 2006-2008. Fylkeskommunar. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2006	873,8	1 772,2	38,4
2007	943,7	1 856,9	15,5
2008	972,6	1 920,0	64,5
Gjennomsnitt 2006-2008			
Heile landet	930,0	1 849,7	39,5
Østfold	39,3	86,4	0,5
Akershus	65,4	117,3	2,0
Oslo	3,6	15,4	0,0
Hedmark	44,6	78,3	0,1
Oppland	35,7	72,3	0,0
Buskerud	43,7	82,3	0,5
Vestfold	43,8	94,0	0,6
Telemark	29,1	68,2	0,0
Aust-Agder	28,1	59,2	0,0
Vest-Agder	59,0	96,6	2,9
Rogaland	100,8	182,4	0,1
Hordaland	93,0	179,8	13,1
Sogn og Fjordane	42,8	84,9	0,2
Møre og Romsdal	49,6	105,6	1,1
Sør-Trøndelag	66,0	119,4	0,0
Nord-Trøndelag	27,9	75,6	0,9
Nordland	71,6	150,3	16,8
Troms Romsa	56,3	112,3	0,2
Finmark Finnmarku	29,9	69,5	0,3

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.4. Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2008

2005	1,58
2006	1,79
2007	1,78
2008	1,68
Østfold	2,08
Akershus	1,75
Oslo	-0,02
Hedmark	2,96
Oppland	2,75
Buskerud	2,63
Vestfold	2,89
Telemark	2,50
Aust-Agder	4,39
Vest-Agder	2,25
Rogaland	3,65
Hordaland	2,68
Sogn og Fjordane	3,80
Møre og Romsdal	2,67
Sør-Trøndelag	3,69
Nord-Trøndelag	3,33
Nordland	2,57
Troms Romsa	3,53
Finmark Finnmarku	4,38

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.1. Netto driftsutgifter for kommune konsern til kultur og kyrkje, etter fylke, 2006-2008

	2006		2007		2008		Endring 2007/2008. Kroner per innbyggjar
	Netto drifts- utgifter	Kroner per innbyggjar	Netto drifts- utgifter	Kroner per innbyggjar	Netto drifts- utgifter	Kroner per innbyggjar	
	1 000 kroner		1 000 kroner		1 000 kroner		
I alt	8 357 621	1 785	9 080 721	1 917	9 775 931	2 037	120
Fylke							
Østfold	388 913	1 481	426 157	1 605	459 652	1 711	106
Akershus	785 184	1 542	860 469	1 659	933 977	1 770	111
Oslo	930 623	1 696	1 031 641	1 841	1 091 611	1 897	56
Hedmark	280 225	1 485	314 221	1 660	353 238	1 858	198
Oppland	312 459	1 707	346 740	1 888	373 805	2 028	140
Buskerud	419 230	1 693	446 565	1 778	513 064	2 015	237
Vestfold	363 834	1 626	405 228	1 790	420 364	1 835	45
Telemark	344 447	2 073	385 282	2 311	396 622	2 367	56
Aust-Agder	190 576	1 819	212 402	2 001	228 912	2 132	131
Vest-Agder	294 498	1 799	320 497	1 931	342 602	2 036	105
Rogaland	939 632	2 323	956 067	2 317	1 058 771	2 517	201
Hordaland	855 288	1 873	926 563	2 003	1 026 967	2 187	184
Sogn og Fjordane	208 730	1 966	222 421	2 093	228 581	2 147	54
Møre og Romsdal	405 884	1 654	450 057	1 824	478 996	1 926	102
Sør-Trøndelag	470 108	1 686	533 812	1 886	585 774	2 043	157
Nord-Trøndelag	206 822	1 602	221 264	1 704	229 946	1 759	55
Nordland	478 842	2 034	500 899	2 132	510 293	2 168	36
Troms Romsa	284 562	1 846	306 275	1 981	316 627	2 035	55
Finmark Finnmarku	197 764	2 722	214 161	2 958	226 129	3 119	161

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.2. Netto driftsutgifter for kommune konsern til kultur og kyrkje, etter fylke, 2006-2008. Millionar kroner

	Kultur og kyrkje i alt	Aktivi- tetstilbod for barn og unge	Folke- bibliotek	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktivitetar	Kyrkje og kyrkje- gardar	Andre religiøse formål
2006	8 357,6	802,4	1 097,3	58,3	286,6	317,4	1 730,4	872,0	1 157,0	1 910,0	126,3
2007	9 080,7	832,6	1 118,9	76,2	307,2	362,9	1 915,2	945,2	1 296,7	2 063,7	162,1
2008	9 775,9	861,1	1 177,5	60,6	273,0	423,2	2 035,5	1 022,7	1 598,4	2 153,4	170,6
2008											
Østfold	459,7	36,8	55,7	1,7	12,4	10,6	96,5	29,1	90,2	115,1	11,7
Akershus	934,0	90,7	125,8	-0,4	7,8	32,2	229,2	106,0	150,8	176,9	14,9
Oslo	1 091,6	186,9	137,6	0,0	46,7	1,0	249,3	33,5	231,6	155,3	49,7
Hedmark	353,2	27,4	46,8	7,7	6,1	8,3	70,5	42,3	54,8	86,6	2,7
Oppland	373,8	22,9	51,2	4,0	10,3	9,5	67,6	44,1	61,5	100,0	2,7
Buskerud	513,1	36,4	68,8	3,7	7,8	17,7	115,4	49,3	90,0	115,7	8,3
Vestfold	420,4	31,7	58,7	1,2	9,0	22,9	100,7	34,7	53,9	100,8	6,9
Telemark	396,6	31,4	49,6	4,8	8,4	16,5	75,6	49,4	59,9	91,3	9,8
Aust-Agder	228,9	11,9	30,7	3,1	9,0	3,8	39,5	21,5	46,6	57,3	5,6
Vest-Agder	342,6	36,2	41,2	3,5	14,4	25,2	59,0	32,4	44,8	75,3	10,7
Rogaland	1 058,8	86,0	88,7	5,9	41,4	63,5	219,3	108,9	209,2	224,0	11,9
Hordaland	1 027,0	71,4	109,4	2,4	27,7	93,7	247,3	103,9	128,2	229,6	13,3
Sogn og Fjordane	228,6	9,9	32,2	2,0	2,3	3,5	42,2	33,5	31,7	70,1	1,2
Møre og Romsdal	479,0	23,8	58,1	3,9	10,9	10,2	82,5	79,6	79,1	125,8	5,1
Sør-Trøndelag	585,8	59,6	60,5	1,2	13,9	50,4	123,0	85,2	66,1	120,0	6,0
Nord-Trøndelag	229,9	14,3	34,3	5,6	5,2	6,2	32,5	35,3	35,0	60,3	1,3
Nordland	510,3	39,6	60,5	6,2	19,2	28,1	80,3	65,2	73,9	132,6	4,6
Troms Romsa	316,6	25,3	36,9	-1,3	10,1	16,4	56,7	43,9	51,3	74,1	3,0
Finmark Finnmarku	226,1	19,0	30,8	5,5	10,4	3,6	48,4	24,8	39,8	42,6	1,2

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur og kyrkje, etter fylke. 2006-2008. Prosent

	Aktivitets- tilbod for barn og unge	Folke- bibliotek	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktivitetar	Kyrkje og kyrkje- gardar	Andre religiøse formål
2006	9,6	13,1	0,7	3,4	3,8	20,7	10,4	13,8	22,9	1,5
2007	9,2	12,3	0,8	3,4	4,0	21,1	10,4	14,3	22,7	1,8
2008	8,8	12,0	0,6	2,8	4,3	20,8	10,5	16,4	22,0	1,7
2008										
Østfold	8,0	12,1	0,4	2,7	2,3	21,0	6,3	19,6	25,0	2,6
Akershus	9,7	13,5	0,0	0,8	3,4	24,5	11,3	16,1	18,9	1,6
Oslo	17,1	12,6	0,0	4,3	0,1	22,8	3,1	21,2	14,2	4,6
Hedmark	7,7	13,2	2,2	1,7	2,4	20,0	12,0	15,5	24,5	0,8
Oppland	6,1	13,7	1,1	2,8	2,5	18,1	11,8	16,5	26,7	0,7
Buskerud	7,1	13,4	0,7	1,5	3,4	22,5	9,6	17,5	22,5	1,6
Vestfold	7,5	14,0	0,3	2,2	5,4	23,9	8,2	12,8	24,0	1,6
Telemark	7,9	12,5	1,2	2,1	4,2	19,1	12,5	15,1	23,0	2,5
Aust-Agder	5,2	13,4	1,3	3,9	1,7	17,3	9,4	20,3	25,0	2,4
Vest-Agder	10,6	12,0	1,0	4,2	7,4	17,2	9,4	13,1	22,0	3,1
Rogaland	8,1	8,4	0,6	3,9	6,0	20,7	10,3	19,8	21,2	1,1
Hordaland	7,0	10,7	0,2	2,7	9,1	24,1	10,1	12,5	22,4	1,3
Sogn og Fjordane	4,3	14,1	0,9	1,0	1,5	18,4	14,7	13,9	30,7	0,5
Møre og Romsdal	5,0	12,1	0,8	2,3	2,1	17,2	16,6	16,5	26,3	1,1
Sør-Trøndelag	10,2	10,3	0,2	2,4	8,6	21,0	14,5	11,3	20,5	1,0
Nord-Trøndelag	6,2	14,9	2,4	2,3	2,7	14,1	15,3	15,2	26,2	0,6
Nordland	7,8	11,9	1,2	3,8	5,5	15,7	12,8	14,5	26,0	0,9
Troms Romsa	8,0	11,7	-0,4	3,2	5,2	17,9	13,9	16,2	23,4	1,0
Finnmark Finnmarku	8,4	13,6	2,4	4,6	1,6	21,4	11,0	17,6	18,9	0,6

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.4. Brutto investeringsutgifter, kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur og kyrkje. 2006-2008. 1 000 kroner

	Aktivitets- tilbod for barn og unge	Folke- bibliotek	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett ¹	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktivitetar ²	Kyrkjeleg admini- strasjon/ Den norske kyrkja	Andre religiøse formål	Kyrkje- gardar, grav- lundar, krema- torium
2006	50 576	55 080	10 154	71 625	16 924	1 486 843	11 047	405 562	236 097	2 254	179 216
2007	87 958	75 997	35 821	99 715	28 723	2 038 808	11 421	852 732	400 759	3 445	241 079
2008	111 870	61 259	14 949	142 593	36 253	2 523 518	20 656	1 043 012	507 756	1 123	300 426
Gj.snitt 2006-2008	83 468	64 112	20 308	104 644	27 300	2 016 390	14 375	767 102	381 537	2 274	240 240
Østfold	863	3 093	774	2 280	5 647	55 283	611	34 578	18 744	519	5 818
Akershus	9 465	6 039	357	1 367	2 120	294 153	499	40 285	25 861	251	31 652
Oslo	31 026	1 801	-	3 444	-	199 618	-	68 391	38 300	-	32 091
Hedmark	6 425	2 567	1 057	3 070	866	51 427	246	23 565	11 566	-	4 071
Oppland	980	973	312	241	-	28 812	113	17 659	9 806	-	898
Buskerud	1 477	12 918	357	637	19	172 934	513	21 013	20 541	-	9 015
Vestfold	584	2 064	8 408	1 547	3 094	51 300	1 483	61 066	25 353	35	12 642
Telemark	1 903	1 353	1 027	275	1 407	209 346	655	43 659	16 795	-	2 524
Aust-Agder	6 798	3 955	560	1 022	364	52 417	3 946	8 379	11 338	-	2 608
Vest-Agder	2 075	535	352	18 061	429	66 136	26	99 108	12 431	-	2 663
Rogaland	1 375	6 112	520	52 269	5 677	144 483	528	21 177	87 266	1 178	15 151
Hordaland	1 112	5 107	198	4 577	4 161	209 246	1 600	39 265	30 835	-	50 133
Sogn og Fjordane	567	146	206	437	1 905	44 279	617	33 487	6 380	-	1 564
Møre og Romsdal	3 202	4 004	755	469	119	88 244	1 689	25 651	17 986	8	17 623
Sør-Trøndelag	5 824	2 181	241	647	666	47 091	454	85 597	21 021	-	26 408
Nord-Trøndelag	447	506	713	937	-	37 766	26	3 365	6 216	-	2 170
Nordland	7 419	1 146	668	11 388	566	172 642	260	26 484	15 685	-	11 722
Troms Romsa	1 334	369	1 999	-	96	28 127	1 101	16 404	3 417	283	11 448
Finnmark Finnmarku	595	9 244	1 806	1 975	167	63 084	8	97 970	1 996	-	38

¹ Gjeld funksjon 380 og 381. ² Gjeld funksjon 385 og 386.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.5. Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17. 2006-2008

	Talet på lag/ foreiningar			Samla driftstilskot. 1 000 kroner		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I alt	19 952	24 122	19 850	389 633	540 361	535 374
Song- og musikkforeiningar	3 818	3 508	3 218	57 262	58 522	58 389
Teater og danseforeiningar	667	721	596	17 234	15 189	12 069
Frivillige barne- og ungdomsforeiningar	4 118	¹ 8 176	5 979	46 109	² 153 012	143 973
Iddrettslag/skyttarlag	6 008	5 677	4 605	223 311	238 349	255 531
Andre foreiningar	5 341	6 040	5 452	45 717	75 289	65 412

¹ Skjema 17 vart endra i 2007. På grunn av moglege dobbeltrapporteringar, kan ikkje tala utan vidare samanliknast med tidlegare år. ² Berekningsgrunnlaget for tilskot til frivillige barne- og ungdomsforeiningar er endra i 2007. Beløpet for 2007 og 2008 er henta frå kommunerekneskapen funksjon 231/art470.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

2. Privat forbruk

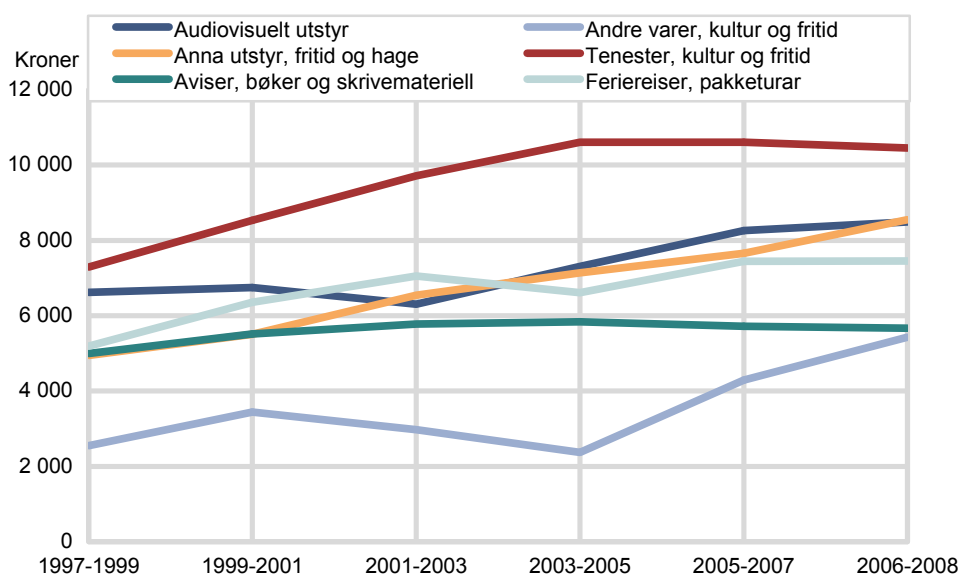
2.1. Nokre resultat

Årleg forbruk til kultur og fritid tredje størst

Forbruksundersøkinga 2006-2008 viser at det gjennomsnittlege forbruket i private hushald var på 380 300 kroner årleg i perioden 2006-2008, 2008-prisar. Fordelinga av utgiftene mellom vare- og tenestegruppene er stabil. Utgiftene til kultur og fritid er framleis den tredje største utgifta med 46 100 kroner og utgjer 12 prosent av hushalda sine utgifter i denne perioden. Til samanlikning brukte hushalda 44 200 kroner til matvarer og alkoholfri drikke. Utgiftene til kultur og fritid for denne siste perioden er 0,1 prosentpoeng høgare enn ved den førre forbruksundersøkinga (2005-2007, 2007-prisar), og 2 100 kroner høgare per hushald til kultur og fritid. Tenestegruppa "Kultur og fritid" er delt opp i undergruppene:

- Audiovisuelt utstyr
- Andre varer, kultur og fritid
- Anna utstyr, fritid og hage
- Tenester, kultur og fritid
- Aviser, bøker og skrivemateriell
- Feriereiser, pakketurar

Figur 2.1. Årlege utgifter per hushald til kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 1997-1999 til 2006-2008. Kroner

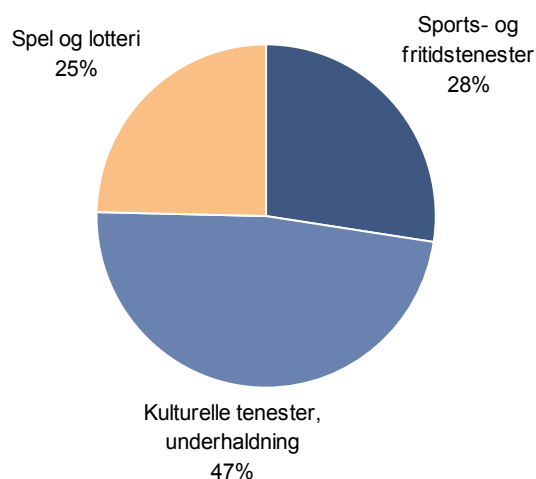

Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

Størstedelen av forbruket går til undergruppa "tenester, kultur og fritid" med 10 456 kroner årleg (2008-prisar) eller 23 prosent av konsum til kultur og fritid. I løpet av dei siste ti åra, perioden 1997-1998 til 2006-2008, har delen som går til denne gruppa, vore mellom 23 og 27 prosent, med høgast del for perioden 2003-2005. Delen til "aviser, bøker og skrivemateriell" har gått ned frå 16 til 12 prosent i tiårsperioden.

Gruppa "tenester, kultur og fritid" består igjen av undergruppene "sports- og fritidstenester", "kulturelle tenester, underhaldning" og "spel og lotteri" med størst del, 47 prosent, til "kulturelle tenester, underhaldning".

Figur 2.2. Årlege utgifter per hushald til tenester, kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 2008-prisar. 2006-2008. Prosent

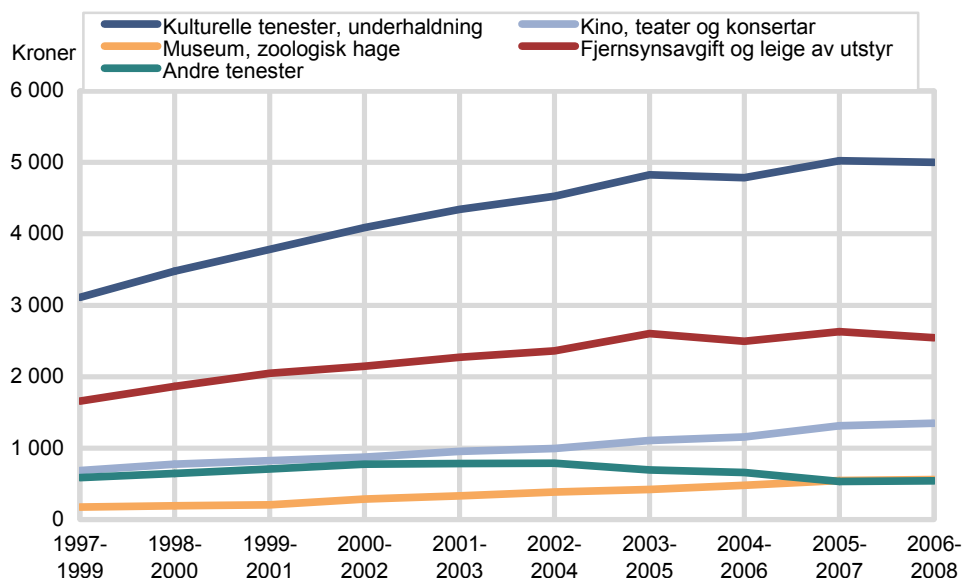

Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

1 349 kroner årleg til kino, teater og konsertar

Grappa ”kulturelle tenester, underholdning” utgjer 5 000 kroner eller 1,3 prosent av dei totale forbruksutgiftene. I denne grappa går over halvparten av utgiftene til ”fjernsynsavgift og leige av utstyr” med 2 546 kroner i snitt per år per hushald, medan utgiftene til kino, teater og konsertar utgjer 1 349 kroner eller 27 prosent av utgiftene i grappa ”kulturelle tenester, underholdning”. I løpet av dei siste ti åra har delen som går til ”kino, teater og konsertar” auka frå 22 prosent i perioden 1997-1999 til 27 prosent i 2006-2008. Jf. figur 2.3 og tabell 2.1.

Figur 2.3. Årlege utgifter per hushald i gruppa kulturelle tenester, underholdning. 1997-1999 til 2006-2008. Kroner

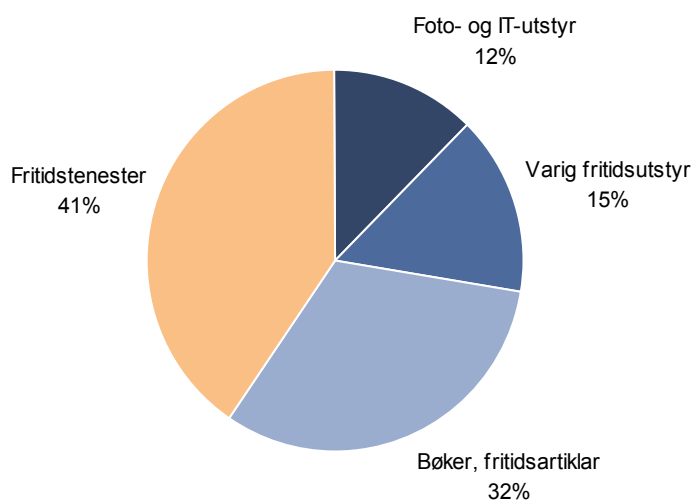
Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

Nasjonalrekneskapen –
Konsum i hushald til ulike
kulturgode og fritidstenester

Førebelse tal frå nasjonalrekneskapen syner at dei norske hushalda brukte til saman over 118 milliardar kroner i 2008 til ulike typar kulturgode og fritidstenester. Dette er ein auke på nær 3 milliardar kroner, eller 2,5 prosent frå 2007- reviderte tal. Veksten er lågare dette siste året enn for perioden 2006 til 2007, som representerte den største auken på ti år for heile hovudgruppa kulturgode og fritidstenester. Grappa ”fritidstenester” utgjer størstedelen av hovudgruppa ”kulturgode og

fritidstenester” med 48 milliardar kroner eller 41 prosent. Fordelinga innan hovudgruppa kulturgode og fritidstenester har halde seg nokolunde stabil siste året. Tabell 2.2 og figurane 2.4 og 2.5 gir nærmare detaljar.

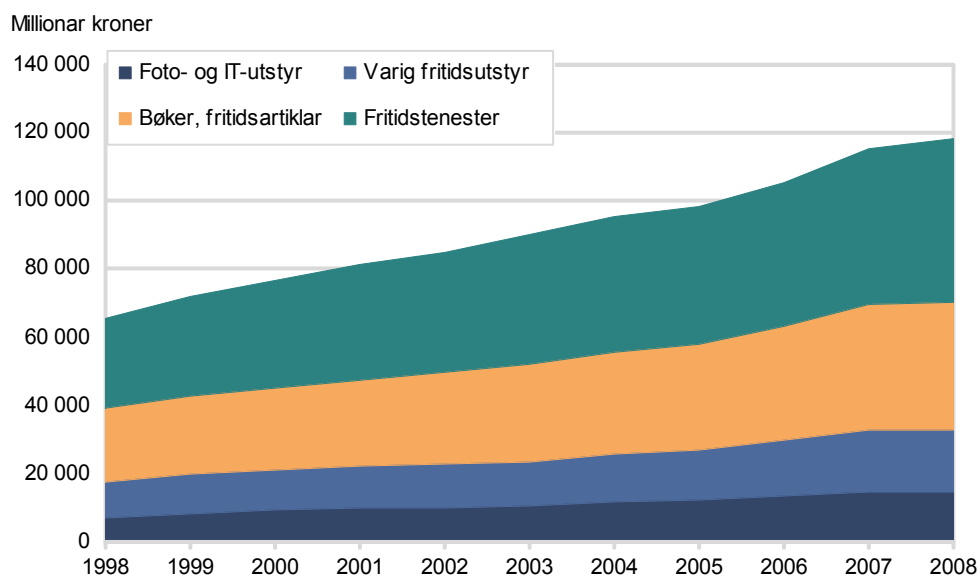
Figur 2.4. Konsum i hushald, etter type kulturgode. 2008. Prosent

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, SSB.

Gruppa ”fritidstenester” hadde den største auken i kroner, både siste året og dersom vi går ti år tilbake. Sidan 1998 har auken vore på 22 milliardar kroner (gjeldande prisar) og siste året steig konsumet for ”fritidstenester” med over 2 milliardar kroner eller 4,7 prosent. Dette var òg den største auken i prosent siste året viss ein ser på dei fire undergruppene i ”kulturgode og fritidstenester. Figur 2.5 syner korleis konsumet har auka i hovudgruppa kulturgode og fritidstenester.

Figur 2.5. Konsum i hushald, hovudgrupper, gjeldande prisar. 1998-2008. Millionar kroner

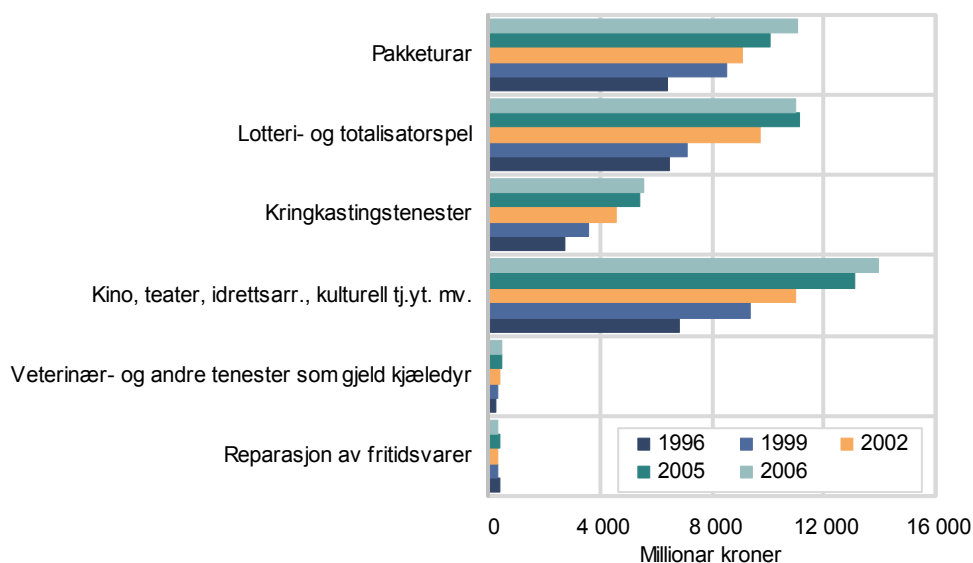

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Dei reviderte tala for gruppa ”fritidstenester” i perioden 1996 til 2006 syner at konsumet i gjeldande prisar har auka frå vel 23 milliardar til over 42 milliardar kroner. Det ser ut som hushalda stadig bruker mindre pengar til ”reparasjon av fritidsvarer” og meir til ”pakketurar”. Dei reviderte tala for 2006 viser at konsumet til ”kino, teater, idrettsarrangement, kulturell tenesteyting med vidare”

representerer nær 14 milliardar kroner, eller 33 prosent for gruppa ”fritidstenester”. Figur 2.6 viser utviklinga for konsum i hushald for dei ulike gruppene innan ”fritidstenester” dei siste ti åra.

Figur 2.6. Konsum i hushald, gruppa fritidstenester, gjeldande prisar. 1996-2006.
Millionar kroner

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

2.2. Om statistikken – privat forbruk

Statistisk sentralbyrå (SSB) nyttar to ulike metodar for å kunne syne det private forbruket til ulike kulturgode og tenester i det norske samfunnet. Den eine er den årlege forbruksundersøkinga, den andre er nasjonalrekneskapen. Inndelinga i hovud- og undergrupper er noko ulik i desse to kjeldene.

Forbruksundersøkinga

Statistisk sentralbyrå gjennomfører forbruksundersøkingar kvart år. Hovudformålet med undersøkinga er å få ei detaljert oversikt over forbruket i private hushald som kan gi grunnlag for ei eventuell ajourføring av vektgrunnlaget i konsumprisindeksen. Det blir vidare teke sikte på å kartleggje forbruket i forskjellige hushaldsgrupper. Forbruksundersøkinga har sidan 1974 vore gjennomført årleg utan endringar som har hatt innverknad på innhaldet. Før 1974 blei det gjennomført landsomfattande forbruksundersøkingar i 1958, 1967 og 1973. På grunn av små årlege utval kan ein berre publisere tal for einskilde grupper ved å slå saman utvala for tre og tre år.

Nasjonalrekneskapen

Nasjonalrekneskapen viser utviklinga i norsk økonomi. Utviklinga blir målt ved bruttonasjonalproduktet og andre hovudstorleikar. Rekneskapen inneheld også mange tal for ulike delar av samfunnsøkonomien, mellom anna om næringer, hushald, arbeidsmarknad og utanrikshandel. Nasjonalrekneskapen byggjer på tal frå dei fleste av SSB sine økonomiske statistikkar. Det finst tal frå nasjonalrekneskapen heilt tilbake til 1865. Nasjonalrekneskapen er viktig for utforminga av den økonomiske politikken.

Meir informasjon om forbruksundersøkingane og Nasjonalrekneskapen; sjå:

Temaside: Forbruket i hushalda: <http://www.ssb.no/forbruk>

Temaside: Nasjonalrekneskap: <http://www.ssb.no/regnskap>

2.1. Utgift per hushald per år, etter vare- og tenestegruppe. 2002-2004, 2003-2005, 2004-2006, 2005-2007 og 2006-2008. Kroner og prosent

	2002-2004		2003-2005		2004-2006		2005-2007		2006-2008	
	Utgift. Kr (2004- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2005- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2006- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2007- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2008- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent
09 Vare- og tenestegruppe										
Kultur og fritid i alt	38 085	12,4	39 879	12,3	41 318	12,0	43 978	12,0	46 050	12,1
091 Audiovisuelt utstyr	6 696	2,2	7 312	2,3	7 611	2,2	8 259	2,3	8 489	2,2
Utstyr for mottaking, opptak og reproduksjon av lyd og bilete	2 826	0,9	3 027	0,9	3 215	0,9	3 671	1,0	4 085	1,1
Fotoutstyr, kikkertar mv.	567	0,2	749	0,2	815	0,2	866	0,2	807	0,2
IT-utstyr	1 847	0,6	2 118	0,7	2 247	0,7	2 351	0,6	2 316	0,6
Film, CD, kassetar og liknande	1 365	0,4	1 333	0,4	1 264	0,4	1 322	0,4	1 245	0,3
Reparasjon av audiovisuelt, foto og IT-utstyr	91	0,0	85	0,0	70	0,0	50	0,0	36	0,0
092 Andre varer, kultur og fritid	2 494	0,8	2 375	0,7	3 915	1,1	4 295	1,2	5 431	1,4
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	1 885	0,6	1 810	0,6	3 392	1,0	3 686	1,0	4 838	1,3
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	346	0,1	295	0,1	297	0,1	340	0,1	227	0,1
Reparasjon av større gjenstandar for kultur og fritid	263	0,1	269	0,1	226	0,1	269	0,1	366	0,1
093 Anna utstyr, fritid og hage	6 895	2,2	7 140	2,2	7 259	2,1	7 657	2,1	8 548	2,2
Spel, leiker og hobby	1 599	0,5	1 688	0,5	1 601	0,5	1 682	0,5	1 708	0,4
Utstyr til sport og camping	1 662	0,5	1 559	0,5	1 592	0,5	1 509	0,4	1 642	0,4
Blomstrar og hage	2 297	0,7	2 443	0,8	2 474	0,7	2 703	0,7	2 831	0,7
Kjæledyr	1 337	0,4	1 450	0,4	1 591	0,5	1 763	0,5	2 367	0,6
094 Tenester, kultur og fritid	9 836	3,2	10 605	3,3	10 044	2,9	10 609	2,9	10 456	2,7
Sports- og fritidstenester	2 383	0,8	2 703	0,8	2 652	0,8	2 827	0,8	2 876	0,8
Kulturelle tenester, underhaldning	4 524	1,5	4 825	1,5	4 787	1,4	5 025	1,4	4 999	1,3
Av dette										
Kino, teater og konsertar	993	0,3	1 106	0,3	1 155	0,3	1 311	0,4	1 349	0,4
Museum, zoologisk hage	384	0,1	421	0,1	479	0,1	548	0,2	562	0,1
Fjernsynsavgift og leige av utstyr	2 360	0,8	2 604	0,8	2 495	0,7	2 631	0,7	2 546	0,7
Andre tenester	788	0,3	694	0,2	658	0,2	534	0,1	542	0,1
Spel og lotteri	2 930	1,0	3 077	1,0	2 605	0,8	2 758	0,8	2 581	0,7
095 Aviser, bøker og skrivemateriell	5 889	1,9	5 839	1,8	5 721	1,7	5 716	1,6	5 669	1,5
Bøker	2 181	0,7	2 155	0,7	2 046	0,6	2 076	0,6	1 988	0,5
Aviser og tidsskrift	3 104	1,0	3 035	0,9	3 054	0,9	2 993	0,8	3 041	0,8
Diverse trykksaker	295	0,1	305	0,1	284	0,1	290	0,1	294	0,1
Papirvarer	309	0,1	344	0,1	338	0,1	357	0,1	345	0,1
096 Feriereiser, pakketurar	6 275	2,0	6 609	2,0	6 769	2,0	7 441	2,0	7 456	2,0

Kjelde: Forbruksundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Konsum i hushald, gjeldande prisar. 1996-2008. Millionar kroner

Type kulturgode	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ¹	2008
I alt	56 494	60 935	65 723	71 846	76 761	81 389	84 803	89 930	95 197	98 682	105 442	115 622	118 486
Foto- og IT-utstyr	5 076	5 746	6 816	8 478	9 620	9 934	10 200	10 501	11 460	12 027	13 358	14 720	14 690
Fotoutstyr, kikkertar mv.	584	672	675	670	765	790	808	838	914	962	1 020	..	..
EDB-utstyr, kalkulatorar mv.	2 412	2 744	3 550	4 660	5 546	5 722	5 855	6 073	6 625	6 930	7 721	..	..
Grammofonplater, lydband og film mv.	2 080	2 330	2 591	3 148	3 309	3 422	3 537	3 590	3 921	4 135	4 617	..	..
Varig fritidsutstyr	8 541	9 308	10 855	11 269	11 503	12 176	12 498	13 033	14 249	14 927	16 618	18 298	18 161
Utstyr for attgjeving av lyd og bilete	5 788	6 017	6 988	7 227	7 375	7 792	7 900	8 119	8 862	9 339	10 737	..	..
Musikkinstrument, båtar og anna varig utstyr for fritidsaktivitetar	2 753	3 291	3 867	4 042	4 128	4 384	4 598	4 914	5 387	5 588	5 881	..	..
Bøker, fritidsartiklar	19 703	20 921	21 685	22 812	23 690	25 415	26 893	28 624	29 690	31 044	33 000	36 653	37 536
Leiketøy og hobbyartiklar	2 395	2 633	2 692	2 782	3 081	3 161	3 276	3 445	3 627	3 782	3 989	..	..
Sports- og campingutstyr mv.	2 081	2 160	2 288	2 404	2 667	2 736	2 844	2 985	3 141	3 305	3 805	..	..
Blomstrar, prydbusker og kjæledyr	5 308	5 757	6 023	6 265	6 147	6 918	7 690	8 454	8 454	8 870	9 390	..	..
Bøker	2 900	3 108	3 237	3 411	3 372	3 458	3 595	3 775	3 973	4 195	4 446	..	..
Aviser, vekeblad og tidsskrift mv.	6 331	6 530	6 620	7 040	7 472	8 166	8 474	8 900	9 375	9 716	10 152	..	..
Skrivemateriell	688	733	825	910	951	976	1 014	1 065	1 120	1 176	1 218	..	..
Fritidstenester	23 174	24 960	26 367	29 287	31 948	33 864	35 212	37 772	39 798	40 684	42 466	45 951	48 099
Reparasjon av fritidsvarer	426	400	400	339	356	356	381	392	459	446	378	..	..
Veterinærtenester og andre tenester som gjeld kjæledyr	275	311	334	346	343	377	402	434	433	482	500	..	..
Kino, teater, idrettsarrangement, kulturell tenesteyting mv.	6 864	7 541	8 121	9 385	10 053	10 688	11 001	12 023	12 067	13 089	13 981	..	..
Kringkastingstenester. Lotteri- og totalisatorspel	2 731	2 954	3 200	3 561	4 095	4 327	4 608	5 175	5 446	5 461	5 586	..	..
Pakketurar	6 491	6 562	7 090	7 143	7 547	8 253	9 693	10 970	11 650	11 150	10 961	..	..
.....	6 387	7 192	7 222	8 513	9 554	9 863	9 127	8 778	9 743	10 056	11 060	..	..

¹ Korrigerede tal.

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

3. Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

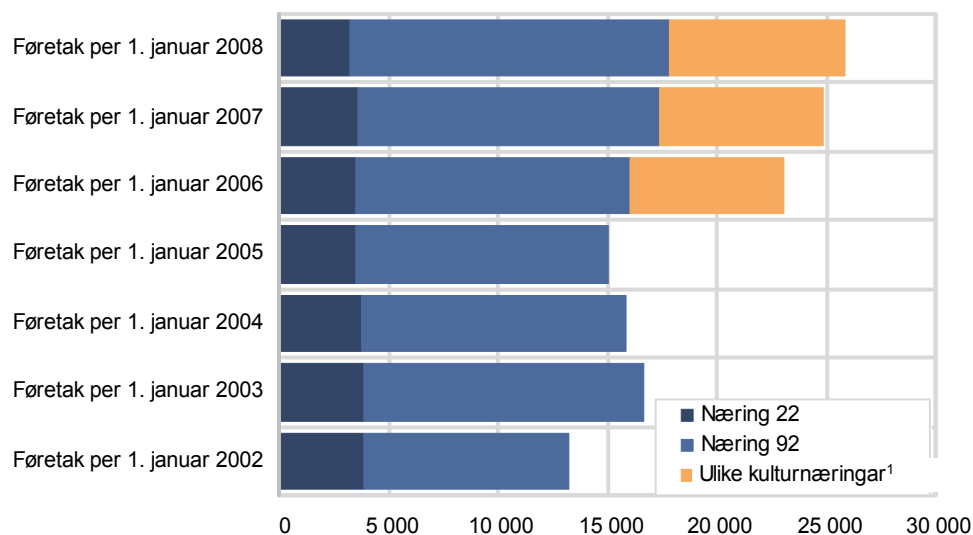
3.1. Nokre resultat

26 000 kulturføretak

1. januar 2008 var det nær 26 000 føretak blant kulturnæringane, slik det går fram av bestandstala frå Bedrifts- og føretaksregisteret i Statistisk sentralbyrå. Drygt 3 200 føretak var med i næring 22 "Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak" og 14 600 i næring 92 "Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport". I samlegruppa "ulike kulturnæringar" (jf. avsnitt 3.3) var det 8 000 føretak per 1.1.2008.

Talet på føretak i næring 22 har gått ned med over 300 siste året og over 600 sidan 2002. I næring 92 er det per 1.1.2008 registrert nær 14 600 næringar, ein auke på 800 sidan 2007 og over 5 200 føretak sidan 2002. I "ulike kulturnæringar" er det registrert ein auke på over 550 nye føretak siste året. Tabellane 3.1 til 3.5 syner detaljar om føretaksdemografi, bestandstal og nyregistreringar, nyetableringar og så vidare for dei ulike næringane.

Figur 3.1. Talet på føretak i kulturnæringane¹. 2002-2008

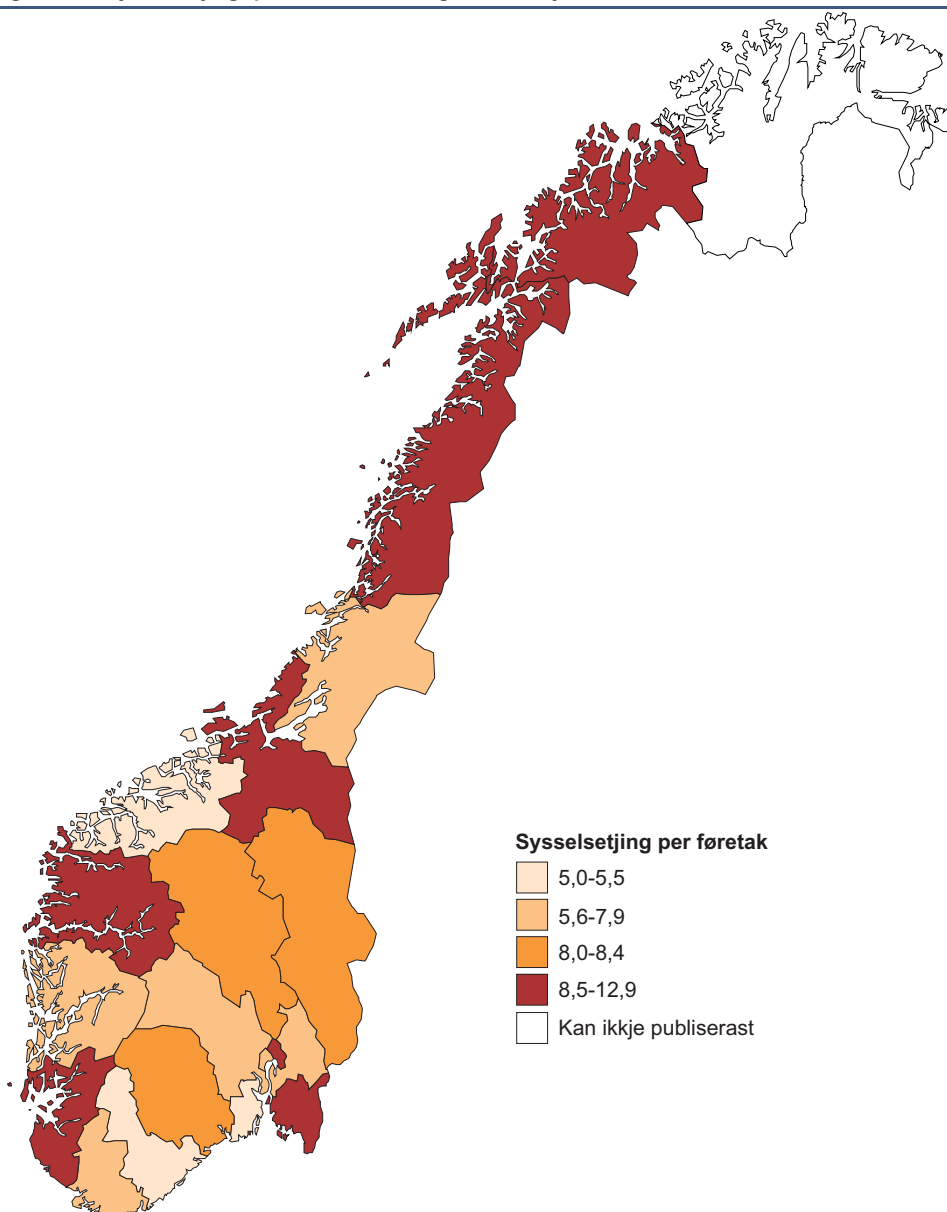

¹ Frå 2006 inkluderer NACE 22, 92, 36.300, 74.201, 74.810, 74.872, 74.873, 74.876
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

I tillegg til bestandstala gir Bedrifts- og føretaksregisteret tal for årgangspopulasjonen. Denne statistikken gir eit meir detaljert bilete av aktiviteten i føretaka enn tala nemnde over, men er ikkje så oppdaterte som bestandstala (jf. avsnitt 3.2).

25 500 sysselsette
i næring 22 i 2006

I næring 22 "Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak" var det 25 500 sysselsette i 2006, om lag det same som for 2005. Omsetninga for dei 3 083 føretaka i 2006 var på over 41 milliardar kroner, ein auke i omsetninga på 5 prosent for denne næringa. Både talet på føretak og sysselsette har gått ned sidan 2006, men ikkje så mykje som året før. Sysselsette per føretak i 2006 var 8,3 mot 8,0 året før. Sidan 2000 har omsetninga per føretak auka med 60 prosent. Ser vi på heile næringa under eitt for 2006, finn vi at føretaka i Oslo, Rogaland og Sogn og Fjordane hadde høgast omsetning per føretak, høvesvis 23 millionar kroner for Oslo-føretaka, 13 millionar for Rogaland og 12 millionar kroner per føretak i Sogn og Fjordane. For føretak i Sogn og Fjordane er det ein auke på 16 prosent per føretak frå 2005. Figur 3.2 og tabell 3.6 syner nærare detaljar, sjå også Kulturstatistikk, 2006 og 2007.

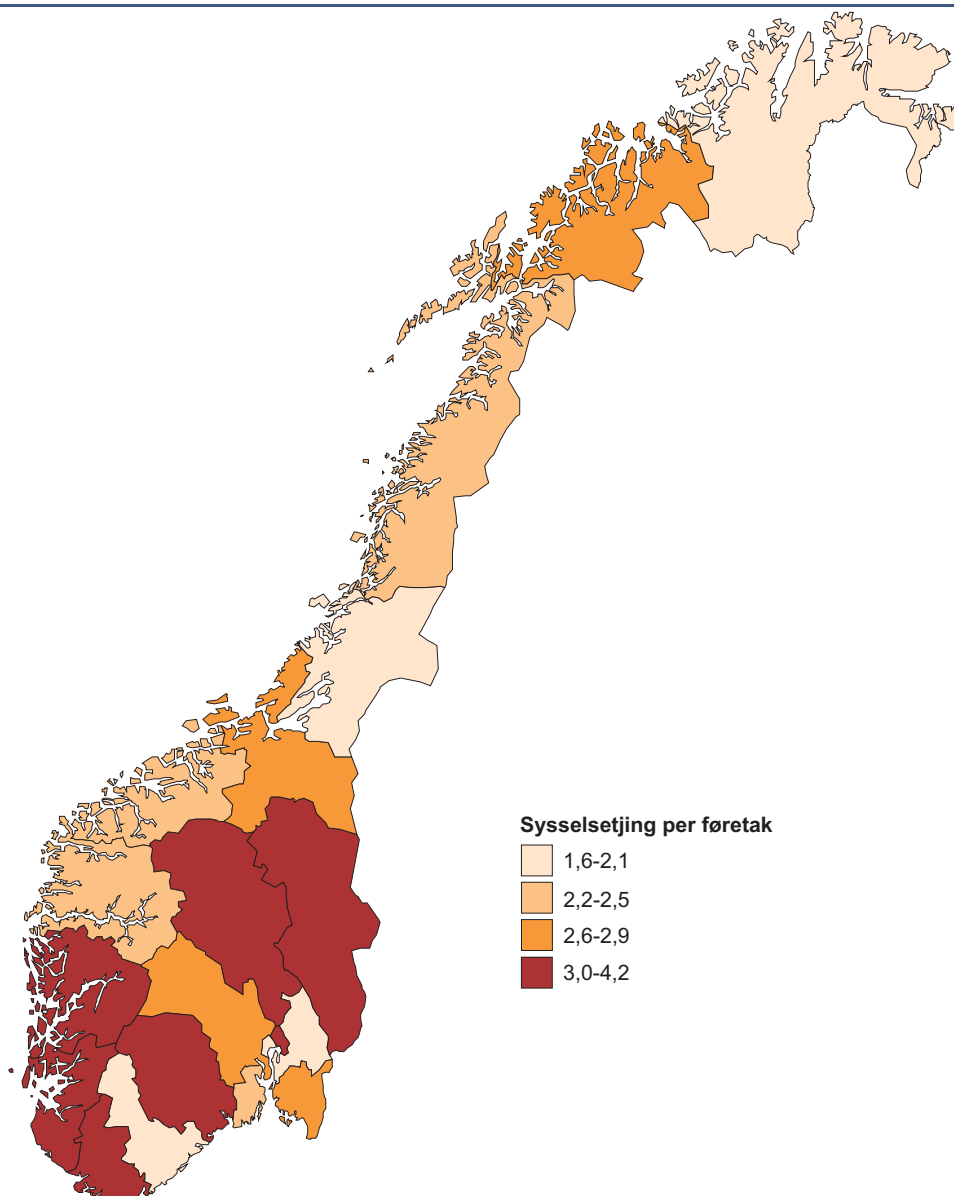
Figur 3.2. Sysselsetjing¹ per føretak. Næring 22, etter fylke. 2006

¹Gjennomsnittleg tal personar over året. [Average number of employees for the year.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

33 000 sysselsette i næring 92 i 2006

I føretaka under næring 92 "Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport" var det totalt 32 800 sysselsette i 2006 og ei omsetning på over 30 milliardar kroner, jf. tabell 3.7. På tre-siffernivå hadde "Radio og fjernsyn" den høgaste omsetninga med 8,4 milliardar kroner eller 28 prosent av hovudgruppene innanfor næring 92. Næringsgruppa "Sport og idrett" hadde høgast del sysselsette med 28 prosent av dei sysselsette, litt høgare del enn i 2005. Føretaka i næring 92 hadde i gjennomsnitt færre sysselsette enn i næring 22. Føretaka i "Fritidsverksemd osb." hadde 3,2 sysselsette i gjennomsnitt, mens næring 22 hadde 8,3 per føretak. Føretak i Oslo og Hedmark i næring 92 hadde flest sysselsette per føretak med 4,2, mens føretak i Oslo og Hordaland hadde størst omsetning per føretak. Figur 3.3 og tabell 3.7 syner nærare detaljar, sjå også Kulturstatistikk 2006 og 2007.

Figur 3.3. Sysselsetjing¹ per føretak. Næring 92, etter fylke. 2006

¹Gjennomsnittleg tal personar over året.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Andre kulturnæringar

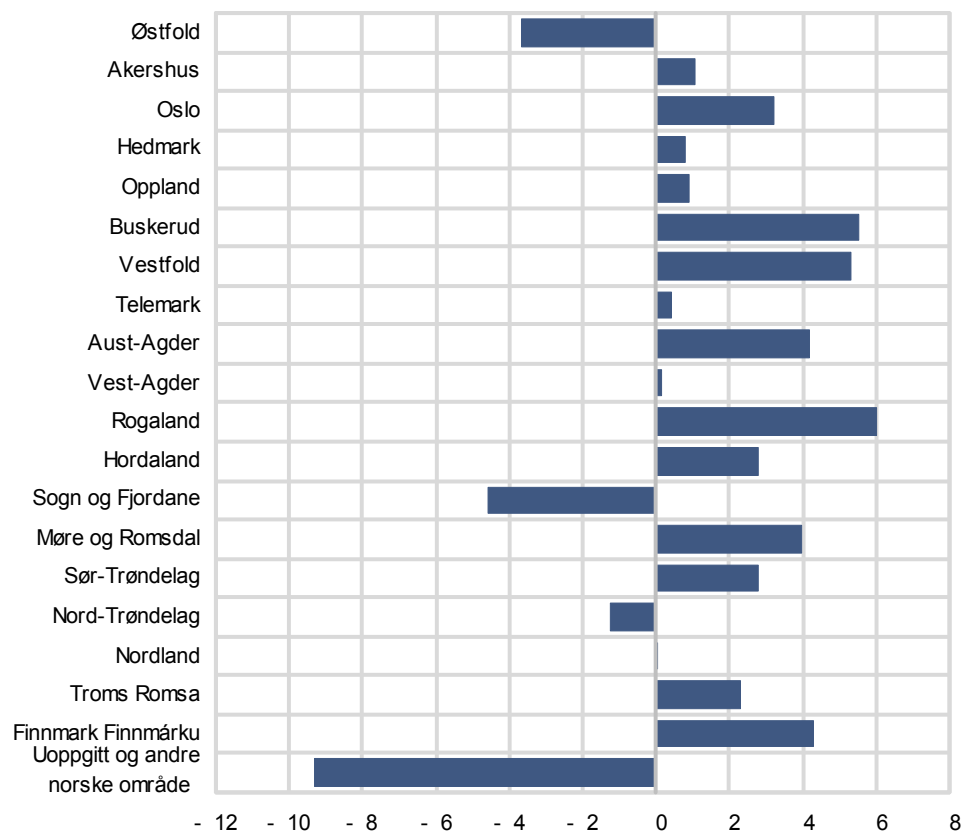
Dei ulike kulturnæringane, ”Produksjon av musikkinstrument”, ”Arkitektverksemd”, ”Fotografverksemd”, ”Designverksemd”, ”Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd” og ”Impresarioverksemd” hadde til saman ei omsetning i 2006 på nær 9 milliardar kroner og 9 700 sysselsette. Føretaka i desse næringane utgjorde 7 000 føretak, 435 fleire enn i 2005. Flest føretak er det innanfor ”Designverksemd” med 2 490 føretak, ein auke på 263 føretak. Gjennomsnittleg tal på tilsette per føretak i desse kulturnæringane under eitt er 1,4. ”Designføretaka” hadde under ein sysselsett i gjennomsnitt. Ser vi på alle desse næringane under eitt for 2006, går det fram at føretaka i Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag hadde flest sysselsette per føretak med respektive 2,2 og 1,9. Tabell 3.8 syner nærare detaljar, sjå også Kulturstatistikk 2006 og 2007.

Fleire sysselsette i kulturnæringane

Registerbasert sysselsetjingsstatistikk syner at kulturnæringane til saman hadde 84 800 sysselsette per 4. kvartal 2008. For heile landet (alle næringane) auka den totale sysselsetjinga med 1,7 prosent frå 4. kvartal 2007 til 4. kvartal 2008, mot ein vekst på 4 prosent året før. For kulturnæringane steig sysselsetjinga med 2,5 prosent mot 4,3 prosent året før. Alle kulturnæringane tok del i auken, bortsett frå næring 22. Rekna i prosent var auken størst i sysselsette for kulturnæringane innan næring 74. På landsbasis hadde Akershus sterkast vekst i sysselsetjinga med 2,6

prosent, mens Sogn og Fjordane hadde nedgang i sysselsetjinga. I kulturnæringane var veksten i Akershus på 1 prosent, mens Sogn og Fjordane også hadde nedgang i kulturnæringane. Rogaland hadde størst vekst på 6 prosent i kulturnæringane. Tabellane 3.10 til 3.12 viser fleire tal frå den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken.

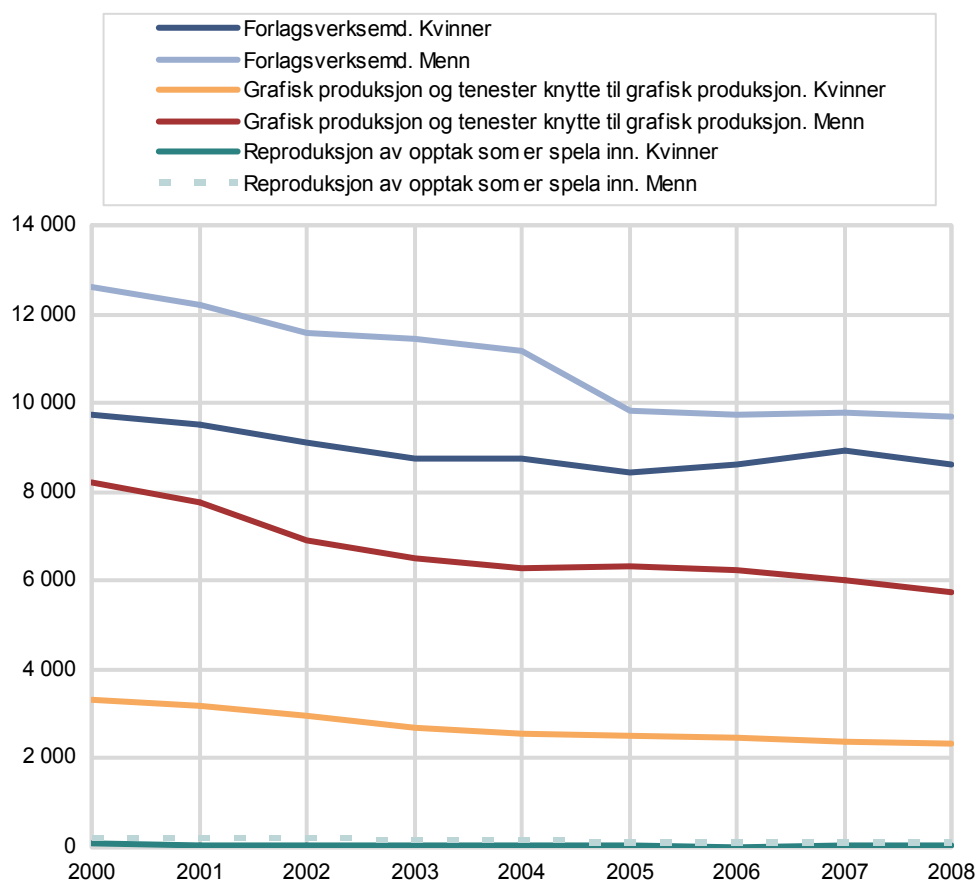
Figur 3.4. Prosent endring i talet på sysselsette 15-74 år for "kulturnæringane", etter arbeidsstadsfylke. 4. kvartal 2007 til 4. kvartal 2008

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Kjønnsfordeling i sysselsetjinga

I næring 22 "Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak" var kvinnedelen av dei sysselsette på 41,5 prosent per 4. kvartal 2008 (tabell 3.13). Dersom ein går attende til 2003, ser ein at kvinnedelen i denne næringa var 38,8 prosent. I næring 92 "Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport" var delen kvinner 46,8 prosent i 2008 (tabell 3.14), men han var høgare i 2003 med 47,4 prosent. Dei andre kulturnæringane hadde ein kvinnedel på 45,8 prosent i 2008 (tabell 3.15), ein auke på 2 prosentpoeng frå 2003. Figurane og tabellane gir meir detaljert informasjon om kjønnsfordelinga innanfor dei ein-skilde næringsgruppene på eit lågare næringsnivå.

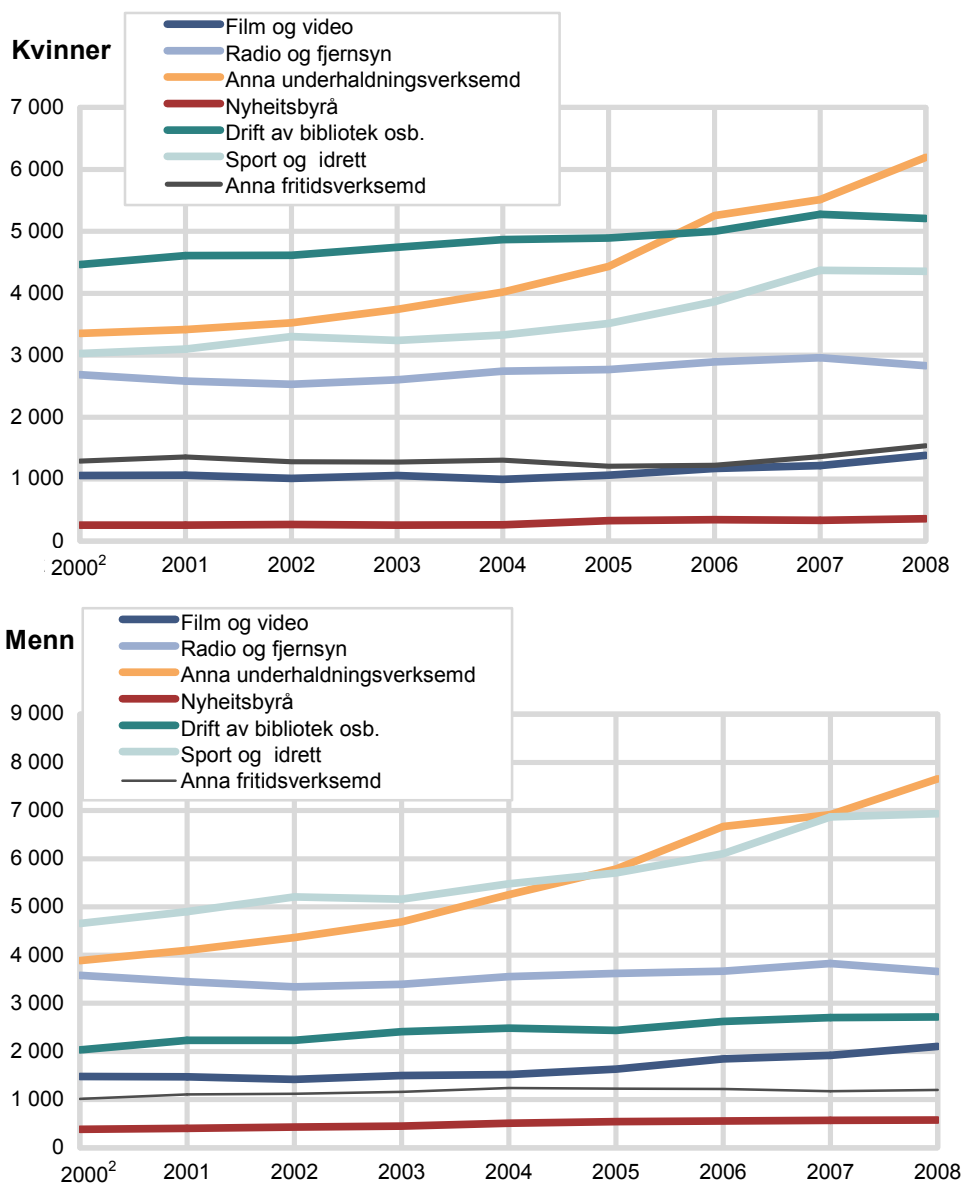
Figur 3.5. Sysselsette¹ 15-74 år, etter kjønn. Næring 22. 2000-2008

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

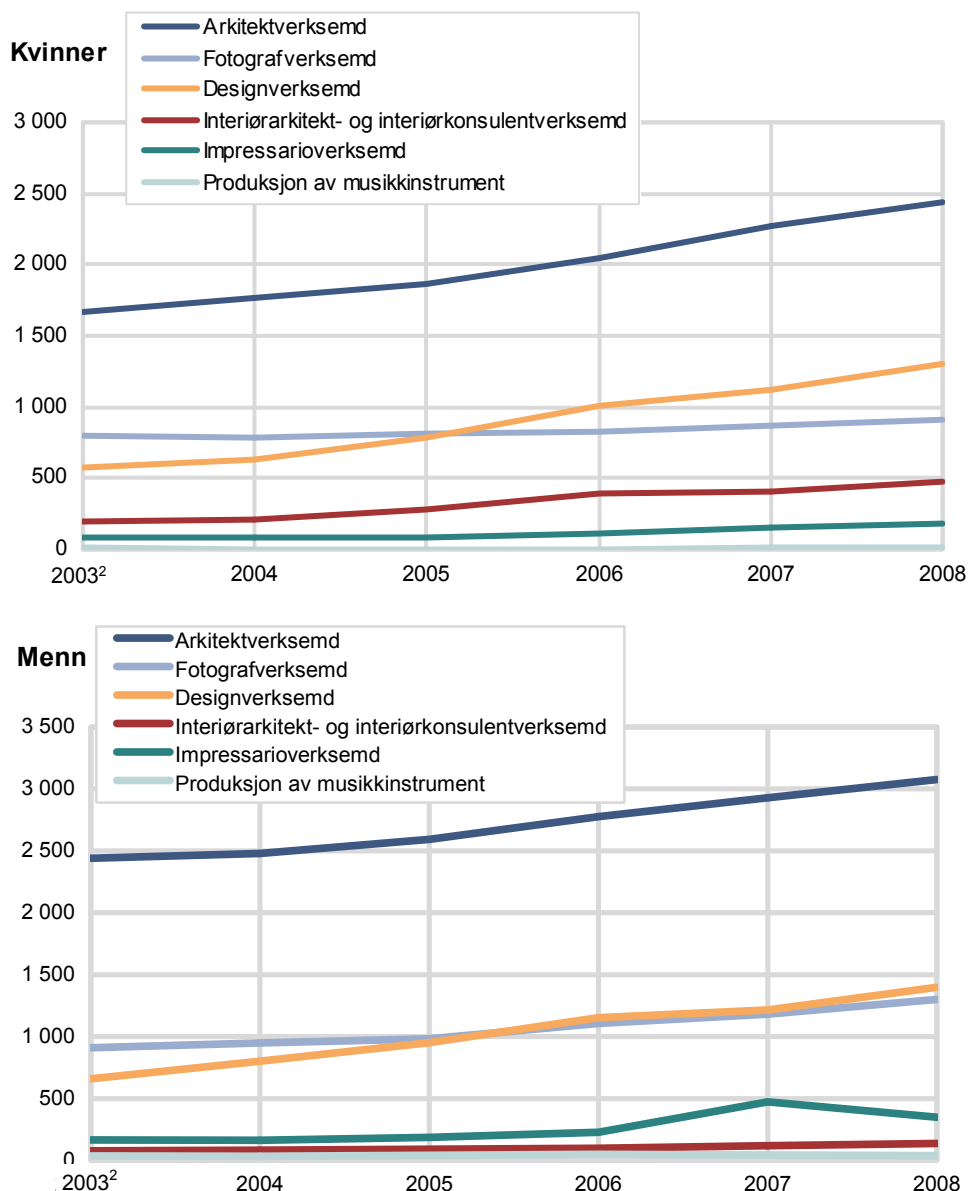
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Sysselsetjing etter innvandrarbakgrunn

Tabellane 3.17 og 3.18 syner også statistikk frå den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken. Desse tabellane syner tal for nokre utvalde kulturnæringar og gir tal for næringsgrupper fordelte etter innvandningsbakgrunn. Innvandrarbakgrunn vil her seie ein person fødd i utlandet av utanlandsfødde foreldre (tidlegare også kalla førstegenerasjonsinnvandrar, jf. avsnitt 3.3). 9,5 prosent av alle sysselsette var innvandrarar per 4. kvartal 2008, mot 8,6 prosent per 4. kvartal 2007. Totalt var 64,2 prosent av innvandrarane sysselsette per 4. kvartal 2008, og ligg 0,9 prosentpoeng høgare enn i 4. kvartal 2007. I heile befolkninga var delen sysselsette 71,6 prosent, det same som for 2007. I forhold til heile befolkninga varierer representasjonen med ulik innvandrarbakgrunn i dei ulike kulturnæringane. I dei næringane vi presenterer tal for i tabellane 3.17 og 3.18, gjekk delen sysselsette med innvandrarbakgrunn litt opp og ned i høve til 2007. Framleis finn ein lågast del med innvandrarbakgrunn i næring 92.2 "Radio og fjernsyn" med 3,6 prosent, mens næringane 92.31 "Sjølvstendig kunstnarisk verksemd" og 92.32 "Drift av etablissement knytte til kunstnarisk verksemd" hadde respektive 11,9 og 13,3 prosent tilsette med innvandrarbakgrunn.

Figur 3.6. Sysselsette¹ 15-74 år, etter kjønn. Næring 92. 2000- 2008

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Tala for 2000-2004 gjeld for aldersgruppa 16-74 år.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.7. Sysselsette¹ 15-74 år, etter kjønn. Næring 74 og 36.30. 2003-2008

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Tala for 2003-2004 gjeld for aldersgruppa 16-74 år.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Ser vi på delen kvinner og menn med innvandrarbakgrunn i nokre av dei ulike kulturnæringane, syner tala at det ikkje har vore store endringar sidan 2007, men i nokre av næringane har kvinnedelen auka. I næringane "Sjølvstendig kunstnarisk verksemd" og "Drift av etablissement knytte til kunstnarisk verksemd" var delen innvandrar kvinner også i 2008 over 10 prosent av alle kvinnene i desse næringane. Delen innvandarmenn var òg høgast i desse to næringane med respektive 10 og 15 prosent av alle sysselsette menn. Av dei nær 11 000 kvinnene som var sysselsette i næring 22 hadde 451 kvinner, eller 4,2 prosent, innvandrarbakgrunn, litt høgare del enn i 2007.

Sysselsette i Den norske kyrkja

I Den norske kyrkja (Dnk) var det 8 744 sysselsette per 4. kvartal 2008, ein nedgang på 3 prosent frå 2007. 51 prosent av dei tilsette i Dnk var kvinner. Det viser den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken for Den norske kyrkja. Tala i tabell 3.19 gir ei oversikt over sysselsette etter verksemd og kjønn, jf. avsnitt 3.3

3.2. Om statistikken

Næringsgruppering – standardklassifikasjonar

Gjeldande Standard for næringsgruppering (SN2002) i Statistisk sentralbyrå byggjer på EUs standard NACE Rev. 1. (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européenes). Hovudformålet med standarden er å gi reglar og retningslinjer for næringsklassifisering og eintydige definisjonar av dei statistiske einingane. Standarden er først og fremst ein statistisk standard. Han dannar grunnlag for koding av einingar etter viktigaste aktivitet i Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og føretaksregister og for einingar i Einingsregisteret. Han er ein av dei viktigaste standardane i økonomisk statistikk og gjer det mogeleg å samanlikne og analysere statistiske opplysningar både nasjonalt/internasjonalt og over tid. Næringsgruppering blir også brukt i administrative rutinar.

Sifferkoden for SN2002 er på fem siffer. Standarden har ei hierarkisk inndeling på seks nivå.

Bestandstal og årgangspopulasjon

Bedrifts- og føretaksregisteret opererer med to ulike typar statistikkar.

- Bestandstala: Talet på føretak per 1. januar det gjeldande året. Desse tala er meir aktuelle enn årgangspopulasjonen, men inneheld ikkje så mykje detaljert informasjon.
- Årgangspopulasjon: Talet på føretak som har hatt aktivitet i det gjeldande året. Tala er detaljerte, men kjem først nokre år etter det gjeldande året.

Registerbasert sysselsetjingsstatistikk

I den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken er næring koda etter Standard for næringsgruppering (SN2002), og yrke er koda etter Standard for yrkesklassifisering (NOS C521).

Fordeling på kommune følgjer kommunelista per 1. januar i produksjonsåret for statistikken. Formålet med statistikken er å beskrive sysselsetjinga og næringsfordelinga på detaljert regionalt nivå. Den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken har inntil 2005 omfatta busette personar mellom 16–74 år. Frå 2006 vart nedre aldersgrense for å bli rekna som sysselsett senka frå 16 til 15 år, i samsvar med internasjonale anbefalingar. Samstundes vart aldersdefinisjonen endra frå alder ved utgangen av året til alder ved utgangen av referansetidspunktet. Dette gav totalt 10 000 fleire sysselsette i 4. kvartal 2005, som det også er laga tal for, slik at dei kan samanliknast.

Sysselsette er definert som personar som har utført arbeid på minst ein time i referanseveka, eller som var mellombels fråverande frå slikt arbeid. Sysselsette omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. Data for den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken er basert på fleire ulike register. Fleire opplysningar: <http://www.ssb.no/regsyst/om.html>

3.3. Omgrep og definisjonar

Kulturnæringane

Frå 2006 er kulturnæringane definerte som:

- Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak (næring 22).
- Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport (næring 92).
- Produksjon av musikkinstrument (næring 36.300)
- Arkitektverksemd (næring 74.201)
- Fotografverksemd (næring 74.810)
- Designverksemd (næring 74.872)
- Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd (næring 74.873)
- Impresarioverksemd (næring 74.876)

Den norske kyrkja - verksemd Religiøs verksemd omfattar næring 91310 - Religiøse organisasjonar og næring 93030 - Begravelsesverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringer (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemdar omfattar næringane 93020 - Frisering og annan venleikspeie, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom el. og 55301 - Restaurant- og Kafedrift.

Innvandrarar Som innvandrar reknar vi her ein person fødd i utlandet av utanlandsfødde foreldre (tidlegare også kalla førstegenerasjonsinnvandrar) og norskfødde med innvandrareforeldre (tidlegare omtala som etterkommarar) om ikkje anna er spesifisert. Innvandrarar frå landgruppe 1 kjem frå EU/EØS-land, USA, Canada, Australia og New Zealand. Innvandrarar frå landgruppe 2 kjem frå Asia med Tyrkia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS. Desse gruppene fell nesten saman med den tidlegare grupperinga, vestleg/ikkje vestleg, sett bort frå at EU-landa i Aust-Europa da var i kategorien ikkje-vestleg. Landa frå Oseania utanom Australia og New Zealand er nå i landgruppe 2. Statistikken gjeld berre dei som er registrert busette, det vil seie at dei etter folkeregisteret er venta å vere her i landet i minst seks månader. Når det gjeld sysselsetjinga blant utlendingar med kortare opphald her i landet, er det publisert tal for denne gruppa på: <http://www.ssb.no/kortsys/>

Referansar:

DS, Registerbasert sysselsetjingsstatistikk 4. kvartal 2008

DS, Registerbasert sysselsetjingsstatistikk for innvandrarar, 4. kvartal 2008

Nyttige Internett-adresser:

Temaside: Bedrift og føretak: <http://www.ssb.no/naeringsliv>

Temaside: Arbeid: <http://www.ssb.no/arbeid>

Temaside: Innvandring: <http://www.ssb.no/innvandring>

3.1. Føretakdemografi. Næring 22. 2002-2008. Bestandstal per 1. januar

	Føretak per 1. januar 2002	Føretak per 1. januar 2003	Føretak per 1. januar 2004	Føretak per 1. januar 2005	Føretak per 1. januar 2006	Føretak per 1. januar 2007	Føretak per 1. januar 2008
Nace 22. Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opttak	3 877	3 832	3 746	3 549	3 539	3 574	3 238
22.11 Utgjeving av bøker	469	466	484	490	523	534	467
22.12 Utgjeving av aviser	270	274	287	282	276	310	316
22.13 Utgjeving av blad og tidsskrift	287	301	325	328	337	354	358
22.14 Utgjeving av lydopptak	224	275	241	283	282	309	274
22.15 Utgjeving elles	329	336	339	311	295	314	297
22.21 Trykking av aviser	57	59	58	56	53	56	54
22.22 Trykking elles	1 057	1 027	990	900	874	827	757
22.23 Bokbinding	55	49	48	44	39	38	34
22.24 Ferdiggjering før trykking	157	143	121	99	103	102	85
22.25 Annan grafisk produksjon	849	791	747	661	660	640	521
22.31 Reproduksjon av lydopptak	44	44	43	35	39	35	34
22.32 Reproduksjon av videoopptak	38	31	30	35	31	30	22
22.33 Reproduksjon av data og program på edb-media ..	41	36	33	25	27	25	19

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.2 Føretakdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Næring 22. 2005-2008

	2005					2006				
	Føretak per 1. januar	Nyregistrerte føretak	Ny-etablerte føretak	Opp-hørte føretak	Ned-lagde føretak	Føretak per 1. januar	Nyregistrerte føretak	Ny-etablerte føretak	Opp-hørte føretak	Ned-lagde føretak
22. Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opttak	3 549	304	286	463	435	3539	310	285	480	454
22.11 Utgjeving av bøker	490	80	75	78	71	523	66	62	89	87
22.12 Utgjeving av aviser	282	11	11	12	11	276	22	21	12	10
22.13 Utgjeving av blad og tidsskrift ..	328	42	41	49	47	337	37	33	40	38
22.14 Utgjeving av lydopptak	283	59	57	76	75	282	63	61	67	66
22.15 Utgjeving elles	311	16	15	44	42	295	23	22	39	38
22.21 Trykking av aviser	56	2	2	4	4	53	2	2	4	4
22.22 Trykking elles	900	39	35	80	71	874	31	24	91	80
22.23 Bokbinding	44	-	-	5	5	39	2	2	5	5
22.24 Ferdiggjering før trykking	99	4	4	10	9	103	4	3	15	14
22.25 Annan grafisk produksjon	661	45	41	94	91	660	53	50	102	98
22.31 Reproduksjon av lydopptak	35	2	2	1	1	39	1	1	4	4
22.32 Reproduksjon av videoopptak ..	35	4	3	8	6	31	5	3	8	6
22.33 Reproduksjon av data og program på edb-media	25	-	-	2	2	27	1	1	4	4
	2007					2008				
	Føretak per 1. januar	Nyregistrerte føretak	Ny-etablerte føretak	Opp-hørte føretak	Ned-lagde føretak	Føretak per 1. januar	Nyregistrerte føretak	Ny-etablerte føretak		
22. Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opttak.	3 574	268	238	653	617	3238	267	254		
22.11 Utgjeving av bøker	534	52	47	115	108	467	60	57		
22.12 Utgjeving av aviser	310	25	20	24	18	316	20	18		
22.13 Utgjeving av blad og tidsskrift ..	354	38	34	59	55	358	24	24		
22.14 Utgjeving av lydopptak	309	59	56	102	101	274	96	93		
22.15 Utgjeving elles	314	22	18	57	55	297	14	14		
22.21 Trykking av aviser	56	2	2	6	4	54	2	2		
22.22 Trykking elles	827	25	21	97	88	757	30	28		
22.23 Bokbinding	38	5	4	8	7	34	1	1		
22.24 Ferdiggjering før trykking	102	1	-	19	18	85	6	6		
22.25 Annan grafisk produksjon	640	34	31	143	140	521	10	7		
22.31 Reproduksjon av lydopptak	35	2	2	6	6	34	-	-		
22.32 Reproduksjon av videoopptak ..	30	3	3	11	11	22	4	4		
22.33 Reproduksjon av data og program på edb-media	25	-	-	6	6	19	-	-		

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.3. Føretaksdemografi. Næring 92. 2002-2008. Bestandstal per 1. januar

	Føretak per 1. januar 2002	Føretak per 1. januar 2003	Føretak per 1. januar 2004	Føretak per 1. januar 2005	Føretak per 1. januar 2006	Føretak per 1. januar 2007	Føretak per 1. januar 2008
92 Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport	9 339	12 805	12 096	11 522	12 478	13 794	14 574
92.11 Film- og videoproduksjon	815	1 070	1 182	1 401	1 564	1 691	1 977
92.12 Distribusjon av film og video	28	27	23	20	28	29	26
92.13 Filmframsyning	129	170	159	163	146	142	146
92.20 Radio og fjernsyn	300	298	304	297	304	318	321
92.31 Sjølvstendig kunstnarisk verksemd	4 291	6 663	5 349	4 627	5 103	5 614	5 747
92.32 Drift av etablisement i tilknytning til kunstnarisk verksemd	407	521	566	615	761	910	927
92.33 Drift av forlystingsetablisement	85	52	53	40	44	47	54
92.34 Underhaldningsverksemd elles	300	371	355	297	283	343	402
92.40 Nyheitsbyrå	433	636	745	904	980	1 057	1 224
92.51 Drift av bibliotek og arkiv	22	20	21	18	15	16	17
92.52 Drift av museum og vern av historiske stader og bygningar	259	270	294	272	252	280	278
92.53 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	16	20	17	18	19	18	18
92.61 Drift av idrettsanlegg	398	437	434	441	434	456	468
92.62 Sport og idrett elles	1 286	1 597	1 824	1 795	1 883	2 162	2 293
92.71 Lotteri og totalisatorspel	310	374	363	307	299	280	234
92.72 Fritidsverksemd elles	260	279	407	307	363	431	442

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.4. Føretakdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Næring 92. 2005-2008

	2005					2006				
	Føretak per 1. januar 2005	Nyregistrerte føretak	Nyetablerte føretak	Opphørte føretak	Nedlagde føretak	Føretak per 1. januar 2006	Nyregistrerte føretak	Nyetablerte føretak	Opphørte føretak	Nedlagde føretak
92 Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport	11 522	4 205	4 119	3 129	3 072	12 478	4 415	4 350	3 370	3 313
92.11 Film- og videoproduksjon	1 401	428	416	320	311	1 564	440	432	382	374
92.12 Distribusjon av film og video	20	5	5	-	-	28	1	1	3	3
92.13 Filmframsyning	163	2	-	15	13	146	3	2	8	7
92.20 Radio og fjernsyn	297	33	33	31	30	304	45	43	33	30
92.31 Sjølvstendig kunstnarisk verksemd	4 627	2 383	2 364	1 780	1 778	5 103	2 428	2 413	1 831	1 812
92.32 Drift av etablisement i tilknytning til kunstnarisk verksemd	615	356	350	182	179	761	392	388	241	240
92.33 Drift av forlystingsetablisement	40	6	6	4	4	44	6	5	6	5
92.34 Underholdningsverksemd elles	297	52	50	57	55	283	89	83	55	50
92.40 Nyheitsbyrå	904	302	296	261	257	980	338	336	305	303
92.51 Drift av bibliotek og arkiv	18	4	4	5	4	15	2	2	2	2
92.52 Drift av museum og vern av historiske stader og bygningar	272	20	18	24	23	252	25	21	26	21
92.53 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	18	1	1	-	-	19	1	-	1	1
92.61 Drift av idrettsanlegg	441	31	24	34	29	434	33	30	28	27
92.62 Sport og idrett elles	1 795	387	372	295	285	1 883	416	408	301	292
92.71 Lotteri og totalisatorspel	307	22	18	34	26	299	15	12	35	34
92.72 Fritidsverksemd elles	307	173	162	87	78	363	181	174	113	112

	2007					2008		
	Føretak per 1. januar 2007	Nyregistrerte føretak	Nyetablerte føretak	Opphørte føretak	Nedlagde føretak	Føretak per 1. januar 2008	Nyregistrerte føretak	Nyetablerte føretak
92 Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport	13 794	4 330	4 178	3 607	3 547	14 574	4 412	4 358
92.11 Film- og videoproduksjon	1 691	411	392	298	287	1 977	394	386
92.12 Distribusjon av film og video	29	1	-	5	5	26	5	5
92.13 Filmframsyning	142	7	6	7	5	146	2	2
92.20 Radio og fjernsyn	318	38	35	40	38	321	26	25
92.31 Sjølvstendig kunstnarisk verksemd	5 614	2 432	2 376	2 062	2 054	5 747	2 439	2 429
92.32 Drift av etablisement i tilknytning til kunstnarisk verksemd	910	362	354	286	284	927	373	368
92.33 Drift av forlystingsetablisement	47	11	10	3	3	54	6	5
92.34 Underholdningsverksemd elles	343	128	122	78	78	402	236	233
92.40 Nyheitsbyrå	1 057	318	311	249	246	1 224	274	271
92.51 Drift av bibliotek og arkiv	16	4	4	2	2	17	2	2
92.52 Drift av museum og vern av historiske stader og bygningar	280	15	13	24	15	278	11	11
92.53 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	18	1	1	1	1	18	3	3
92.61 Drift av idrettsanlegg	456	38	29	38	31	468	42	38
92.62 Sport og idrett elles	2 162	383	360	350	341	2 293	437	429
92.71 Lotteri og totalisatorspel	280	14	10	52	48	234	26	19
92.72 Fritidsverksemd elles	431	167	155	112	109	442	136	132

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.5. Føretakdemografi. Utvalde kulturnæringar. Bestandstal per 1. januar 2006-2008

	Føretak per 1. januar 2006	Føretak per 1. januar 2007	Føretak per 1. januar 2008
I alt	7 020	7 494	8 046
36.300 Produksjon av musikkinstrument	49	56	46
74.201 Arkitektverksemd	1 819	1 805	1 852
74.810 Fotografverksemd	1 761	1 955	2 201
74.872 Designverksemd	2 410	2 581	2 787
74.873 Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd	633	728	759
74.876 Impressarioverksemd	348	369	401

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.6. Føretak, omsetning og sysselsetjing, unntatte offentleg forvaltning. Næring 22. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2006

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ² 1 000 kroner			
2000	4 226	36 611	35 369 615			
2001	4 296	35 486	37 383 869			
2002	4 074	32 760	36 850 924			
2003	3 442	30 817	35 605 753			
2004	3 324	29 454	37 820 609			
2005	3 188	25 514	39 380 741			
2006	3 083	25 456	41 277 191			
3-sifra næringskode						
22.1 Forlagsverksemd	1 501	16 986	29 369 925			
22.2 Grafisk produksjon og tenester i tilknytning til grafisk produksjon	1 514	8 345	11 802 218			
22.3 Reproduksjon av optak som er spela inn	68	125	105 048			
Østfold				143	1 213	1 245 464
Akershus				373	2 104	3 037 382
Oslo				982	10 094	22 403 328
Hedmark				85	678	809 905
Oppland				86	694	733 793
Buskerud				121	683	834 153
Vestfold				125	689	1 179 242
Telemark				82	656	701 186
Aust-Agder				56	279	348 969
Vest-Agder				78	599	778 109
Rogaland				184	1 637	2 387 219
Hordaland				242	1 889	2 192 294
Sogn og Fjordane				27	348	327 035
Møre og Romsdal				126	687	774 076
Sør-Trøndelag				138	1 191	1 664 011
Nord-Trøndelag				57	431	339 597
Nordland				80	683	718 689
Troms Romsa				57	489	601 564
Finnmark Finnmarku				:	:	:
Svalbard				:	:	:

¹ Gjennomsnittleg tal personar over året. ² Ikkje medrekna meirverdiavgift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.7. Føretak, omsetning og sysselsetjing, unntatte offentleg forvaltning. Næring 92. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2006

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ²
			1 000 kroner
2000	5 713	26 893	30 468 030
2001	10 019	31 443	32 472 425
2002	9 406	28 878	31 723 073
2003	7 313	27 288	31 634 904
2004	7 791	27 244	26 783 851
2005	8 860	29 603	30 239 610
2006	10 379	32 837	29 710 666
3-sifra næringskode			
92.1 Film og video	1 843	2 973	4 413 310
92.2 Radio og fjernsyn	314	5 995	8 412 429
92.3 Anna underholdningsverksemd	4 119	8 269	3 490 041
92.4 Nyheitsbyrå	1 100	876	976 565
92.5 Drift av bibliotek, arkiv, museum og andre kulturetablisement	295	2 981	1 837 127
92.6 Sport og idrett	2 162	9 271	6 697 972
92.7 Anna fritidsverksemd	546	2 472	3 883 222
Østfold	445	1 137	655 863
Akershus	1 080	2 297	1 718 356
Oslo	3 133	13 133	15 267 637
Hedmark	338	1 429	735 908
Oppland	378	1 120	885 691
Buskerud	483	1 280	869 995
Vestfold	414	1 050	496 984
Telemark	286	857	516 806
Aust-Agder	144	301	247 743
Vest-Agder	307	1 001	633 343
Rogaland	615	1 824	1 165 400
Hordaland	861	2 933	3 799 072
Sogn og Fjordane	163	366	177 939
Møre og Romsdal	322	740	562 258
Sør-Trøndelag	503	1 373	886 650
Nord-Trøndelag	192	410	189 215
Nordland	303	661	362 995
Troms Romsa	261	683	378 903
Finnmark Finnmarku	142	234	159 241
Svalbard	9	8	667

¹ Gjennomsnittleg tal personar over året. ² Ikkje medrekna meirverdiavgift.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.8. Føretak, omsetning og sysselsetjing, unntake offentleg forvaltning. Utvalde kulturnæringar, etter fylke. 2004-2006

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ²
			1 000 kroner
2004	6 157	8 900	6 942 001
2005	6 658	8 874	7 705 247
2006	7 093	9 725	8 927 663
Næringskode			
36.300 Produksjon av musikkinstrument	42	59	30 834
74.201 Arkitektverksemd	1 772	4 765	4 501 318
74.810 Fotografverksemd	1 831	1 800	1 358 381
74.872 Designverksemd	2 485	2 211	1 715 457
74.873 Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd	613	518	356 126
74.876 Impresarioverksemd	350	372	965 547
Østfold	279	318	253 238
Akershus	792	929	788 051
Oslo	2 523	3 795	3 841 285
Hedmark	157	197	151 228
Oppland	149	167	131 129
Buskerud	288	348	319 010
Vestfold	283	283	223 682
Telemark	156	183	124 596
Aust-Agder	96	119	92 026
Vest-Agder	166	239	193 314
Rogaland	460	607	549 773
Hordaland	631	740	714 620
Sogn og Fjordane	79	171	128 214
Møre og Romsdal	242	341	330 200
Sør-Trøndelag	395	735	632 730
Nord-Trøndelag	84	136	145 209
Nordland	140	166	122 417
Troms Romsa	136	213	163 179
Finmark Finnmárku	:	:	:
Svalbard	:	:	:

¹ Gjennomsnittleg tal personar over året. ² Ikkje medrekna meirverdiavgift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.9. Import og eksport av varer for næring 22, 36, 74 og 92. 2006-2008. 1 000 kroner

Næringskode	Import			Eksport		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
22. Forlagsverksemd grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak	2 265 222	2 490 280	2 654 081	352 660	380 673	446 746
36.300 Produksjon av musikkinstrument	4 523	4 744	4 094	6 244	1 521	698
74.201 Arkitektverksemd	11 774	16 249	13 694	107	327	505
74.810 Fotografverksemd	58 419	39 519	50 889	2 294	2 874	11 498
74.872 Designverksemd	90 197	232 105	226 659	30 031	23 487	26 563
74.873 Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd	27 047	36 997	35 336	176	735	1 012
74.876 Impresarioverksemd	2 040	1 465	3 422	162	185	126
92. Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport	1 319 153	1 447 857	1 608 371	202 118	189 973	204 192

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.10. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 22. Per 4. kvartal 2002-2008

	Sysselsette personar i alt	Forlags- verksemd	Grafisk produksjon og tenester knytt til grafisk produksjon	Reproduksjon av innspela opptak
2002 ²	30 763	20 679	9 857	227
2003	29 547	20 184	9 194	169
2004	28 883	19 903	8 827	153
2005	27 217	18 267	8 818	132
2006	27 183	18 374	8 693	116
2007	27 248	18 686	8 427	135
2008	26 524	18 311	8 085	128
2008				
Østfold	1 321	653	663	5
Akershus	1 969	848	1 102	19
Oslo	10 340	8 187	2 106	47
Hedmark	708	514	193	1
Oppland	672	368	304	-
Buskerud	663	429	231	3
Vestfold	869	460	407	2
Telemark	648	390	257	1
Aust-Agder	320	212	108	-
Vest-Agder	665	424	238	3
Rogaland	1 765	1 000	744	21
Hordaland	2 008	1 555	450	3
Sogn og Fjordane	374	308	66	-
Møre og Romsdal	753	521	219	13
Sør-Trøndelag	1 360	919	440	1
Nord-Trøndelag	327	273	53	1
Nordland	853	525	326	2
Troms Romsa	518	375	137	6
Finmark Finnmarku	384	343	41	-
Uoppgitt og andre norske område	7	7	-	-

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Tala for 2002-2004 gjeld for aldersgruppa 16-74 år.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.11. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 92. Per 4. kvartal 2000-2008

	Sysselsette personar i alt	Film og video	Radio og fjernsyn	Anna under- haldnings- verksemd	Nyheits- byrå	Drift av bibliotek, arkiv, museum og andre kultur- etablissem- ent	Sport og idrett	Anna fritids- verksemd
2000 ²	33 167	2 537	6 269	7 236	639	6 493	7 684	2 309
2001	34 044	2 537	6 034	7 508	661	6 837	7 999	2 468
2002	34 652	2 435	5 873	7 887	701	6 845	8 505	2 406
2003	35 687	2 563	5 999	8 425	709	7 152	8 403	2 436
2004	37 556	2 517	6 293	9 270	775	7 353	8 804	2 544
2005	39 173	2 698	6 391	10 217	873	7 332	9 221	2 441
2006	42 445	3 019	6 562	11 923	901	7 629	9 967	2 444
2007	45 004	3 136	6 782	12 425	906	7 978	11 239	2 538
2008	46 738	3 492	6 496	13 854	938	7 922	11 291	2 745
2008								
Østfold	1 589	125	118	401	21	200	544	180
Akershus	3 455	255	75	1 055	82	412	1 378	198
Oslo	16 200	1 650	4 039	5 805	565	1 475	2 265	401
Hedmark	1 795	96	20	258	10	325	624	462
Oppland	1 555	45	146	307	16	356	468	217
Buskerud	1 851	114	106	450	17	338	668	158
Vestfold	1 435	116	40	378	29	246	542	84
Telemark	1 260	62	62	316	25	220	482	93
Aust-Agder	580	36	20	137	7	159	131	90
Vest-Agder	1 343	102	102	372	8	371	370	18
Rogaland	2 953	172	151	922	28	653	906	121
Hordaland	4 219	263	650	1 239	47	1 000	826	194
Sogn og Fjordane	538	23	59	114	2	153	147	40
Møre og Romsdal	1 237	72	94	295	10	280	401	85
Sør-Trøndelag	2 611	129	349	833	22	537	656	85
Nord-Trøndelag	629	54	46	167	8	162	158	34
Nordland	1 569	87	176	326	11	591	312	66
Troms Romsa	1 225	62	115	359	27	231	293	138
Finnmark Finnmarku	665	29	128	118	3	207	117	63
Uoppgitt og andre norske område	29	-	-	2	-	6	3	18

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Tala for 2002-2004 gjeld for aldersgruppa 16-74 år.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.12. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Næring 74. Per 4. kvartal 2003-2008

	Arkitektverksemd	Fotografverksemd	Designverksemd	Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd	Impresarioverksemd
2003 ²	4 114	1 707	1 234	275	253
2004	4 240	1 730	1 433	294	246
2005	4 455	1 788	1 742	377	270
2006	4 824	1 933	2 157	498	347
2007	5 197	2 047	2 340	527	430
2008	5 508	2 211	2 698	618	538
2008					
Østfold	154	85	108	11	21
Akershus	281	295	320	94	45
Oslo	2 334	579	1 205	248	267
Hedmark	115	40	57	13	4
Oppland	92	40	44	7	5
Buskerud	174	98	68	37	7
Vestfold	154	62	86	23	15
Telemark	138	25	26	5	7
Aust-Agder	54	28	28	5	2
Vest-Agder	129	49	45	9	7
Rogaland	416	149	145	34	37
Hordaland	462	240	222	56	54
Sogn og Fjordane	86	71	11	2	3
Møre og Romsdal	169	85	101	20	10
Sør-Trøndelag	469	180	156	30	28
Nord-Trøndelag	67	50	12	3	7
Nordland	85	68	23	5	9
Troms Romsa	101	54	32	15	9
Finnmark Finnmarku	27	13	8	1	-
Uoppgitt og andre norske område	1	-	1	-	1

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Tala for 2002-2004 gjeld for aldersgruppa 16-74 år.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.13. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 22. Sysselsette¹, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008

	16-74 år		15-74 år			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sysselsette personar i alt	29 547	28 883	27 217	27 183	27 248	26 524
Menn	18 089	17 576	16 238	16 080	15 911	15 515
Kvinner	11 458	11 307	10 979	11 103	11 337	11 009
Forlagsverksemd	20 184	19 903	18 267	18 374	18 686	18 311
Menn	11 433	11 165	9 816	9 745	9 772	9 686
Kvinner	8 751	8 738	8 451	8 629	8 914	8 625
Grafisk produksjon og tenester knytt til grafisk produksjon	9 194	8 827	8 818	8 693	8 427	8 085
Menn	6 524	6 291	6 317	6 237	6 034	5 735
Kvinner	2 670	2 536	2 501	2 456	2 393	2 350
Reproduksjon av opptak som er spela inn	169	153	132	116	135	128
Menn	132	120	105	98	105	94
Kvinner	37	33	27	18	30	34

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.14. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 92. Sysselsette¹, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008

	16-74 år		15-74 år			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Film og video	2 563	2 517	2 698	3 019	3 136	3 492
Menn	1 503	1 522	1 634	1 844	1 918	2 105
Kvinner	1 060	995	1 064	1 175	1 218	1 387
Radio og fjernsyn	5 999	6 293	6 391	6 562	6 782	6 496
Menn	3 393	3 552	3 620	3 668	3 824	3 663
Kvinner	2 606	2 741	2 771	2 894	2 958	2 833
Anna underholdningsverksemd	8 425	9 270	10 217	11 923	12 425	13 854
Menn	4 687	5 252	5 787	6 667	6 915	7 658
Kvinner	3 738	4 018	4 430	5 256	5 510	6 196
Nyhetsbyrå	709	775	873	901	906	938
Menn	453	510	543	557	568	575
Kvinner	256	265	330	344	338	363
Drift av bibliotek, arkiv, museum og andre kulturetablisement	7 152	7 353	7 332	7 629	7 978	7 922
Menn	2 411	2 484	2 438	2 626	2 702	2 715
Kvinner	4 741	4 869	4 894	5 003	5 276	5 207
Sport og idrett	8 403	8 804	9 221	9 967	11 239	11 291
Menn	5 163	5 479	5 707	6 102	6 871	6 936
Kvinner	3 240	3 325	3 514	3 865	4 368	4 355
Anna fritidsverksemd	2 436	2 544	2 441	2 444	2 538	2 745
Menn	1 161	1 239	1 230	1 221	1 175	1 205
Kvinner	1 275	1 305	1 211	1 223	1 363	1 540

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.15. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Utvalde kulturnæringar. Sysselsette¹, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008

	16-74 år		15-74 år			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Arkitektverksemd	4 114	4 240	4 455	4 824	5 197	5 508
Menn	2 439	2 479	2 592	2 776	2 928	3 075
Kvinner	1 675	1 761	1 863	2 048	2 269	2 433
Fotografverksemd	1 707	1 730	1 788	1 933	2 047	2 211
Menn	910	948	981	1 106	1 181	1 301
Kvinner	797	782	807	827	866	910
Designverksemd	1 234	1 433	1 742	2 157	2 340	2 698
Menn	659	801	950	1 152	1 216	1 399
Kvinner	575	632	792	1 005	1 124	1 299
Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd	275	294	377	498	527	618
Menn	77	83	91	99	118	137
Kvinner	198	211	286	399	409	481
Impresarioverksemd	253	246	270	347	430	538
Menn	166	162	186	228	272	350
Kvinner	87	84	84	119	158	188

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.16. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 36.30. Sysselsette¹, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2003-2008

	16-74 år		15-74 år			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produksjon av musikkinstrument	44	39	48	56	54	51
Menn	36	33	42	49	45	38
Kvinner	8	6	6	7	9	13

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.17. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 22. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006 -2008

	Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	26 196	15 325	10 871	26 406	15 260	11 146	25 567	14 778	10 789
Utan innvandringsbakgrunn	25 166	14 670	10 496	25 254	14 544	10 710	24 361	14 023	10 338
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	472	278	194	492	281	211	619	372	247
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	558	377	181	660	435	225	587	383	204
	Prosent								
I alt	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Utan innvandringsbakgrunn	96,1	95,7	96,6	95,6	95,3	96,1	95,3	94,9	95,8
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8	1,9	2,4	2,5	2,3
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	2,1	2,5	1,7	2,5	2,9	2,0	2,3	2,6	1,9

¹ Ikkje medrekna sjølvstendig næringsdrivande. ² Innvandrarakar frå EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarakar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.18. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 92. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006-2008

	Næringsgruppe 92.1. Film og video								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	2 408	1 347	1 061	2 554	1 447	1 107	2 765	1 517	1 248
Utan innvandringsbakgrunn	2 240	1 260	980	2 357	1 339	1 018	2 551	1 399	1 152
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	65	36	29	87	54	33	101	56	45
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	103	51	52	110	54	56	113	62	51
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	93,0	93,5	92,4	92,3	92,5	92,0	92,3	92,2	92,3
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	2,7	2,7	2,7	3,4	3,7	3,0	3,7	3,7	3,6
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	4,3	3,8	4,9	4,3	3,7	5,1	4,1	4,1	4,1
	Næringsgruppe 92.2. Radio og fjernsyn								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	6 500	3 623	2 877	6 726	3 780	2 946	6 433	3 613	2 820
Utan innvandringsbakgrunn	6 307	3 521	2 786	6 504	3 663	2 841	6 203	3 493	2 710
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	115	58	57	106	51	55	129	62	67
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	78	44	34	116	66	50	101	58	43
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	97,0	97,2	96,8	96,7	96,9	96,4	96,4	96,7	96,1
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	1,8	1,6	2,0	1,6	1,4	1,9	2,0	1,7	2,4
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	1,2	1,2	1,2	1,7	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5
	Næring 92.31. Sjølvstendig kunstnarisk verksemd								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	1 015	514	501	1 114	545	569	1 145	550	595
Utan innvandringsbakgrunn	892	454	438	977	482	495	1 009	493	516
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	82	44	38	89	44	45	114	48	66
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	41	16	25	48	19	29	22	9	13
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	87,9	88,3	87,4	87,7	88,4	87,0	88,1	89,6	86,7
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	8,1	8,6	7,6	8,0	8,1	7,9	10,0	8,7	11,9
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	4,0	3,1	5,0	4,3	3,5	5,1	1,9	1,6	2,2
	Næring 92.32. Drift av etablisement knytte til kunstnarisk verksemd								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	3 388	1 737	1 651	3 735	1 896	1 839	3 862	1 938	1 924
Utan innvandringsbakgrunn	2 980	1 501	1 479	3 276	1 635	1 641	3 348	1 653	1 695
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	240	141	99	283	164	119	373	210	163
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	168	95	73	176	97	79	141	75	66
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	88,0	86,4	89,6	87,7	86,2	89,2	86,7	85,3	88,1
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	7,1	8,1	6,0	7,6	8,7	6,5	9,7	10,8	8,5
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	5,0	5,5	4,4	4,7	5,1	4,3	3,7	3,9	3,4

3.18 (framh.). Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Næring 92. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006-2008

	Næring 92.51. Drift av bibliotek og arkiv								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	3 809	892	2 917	3 695	845	2 850	3 622	862	2 760
Utan innvandringsbakgrunn	3 550	810	2 740	3 448	773	2 675	3 373	789	2 584
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	133	38	95	124	36	88	145	37	108
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	126	44	82	123	36	87	104	36	68
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	93,2	90,8	93,9	93,3	91,5	93,9	93,1	91,5	93,6
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	3,5	4,3	3,3	3,4	4,3	3,1	4,0	4,3	3,9
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	3,3	4,9	2,8	3,3	4,3	3,1	2,9	4,2	2,5
	Næring 92.52. Drift av museum og vern av historiske stader og bygningar								
	2006			2007			2008		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal								
I alt	3 608	1 635	1 973	4 056	1 755	2 301	4 060	1 745	2 315
Utan innvandringsbakgrunn	3 291	1 509	1 782	3 695	1 615	2 080	3 694	1 607	2 087
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	188	81	107	219	95	124	261	104	157
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	129	45	84	142	45	97	105	34	71
	Prosent								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	91,2	92,3	90,3	91,1	92,0	90,4	91,0	92,1	90,2
Innvandrarakar frå landgruppe 1 ²	5,2	5,0	5,4	5,4	5,4	5,4	6,4	6,0	6,8
Innvandrarakar frå landgruppe 2 ³	3,6	2,8	4,3	3,5	2,6	4,2	2,6	2,0	3,1

¹ Sjølvstendig næringsdrivande ikkje medrekna. ² Innvandrarakar frå EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarakar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.19. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette¹ i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd². Per 4. kvartal 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Sysselsette personar i alt	8 715	8 804	9 016	8 744
Menn	4 342	4 288	4 451	4 308
Kvinner	4 373	4 516	4 565	4 436
Religiøs verksemd	7 636	7 726	8 039	7 802
Menn	4 157	4 140	4 290	4 146
Kvinner	3 479	3 586	3 749	3 656
Helse, omsorg og sosialtenester	163	146	140	122
Menn	17	11	13	12
Kvinner	146	135	127	110
Barnehagar og skolefritidsordningar	689	714	608	598
Menn	54	38	48	56
Kvinner	635	676	560	542
Offentleg verksemd knytt til kyrkja og andre verksemdar	227	207	217	206
Menn	113	99	98	93
Kvinner	104	108	119	113
Andre verksemdar	10	11	12	16
Menn	:	:	:	:
Kvinner	:	:	:	:

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Religiøs verksemd omfattar næring 91310 - Religiøse organisasjonar og næring 93030 - Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje m.m. omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemdar omfattar næringane 93020 - Frisering og annan venleikspleie, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom el. og 55301 - Restaurant- og kafedrift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

4. Kunstpolitiske tiltak

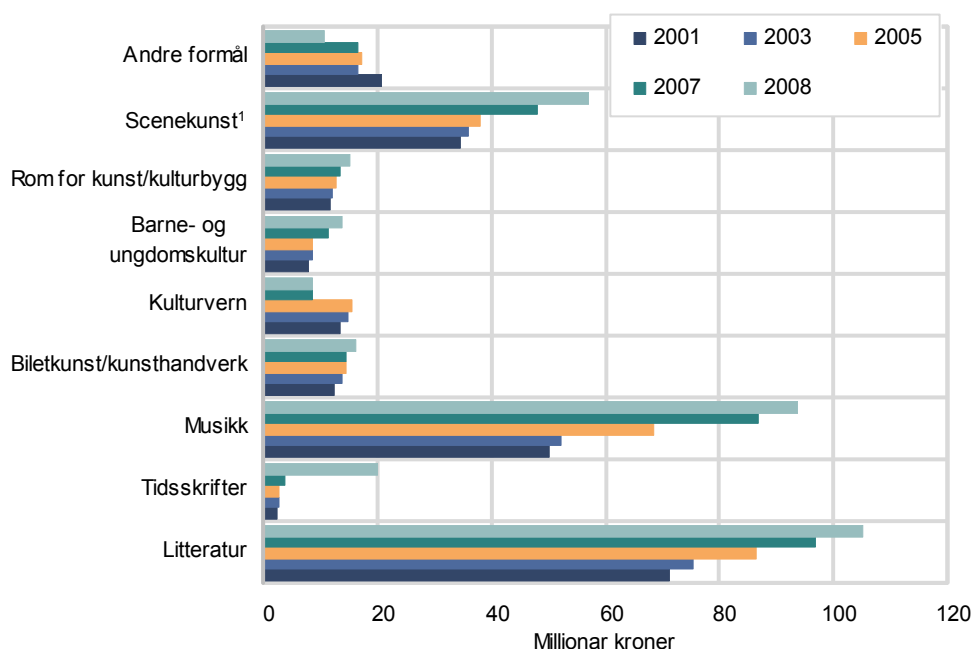
4.1. Nokre resultat

340 millionar kroner frå
Norsk kulturfond

I 2008 delte Norsk kulturråd ut 340 millionar kroner av midlane i Norsk kulturfond til ulike kulturformål, blant anna til litteratur, musikk, scenekunst, biletkunst og kunsthandverk. Beløpet vart heva med 40 millionar kroner i høve til 2007. På heile 2000-talet har det vore ein årleg auke i fondet.

Litteratur var det området som fekk størst del med 31 prosent eller nær 105 millionar kroner. Det var 8 millionar meir enn i 2007, men litt lågare del av fondet. Musikkfeltet fekk 28 prosent eller 94 millionar kroner i 2008. Fleire av ordningane under Norsk kulturfond vart styrkte i 2006, og denne satsinga held fram i 2008, spesielt fagområdet tidsskrifter har fått utvida innhald i 2008. Kulturrådet sette i gang ei prøveordning med innkjøp av kulturtidsskrifter til spreing i folkebibliotek, og samstundes vart det overført midlar frå budsjettposten "Ymse publikasjonar" til støtte av publikasjonar (Norsk kulturråd, årsmelding 2008). Tiltak til barne- og ungdomskulturen har auka med 22 prosent siste året. Sidan 2001 har kulturfondmidlane stige med drygt 100 millionar kroner. Jf. pkt. 4.2.

Figur 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2008. Millionar kroner

¹ Før 2004 var tildelingane til scenekunst delt i Frie sceniske grupper og Scenekunst, andre tiltak.
Kjelde: Norsk kulturråd.

105 millionar kroner til
litteratur

Størstedelen av avsetjinga til litteratur under Norsk kulturfond går til dei fem innkjøpsordningane for litteratur. Sjå tabell 4.1.

4.1. Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, vaksne	197	216	¹ 205	218
Innkjøpsordninga for prosa, barn/unge	129	121	128	134
Innkjøpsordninga for sakprosa	32	49	49	46
Innkjøpsordninga, omsette bøker	76	74	42	93
Innkjøpsordninga, fagbøker/barn/ unge	20	18	20	25

¹ Retta sidan forrige utgåve
Kjelde: Norsk kulturråd.

Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne er den største av dei fem innkjøpsordningane for litteratur. Denne innkjøpsordninga dekte i 2008 innkjøp av totalt 218, 16 fleire titlar enn i 2007. 144 av desse var prosatitlar. Innkjøpsordninga

for ny norsk sakprosa har litt færre tildelingar i 2008, mens innkjøpte titlar under ordninga for omsette bøker var dobbelt så mange i høve til 2007. Denne auken kan ha sin bakgrunn i at retningslinjene for denne ordninga vart reviderte i løpet av 2008. 68 prosent av prosatitlane og 67 prosent av skodespela var skrivne av manlege forfattarar i 2008.

4.2. Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne. Innkjøpte titlar, etter område og kjønn. 2001-2008

	I alt	Prosa	Lyrikk	Skodespel	Essays
Absolutte tal					
2001	179	109	49	9	12
2002	194	125	52	7	10
2003	210	130	63	7	10
2004	214	124	67	13	10
2005	197	123	53	21	-
2006	216	144	54	18	-
2007	202	137	49	16	-
2008	218	144	65	9	-
Prosent ¹					
2008					
Menn	67	68	63	67	-
Kvinner	35	33	39	33	-
Uoppgitt	1	1	-	-	-

¹ Nokre titlar har meir enn ein forfattar.

Kjelde: Norsk kulturråd.

16 millionar kroner til
biletkunst og kunsthandverk

Tabell 4.5 syner ulike støtteordningar innanfor biletkunst og kunsthandverk som Norsk kulturråd forvaltar. Til desse støtteordningane var det i 2008 sett av drygt 16 millionar kroner, 1,5 millionar meir enn i 2007. Innkjøpsordninga for samtidskunst er det største området med 9,5 millionar kroner. Støtteordninga for ”kulturelle endringsprosessar” er styrkt med 1 million kroner og utgjer 2,4 millionar kroner i 2008.

57 millionar kroner til
scenekunst

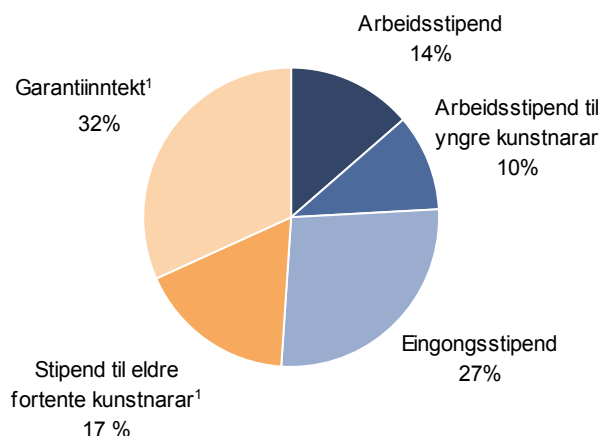
Innkjøpsordninga for scenekunst disponerte nær 57 millionar kroner i 2008, nesten 9 millionar kroner meir enn i 2007. For dette beløpet vart det i 2008 gitt midlar til 293 prosjekt, i gjennomsnitt 194 000 per prosjekt. Størsteparten av midlane gjekk til teater og dans, høvesvis 23 millionar og 18 millionar. Tabell 4.6 viser fordelingane innan scenekunst.

94 millionar kroner til
musikkformål

Kulturrådet fordelte 93,7 millionar kroner gjennom tilskotsordninga for musikkformål. Tilskot til musikkfestivalar fekk høgast del av desse midlane med 29 prosent eller 27,5 millionar kroner.

Statens kunstnarstipend
– 5 prosent auke i utdelte
stipendbeløp

Nøkkeltal frå Statens kunstnarstipend gir ei oversikt over dei 1 304 stipenda og dei 507 heimlane for garantiinntekter som totalt er i denne ordninga i 2008. Ordningane utgjorde i 2008 nær 200 millionar kroner, ein auke på 5 prosent. Figur 4.2 syner fordelinga av stipenda i nokre hovudgrupper. Løyvingane til heimlane for garantiinntektene utgjorde drygt 101 millionar kroner, ein auke på 8 prosent frå året før. Det vart òg løyvd 68 millionar kroner som vart fordelte på 388 arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre kunstnarar.

Figur 4.2. Stipend og heimlar, etter stipendtype. 2008. Prosent

¹Tala inkluderer stipend tildelte i 2008 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2008.
Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Det var totalt 54 prosent kvinner som fekk stipend eller garantiinntekt i 2008, same prosent som for dei to føregåande åra. Også 54 prosent av det utdelte beløpet gjekk til kvinner, dette er 1 prosentpoeng høgare enn i 2007.

71 prosent kvinner blant mottakarane av stipend for gjennomført kunstutdanning

I 2008 vart det delt ut 203 stipend for gjennomført kunstutdanning frå Statens kunstnarstipend, 27 færre stipend enn i 2007. 150 stipend, eller 71 prosent, av dei 203 stipenda vart gitt til kvinner og 79 prosent av dei utdelte midlane gjekk til kvinnene. I 2008 var det berre kvinner som fekk stipend for gjennomført utdanning ved Den Norske Balletthøgskolen.

Fond for lyd og bilete - 28 millionar kroner

I 2008 forvalta Fond for lyd og bilete drygt 28 millionar kroner, ein auke på om lag 2 millionar kroner frå 2007. Talet på tildelingar auka med 61 og utgjorde 607 tildelingar i 2008. Fagutvalet for video/film forvalta mest pengar også i 2008 med 7,8 millionar kroner som fordelte seg på 56 prosjekt, mens fagutvalet for musikk hadde flest tildelingar (184) og 4,3 millionar kroner til disposisjon. Fagutvala for fondet består av til saman 36 medlemmer, desse fordeler seg på 53 prosent kvinnelege og 47 prosent mannlege representantar i 2008, jf. tab 4.14.

4.3. Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2008

	Talet på tildelingar	Beløp 1 000 kroner
2001	585	31 064
2002	529	26 623
2003	632	27 143
2004	621	26 724
2005	566	21 089
2006	572	23 604
2007	546	26 634
2008	607	28 465
Fonogramproduksjon ¹	109	6 915
Musikk	184	4 374
Scene	49	3 285
Tekst	70	1 900
Video/film	56	7 796
Blanda/andre (til disp. for styret)	139	4 195

¹Frå 2006 er fagutvala Fonogram kunstnarar og Fonogram produsentar slått saman til Fonogramproduksjon.
Kjelde: Fond for lyd og bilete.

853 millionar kroner i innkravde vederlag I 2008 vart det totalt kravd inn 853 millionar kroner på vegner av dei sju rettshavarorganisasjonane, og 733 millionar vart utbetalt i vederlag. Beløpa både på innkravde og utbetalte vederlag auka i 2008, med respektive 4 og 8 prosent. NORWACO står for litt over halvparten av auken i innkravde vederlag i 2008.

4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane

Norsk kulturråd Norsk kulturråd har blant anna til oppgåve å stimulere det profesjonelle kunstlivet, styrkje kulturvernet og gjere kunst- og kulturverdiar tilgjengelege for så mange som mogeleg. Norsk kulturråd forvaltar Norsk kulturfond og oppgaver delegerte frå Kulturdepartementet og er eit rådgivande organ for staten og det offentlege i kulturspørsmål.

- **Norsk kulturfond** har som formål å stimulere skapande verksemd innanfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgoda til så mange som mogeleg (St.prp. nr. 1, 2008-2009, Kultur- og kyrkjedepartementet). Stortinget løyver kvart år ein sum til Norsk kulturfond, og det er Norsk kulturråd som fordeler desse midlane. Data frå Norsk kulturråd er henta frå årsmeldinga 2008 (Norsk kulturråd, årsmelding 2008.).
- **Innkjøpsordningane** dekkjer innkjøp av mellom anna litteratur og tidsskrifter, biletkunst og kunsthåndverk, musikk, kulturvern, barne- og ungdomskultur, rom for kunst/kulturbygg, scenekunst, kunst og det fleirkulturelle samfunnet. Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur høyrer til den viktigaste støtteordninga til innkjøp av litteratur. I 2005 vart det etablert ei ny innkjøpsordning for området litteratur; innkjøpsordninga for ny norsk sakprosa. Innkjøpsordninga for samtidskunst fall bort i 2006. I statsbudsjettet for 2008 vedtok Stortinget å overføre budsjettposten ”Ymse publikasjonar (post 76) til litteraturkapitlet i Norsk kulturfond. Elleve publikasjonar fekk støtte. (Norsk kulturråd, årsmelding 2008).

Statens kunstnarstipend Statens kunstnarstipend er eit av statens sentrale verkemiddel for å fremje eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Støtte i form av stipend og garantiinntekter gir kunstnarane høve til å setje si eiga kunstnariske utvikling i fokus, utan å vere nøydde til å innrette seg etter andre målsetjingar i kunst- og kulturpolitikken. Stipend- og garantiinntektsordninga er eit verkemiddel for å fremje produksjonen av nyskapande kunst av høg kvalitet innanfor alle uttrykk og genre (Årsmelding, Statens kunstnarstipend 2008). Data frå Statens kunstnarstipend er henta inn direkte frå Statens kunstnarstipend.

Fond for lyd og bilete Fond for lyd og bilete er oppretta for å gi rimeleg godtgjering til rettshavarar for den lovlege kopieringa til privat bruk som skjer frå videogram og fonogram, og for å fremje produksjon og formidling av innspelingar i lyd eller bilete. Data er henta frå årsmeldinga 2008 (Fond for lyd og bilete, Årsmelding 2008).

Dei sju vederlagsorganisasjonane

- BONO tek seg av biletkunstnarane og kunsthåndverkarane sine opphavsrettar, og gjer avtaler om reproduksjon og annan bruk av biletkunst.
- FONO representerer norske plateprodusentar, og inngår avtaler med riksdekkjande fjernsyn om kopiering og lydfesting av verna musikkverk.
- GRAMO representerer produsentar og utøvande kunstnarar, og inngår avtaler når deira innspelingar blir kringkasta.
- KOPINOR representerer 21 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn eller utgjevarar, samt utanlandske rettshavarar, og inngår avtaler om fotokopiering og anna eksemplarframstilling til bruk i utdanningsinstitusjonar, offentleg administrasjon, samt organisasjons- og næringsliv.
- LINO forvaltar skribentane sine rett/krav med heimel i åndsverkloven og gjer avtaler om vidareutnytting av litterære tekstar med alle typar brukarar
- NORWACO representerer 34 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn, utøvande kunstnarar, fotografar og produsentar, og inngår

avtaler om rett til vidaresending av radio- og fjernsynskanalar i kabelnett, om rett til opptak av radio- og fjernsynsprogram til undervisnings- og informasjonsformål

- TONO forvaltar rettar/krav til komponistar, tekstforfattarar og musikkforlag, og inngår avtaler om offentleg framføring og lydfesting av musikk.

Åndsverkloven §1

Åndsverkloven (Lov om opphavsrett til åndsverk mv. av 12. mai 1961).
§ 1: ”Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket. Med åndsverk forstås i denne lov litterære, vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte, så som 1) skrifter av alle slag, 2) muntlige foredrag, 3) sceneverk, så vel dramatiske og musikkdramatiske som koreografiske verk og pantomimer, samt hørespill, 4) musikkverk, med eller uten tekst, 5) filmverk, 6) fotografiske verk, 7) malerier, tegninger, grafikk og lignende billedkunst, 8) skulptur av alle slag, 9) bygningskunst, så vel tegninger og modeller som selve byggverket, 10) billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel forbildet som selve verket, 11) kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art, 12) datamaskinprogrammer, 13) oversettelser og bearbejdelser av verk som nevnt foran. For fotografiske bilder som ikke er åndsverk gjelder § 43a”.

Referansar:

St.prp. nr. 1, 2008-2009, Kultur- og kyrkjedepartementet
Fond for lyd og bilde, årsmelding 2008
Norsk kulturråd, årsmelding 2008
Åndsverkloven
Årsmelding 2008, Statens kunstnarstipend
Informasjonssentral for opphavsrett og klarering. 2004

For meir informasjon om desse emna, sjå:

Statens kunstnarstipend: <http://www.kunstnerstipend.no/>
Norsk kulturråd: <http://www.kulturrad.no/>
Fond for lyd og bilete: <http://www.fondforlydogbilde.no/>
Informasjonssentral for opphavsrett og klarering: <http://www.clara.no/>

4.4. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2008. Millionar kroner

Område	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	225,3	227,2	232,3	254,3	264,2	287,0	300,1	340,4
Litteratur	71,3	74,1	75,4	77,9	86,4	90,8	96,8	105,0
Tidsskrifter ¹	2,5	2,6	2,6	2,8	2,8	2,8	3,8	20,2
Musikk	50,3	51,4	52,3	63,6	68,4	77,3	86,8	93,7
Biletkunst/kunsthåndverk	12,5	13,6	13,8	14,3	14,6	16,3	14,4	16,1
Kulturvern	13,5	14,5	14,8	15,2	15,5	15,8	8,5	8,8
Barne- og ungdomskultur	8,1	8,5	8,7	9,0	8,7	9,3	11,3	13,8
Rom for kunst/kulturbygg	11,6	11,9	12,1	12,5	12,7	13,0	13,6	15,2
Scenekunst	34,7	34,4	36,0	37,2	37,9	45,5	48,2	56,9
Kunst og det fleirkulturelle samfunnet ..	5,1	-	-	-	-	-	-	-
Andre formål	15,7	16,2	16,6	21,8	17,3	16,2	16,7	10,7

¹ F.o.m 2008; tidsskrifter 4,9 millionar kroner, Ymse publikasjonar 15 millionar kroner.

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.5. Støtteordningar for biletkunst og kunsthåndverk. Avsette midlar. 2001-2008. 1 000 kroner

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	10 269	13 598	13 843	14 300	14 571	16 333	14 454	16 076
Innkjøpsordninga for samtidskunst	2 100	2 150	2 200	2 300	2 350	2 460	-	-
Prosjektstøtte til biletkunst og kunsthåndverk	5 789	6 143	8 209	7 263	7 226	9 242	8 944	9 446
Debutantstøtte og utstyrsstøtte til biletkunstnarar, kunsthåndverkarar og fotografar	2 180	2 080	725	459	-	-	-	-
Manifesta, utgreiingsgruppe	200	-	-	-	-	-	-	-
"Kulturelle endringsprosesser og samtidskunsten"	-	625	700	1 300	1 170	1 057	1 400	2 400
Utstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen	-	-	-	138	817	644	780	900
Utstyrsstøtte til fellesverkstader	-	-	420	440	750	430	780	780
Kunst og ny teknologi	-	2 100	1 590	2 400	2 258	2 500	2 550	2 550
PNEK (Produksjonsnettverk for elektronisk kunst)	-	500	-	-	-	-	-	-
Statens utstillingsstipend	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.6. Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2006-2008

	2006		2007		2008	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	45 524	295	48 228	294	56 910	293
Fri scenekunst, teater	20 500	..	21 200	72	23 111	32
Fri scenekunst, dans	16 000	44	16 599	45	18 313	54
Historisk spel/friluftsspel	1 629	23	1 640	16	2 000	21
Scenekunst og ny teknologi	906	66	906	10	950	3
Koreografi	921	22	974	23	1 500	31
Scenetekst	1 476	34	2 476	43	3 621	52
Refusjonsordningen	900	13	-	-	-	-
Andre ¹	3 192	76	4 433	85	7 415	100

¹ Inkluderer også tilskot til tverrfaglege prosjekt, som går på tvers av etablerte fag- og satsingsområde.

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.7. Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2006-2008

	2006		2007		2008	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	77 267	586	86 787	783	93 743	889
Musikkfestivalar	26 650	66	28 650	80	27 562	79
Turné- og arrangørstøtte	6 700	105	7 700	111	9 031	188
Musikkensemble	17 225	98	18 025	110	15 189	98
Kyrkjemusikk	4 000	31	4 150	24	5 328	59
Formidling av tradisjonsmusikk	1 000	..	..	..	..	..
Innkjøpsordninga for fonogram	10 900	92	11 900	157	13 412	190
Andre musikktiltak/prosjektstøtte, tingingsverk, innspelingsstøtte, formidling av tradisjonsmusikk, forsøksordning for kor	10 792	127	16 362	243	23 221	275

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.8. Statens kunstnarstipend. Utdelte stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2006-2008

	2006			2007			2008		
	Beløp	Kvinner	Menn	Beløp	Kvinner	Menn	Beløp	Kvinner	Menn
	1 000 kroner	Prosent		1 000 kroner	Prosent		1 000 kroner	Prosent	
I alt	184 196	50	50	190 956	53	47	199 750	54	46
Arbeidsstipend	35 807	43	57	37 239	47	53	38 896	50	50
Arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar ...	27 305	59	41	28 140	53	47	29 392	55	45
Reise- eller studiestipend	4 798	51	49	5 129	52	48	..	..	..
Vikarstipend	887	62	38	850	64	36	..	..	..
Etableringsstipend	2 384	54	46	2 439	62	38	..	..	..
Etableringsstipend, forfattarar ..	930	65	35	610	48	53	..	..	..
Materialstipend	3 150	62	38	3 466	62	38	..	..	..
Diverse stipend frå 2008	..	..	..	..	..	..	13 092	53	47
Utdanningsstipend	14 098	71	29	13 512	69	31	11 216	73	27
Stipend til eldre fortente kunstnarar ¹	5 620	48	52	5 620	47	53	5 620	46	54
Garantiinntekt ¹	89 218	47	53	93 953	47	53	101 534	55	45

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2008 og stipend tildelte i tidlegare år som framleis var aktive i 2008.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.9. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2006-2008

	2006			2007			2008		
	Talet på stipend	Kvinner	Menn	Talet på stipend	Kvinner	Menn	Talet på stipend	Kvinner	Menn
	Prosent			Prosent			Prosent		
I alt	1 846	54	46	1 828	54	46	1 811	54	46
Arbeidsstipend	219	43	57	221	47	53	221	50	50
Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar ...	167	59	41	167	53	47	167	55	45
Reise- eller studiestipend	207	54	46	206	53	47	..	..	..
Vikarstipend	18	56	44	17	59	41	..	..	..
Etableringsstipend	61	56	44	63	60	40	..	..	..
Etableringsstipend, forfattarar ..	21	67	33	14	50	50	..	..	..
Materialstipend	127	57	43	124	62	38	..	..	..
Diverse stipend frå 2008	-	-	-	-	-	-	432	52	48
Utdanningsstipend	238	70	30	230	68	32	203	72	28
Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	281	48	52	281	47	53	281	46	54
Garantiinntekt ¹	507	52	48	505	53	47	507	53	47

¹ Tala inkluderer stipend tildelte i 2008 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2008.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.10. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2008. 1 000 kroner

	Totalt beløp	Arbeidsstipend/arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar ¹		Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar	Eingongsstipend Totalt beløp	Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	Garantiinntekt ^{1,3}
		Beløp i alt	Arbeidsstipend				
2000	136 541	49 590	..	..	9 275	5 620	72 056
2001	145 271	51 475	..	..	11 375	5 620	76 801
2002	141 283	51 800	..	..	11 509	5 620	72 354
2003	149 537	57 196	..	..	12 564	5 620	74 157
2004	150 321	58 776	..	..	11 351	5 620	83 367
2005	166 383	62 457	..	..	11 786	5 620	86 520
2006	170 085	63 111	35 807	27 305	12 136	5 620	89 218
2007	177 444	65 378	37 239	28 140	12 493	5 620	93 953
2008	188 534	68 288	38 896	29 392	13 092	5 620	101 534
2008							
Biletkunstnarar	74 957	18 128	8 624	9 504	2 521	570	53 738
Kunsthandverkarar	31 418	8 624	3 344	5 280	1 620	530	20 644
Skjønnlitterære forfattarar	19 427	9 680	7 040	2 640	1 451	270	8 026
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	4 213	1 408	880	528	528	260	2 017
Dramatikarar	2 624	1 408	1 056	352	465	310	441
Omsetjarar	2 102	1 056	704	352	381	230	435
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	1 060	352	352	0	73	40	595
Musikarar og songarar	11 447	5 456	3 520	1 936	1 529	430	4 032
Komponistar	5 111	2 288	1 584	704	383	220	2 220
Skodespelarar og dokkespelarar	6 339	3 520	2 112	1 408	763	370	1 686
Sceneinstruktørar	1 885	1 056	704	352	235	270	324
Scenografar og kostymeteiknarar	1 366	880	528	352	166	170	150
Teatermedarbeidarar ²	51	0	0	0	51	0	0
Dansekunstnarar	8 460	4 224	1 408	2 816	731	400	3 105
Kritikarar ²	413	176	176	0	97	140	0
Journalistar ²	58	0	0	0	58	0	0
Fotografar	4 500	2 112	1 408	704	344	100	1 944
Filmkunstnarar	3 742	2 464	1 760	704	527	310	441
Arkitektar	661	0	0	0	0	220	441
Interiørarkitektar	686	0	0	0	60	280	346
Diverse andre	2 991	1 936	1 232	704	294	100	661
Folkekunstnarar	1 508	1 056	704	352	204	180	68
Popkomponistar	3 515	2 464	1 760	704	611	220	220

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2008 og stipend tildelt tidlegare år som framleis var aktive i 2008. ² Teatermedarbeidarar, kritikarar og journalistar får ikkje arbeidsstipend eller arbeidsstipend for yngre, nyetablerte kunstnarar. ³ Talet på heimlar inkl. arbeidsgivaravgift.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.11. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2008

	I alt	Arbeidsstipend/arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar ¹			Eingongsstipend	Stipend til eldre fortenne kunstnarar ¹	Garantiinntekt ¹
		Arbeidsstipend i alt	Arbeidsstipend	Arbeidsstipend, yngre kunstnarar			
2000	1 531	342	..	..	363	281	545
2001	1 601	355	..	..	420	281	545
2002	1 594	350	..	..	419	281	544
2003	1 606	362	..	..	426	281	537
2004	1 560	372	..	..	393	281	514
2005	1 582	382	..	..	412	281	507
2006	1 608	386	219	167	434	281	507
2007	1 598	388	221	167	424	281	505
2008	1 608	388	221	167	432	281	507
2008							
Biletkunstnarar	449	103	49	54	52	27	267
Kunsthåndverkarar	201	49	19	30	28	26	98
Skjønnlitterære forfattarar	143	55	40	15	35	14	39
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	44	8	5	3	13	13	10
Dramatikarar	40	8	6	2	15	15	2
Omsetjarar ³	37	6	4	2	17	12	2
Faglitterære forfattarar og omsetjarar ³	16	2	2	0	9	2	3
Musikarar og songarar	140	31	20	11	68	21	20
Komponistar	59	13	9	4	23	11	12
Skodespelarar og dokkespelarar	88	20	12	8	39	19	10
Sceneinstruktørar	34	6	4	2	12	14	2
Scenografar og kostymeteiknarar	26	5	3	2	10	9	2
Teatermedarbeidarar ²	5	0	0	0	5	0	0
Dansekunstnarar	92	24	8	16	27	20	21
Kritikarar ²	12	1	1	0	4	7	0
Journalistar ²	3	0	0	0	3	0	0
Fotografar	34	12	8	4	8	5	9
Filmkunstnarar	49	14	10	4	17	16	2
Arkitektar	14	0	0	0	0	11	3
Interiørarkitektar	18	0	0	0	2	14	2
Diverse andre	33	11	7	4	15	5	2
Folkekunstnarar	27	6	4	2	12	9	..
Popkomponistar	44	14	10	4	18	11	1

¹Tala inkluderer stipend tildelte i 2008 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2008. ²Teatermedarbeidarar, kritikarar og journalistar får ikkje arbeidsstipend eller arbeidsstipend for yngre, nyetablerte kunstnarar. ³Utsette tildeling av éin heimel for garantiinntekt i 2007 til 2008. Totalt tal på heimlar er 507.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.12. Tal på stipend for gjennomført utdanning, etter kjønn. 2005-2008. Prosent

	2005		2006		2007		2008	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I alt	71,5	28,5	70,2	29,8	68,3	31,7	71,4	28,6
Den Norske Ballethøgskolen ..	..	..	95,0	5,0	94,9	5,1	100,0	..
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Kunstakademiet	66,7	33,3	64,3	35,7	67,7	32,3	72,0	28,0
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Spesialisert kunst	89,5	10,5	67,6	32,4	64,3	35,7	76,0	24,0
NMH-Diplomstudiet	..	100,0	66,7	33,3	..	100,0	33,3	66,7
Kunstakademiet-NTNU	68,8	31,3	53,8	46,2	68,8	31,3	58,8	41,2
Kunsthøgskolen i Oslo	71,3	28,7	66,4	33,6	61,5	38,5	67,0	33,0
Høgskolen i Østfold, Akademiet for scenekunst	..	..	55,6	44,4	60,0	40,0	..	..

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.13. Stipend for gjennomført utdanning. Beløp, etter kjønn. 2005-2008. Prosent

	2005		2006		2007		2008	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I alt	70,2	29,8	70,9	29,1	69,1	30,9	78,5	21,5
Den Norske Ballethøgskolen	..	..	95,0	5,0	94,9	5,1	100,0	..
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Kunstakademiet	67,1	32,9	66,7	33,3	70,7	29,3	69,5	30,5
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Spesialisert kunst	93,1	6,9	68,5	31,5	64,3	35,7	82,1	17,9
NMH-Diplomstudiet	-	100,0	66,7	33,3	-	100,0	33,3	66,7
Kunstakademiet-NTNU	65,9	34,1	51,6	48,4	66,7	33,3	59,6	40,4
Kunsthøgskolen i Oslo	69,4	30,6	66,6	33,4	61,4	38,6	67,0	33,0
Høgskolen i Østfold, Akademiet for scenekunst	..	..	55,6	44,4	60,0	40,0	..	..

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.14. Fond for lyd og bilete. Talet på medlemmer og varamedlemmer i fagutval, etter kjønn. 2006-2008

	2006				2007				2008						
	I alt		Kvinner	Menn	I alt		Kvinner	Menn	I alt		Kvinner	Menn			
	Absolutte tal		Prosent		Absolutte tal		Prosent		Absolutte tal		Prosent				
I alt	36	19	17	52,8	47,2	36	17	19	47,2	52,8	36	19	17	52,8	47,2
Fonogramproduksjon ¹ ..	8	5	3	62,5	37,5	8	4	4	50,0	50,0	8	4	4	50,0	50,0
Musikk	8	3	5	37,5	62,5	8	3	5	37,5	62,5	8	3	5	37,5	62,5
Scene	8	3	5	37,5	62,5	8	4	4	50,0	50,0	8	5	3	62,5	37,5
Tekst	6	5	1	83,3	16,7	6	3	3	50,0	50,0	6	4	2	66,7	33,3
Video/film	6	3	3	50,0	50,0	6	3	3	50,0	50,0	6	3	3	50,0	50,0

¹ Frå 2006 er fagutvala Fonogram kunstnarar og Fonogram produsentar slått saman til Fonogramproduksjon.

Kjelde: Fond for lyd og bilete.

4.15. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2008. 1 000 kroner

	I alt	BONO	TONO ²	KOPINOR ¹	NORWACO ¹	GRAMO ¹	FONO	LINO
Innkravde vederlag								
2002	631 589	4 886	223 010	204 638	112 312	83 462	1 257	2 025
2003	666 087	4 315	245 761	194 622	115 236	101 653	1 315	3 186
2004	694 219	7 561	258 025	197 502	117 575	109 452	1 334	2 770
2005	717 496	6 581	266 619	194 809	143 411	101 885	1 421	2 770
2006	734 815	6 029	282 493	173 051	150 140	119 646	1 456	2 000
2007	820 836	³ 12 798	291 601	222 686	162 508	127 368	1 622	2 253
2008	853 399	11 488	304 728	222 046	178 650	130 700	1 959	3 828
Utbetalte vederlag								
2002	574 710	3 811	184 532	215 295	119 266	48 880	1 006	1 920
2003	569 939	3 285	186 408	177 647	124 229	74 414	1 052	2 904
2004	561 585	5 524	219 497	182 882	113 072	36 984	1 067	2 559
2005	593 899	4 921	210 229	183 223	106 042	85 862	1 065	2 557
2006	581 667	4 482	240 981	142 996	123 927	66 390	1 091	1 800
2007	681 138	³ 9 218	247 642	174 154	164 881	81 834	1 298	2 111
2008	733 153	8 193	247 400	207 454	162 920	102 000	1 567	3 619

¹ I summene er utlandet medrekna. ² Innkravde vederlag er eksklusive finansinntekter og mekaniske rettskrav, men medrekna 2 prosent komponistfond og utland. ³ Auken frå 2006 til 2007 kjem av at BONO f.o.m. 2007 forvaltar den såkalla følgjerettsordninga i Noreg; eit prosentvis vederlag som blir betalt når opphavsrettsleg verna kunst blir vidareselet, til dømes gjennom auksjonshus og galleri.

Kjelde: Dei enkelte organisasjonane.

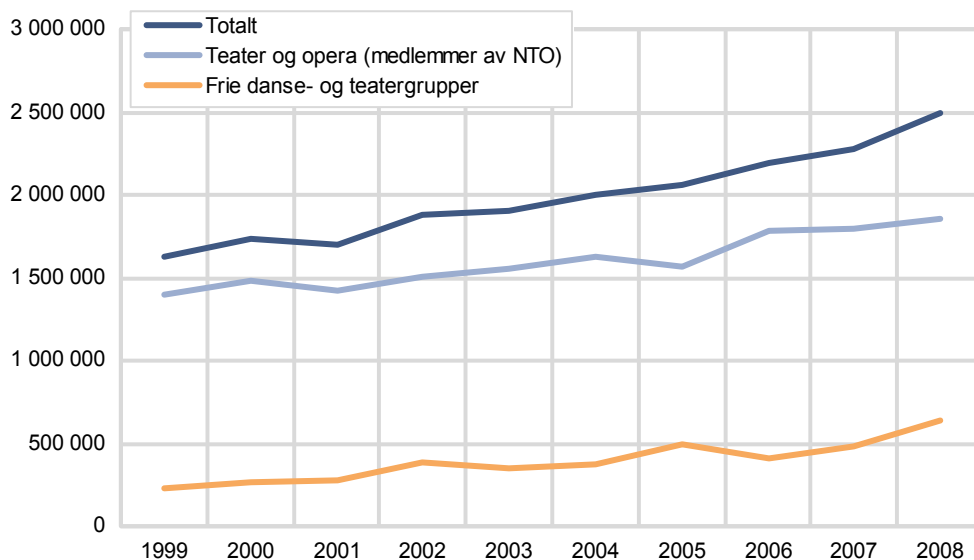
5. Scenekunst

5.1. Nokre resultat

Fleire besøk på teater- og danseframсыningar

Talet på besøk i institusjonsteatra og frie grupper innan dans og teater har auka jamt dei siste 10 åra. Totalt var det 2,5 millionar besøk i 2008. Det var til saman over 220 000 fleire besøk enn i 2007, ein auke på nesten 10 prosent. Samanlikna med 10 år attende har teaterbesøka auka med over 50 prosent.

Figur 5.1. Tilskodarar ved teater og opera og frie grupper innan teater og dans. 1999-2008

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og Danse- og teatersentrum.

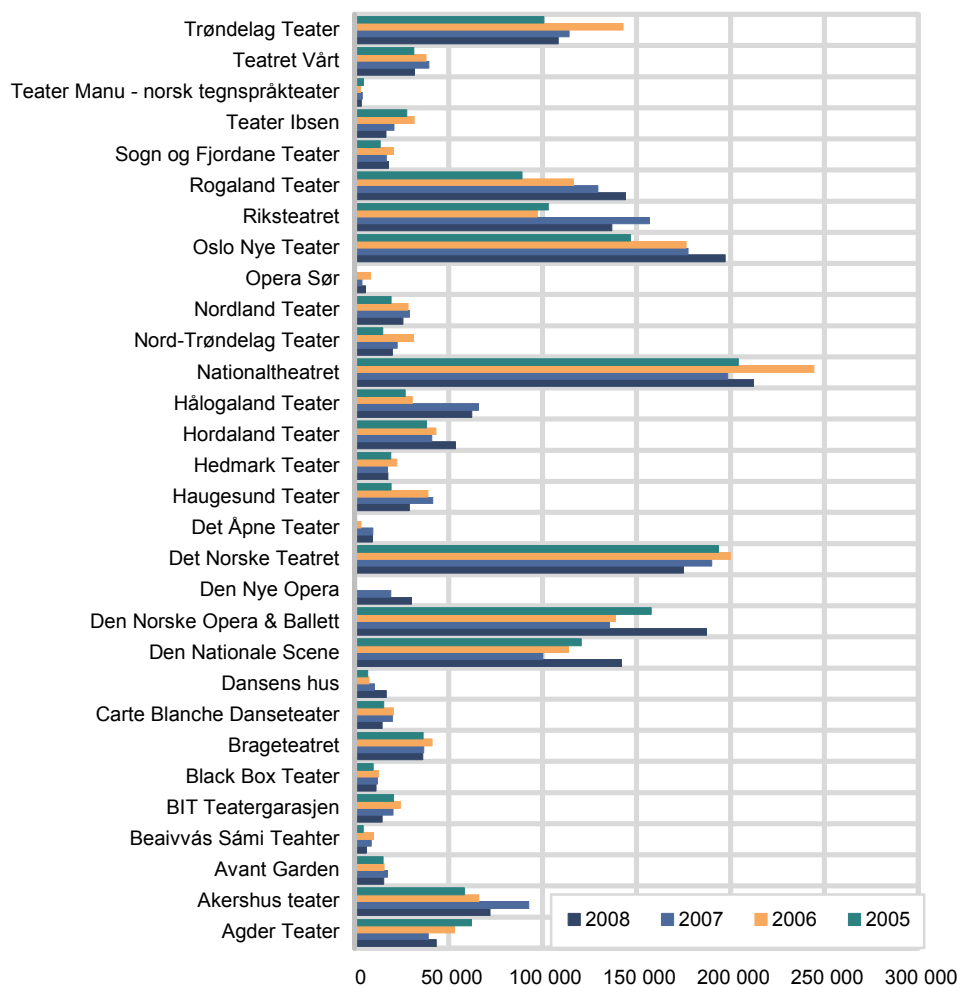
66 500 fleire teaterbesøk i NTO-institusjonane

Nærare 1,9 millionar tilskodarar besøkte dei 30 ulike teatra som er medlemmer i Norsk teater- og orkesterforening (NTO) i 2008. Dette representerer ein auke på 66 500 besøk samanlikna med 2007. Barn og ungdom stod for 80 prosent av denne auken og i 2008 var det nær 720 000 besøk av barn og unge.

Fleire framсыningar

Etter ein reduksjon i talet på framсыningar i 2007, har talet på framсыningar auka med drygt 500 frå i fjor. Totalt hadde NTO-institusjonane over 9 800 framсыningar i 2008. Dette er det høgste rapporterte talet dei siste fem åra. Det er i talet på framсыningar retta mot barn som står for heile denne auken. Tilskodarar per framсыning ser ut til å ha gått litt attende, både totalt og for framсыningar for barn og ungdom. Då eit teater ikkje har rapportert tal på framсыningar, kan desse tala representere ei feilkjelde. I tillegg til figur 5.2, syner tabell 5.1 nærare detaljar.

Figur 5.2. Tilskodarar ved teater og opera. 2005-2008

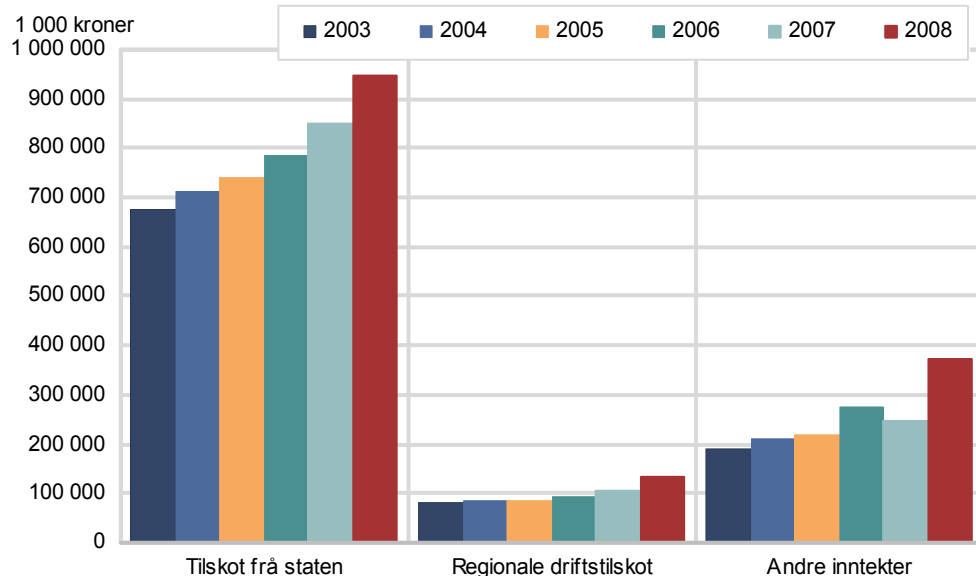

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tilskotsteatra hadde til saman inntekter på 1,5 milliardar kroner i 2008. 65 prosent av inntektene var tilskot frå staten, 9 prosent var regionale driftstilskot og 26 prosent var andre inntekter. Delen tilskot frå staten er redusert med 5 prosentpoeng sidan 2007. Samla driftsresultat for tilskotsinstitusjonane i 2008 var eit negativt resultat på 22 millionar kroner. Dette resultatet er lågare enn i 2007, sjølv om ein korrigerer for tre institusjonar som ikkje var med i oversikta for 2007. I 2008 blei det utført 1 791 årsverk ved dei 19 tilskotsinstitusjonane. Dette er ein auke på 81 årsverk sidan 2007 korrigert for dei tre institusjonane.

Figur 5.3. Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra. 2003-2008. 1 000 kroner

Kjelde: KKD, St.prp. nr. 1.

Fri scenekunst – fleire framsyningar og besøk

86 frie teater- og dansegrupper har rapportert tal til Danse- og teatersentrum for 2008, ti færre grupper enn i 2007. Sjølv om færre grupper har rapportert tal for 2008, har talet både på framsyningar og tilskodarar hatt auke, respektive 43 og 32 prosent. Tilsaman hadde dei frie teater- og dansegruppene nesten 636 000 besøkjande på 5 600 framsyningar. 60 prosent av framsyningane var retta mot barn, mot 81 prosent i 2007. Totalt var det 113 besøk per framsyning, ein nedgang på 9 frå førre året, men er det same besøkstalet per framsyning som i 2006. 66 av gruppene var teatergrupper og 20 var dansegrupper (jf. tabell 5.3).

Norsk scenekunstbruk – 30 000 fleire tilskodarar

Norsk scenekunstbruk formidlar fri profesjonell scenekunst. I 2008 blei det formidla 65 produksjonar gjennom Norsk scenekunstbruk sitt nettverk, litt færre enn førre året. Desse 65 produksjonane hadde til saman 2 650 framsyningar med totalt 243 000 tilskodarar til stades. Delen barn og unge har gått litt ned dei siste tre åra og utgjorde 81 prosent av tilskodarane i 2008, mot 90 prosent i 2007. Talet på ungdom/vaksne tilskodarar over 15 år har meir enn fordobla seg siste året. (jf. tabell 5.4).

Frivillig scenekunst – over 500 000 tilskodarar

Norsk teaterråd representerer den frivillige scenekunsten. Rapporterte tal frå 12 medlemsorganisasjonar i 2007 syner at aktiviteten var omfattande. Til saman hadde desse organisasjonane nesten 5 000 framsyningar fordelt på 1 250 ulike produksjonar. Nær 22 400 aktørar deltok i dette arbeidet, og til saman 522 000 tilskodarar var til stades på framsyningane. (jf. tabell 5.5).

53 prosent på teater, musikal eller revy siste 12 månader i 2008

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 53 prosent hadde vore på teater, musikal eller revy siste 12 månader i 2008, mot 49 prosent i 2004. 13 prosent hadde vore på ei ballett- eller danseframsyning mot 12 prosent i 2004. 7 prosent hadde vore på opera eller operette siste 12 månader i 2008, mot 5 prosent i 2004. Kvinnene er flinkast til å nytte desse aktivitetane. Dei med høgast utdanning nyttar tilboda i større grad enn dei med lågare utdanning. Det er også slik at dei med høg hushaldsinntekt i større grad nyttar slike tilbud enn dei med låg inntekt. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 5.7, 5.8 og 5.9.

30 prosent med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på teater, musikal eller revy siste 12 månader i 2008

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 30 prosent av 9-59-åringar med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på teater, musikal eller revy siste 12 månader i 2008, mot 54 prosent blant befolkninga i Noreg i samme aldersgruppe. 14 prosent i denne innvandragruppa hadde vore på ei ballett- eller danseframsyning siste 12 månader, det same som

befolkninga i Noreg. 4 prosent i same innvandrargruppe hadde vore på opera eller operette siste 12 månader, mot 5 prosent i befolkninga i Noreg. I begge desse gruppene er kvinnene flinkast til å nytte både teater/musikal/revy og ballett-/dansenstilbod. Ser ein på utdanningsnivå, går det fram at i begge gruppene er det dei med høgast utdanning som helst nyttar tilboda på teater/musikal/revy. Det er også slik at dei med høg hushaldsinntekt i større grad nyttar slike tilbod enn dei med låg inntekt. Blant innvandrara frå EU, USA, Canada og Australia hadde 46 prosent vore på teater, musikal eller revy siste 12 månader, 18 prosent hadde vore på ballett- eller danseframvisning og 10 prosent hadde vore på opera eller operette. Det er særleg kvinnene i denne gruppa som har vore på opera eller operette. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 5.10, 5.11 og 5.12.

5.2. Om statistikken - dei ulike scenekunstorganisasjonane

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jf. avsnitt 6.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 42 medlemmer innanfor teater, dans, opera og orkestermusikk i 2008. Medlemmene representerer nasjonale institusjonar, region-/landsdelsinstitusjonar, programmerande teater, produserande teater og musikkensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakarorganisasjonar. (Norsk teater- og orkesterforening. <http://www.nto.no>).

Tala som blir presenterte i tabellar og figurar, kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, då medlemstalet i NTO har auka nesten kvart år. I 2007 var det eit medlem meir enn i 2006, og dersom det blir korrigert for dette, vil ein sjå at besøket viste ein nedgang frå 2006 til 2007. I statistikken for 2008 er talet på medlemsinstitusjonar det same som for 2007. Eit teater hadde ikkje rapportert framvisningar i 2007. Det same er tilfellet for 2008-rapporteringa.

Danse- og teatersentrum (DTS)

Danse- og teatersentrum (DTS) er ein interesseorganisasjon og eit kompetansesenter for fri profesjonell scenekunst i Noreg. Organisasjonen blei etablert som interesseorganisasjon i 1977 med mål om å synleggjere frie grupper, og lyfte status for mangfaldet av sceniske uttrykksformer utanfor institusjonane. (Danse- og teatersentrum, Om DTS). Heller ikkje tala for det frie scenekunstheltet kan heilt samanliknast då talet på medlemmer som sender rapportar til DTS, varierer noko frå år til år. I 2008 har DTS 88 medlemmer, 60 av desse har rapportert tal i 2008.

Norsk scenekunstbruk

Norsk scenekunstbruk er ein nasjonal formidlingsordning for fri profesjonell scenekunst i regi av Danse- og teatersentrum. Norsk scenekunstbruk er den største og viktigaste landsdekkjande formidlar av scenekunst for aldersgruppa 0-20 år. Scenekunstbruket er også den nasjonale aktøren i formidling av scenekunst i Den kulturelle skolesekken. Norsk scenekunstbruk har eit medlemsnettverk av fylkeskommunar og deira lokale arrangørar. Det blir lagt stor vekt på aktive og medverkande arrangørar for å auke kompetansen og interessa for scenekunst lokalt. Nettverket omfatta i 2008 16 fylke. Nokre av gruppene rapporterer tal på produksjonar og tilskodarar òg gjennom DTS. (<http://www.scenekunst.no> - 2009).

Norsk teaterråd

Norsk teaterråd er ein landsomfattande paraply- og interesseorganisasjon på det frivillige scenekunstheltet. Organisasjonen har 16 medlemsorganisasjonar, enkelte er landsdekkjande, andre er regionale. 12 av desse medlemsorganisasjonane rapporterte aktiviteten til Norsk teaterråd for 2007. Nokre av medlemmene driv berre med amatørteater, andre arbeider på fleire kulturområde. Norsk teaterråd har fylkesråd i ni fylke. Norsk teaterråd forvaltar den delen av dei statlege midlane (overskotet frå Norsk Tipping AS) til barn og unge som skal gå til scenekunst, Frifond teater. (Norsk teaterråd, <http://www.teater.no> - 2009).

Frifond teater

Frifond teater er ein del av Frifond, ei støtteordning oppretta av Stortinget for å betre dei økonomiske rammevilkåra for demokratisk og medlemsbasert aktivitet. Frifond teater har som mål å støtte grupper og lag som jobbar med teater og dans

på amatørnivå. Målsetjinga med ordninga Frifond teater er å medverke til at interessa for teater og dans på lokalt plan aukar. (Sceneliv, nr. 2-3/2007, Norsk teaterråd).

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2008 og i denne publikasjonen. Data i tabellane 5.7, 5.8 og 5.9 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdeleil av utvalet i undersøking i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 5.10, 5.11 og 5.12 viser resultat frå ei intervjuundersøking i 2008 om kulturvanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i desse tabellane viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på teater/musikal/revy, opera/operette og ballett- og danseframføring og kor mange gonger i løpet av dei siste 12 månadene. Denne undersøkinga var ei tilleggundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

- Sceneliv, nr. 2-3/2007
- Norsk teater- og orkesterforening, <http://www.teater.no>
- Norsk teaterråd: <http://www.teater.no>

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/
Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>
Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn: http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/
Levkårsundersøkinga 2007: <http://www.ssb.no/emner/00/02/levstat/>
Norsk teater- og orkesterforening: <http://www.nto.no/>
Danse- og teatersentrum: <http://www.danseogteatersentrum.no/>
Norsk scenekunstbruk: <http://www.scenekunstbruket.no/>
Norsk teaterråd: <http://www.teater.no>

5.1. Framsyningar og tilskodarar ved teater¹ og opera. 2003-2008

	Framsyningar		Tilskodarar		Tilskodarar per framsyning		Turnéframsyningar ²	
	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	Framsyningar	Tilskodarar
2003	7 522	3 304	1 549 064	663 119	206	201	2 339	414 486
2004	8 149	3 455	1 621 290	670 996	198	194	2 668	448 377
2005	8 677	4 065	1 561 253	687 328	180	169	2 901	421 860
2006	9 624	3 884	1 781 755	651 160	185	168	3 346	461 115
2007	9 268	3 664	1 792 395	663 901	193	181	3 119	459 295
2008	9 803	4 198	1 858 855	717 027	190	171	3 125	452 732
2008								
Agder Teater	302	245	43 461	27 578	144	113	59	5 331
Akershus teater	601	466	71 965	62 316	120	134	601	71 965
Avant Garden	351	217	15 512	10 601	44	49	188	9 540
Beaivvás Sámi Teahter	77	26	6 372	1 669	83	64	54	3 094
BIT Teatergarasjen	134	-	14 709	-	110	-	-	-
Black Box Teater	172	30	11 384	1 166	66	39	-	-
Brageteatret	325	323	36 213	36 145	111	112	289	33 256
Carte Blanche Danseteater	61	3	14 697	1 378	241	459	32	10 315
Dansens hus	140	68	16 900	7 965	121	117	50	4 250
Den Nationale Scene	742	278	142 035	39 343	191	142	25	1 725
Den Norske Opera & Ballett	183	115	187 333	49 851	1 024	433	19	4 025
Den Nye Opera	20	-	30 367	-	1 518	-	-	-
Det Norske Teatret	984	240	175 064	61 968	178	258	47	3 839
Det Æpne Teater	152	47	9 549	3 611	63	77	-	-
Haugesund Teater	149	120	29 170	18 333	196	153	9	4 854
Hedmark Teater	206	75	17 762	5 139	86	69	163	13 592
Hordaland Teater	347	298	53 668	45 825	155	154	6	19 794
Hålogaland Teater	500	186	62 352	22 740	125	122	95	20 100
Nationaltheatret	771	110	212 365	57 097	275	519	70	21 236
Nord-Trøndelag Teater	121	44	20 078	7 615	166	173	103	17 763
Nordland Teater	277	138	25 656	13 854	93	100	139	13 186
Opera Sør	-	-	5 719	-	-	-	-	-
Oslo Nye Teater	677	221	197 080	48 222	291	218	9	1 263
Riksteatret	677	248	136 897	68 702	202	277	541	111 954
Rogaland Teater	744	241	144 253	57 305	194	238	197	28 396
Sogn og Fjordane Teater	186	131	17 987	8 253	97	63	159	15 360
Teater Ibsen	134	70	16 653	7 291	124	104	85	9 631
Teater Manu - norsk tegnspråketeater	3	1	3 564	1 913	1 188	1 913	1	2 376
Teatret Vårt	282	146	31 861	20 968	113	144	140	21 981
Trøndelag Teater	485	111	108 229	30 179	223	272	44	3 906

¹ Gjeld dei teatra som er medlemmer i NTO. ² Medrekna turnéar i utlandet.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og dei enkelte teatra.

5.2. Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 2003-2008. 1 000 kroner

	Tilskot frå staten	Regionale driftstilskot	Andre inntekter	Drifts-kostnader	Årsverk
2003	676 677	79 247	190 493	928 878	1 492
2004	713 929	83 109	210 210	997 988	1 536
2005	741 239	86 885	220 121	1 041 651	1 594
2006	787 079	94 119	274 664	1 144 229	1 636
2007	851 288	103 411	247 350	1 198 479	1 671
2008	946 586	131 709	373 110	1 473 136	1 791

2008

Agder Teater ¹	16 133	7 867	7 575	32 236	45
Beaivváš Sámi Teáhter ²	-	15 415	873	16 291	17
Carte Blanche A/S	17 753	7 609	1 896	28 039	30
Den Nationale Scene ³	85 623	-	30 209	114 103	161
Den Norske Opera og Ballett	346 138	-	132 549	483 272	564
Det Norske Teatret	121 721	-	37 857	166 973	210
Haugesund Teater	6 162	2 742	7 083	17 208	14
Hedmark Teater	10 688	4 757	3 701	18 613	25
Hordaland Teater	7 787	3 502	3 471	15 229	10
Hålogaland Teater	36 598	15 685	10 139	60 100	73
Nationaltheatret ⁴	135 379	-	49 693	183 974	241
Nord-Trøndelag Teater ⁵	5 842	5 453	2 063	16 185	11
Nordland Teater	18 907	8 103	3 815	27 923	28
Peer Gynt-stemnet	2 550	845	23 899	31 403	11
Rogaland Teater	38 893	18 410	28 820	94 620	107
Sogn og Fjordane Teater	13 261	5 684	1 444	21 011	23
Teater Ibsen	17 805	7 631	3 370	28 697	30
Teatret Vårt	14 931	6 400	3 115	24 035	26
Trøndelag Teater	50 415	21 606	21 538	93 224	165

¹ Agder Teater driv også kulturhuset i Kristiansand kommune. Tala for Agder Teater gjeld berre teaterdrifta så nær som årsverk, der kulturhusdrifta er inkludert.

² Beaivváš Sámi Teáhter får fast årlig driftstilskot frå Sametinget og Kautokeino kommune, som i 2008 utgjorde respektive 14,6 millionar kroner og 0,8 millionar kroner. ³ Den Nationale Scene fekk i 2008 i tillegg eit tilskot på 2 millionar kroner frå kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg til utbetringar av taket til teaterbygningen. ⁴ Nationaltheatret fekk i 2008 i tillegg eit tilskot på 0,5 millionar kroner øyremerkert Den Internasjonale Ibsenprisen frå kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 76 Ibsenpris m.m. ⁵ Nord-Trøndelag Teater er organisert som ei fylkeskommunal verksemd.

Kjelde: KKD, St.prp. nr. 1.

5.3. Frie teater- og dansegrupper. 1993-2008

	Grupper i alt	Teater-grupper	Danse- grupper	Medlemmer i alt	Nye produk- sjonar i alt	Framsyingar		Besøkjande i alt	Besøk per framsyning
						I alt	Av dette for barn		
1993	31	28	3	111	78	2 153	2 177	202 478	94
1994	37	33	4	119	65	1 998	1 278	208 141	104
1995	35	31	4	101	42	1 686	1 270	163 189	97
1996	34	29	6	101	42	1 914	1 285	203 664	106
1997	34	23	11	..	..	1 777	869	221 080	124
1998	38	33	5	110	45	1 356	869	177 259	131
1999	51	42	9	..	37	1 928	900	227 186	118
2000	56	46	10	109	35	1 591	861	263 130	165
2001	59	48	11	142	40	2 366	1 318	279 550	118
2002	79	66	13	254	59	2 865	1 859	379 960	133
2003 ²	81	64	17	227	40	3 167	2 482	348 658	110
2004 ¹	84	65	19	243	37	3 422	2 511	376 575	110
2005 ³	72	55	17	199	75	3 862	2 781	496 070	128
2006 ⁴	95	69	26	231	67	3 649	2 948	415 597	113
2007 ⁵	98	74	24	247	52	3 938	3 202	481 990	122
2008 ⁶	86	66	20	312	35	5 648	3 407	635 729	113

¹ Tala inkluderer rapport frå 65 av 65 medlemmer, dessutan rapport frå 18 ikkje-medlemmer. ² Tala inkluderer rapport frå 70 av 70 medlemmer, dessutan rapport frå 11 ikkje-medlemmer gjennom talmateriale frå Norsk scenekunstbruk. ³ Tala inkluderer rapport frå 51 av 77 medlemmer, dessutan rapport frå 21 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁴ Tala inkluderer rapport frå 82 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 13 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁵ Tala inkluderer rapport frå 81 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 17 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁶ Tala inkluderer rapport frå 60 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 26 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk.

Kjelde: Danse- og teatersentrum.

5.4 Norsk scenekunstbruk. Produksjonar. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2008

	Produksjonar	Framsyningar			Tilskodarar		
		I alt	Barn/unge	Ungdom/vaksne	I alt	Barn/unge	Ungdom/vaksne
			0-14 år	15 år og over		0-14 år	15 år og over
2000	..	695	430	265	76 443	47 056	29 387
2001	..	983	795	188	103 774	85 223	18 551
2002	..	..	727	175	87 258	66 818	20 440
2003	..	1 384	1 280	104	135 834	119 980	15 854
2004	53	1 946	1 782	164	190 519	175 471	15 048
2005	53	2 148	2 088	60	222 834	213 502	9 332
2006	57	2 350	2 223	127	228 383	212 637	15 746
2007	68	2 191	1 960	231	211 434	190 028	21 406
2008	65	2 649	2 213	436	243 159	197 869	45 290

Kjelde: Norsk scenekunstbruk.

5.5 Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyningar, aktørar og tilskodarar. 2004-2007

	2005				2006				2007			
	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar
AOF Noreg	49	271	1 326	..	41	339	1 697	..	47	244	1 506	62 500
Hålogaland amatørsekskap	194	479	4 150	..	91	331	2 390	69 456	176	2 142	302	40 054
Juvente	1	80	6	20 000	1	165	10	35 000	2	133	6	32 000
Norges bygdeungdomslag	9	11	56	900	7	21	119	2 060	24	33	249	7 741
Norges døveforbund	6	10	45	1 400	..	..	..	..	..	..	..	..
Norges KFUK-KFUM	199	237	3 535	16 100	45	142	5 010	24 418	33	53	1 155	3 465
Noregs ungdomslag	169	447	3 577	59 969	146	532	3 377	56 423	182	463	3 224	57 483
Norsk amatørteaterforbund	163	962	6 747	136 126	95	909	4 762	139 380	185	918	5 755	108 469
Norsk frilynt ungdomsforbund	56	183	2 693	39 593	44	410	4 508	115 609	61	61	3 440	89 000
Norsk teaterverksted	450	1 200	21 150	400 000	..	..	..	..	..	..	..	..
4H Norge	507	455	4 758	26 127	630	455	5 566	30 461	447	563	5 171	27 637
Ravn	7	7	376	..	..	..	..	..	9	35	284	9 940
Studieforbundet Solidaritet	..	..	..	..	..	..	..	..	4	5	34	225
Vestlandske teatersenter	..	..	..	..	48	227	1 370	20 856	75	293	1 220	83 100

Kjelde: Norsk teaterråd.

5.6 Frifond teater. Talet på søknader, framsyningar og aktørar. 2004-2008

	Søknader	Innvilga søknader	Framsyningar	Aktørar			
				I alt	0-12 år	13-26 år	27-
2004	711	487	2 844	28 671	5 998	18 379	4 294
2005	659	442	2 636	27 642	5 400	16 924	5 318
2006	573	396	2 292	27 939	5 021	17 230	5 688
2007	580	385	2 402	28 567	6 168	14 256	8 143
2008	656	449	3 006	32 653	7 064	17 809	7 780

Kjelde: Norsk teaterråd.

5.7. Personar som har vore på ballett eller danseframføring, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	8	11	12	13	0,2	0,2	0,3	0,3
Kjønn								
Menn	6	9	9	10	0,1	0,2	0,2	0,2
Kvinner	11	14	15	17	0,2	0,3	0,3	0,3
Alder								
9-15 år	14	16	21	22	0,3	0,5	0,4	0,4
16-24 "	11	16	13	14	0,3	0,5	0,6	0,4
25-44 "	8	11	10	14	0,2	0,2	0,2	0,3
45-66 "	7	10	11	8	0,1	0,2	0,2	0,1
67-79 "	2	3	9	12	0,0	0,0	0,1	0,3
Utdanning								
Ungdomsskole	6	11	6	7	0,1	0,2	0,1	0,2
Vidaregåande skole	5	8	9	10	0,1	0,2	0,2	0,2
Universitet/høgskole, kort	8	7	16	15	0,2	0,1	0,4	0,2
Universitet/høgskole, lang	14	17	17	19	0,2	0,3	0,3	0,5
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	6	9	8	10	0,1	0,3	0,3	0,2
2. kvartil	6	7	12	13	0,1	0,1	0,2	0,2
3. kvartil	8	15	11	15	0,2	0,3	0,2	0,3
4. kvartil	13	15	17	19	0,2	0,3	0,3	0,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	12	15	16	17	0,3	0,3	0,3	0,4
Austlandet elles	6	10	10	13	0,1	0,2	0,3	0,2
Agder og Rogaland	5	10	8	13	0,1	0,4	0,1	0,3
Vestlandet	8	12	12	10	0,2	0,3	0,2	0,2
Trøndelag	11	10	10	13	0,2	0,1	0,2	0,3
Nord-Noreg	6	11	16	12	0,1	0,2	0,3	0,2

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.8. Personar som har vore på opera- eller operettefram syningar, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	6	6	5	7	0,1	0,1	0,1	0,1
Kjønn								
Menn	4	6	4	5	0,1	0,1	0,1	0,1
Kvinner	7	6	7	8	0,1	0,1	0,1	0,1
Alder								
9-15 år	3	3	3	5	0,1	0,0	0,0	0,1
16-24 "	7	5	3	4	0,1	0,1	0,0	0,1
25-44 "	4	5	3	5	0,1	0,1	0,0	0,1
45-66 "	8	9	9	7	0,1	0,2	0,2	0,1
67-79 "	4	6	9	12	0,1	0,1	0,2	0,3
Utdanning								
Ungdomsskole	3	2	3	2	0,0	0,1	0,0	0,1
Vidaregåande skole	4	4	5	5	0,1	0,0	0,1	0,1
Universitet/høgskole, kort	11	9	8	8	0,3	0,2	0,2	0,1
Universitet/høgskole, lang	12	14	11	17	0,2	0,2	0,2	0,3
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	4	4	4	5	0,0	0,0	0,1	0,1
2. kvartil	3	7	6	7	0,1	0,1	0,1	0,1
3. kvartil	4	5	7	7	0,1	0,1	0,1	0,1
4. kvartil	10	8	6	10	0,2	0,1	0,1	0,1
Landsdel								
Oslo/Akershus	11	13	11	11	0,2	0,2	0,2	0,2
Austlandet elles	3	5	4	7	0,0	0,1	0,1	0,1
Agder og Rogaland	2	3	4	2	0,0	0,0	0,1	0,0
Vestlandet	6	4	4	4	0,1	0,1	0,1	0,1
Trøndelag	7	6	2	8	0,1	0,1	0,0	0,1
Nord-Noreg	2	5	5	5	0,1	0,1	0,1	0,1

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.9. Personar som har vore på teater, musikal eller revy, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	44	50	49	53	1,1	1,2	1,3	1,4
Kjønn								
Menn	41	44	42	49	1,0	1,0	1,1	1,2
Kvinner	48	57	56	57	1,2	1,3	1,5	1,6
Alder								
9-15 år	47	47	47	54	0,9	0,9	1,2	1,2
16-24 "	50	51	48	54	1,2	1,2	1,6	1,4
25-44 "	46	54	52	55	1,2	1,3	1,1	1,6
45-66 "	46	53	53	55	1,2	1,3	1,6	1,4
67-79 "	23	33	34	41	0,4	0,6	0,9	1,0
Utdanning								
Ungdomsskole	26	39	33	42	0,5	0,8	0,8	0,8
Vidaregåande skole	43	47	45	51	0,9	1,0	1,0	1,3
Universitet/høgskole, kort	53	56	64	60	2,0	1,4	2,2	1,6
Universitet/høgskole, lang	65	67	65	67	1,9	1,9	1,8	2,2
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	41	37	44	..	0,9	1,0	1,0
2. kvartil	36	46	47	51	..	1,0	1,0	1,3
3. kvartil	43	59	54	59	..	1,3	1,4	1,6
4. kvartil	59	65	58	68	..	1,6	1,7	2,0
Landsdel								
Oslo/Akershus	53	57	56	56	1,5	1,6	1,7	1,6
Austlandet elles	42	48	44	53	0,9	1,0	1,1	1,3
Agder og Rogaland	38	49	43	55	0,8	1,0	1,2	1,3
Vestlandet	44	50	54	49	1,0	1,2	1,2	1,3
Trøndelag	44	50	50	55	1,5	1,2	1,1	1,7
Nord-Noreg	40	46	43	51	0,8	1,0	1,5	1,1

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.10. Personar i alderen 9-59 år som har vore på ballett/danseframvisning og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	14	14	18	0,3	0,3	0,3
Kjønn						
Menn	10	12	18	0,2	0,2	0,2
Kvinner	18	15	19	0,4	0,4	0,3
Alder						
9-15 år	25	28	:	0,4	0,7	:
16-24 "	11	16	:	0,4	0,4	:
25-44 "	15	12	:	0,3	0,2	:
45-59 "	6	7	:	0,1	0,2	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	10	12	:	0,2	0,2	:
400 000-599 000	12	13	:	0,2	0,2	:
600 000-	17	17	:	0,3	0,4	:
Utdanning						
Grunnskole	8	13	:	0,2	0,3	:
Vidaregåande skole	10	12	:	0,2	0,2	:
Universitet og høgskole	17	11	:	0,3	0,3	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	10	13	:	0,2	0,3	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	14	19	:	0,2	0,4	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	18	12	:	0,4	0,2	:

¹Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.11. Personar i alderen 9-59 år som har vore på opera/operetteframvingar, og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	5	4	10	0,1	0,1	0,1
Kjønn						
Menn	5	3	5	0,1	0,0	0,0
Kvinner	5	4	14	0,1	0,1	0,2
Alder						
9-15 år	6	8	:	0,1	0,1	:
16-24 "	2	4	:	0,0	0,1	:
25-44 "	5	2	:	0,1	0,0	:
45-59 "	7	4	:	0,1	0,1	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	3	3	:	0,0	0,1	:
400 000-599 000	5	3	:	0,0	0,1	:
600 000-	7	4	:	0,1	0,1	:
Utdanning						
Grunnskole	3	4	:	0,0	0,1	:
Vidaregåande skole	4	2	:	0,0	0,0	:
Universitet og høgskole	13	5	:	0,2	0,1	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	3	3	:	0,0	0,1	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	7	4	:	0,1	0,0	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	7	4	:	0,1	0,1	:

¹Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.12. Personar i alderen 9-59 år som har vore på teater, musikal eller revy, og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	54	30	46	1,5	0,7	1,2
Kjønn						
Menn	49	27	43	1,3	0,6	0,9
Kvinner	59	34	50	1,7	0,8	1,5
Alder						
9-15 år	56	55	:	1,3	1,2	:
16-24 "	45	29	:	1,1	0,7	:
25-44 "	54	27	:	1,6	0,6	:
45-59 "	56	24	:	1,7	0,6	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	48	28	:	1,1	0,7	:
400 000-599 000	47	27	:	1,6	0,5	:
600 000-	61	41	:	1,7	1,0	:
Utdanning						
Grunnskole	40	23	:	0,8	0,6	:
Vidaregåande skole	56	25	:	1,7	0,5	:
Universitet og høgskole	62	41	:	2,1	0,9	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	50	35	:	1,1	0,7	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	57	34	:	1,5	0,9	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	58	26	:	2,0	0,6	:

¹Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

6. Musikk

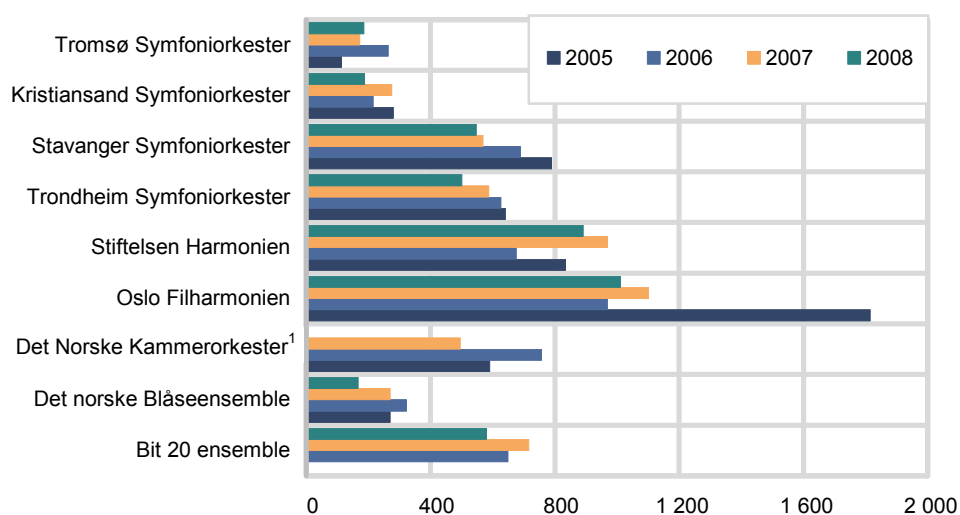
6.1. Nokre resultat

390 000 tilhøyrarar på konsert

Tabell 6.2 gir ei oversikt over kor og orkester som er medlemmer i Norsk teater- og orkesterforening. Til saman var det nær 390 000 tilhøyrarar på konsertane som desse elleve institusjonane framførte i 2008. Sjølv om det er komen med ein ny institusjon i statistikken er det, samanlikna med 2007, ein nedgang i talet på tilhøyrarar med 66 000, eller 14 prosent. Eit totaltal på konsertar for alle kora og orkestra i denne statistikken er vanskeleg å gi fordi eit orkester ikkje har rapportert dette. I 2008 var det 501 tilhøyrarar per konsert, korrigert for ein institusjon som ikkje har levert tal på konsertar, mot 565 i 2007. Figur 6.1 syner talet på tilhøyrarar per konsert for dei ulike institusjonane.

Nær 90 000 tilhøyrarar var barn og ungdom. Talet på tilhøyrarar i denne gruppa er òg gått ned, men nedgangen rekna i prosent var litt lågare, 12 prosent eller 12 600 tilhøyrarar. Orkestra driv òg omfattande turnéverksemd, men også for denne verksemda er rapporteringa ikkje fullstendig for 2008.

Figur 6.1. Orkester. Tilhøyrarar per konsert. 2005-2008

¹ Talet på konsertar er ikkje rapportert for 2008.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

614 millionar kroner til musikk frå staten

Tabell 6.1 nedanfor syner at dei statlege utgiftene til musikk i 2008 utgjorde til saman 614,7 millionar kroner, ein auke på om lag 8 prosent frå 2007. Sidan 2000 har dei statlege utgiftene til musikk stige med 270 millionar kroner. I tillegg til dei to nasjonale institusjonane, Oslo-Filharmonien og Stiftelsen Harmonien, blei det gitt tilskot til fem region- og landsdelsinstitusjonar og ti knutepunktinstitusjonar. I 2008 blei det innvilga statleg driftstilskot til to nye knutepunktfestivalar Øyafestivalen og Stiftelsen Horisont/Mela, jf. kap. 7, festivalar. Rikskonsertane, Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge og ymse faste tiltak får òg statlege tilskot.

6.1. Statlege utgifter til musikk. Rekneskap. 2000-2008. 1 000 kroner

2000	344 301
2001	392 101
2002	390 554
2003	428 231
2004	464 633
2005	491 863
2006	517 871
2007	570 852
2008	614 729
Orkester og musikkinstusjonar	
Rikskonsertane	137 465
Oslo-Filharmonien	99 265
Stiftelsen Harmonien	86 171
Trondheim Symfoniorkester	48 447
Stavanger Symfoniorkester	45 898
Kristiansand Symfoniorkester	33 063
Tromsø Symfoniorkester	12 396
Det Norske Blåseensemble	16 986
Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	14 163
Festspillene i Bergen	15 530
Festspillene i Nord-Norge	10 835
Molde International Jazz Festival	4 567
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	3 228
Olavsfestdagene i Trondheim	6 309
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	3 789
Festspillene i Elverum	1 732
Notodden Blues Festival	1 565
Øyafestivalen	1 565
Stiftelsen Horisont/Mela	3 000
Ymse faste tiltak	68 755

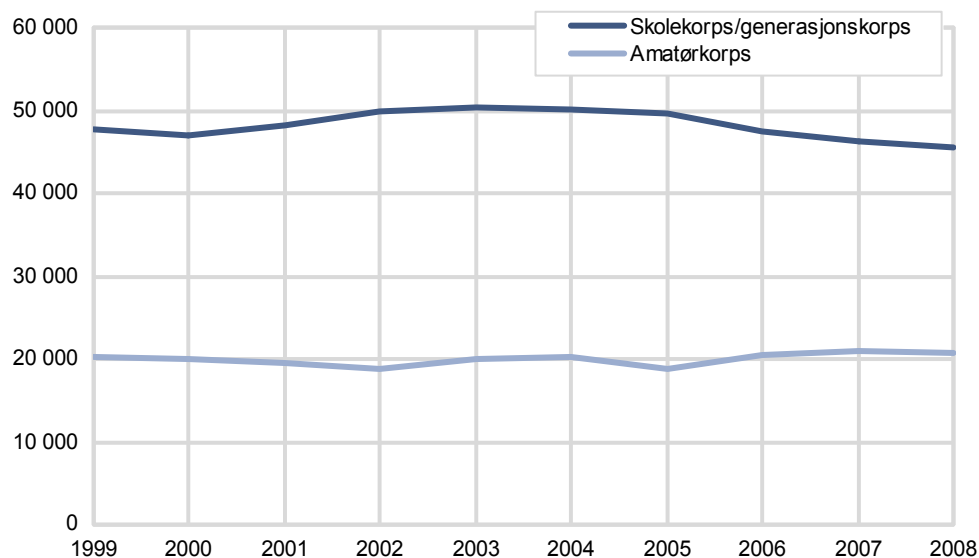
Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

Nær 10 000 konsertar i Rikskonsertane

Aktiviteten til Rikskonsertane i 2008 har vore litt lågare enn dei to føregåande åra. Nær 1,3 millionar tilhøyrarar var til stades på nær 10 000 konsertar som Rikskonsertane heldt i 2008. Det var arrangert 465 færre konsertar i høve til 2007, men så var aktiviteten i fjor den høgaste på mange år. Besøkstalet syner ein nedgang på 1 prosent i 2008 samanlikna med 2007. Ser ein bort frå siste året, har både talet på konsertar og tilhøyrarar i regi av Rikskonsertane auka kvart år sidan 2000. 93 prosent av tilhøyrarane var til stades på skolekonsertar. Akershus og Rogaland hadde flest tilhøyrarar på Rikskonsertane i 2008. Tabellane 6.4 og 6.5 gir fleire tal for verksemda til Rikskonsertane.

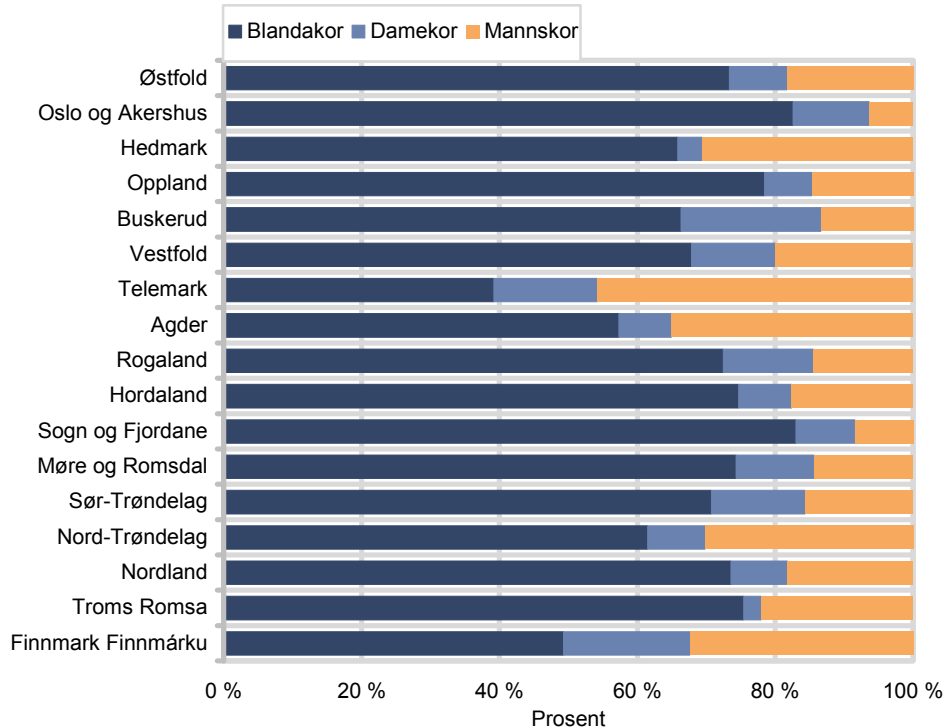
Medlemsorganisasjonar i norsk musikkli

- Norsk musikkråd. Totalt medlemstal i dei ulike organisasjonane som er medlemmer i Norsk musikkråd, har halde seg stabilt dei siste åra. I 2007 blei det registrert ein nedgang på om lag 5 000 medlemmer, mens talet på medlemmer tok seg noko opp att med 1 600 til nær 138 000 medlemmer i 2008. I Norsk Rockforbund, som er den største medlemsorganisasjonen med 43 000 medlemmer, har talet på medlemmer halde seg stabilt det siste året, etter ein nedgang frå 2006 til 2007. Musikk i Skolen auka med 1 300 medlemmer frå 2007. Sidan 2001 har Musikk i Skolen etablert seg som ein stor organisasjon, frå 1 000 medlemmer i 2001 til 14 500 medlemmer i 2008. Organisasjonen BandORG som blei medlem i Norsk musikkråd i 2007 har hatt den største auken i prosent frå 2007 på 42 prosent og tel 1 600 medlemmer i 2008. Jf. tabell 6.6.
- Totalt tal på medlemmer i Norges Musikkorps Forbund tel 66 400 medlemmer i 2008. Det er litt færre medlemmer enn i 2007. Etter ein auke i talet på medlemmer i 2003 og 2004, er det no fjerde året på rad at det er nedgang. Nedgangen finn ein både i talet på korps og i talet på medlemmer, frå 2007 er nedgangen respektive 9 korps og 800 medlemmer. Det er talet på utøvande medlemmer som går nedover, mens talet på andre medlemmer aukar. Totalt er det 1 400 færre utøvande medlemmer i 2008 samanlikna med 2007, 1 250 av desse er medlemmer i skolekorps/generasjonskorps. Totalt har dei 1 107 skolekorpsa 45 500 medlemmer i 2008. Dei 589 amatørkorpsa har 20 800 medlemmer. Sjå figur 6.2 og tabell 6.7.

Figur 6.2. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2008

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

- Norges Korforbund. 28 500 var medlemmer i Norges Korforbund i 2008. Talet på kor gjekk noko attende frå 2008, medan talet på medlemmer har auka siste året med 185. Både blandakora, mannskora og damekora har teke del i auken. I 2008 var til saman 971 kor registrerte, og det utgjør 15 færre enn i 2007. Sidan 2001 er det berre damekora som har fått fleire medlemmer, medan blandakora har tapt over 3 500 medlemmer.

Figur 6.3. Norges Korforbund. Talet på kormedlemmer¹, etter krins. 2008. Prosent

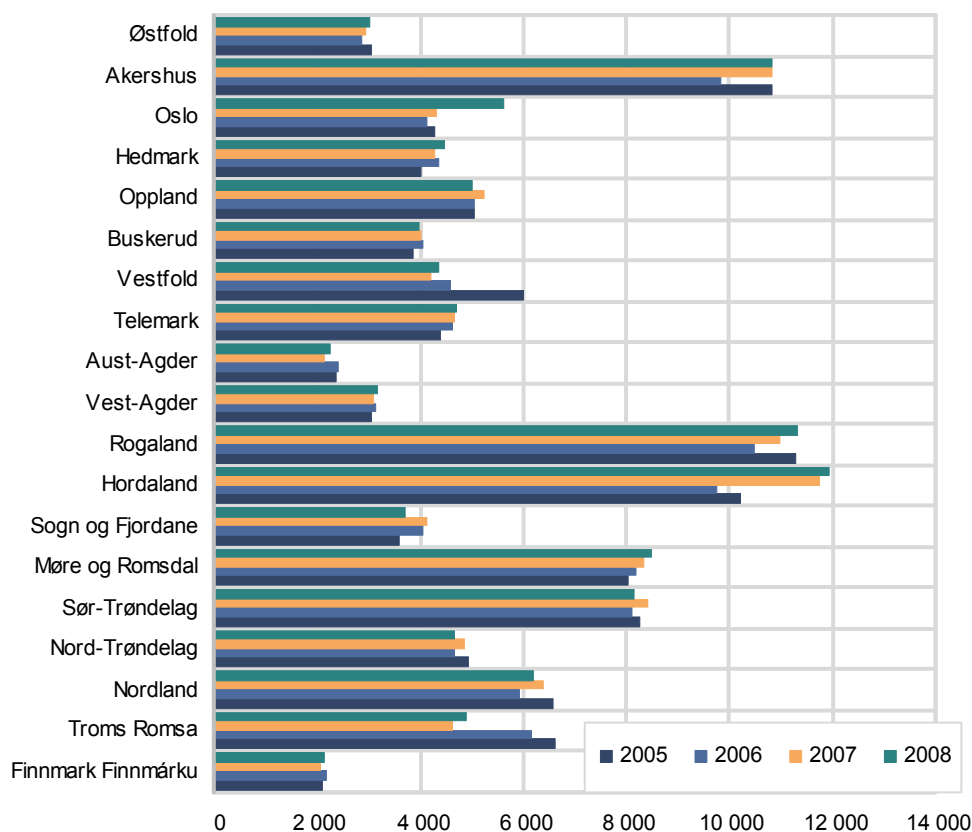
¹Dirigentar ikkje medrekna.
Kjelde: Norges Korforbund.

109 000 elevar i kommunale kultur- og musikkolar

KOSTRA gir talet på elevar og utgifter for dei kommunale kultur- og musikkolane. KOSTRA-tala syner at i 2008 hadde 109 000 elevar plass i kultur- og musikkolane. Dette var 1 800 fleire elevar, eller 2 prosent auke, samanlikna med 2007. I 2008 nytta 17,6 prosent av primærmålgruppa (innbyggjarar i alderen

6-15 år) dette tilbudet. I Nord-Trøndelag hadde 26 prosent av 6-15 åringane plass i kommunane sine kultur- og musikkskolar. Rekneskapane frå kommunane viser at netto driftsutgifter til kultur- og musikkskolane ligg på over ein milliard kroner i 2008, ein auke på over 8 prosent frå 2007. For fleire detaljar om kultur- og musikkskolar, sjå tabell 6.9 og kapittel 1.3, tabell 1.3.2.

Figur 6.4. Elevar i kommunale kultur- og musikkskolar, etter fylke. 2005-2008

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

62 prosent på ein konsert siste 12 månader i 2008

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 62 prosent av befolkninga hadde vore på ein konsert dei siste 12 månadene. I 2004 var prosenten 61. Kulturbruksundersøkinga skil ikkje lenger på type konsert så det kan vere alt frå pop/rock til klassisk konsert. Like mange menn og kvinner gjekk på konsert. Det ser ut til at flest unge i alderen 16-24 år går på konsert, 73 prosent, i 2008. Det er ein liten auke i forhold til kulturbruksundersøkinga i 2004. Nesten halvparten av personane i den eldste aldersgruppa, 69-79 år, hadde vore på konsert i 2008. Dei med høg utdanning gjekk mest på konsertar, og folk i Trøndelag har vore flinkast til å bruke konserttilboda. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 6.10.

49 prosent med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på konsert siste 12 månader i 2008

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 49 prosent av 9-59-åringar med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på konsert siste 12 månader i 2008, mot 63 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I begge gruppene er menn flinkast til å gå på konsertar, og i begge gruppene er det personar i alderen 16-24 år som helst nyttar konserttilboda. Blant innvandrarar frå EU, USA, Canada og Australia hadde 62 prosent vore på konsert siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 6.11.

6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jf. avsnitt 5.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 42 medlemmer innanfor teater, dans, opera og orkestermusikk. I 2008 er det elleve medlemmer innanfor musikk. Medlemmene

representerer nasjonale institusjonar, region-/landsdelsinstitusjonar og produserande musikkensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakarorganisasjonar. (Norsk teater- og orkesterforening, www.nto.no). Tala kan ikkje heilt samanliknast frå år til år då medlemstalet i NTO nesten kvart år har auka. I 2008 er det komen til ein ny institusjon, Riksscenen, i tabell 6.2.

Rikskonsertane Rikskonsertane skal formidle konsertar som er produserte internt eller eksternt i samarbeid med utøvarar og aktørar innanfor norsk og internasjonalt musikkliv. Rikskonsertane har eit spesielt ansvar for norske musikk- og utøvartradisjonar. Rikskonsertane har i samarbeid med fylkeskommunane ansvaret for skolekonsertordninga. Alle kommunar får tilbod om skolekonsertar for sine grunnskoleelevar. Rikskonsertane er både produsent og leverandør av konsertar innanfor alle musikksgjangerar til konsertarrangørar over heile landet.

Norsk musikkråd (NMR) Norsk musikkråd er eit samarbeidsnettverk og ein interesseorganisasjon for norsk musikkliv. Norsk musikkråd blei oppretta i 1976 og har blant anna som oppgåve å koordinere og initiere fagleg og organisatorisk samarbeid innan musikklivet, lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt og koordinere og initiere interessepolitisk samarbeid for musikklivet. I 2008 hadde organisasjonen 33 ulike landsomfattande musikkorganisasjonar (Norsk Musikkråd, 2009). Tre av desse organisasjonane er assosierte medlemmer i Norsk musikkråd. I 2008 hadde Norsk musikkråd 137 925 medlemmer.

Norges Musikkorps Forbund (NMF) Norges Musikkorps Forbunde, NMF, blei stifta i 1918. NMF er ein landsomfattande, demokratisk musikkorganisasjon for musikantar og andre interesserte som er tekne opp som medlemmer gjennom musikk- og drillkorps. NMF er inndelt i regionar og krinsar. Denne inndelinga følgjar dei grensene som landsmøtet vedtek. (NMFs vedtekter, <http://www.musikkorps.no>, 2009). I 2008 blei krinsane slått saman til større regionar.

Norges Korforbund Norges Korforbund er ein landsomfattande interesseorganisasjon for kor og kordirigentar med om lag 1 000 kor. Verksemda til Norges Korforbund er tufta på frivillig medverknad. Det overordna målet til Norges Korforbund er å gjere korsangen meir kjend og auke kvaliteten. Gjennom Norges Korforbund har kora tilgang på ei rekkje opplæringstilbod, både for koristar, dirigentar og tillitsvalde (<http://www.kor.no>).

Kulturbruksundersøkingane Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2008. Data i tabellen 6.10 er henta frå desse undersøkingane. I tidlegare kulturbruksundersøkingar har det vore stilt to spørsmål om ulike konserttypar. Frå og med 2008 blir det stilt spørsmål om konsertar under eitt, ikkje todelt som tidlegare. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 6.11 viser resultat frå ei intervjuundersøking om kulturvanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på konsert og kor mange gonger dei har vore på konsert siste 12 månader i 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

Norsk teater- og orkesterforening, <http://www.nto.no>
Rikskonsertane, Årsrapport 2008
Norsk musikkråd, <http://www.musikk.no>
Norges Musikkorps Forbund, <http://www.musikkorps.no>
Norges Korforbund, <http://www.kor.no>

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/
Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>
Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/
Norsk teater- og orkesterforening: <http://www.nto.no/>
Rikskonsertene: <http://www.rikskonsertene.no/>
Kultur- og kyrkjedepartementet: <http://www.regjeringen.no>
Norges Musikkorps Forbund: <http://www.musikkorps.no/>
Norges Korforbund: <http://www.kor.no/>
Norsk musikkråd: <http://www.musikk.no>

6.2. Kor og orkester. Konsertar, turnékonserter og tilhøyrarar. 2003-2008

Orkester	Konsertar		Tilhøyrarar		Tilhøyrarar per konsert		Turné-konsertar ¹	
	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	Turnékonserter i alt	Tilhøyrarar
2003	568	134	333 103	71 197	586	531	103	57 269
2004	696	179	368 159	96 099	529	537	¹ 192	67 727
2005 ²	692	151	509 873	84 879	737	562	¹ 200	111 713
2006	717	154	400 790	78 260	559	508	¹ 144	58 351
2007	770	175	455 156	101 905	591	582	¹ 155	105 566
2008 ⁴	759	216	389 572	89 282	513	413	100	63 846
2008								
Bit 20 ensemble ³	19	..	11 013	8 239	580	..	-	-
Det Norske Blåseensemble ³	74	23	12 340	4 200	167	183	6	2 089
Det Norske kammerorkester ⁴	..	-	16 229	-	..	-	..	9 264
Det Norske Solistkor	..	-	10 694	-	-	-	-	-
Kristiansand Symfoniorkester ..	172	78	32 110	7 265	187	93	22	4 423
Oslo-Filharmonien	89	5	90 000	8 000	1 011	1 600	13	16 300
Riksscenen ⁵	14	-	992	-	71	-	-	-
Stavanger Symfoniorkester	126	26	68 890	17 743	547	682	11	3 384
Stiftelsen Harmonien	90	24	80 153	15 952	891	665	18	16 919
Tromsø Symfoniorkester	65	6	12 006	2 476	185	413	9	1 001
Trondheim Symfoniorkester	110	54	55 145	25 407	501	471	21	10 466

¹ Medrekna konsertar i utlandet. ² Publikum på billetterte arrangement i Oslo-Filharmonien var 87 275 i 2005. ³ Ny i statistikken frå og med 2004. ⁴ Ny i statistikken frå og med 2005. ⁵ Ny i statistikken frå og med 2008.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

6.3. Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2008. 1 000 kroner

Orkester	Inntekter i alt	Statstilskot	Regionale tilskot	Andre inntekter	Andre inntekter i prosent av inntekter i alt	Driftsutgifter
2003	347 867	254 485	48 146	45 236	13,0	-
2004	363 912	262 200	47 414	54 298	14,9	-
2005	398 860	285 795	54 337	58 728	14,7	-
2006 ¹	429 999	302 088	59 063	68 848	16,0	-
2007 ⁴	469 416	321 050	62 139	86 288	18,4	477 288
2008 ⁴	494 418	347 665	67 588	79 165	16,0	493 438
2008						
Det norske Blåseensemble ³	25 210	16 986	7 280	944	3,7	25 236
Det Norske Kammerorkester	12 073	5 439	400	6 234	51,6	12 641
Kristiansand Symfoniorkester ³ ..	50 498	33 063	14 170	3 265	6,5	51 448
Oslo Filharmonien ²	129 292	99 265	-	30 027	23,2	130 146
Stavanger Symfoniorkester	82 189	45 898	19 671	16 620	20,2	77 380
Stiftelsen Harmonien	100 028	86 171	-	13 857	13,9	103 137
Tromsø Symfoniorkester	19 694	12 396	5 313	1 985	10,1	19 675
Trondheim Symfoniorkester	75 434	48 447	20 754	6 233	8,3	75 775

¹ To nye orkester. ² Inkl. både Stiftelsen Oslo-Filharmonien og Støttefondet for Filharmonien. ³ Inkl. tilskot til drift frå Forsvarsdepartementet. ⁴ Eit orkester har ikkje levert tal og er ikkje med i oversikta.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet og dei enkelte orkestra.

6.4. Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2000-2008

	Konsertar	Tilhøyrarar	Tilhøyrarar i gjennomsnitt per konsert
2000	7 177	766 577	107
2001	7 720	818 093	106
2002	7 606	816 582	107
2003	7 727	835 641	108
2004	8 911	1 002 982	113
2005	9 436	1 175 453	125
2006	9 624	1 305 479	136
2007	10 114	1 306 335	129
2008	9 649	1 291 561	134
Konserttype			
Skolekonsertar	8 671	1 201 412	139
Barnehagekonsertar	645	28 072	44
Offentlege konsertar	333	62 077	186
Østfold	494	71 025	144
Akershus	785	145 325	185
Oslo	619	118 803	192
Hedmark	396	48 562	123
Oppland	475	54 956	116
Buskerud	516	68 138	132
Vestfold	356	60 572	170
Telemark	456	48 352	106
Aust-Agder	263	32 772	125
Vest-Agder	403	47 786	119
Rogaland	829	127 458	154
Hordaland	986	117 798	119
Sogn og Fjordane	325	34 273	105
Møre og Romsdal	564	71 384	127
Sør-Trøndelag	510	74 299	146
Nord-Trøndelag	349	40 149	115
Nordland	605	64 999	107
Troms Romsa	488	43 839	90
Finnmark Finnmarku	230	21 071	92
Svalbard	-	-	-

Kjelde: Rikskonsertane.

6.5. Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2008

	Tilhøyrarar i alt	Skole- konsertar	Barnehage- konsertar	Offentlege konsertar
Heile landet	1 291 561	1 201 412	28 072	62 077
Østfold	71 025	67 870	1 142	2 013
Akershus	145 325	142 926	-	2 399
Oslo	118 803	101 760	-	17 043
Hedmark	48 562	46 532	684	1 346
Oppland	54 956	45 770	8 000	1 186
Buskerud	68 138	63 470	2 347	2 321
Vestfold	60 572	57 698	-	2 874
Telemark	48 352	41 754	3 970	2 628
Aust-Agder	32 772	28 298	2 400	2 074
Vest-Agder	47 786	45 492	1 000	1 294
Rogaland	127 458	115 862	3 529	8 067
Hordaland	117 798	115 932	-	1 866
Sogn og Fjordane	34 273	30 080	2 400	1 793
Møre og Romsdal	71 384	66 666	-	4 718
Sør-Trøndelag	74 299	71 190	-	3 109
Nord-Trøndelag	40 149	35 902	2 600	1 647
Nordland	64 999	63 094	-	1 905
Troms Romsa	43 839	41 078	-	2 761
Finnmark Finnmarku	21 071	20 038	-	1 033
Svalbard	-	-	-	-

Kjelde: Rikskonsertane.

6.6. Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2001-2008

Medlemsorganisasjonar	Talet på medlemmer							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Medlemmer i alt	100 924	102 793	126 268	141 283	141 751	141 483	136 327	137 925
AKKS Norge	467	467	665	798	628	803	833	822
BandORG ⁴	-	-	-	-	-	-	927	1 602
De Unges Orkesterforbund ³	3 217	3 357	3 438	3 817	3 923	3 793	3 705	3 818
Foreningen Musikk fra livets begynnelse	551	545	516	526	553	532	512	500
Foreningen Norske Kordirigenter	350	400	142	314	302	358	401	525
GramArt ¹	1 900	1 750	1 701	1 913	-	-	-	-
Korpsnett Norge	1 549	1 723	1 854	2 031	1 994	2 123	2 212	2 264
Landsforbundet Dissimilis	650	817	746	746	825	825	726	770
Landslaget for Spelemenn	5 173	5 193	4 938	5 154	5 232	5 145	5 205	4 594
Musikk i Skolen	1 000	1 200	1 471	13 393	14 175	13 160	13 200	14 520
Musikkens Venners Landsforbund	4 035	4 339	4 425	4 497	4 442	4 332	3 924	3 921
Norges Barne- og Ungdomskorforbund	6 632	7 782	7 626	7 914	8 000	7 556	8 545	9 218
Norges Kirkesangforbund	3 084	3 500	3 500	3 700	3 700	3 700	3 800	3 350
Norsk Country-Musikk forbund	2 696	2 700	3 867	3 537	3 516	3 516	3 596	3 548
Norsk Festivalsangerforbund	1 118	1 084	1 021	1 044	1 003	920	930	854
Norsk forening for musikkterapi	233	232	230	256	278	285	291	301
Norsk jazzforum	10 019	10 070	10 200	10 550	11 300	11 690	11 910	12 025
Norsk Kammermusikkforbund	115	117	112	114	130	120	117	124
Norsk Mandolin- og Balalaikaorkesterforbund	95	90	92	92	100	84	79	71
Norsk Munnspillforum	52	52	59	63	68	71	76	77
Norsk musikkbibliotekforening	81	82	80	82	82	84	85	86
Norsk Rockforbund	33 911	30 435	51 282	51 500	51 500	51 500	43 085	43 085
Norsk Sangerforbund ²	1 940	1 755	1 870	1 850	1 640	1 779	1 670	1 651
Norsk sangerforum	3 600	5 400	5 625	6 166	6 544	6 632	7 525	7 439
Norsk Viseforum	1 477	1 094	1 498	1 400	1 500	1 820	2 500	2 235
Norsk Suzukiforbund	..	111	144	189	172	209	170	160
Norske Musikk læreres Landsforbund	390	383	381	366	360	360	356	329
Norske Symfoni-Orkestres Landsforbund	2 400	2 400	2 300	2 300	2 300	2 200	2 200	2 200
Norske Trekkspilleres Landsforbund	3 638	3 592	3 564	3 270	3 154	3 215	3 258	3 163
Rytmask Musikkforum	160	97	114	116	120	120	110	110
Ung Kirkesang	4 339	5 096	5 943	6 527	6 975	7 084	7 026	6 985
Assosierte medlemmer i Norsk musikkråd (NMR)								
Kulturforbundet	..	600	390	335	449	449	363	383
Musikernes fellesorganisasjon	6 052	6 250	6 394	6 643	6 706	6 938	6 900	7 110
Norsk kulturhusNettverk	..	80	80	80	80	80	90	85

¹ Utmeld 2005. ² Endra namn frå Norsk Arbeidersangerforbund til Norsk Sangerforbund i 2004. ³ Endra namn frå Norsk Skoleorkesterforbund til De Unges Orkesterforbund 2006. ⁴ BandORG blei medlem i Norsk musikkråd i mai 2007.

Kjelde: Norsk musikkråd.

6.7. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2008

Region	Skolekorps/generasjonskorps				Amatørkorps			
	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer
1999	1 150	47 612	41 119	6 493	613	20 146	19 376	770
2000	1 132	46 949	40 475	6 474	607	19 881	19 180	701
2001	1 131	48 173	41 610	6 563	586	19 446	18 764	682
2002	1 119	49 997	43 392	6 605	584	18 851	18 234	617
2003	1 128	50 311	43 783	6 528	584	20 007	19 366	641
2004	1 128	50 003	43 476	6 527	583	20 304	19 697	607
2005	1 117	49 579	43 101	6 478	583	18 726	18 054	672
2006	1 118	47 522	40 090	7 432	585	20 511	19 723	788
2007	1 115	46 235	39 819	6 416	590	20 883	20 118	765
2008	1 107	45 542	38 553	6 989	589	20 813	19 977	836

2008

Viken (Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud)	258	12 379	10 449	1 930	133	5 738	5 527	211
Hedmark/Oppland	90	3 656	3 142	514	82	2 583	2 503	80
Sør (Telemark, Agder, Vestfold)	115	5 185	4 340	845	61	2 278	2 183	95
Vest (Rogaland, Hordaland)	230	8 809	7 294	1 515	114	3 890	3 714	176
Nordvest (Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal)	161	6 006	5 075	931	72	2 317	2 204	113
Trøndelag	112	4 931	4 259	672	71	2 390	2 305	85
Nord-Norge (Nordland, Nordre Nordland, Sør-Troms, Troms, Finnmark)	141	4 576	3 994	582	56	1 617	1 541	76

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

6.8. Norges Korforbund. Kor og medlemmer, etter krins. 1997-2008

	Talet på kor		Kor medlemmer		
		I alt ¹	Blandakor	Damekor	Mannskor
1997	1 015	33 000	..	..	..
1999	994	33 500	..	..	..
2001	1 037	31 962	24 526	2 220	5 216
2002	930	27 501	20 666	1 980	4 855
2003	937	28 914	21 842	2 129	4 943
2004	950	29 037	21 741	2 306	4 990
2005	949	28 133	20 869	2 324	4 940
2006	963	28 039	20 624	2 447	4 968
2007	986	28 367	20 822	2 758	4 788
2008	971	28 552	20 908	2 781	4 863

2008

Østfold	39	1 312	962	110	240
Oslo og Akershus	150	4 177	3 450	462	265
Hedmark	42	1 177	775	42	360
Oppland	62	1 878	1 473	129	276
Buskerud	30	739	490	150	99
Vestfold	31	989	671	121	197
Telemark	18	566	222	85	259
Agder	17	602	345	46	211
Rogaland	50	1 420	1 029	186	205
Hordaland	126	3 966	2 962	306	698
Sogn og Fjordane	47	1 281	1 063	110	108
Møre og Romsdal	98	2 860	2 126	324	410
Sør-Trøndelag	77	2 394	1 693	326	375
Nord-Trøndelag	45	1 312	807	109	396
Nordland	95	2 721	2 002	224	495
Troms Romsa	36	1 022	771	26	225
Finnmark Finnmarku	8	136	67	25	44

¹ Dirigentar ikkje medrekna.

Kjelde: Norges Korforbund.

6.9. Kommunale kultur- og musikkskolar. Elevar, etter fylke, 2001, 2005-2008

	2001	2005	2006	2007	2008	Del elevar i kultur- og musikkskolar, av kommunen sine innbyggjarar 6-15 år, 2008
Totalt	97 579	108 587	105 313	107 238	109 014	17,6
Østfold	3 168	3 062	2 862	2 961	3 040	8,8
Akershus	10 794	10 819	10 563	10 813	10 838	14,6
Oslo	1 570	4 286	4 145	4 312	5 639	10,0
Hedmark	3 774	4 025	4 379	4 269	4 464	19,2
Oppland	4 334	5 043	5 061	5 254	5 009	21,9
Buskerud	3 256	3 881	4 032	4 010	3 985	12,4
Vestfold	5 809	6 020	4 614	4 209	4 376	14,7
Telemark	2 981	4 391	4 630	4 658	4 722	22,5
Aust-Agder	2 220	2 365	2 395	2 124	2 267	15,7
Vest-Agder	2 766	3 046	3 125	3 086	3 162	13,5
Rogaland	9 753	11 291	10 462	10 995	11 334	19,1
Hordaland	8 783	10 212	9 751	11 738	11 943	19,1
Sogn og Fjordane	3 954	3 600	4 056	4 129	3 715	25,1
Møre og Romsdal	7 203	8 039	8 174	8 354	8 502	25,6
Sør-Trøndelag	7 731	8 257	8 118	8 409	8 144	22,4
Nord-Trøndelag	4 563	4 938	4 671	4 840	4 649	25,7
Nordland	7 165	6 592	5 918	6 391	6 186	19,8
Troms Romsa	5 517	6 599	6 165	4 610	4 914	24,2
Finmark Finnmarku	2 238	2 121	2 192	2 076	2 125	21,2

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

6.10. Personar som har vore på konsert og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel, 1997, 2000, 2004 og 2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	57	58	61	62	2,6	2,6	3,2	2,9
Kjønn								
Menn	57	57	58	62	2,7	2,7	3,1	3,0
Kvinner	56	60	64	62	2,6	2,4	3,2	2,8
Alder								
9-15 år	63	52	53	54	2,0	2,4	2,0	1,6
16-24 "	71	72	70	73	3,9	3,9	5,3	4,0
25-44 "	61	59	69	68	3,1	2,6	3,5	3,8
45-66 "	52	59	58	59	2,3	2,3	2,7	2,3
67-79 "	32	43	45	47	1,0	1,7	1,5	1,7
Utdanning								
Ungdomsskole	39	46	41	46	1,8	1,4	1,6	1,5
Vidaregåande skole	55	57	60	61	2,3	2,4	2,9	2,9
Universitet/høgskole, kort	66	63	79	73	4,5	3,1	4,9	4,0
Universitet/høgskole, lang	75	73	80	74	4,2	3,7	4,1	3,7
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	53	54	57	60	2,6	2,6	3,5	3,1
2. kvartil	50	55	57	63	1,7	2,4	2,6	2,9
3. kvartil	57	65	64	66	2,7	2,5	3,1	2,8
4. kvartil	69	67	70	68	3,2	3,2	3,5	2,7
Landsdel								
Oslo/Akershus	61	57	59	60	3,1	2,7	3,0	2,6
Austlandet elles	55	57	60	61	1,8	2,2	2,7	2,1
Agder og Rogaland	55	59	61	64	2,8	3,0	3,6	2,7
Vestlandet	58	61	65	61	3,1	2,7	3,2	3,9
Trøndelag	62	62	64	67	3,3	2,7	3,7	3,8
Nord-Noreg	47	59	62	60	2,0	2,6	3,3	3,1

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

6.11. Personar i alderen 9-59 år som har vore på konsert og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	63	49	62	3,6	1,9	2,9
Kjønn						
Menn	65	51	61	3,8	2,2	2,5
Kvinner	61	46	63	3,4	1,6	3,2
Alder						
9-15 år	55	51	:	1,7	1,6	:
16-24 "	71	69	:	4,6	3,8	:
25-44 "	67	46	:	4,5	1,7	:
45-59 "	57	37	:	2,8	1,0	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	66	44	:	4,4	2,2	:
400 000-599 000	66	49	:	3,8	1,7	:
600 000-	64	59	:	2,9	1,6	:
Utdanning						
Grunnskole	55	53	:	2,3	2,7	:
Vidaregåande skole	65	50	:	4,9	2,0	:
Universitet og høgskole	75	51	:	3,8	1,6	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	60	45	:	2,4	1,2	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	65	53	:	3,0	1,7	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	65	50	:	5,2	2,4	:

¹Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

6.12. Grammofonplategrossistenes Forening. Sal av musikkfonogram, volum¹ og verdi i utsalspris. 1996-2008

	Volum (1 000 einingar)				Verdi (i NOK mill., frå lager eks. mva)			
	I alt	Internasjonal pop	Norske produksjonar	Klassisk musikk	I alt	Internasjonal pop	Norske produksjonar	Klassisk musikk
1996	11 001	7 462	2 765	774	724,1	512,8	175,3	35,9
1997	12 012	8 154	3 096	762	821,4	575,4	209,0	37,1
1998	13 738	10 513	2 558	667	941,2	736,3	170,2	34,7
1999	13 393	10 115	2 536	743	924,0	726,0	159,9	38,1
2000	13 130	10 246	2 269	615	942,0	748,7	161,5	31,9
2001	13 076	10 256	2 298	522	920,9	729,6	161,6	29,7
2002	14 764	11 403	2 762	599	960,8	732,9	192,9	35,0
2003	13 307	9 977	2 849	481	870,9	655,8	187,9	27,2
2004	13 995	9 975	3 440	580	893,1	624,3	235,8	33,1
2005	11 738	7 026	4 195	517	771,0	465,0	276,0	30,0
2006	10 363	5 724	4 184	455	669,0	357,0	287,0	25,0
2007 ²	9 910	-	-	-	631,0	369,0	232,0	30,0
2008	8 783	-	-	-	532,0	307,0	202,0	23,0

¹Inkluderer album. ²Frå og med 2007 offentleggjer GGF/IFPI berre tal for fonogramomsetning i kroner, ikkje i talet på einingar.

Kjelde: Grammofonplategrossistenes Forening.

7. Festivalar

7.1. Nokre resultat

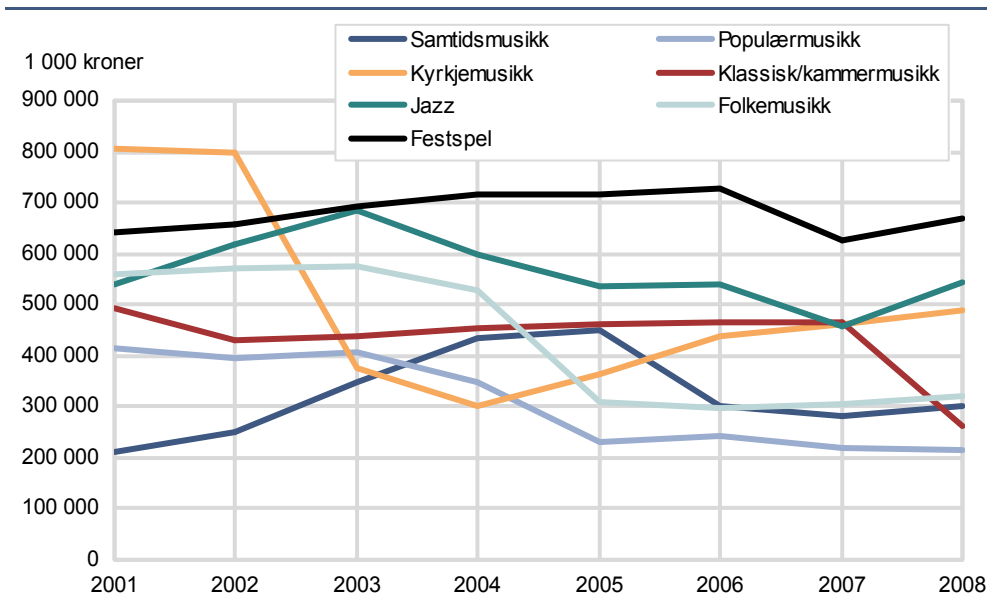
Store og små festivalar, nokre av nasjonalt format, andre av lokalt format, er framleis eit populært kulturtilbod i Noreg. Om lag 32 prosent av befolkninga hadde vore på ein kulturfestival i 2008. Festivalane representerer ulike sjangrar, men musikkfestivalane er i fleirtal. Talet på festivalar og omfanget av desse, er framleis vanskeleg å gi. Mange festivalar er små lokale hendingar som i stor grad baserer seg på frivillig medverknad og lokalt initiativ. Tilskotsordninga som Norsk kulturråd forvaltar for musikkfestivalar, har gitt ei viss oversikt. I tillegg gir organisasjonen Norske Festivaler nokre nøkkeltal for sine medlemmer.

Festivaltilskot - 28 millionar til musikkfestivalar

I 2008 fekk 79 musikkfestivalar tilskot frå festivaltilskotsordninga. Festivalstøtta til desse 79 festivalane var på til saman 27,7 millionar kroner. Det var ein festival mindre enn i 2007, og tilskota var om lag ein million kroner lågare. Dei siste fem åra har talet på musikkfestivalar som får støtte, auka med 65 prosent, mens det totale tilskotsbeløpet har auka med 19 prosent i same perioden. Ni festivalar fekk festivaltilskot for første gong i 2008. Det var seks populærmusikkfestivalar, ein folkemusikkfestival, ein samtidsmusikkfestival og ein verdsmusikkfestival. (Norsk Kulturråd, pressemelding 13.12.07). Både tilskota og tal på festivalar har auka jamt sidan ordninga starta i 2001.

Det er flest festivalar i sjangeren populærmusikk. 29 festivalar i denne sjangeren fekk til saman 6,2 millionar kroner i støtte i 2008. Gjennomsnittleg støtte per populærmusikkfestival var 215 000 kroner, litt lågare enn det føregåande året. Dei elleve folkemusikkfestivalane som fekk støtte i 2008, fekk i gjennomsnitt 323 000 kroner per festival, det høgste gjennomsnittet sidan 2004.

Figur 7.1. Tilskot til musikkfestivalar. Gjennomsnitt per festival, etter kategori. 2001-2008. 1 000 kroner

Kjelde: Norsk kulturråd.

Knutepunktfestivalane – 272 000 publikumarar

I 2008 fekk ti knutepunktfestivalar statleg støtte over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett. Sjå kap. 6, tabell 6.1. Desse ti festivalane hadde i 2008 til saman 1 700 arrangement og 272 000 publikumarar på dei billetterte arrangementa. To nye festivalar fekk knutepunktstatus i 2008, Stiftelsen Horisont/Melafestivalen og Øyafestivalen.

7.1. Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement¹. 2005-2008

	Arrangement				Tal på publikum på billetterte arrangement			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
I alt	775	804	982	1 697	133 001	160 464	183 304	271 922
Festspillene i Bergen	249	194	275	327	34 629	40 233	33 401	32 035
Festspillene i Elverum	-	36	45	42	-	10 306	10 150	8 740
Festspillene i Nord-Norge	157	149	150	193	14 203	15 320	16 023	24 518
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	88	102	98	102	12 650	14 295	13 000	13 000
Molde International Jazz Festival	141	141	136	132	28 074	27 801	29 889	30 173
Notodden Blues Festival	-	-	80	95	-	-	23 000	16 668
Olavsfestdagene i Trondheim ..	140	135	116	291	43 445	43 117	46 179	48 958
Stiftelsen Horisont/Mela ²	-	-	-	127	-	-	-	-
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	-	47	82	128	-	9 392	11 662	14 370
Øyafestivalen	-	-	-	260	-	-	-	83 460

¹ For enkelte institusjonar kan talet inkludere formidling i samarbeid med andre kulturaktørar. ² Melafestivalen er gratis for publikum. Totalt tal på publikum i 2008 er stipulert til om lag 350 000.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

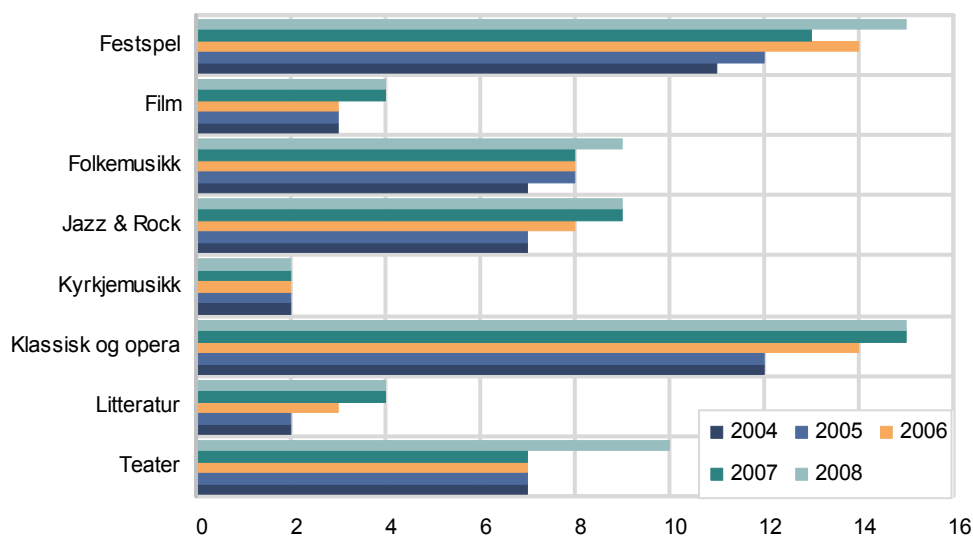
*Norske Festivaler –
1,5 millionar besøkjande*

68 ulike kulturfestivalar og festspel var medlemmer i Norske Festivaler i 2008, av desse har 62 rapportert om aktiviteten i 2008. Førebelse tal viser at desse festivalane til saman hadde nær 1,5 millionar festivalbesøk, eller om lag 23 500 besøk i gjennomsnitt. Dette er i gjennomsnitt 3 600 fleire festivaldeltakarar per festival enn året før

Litt færre artistar og kunstnarar var involverte i festivalane i 2008. Drygt 13 200 var med på gjennomføringa, om lag 2 000 færre enn året før. Talet på artistar og kunstnarar representerer ein totalsum for alle festivalane som har rapportert, og desse tala kan derfor innehalde dubletter. I gjennomsnitt var det 213 artistar eller kunstnarar per festival. Talet på frivillige medarbeidarar var nokolunde stabilt frå 2007 til 2008 med nær 9 500 frivillige som i gjennomsnitt utgjorde 153 frivillige per festival.

Bruttoomsetninga til festivalane som er medlemmer i Norske Festivaler og som hadde rapportert tal for 2008, var på om lag 350 millionar kroner. Billetinntektene utgjorde om lag 24 prosent og sponsormidlane 20 prosent av omsetninga. Dei statlege tilskota utgjorde om lag 28 prosent, og andre tilskot (frå regionråd, fylke, kommune etc.) utgjorde 20 prosent.

Figur 7.2. Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2004-2008

Kjelde: Norske Festivaler.

32 prosent på kulturfestival siste 12 månader Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 viser at 32 prosent av befolkninga hadde vore på ein kulturfestival der programmet først og fremst bestod av musikk eller annan kunst og kultur. I 2004 hadde 28 prosent av befolkninga vore på kulturfestival. Av dei som hadde vore til stades på ein slik festival eller eit festspel i 2008 var 35 prosent menn og 29 prosent kvinner. Blant ungdom i alderen 16-24 år hadde over 50 prosent vore på ein kulturfestival. Trønderar og personar frå Agder/Rogaland var dei ivrigaste festivaldeltakarane i 2008. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 7.4

35 prosent med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på ein kulturfestival siste 12 månader i 2008 Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 35 prosent av 9-59-åringar med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på kulturfestival siste 12 månader i 2008, mot 34 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I begge gruppene er menn i eit visst overtal, og i begge gruppene er det personar i alderen 16-24 år som helst går på kulturfestivalar. Blant innvandrarar frå EU, USA, Canada og Australia hadde 27 prosent vore på kulturfestival siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 7.5.

7.2. Om statistikken - festivalar

Tilskotsordninga for musikkfestivalar

Norsk kulturråd forvaltar gjennom tilskotsordninga midlar til musikkfestivalar. Tilskot blir gitt til musikkfestivalar som blir arrangerte årleg eller annakvart år, som går over minst to dagar, og som får offentleg tilskot frå eigen region. Tilskotsordninga har som føremål å halde i gang og vidareutvikle festivalar på eit høgt kunstnarisk og profesjonelt nivå, gjere sitt til at musikk kan bli tilgjengeleg for eit breitt publikum, stimulere til kunstnarisk fornying, fremje bruken av samtidsmusikk og formidle musikk til barn og unge (Norsk kulturråd).

Oversikta over tildelingane er henta frå Norsk kulturråd sine heimesider på Internett (www.kulturrad.no).

Knutepunktfestivalane

Festivalane i tabell 7.1 er dei som har fått status som knutepunktinstitusjonar, og får løyvingar over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett, kap 323, post 72.

Norske Festivaler

Norske Festivaler er ein sjangerovergripande paraply- og nettverksorganisasjon for norske kunst- og kulturfestivalar og festspel. Organisasjonen ønskjer å vere ei samlande eining for alle kulturfestivalane i Noreg, også for dei festivalane som ikkje har sin eigen sjangerspesifikke organisasjon (www.norwayfestivals.com). Norske Festivaler gjennomfører kvart år ei undersøking blant medlemsorganisasjonane sine.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarometer 2008. Undersøkinga i 2004 var første gong spørsmålet om deltaking på kulturfestival var med. Data i tabellen 7.3 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 7.5 viser resultat frå intervjuundersøking om kulturvanar blant personar med innvandrabakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrabakgrunn som har vore på kulturfestival og kor mange gonger dei har vore på ein slik festival i løpet av 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

Norsk Kulturråd, pressemelding 13.12.07

Norske Festvaler: <http://www.norwayfestivals.com>

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Norsk Kulturråd: <http://www.kulturrad.no>

Kultur- og kyrkjedepartementet: <http://www.regjeringen.no>

Norske Festivaler: <http://www.norwayfestivals.com/>

Norsk Kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrabakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

7.2. Utdelinger til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2002-2008. 1 000 kroner

	2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr
I alt	41	20 550	40	20 780	48	23 300	59	23 865	66	26 650	80	28 650	79	27 687
Festspel	6	3 950	6	4 150	6	4 300	6	4 300	7	5 095	6	3 750	5	3 350
Folkemusikk	5	2 850	5	2 875	6	3 175	6	1 850	8	2 375	10	3 050	11	3 550
Jazz	8	4 950	7	4 800	9	5 400	11	5 900	12	6 500	16	7 350	16	8 700
Klassisk/kammermusikk	8	3 450	8	3 500	9	4 100	10	4 600	10	4 650	11	5 125	8	2 100
Kyrkjemusikk	1	800	2	750	4	1 200	4	1 450	4	1 750	4	1 850	4	1 950
Populærmusikk	9	3 550	9	3 655	11	3 825	19	4 415	22	5 380	28	6 125	29	6 237
Samtidsmusikk	4	1 000	3	1 050	3	1 300	3	1 350	3	900	5	1 400	6	1 800

Kjelde: Norsk kulturråd.

7.3. Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal¹. 2003-2008

	2003 ²	2004 ³	2005 ⁴	2006 ⁵	2007 ⁶	2008 ⁷
Omtrentlege besøkstal	572 622	705 684	1 058 737	1 065 729	1 192 823	1 454 687
Talet på artistar, kunstnarar	9 969	11 171	13 165	13 729	15 286	13 227
Talet på framsyningar	1 812	2 200	3 444	2 711	4 160	4 792
Talet på frivillige	:	:	9 560	9 800	9 979	9 461
Total omsetning, 1 000 kroner	107 517	140 198	252 368	283 000	315 977	347 973
Statlege tilskot, 1 000 kroner	:	:	48 327	57 608	72 672	99 102
Kultur- og kyrkjedepartementet	:	:	:	:	50 405	70 707
Norsk Kulturråd	:	:	:	:	22 267	28 395
Andre nasjonale tilskot, 1 000 kroner	:	:	:	:	10 896	17 168
Andre tilskot ⁸ , 1 000 kroner	:	:	42 120	50 163	54 589	70 243
Sponsormidlar	:	:	:	:	63 315	71 044
Billettinntekter	:	:	:	:	89 747	84 094

¹ Førebels tal. ² Rapporterte tal frå 25 av medlemsfestivalane. ³ Rapporterte tal frå 35 av dei 49 festivalane som blei arrangerte i 2004. ⁴ Rapporterte tal frå 33 av medlemsfestivalane. ⁵ Rapporterte tal frå 56 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2006. ⁶ Rapporterte tal frå 60 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2007. ⁷ Rapporterte tal frå 62 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2008. ⁸ Regionale og lokale tilskot (regionråd, fylke, kommune etc.)

Kjelde: Norske Festivaler.

7.4. Personar som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2004-2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent		Besøk i gjennomsnitt	
	2004	2008	2004	2008
Alle personar	28	32	1,1	0,6
Kjønn				
Menn	28	35	0,9	0,7
Kvinner	28	29	1,4	0,5
Alder				
9-15 år	25	26	0,4	0,5
16-24 "	43	51	0,9	0,9
25-44 "	33	34	0,6	0,6
45-66 "	21	29	0,3	0,5
67-79 "	13	18	0,2	0,3
Utdanning				
Ungdomsskole	14	27	0,2	0,7
Vidaregåande skole	30	31	0,5	0,5
Universitet/høgskole, kort	32	38	0,6	0,6
Universitet/høgskole, lang	35	38	0,8	0,7
Hushaldsinntekt				
1. kvartil	27	31	0,8	0,5
2. kvartil	28	31	1,1	0,6
3. kvartil	30	32	0,9	0,6
4. kvartil	30	35	0,6	0,6
Landsdel				
Oslo/Akershus	21	23	1,4	2,1
Austlandet elles	24	27	1,0	1,7
Agder og Rogaland	31	40	0,6	1,8
Vestlandet	34	35	1,1	1,7
Trøndelag	34	42	1,3	1,7
Nord-Noreg	32	38	1,6	1,6

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2004-2008, Statistisk sentralbyrå.

7.5. Personar i alderen 9-59 år som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landbakgrunn, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	34	35	27	0,6	0,7	0,4
Kjønn						
Menn	38	36	25	0,7	0,7	0,4
Kvinner	30	33	28	0,5	0,7	0,4
Alder						
9-15 år	26	32	:	0,5	0,7	:
16-24 "	48	40	:	0,9	1,0	:
25-44 "	36	35	:	0,6	0,6	:
45-59 "	28	31	:	0,5	0,5	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	37	37	:	0,7	0,6	:
400 000-599 000	33	38	:	0,5	0,7	:
600 000-	34	40	:	0,6	0,7	:
Utdanning						
Grunnskole	36	36	:	0,6	0,6	:
Vidaregåande skole	36	37	:	0,7	0,7	:
Universitet og høgskole	35	36	:	0,6	0,6	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	33	32	:	0,6	0,5	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	35	37	:	0,6	1,0	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	36	36	:	0,7	0,6	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

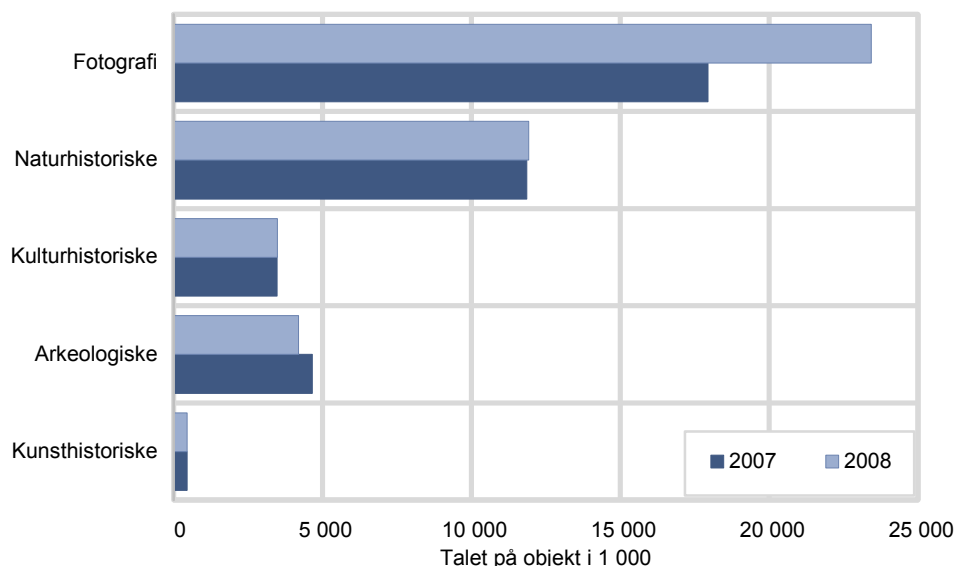
8. Museum og samlingar

8.1. Nokre resultat

43 millionar objekt

I 2008 var det rapportert om over 43 millionar ulike objekt i dei norske musea. Totalt auka talet på rapporterte objekt med om lag 5,1 millionar frå 2007. Samlingane består av nær 451 000 kunsthistoriske gjenstandar, 4,2 millionar arkeologiske gjenstandar, 3,5 millionar kulturhistoriske gjenstandar og nær 12 millionar naturhistoriske gjenstandar. Fotografia som er samla i musea, tel over 23 millionar i 2008. Det er ein auke på godt over 5 millionar, og fotografia står såleis for heile auken i rapporterte objekt. Denne store auken i fotografi kjem nok av at to museum overtok private fotosamlingar i 2008 (ABM-skrift#57, ABM-utvikling). Talet på rapporterte arkeologiske gjenstandar har gått ned med nær ein halv million. Årsaka til denne nedgangen kan vere at eit museum har endra måten dei tel registrerte gjenstandar på. Musea i Noreg forvaltar også nær 4 800 kulturhistoriske bygningar. Av desse var to tredjedelar opne for publikum i 2008. Jf. tabell 8.1 og 8.4, og figuren under.

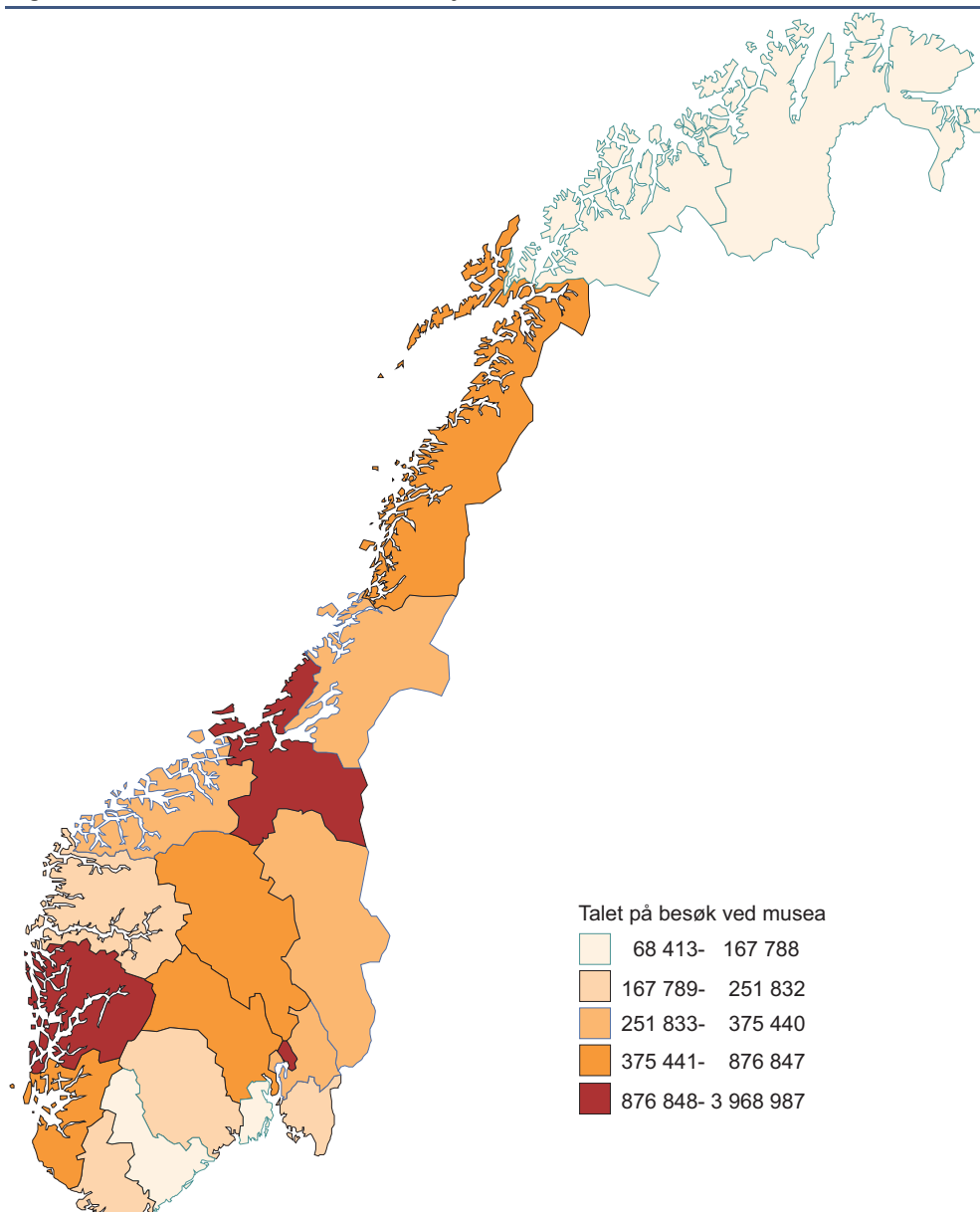
Figur 8.1. Samlingar i norske museum¹. 2007-2008. 1 000

¹Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Besøk

Dei norske musea hadde nesten 10,2 millionar besøk i 2008. Talet på museumsbesøk har dermed halde seg stabilt siste året etter ein auke på 800 000 besøk i 2007. Besøkstala representerer om lag 2,2 museumsbesøk per innbyggjar. Dei 23 musea i Oslo hadde til saman nær 4 millionar besøk, om lag 50 000 fleire enn i 2007. Oslo-musea står for to femtedelar av alle museumsbesøka i Noreg. Hordaland hadde 12 museum med litt over ein million besøkjande, ein nedgang på om lag 55 000. I Østfold og Sogn og Fjordane hadde musea over 20 prosent auke i besøkstala, men musea i desse fylka står for berre 1,6 og 1,7 prosent av alle museumsbesøka. Fleire fylke har registrert nedgang i museumsbesøka i 2008 samanlikna med 2007.

Figur 8.2. Besøk i norske museum¹, etter fylke. 2008

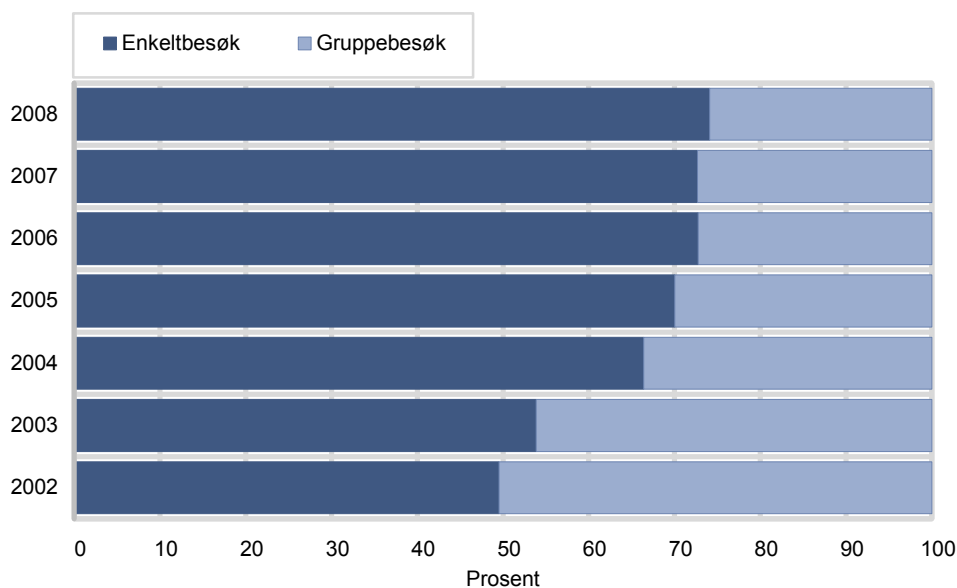
¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Om lag halvparten av museumsbesøka i 2008 er registrert som betalande besøkjande. Det var litt lågare del betalande gjester i 2008 enn året før. Tabell 8.2 syner fleire detaljar om besøk i musea.

Besøket i musea har auka jamt dei siste åra. Det same gjeld talet på enkeltbesøk samanlikna med gruppebesøk. I 2002 var det registrert omtrent halvparten gruppebesøk og halvparten enkeltbesøk, medan i 2008 var rundt tre fjerdedelar av besøka enkeltbesøk. Jf. figur 8.3.

Figur 8.3. Enkeltbesøk og gruppebesøk ved musea. 2002-2008. Prosent

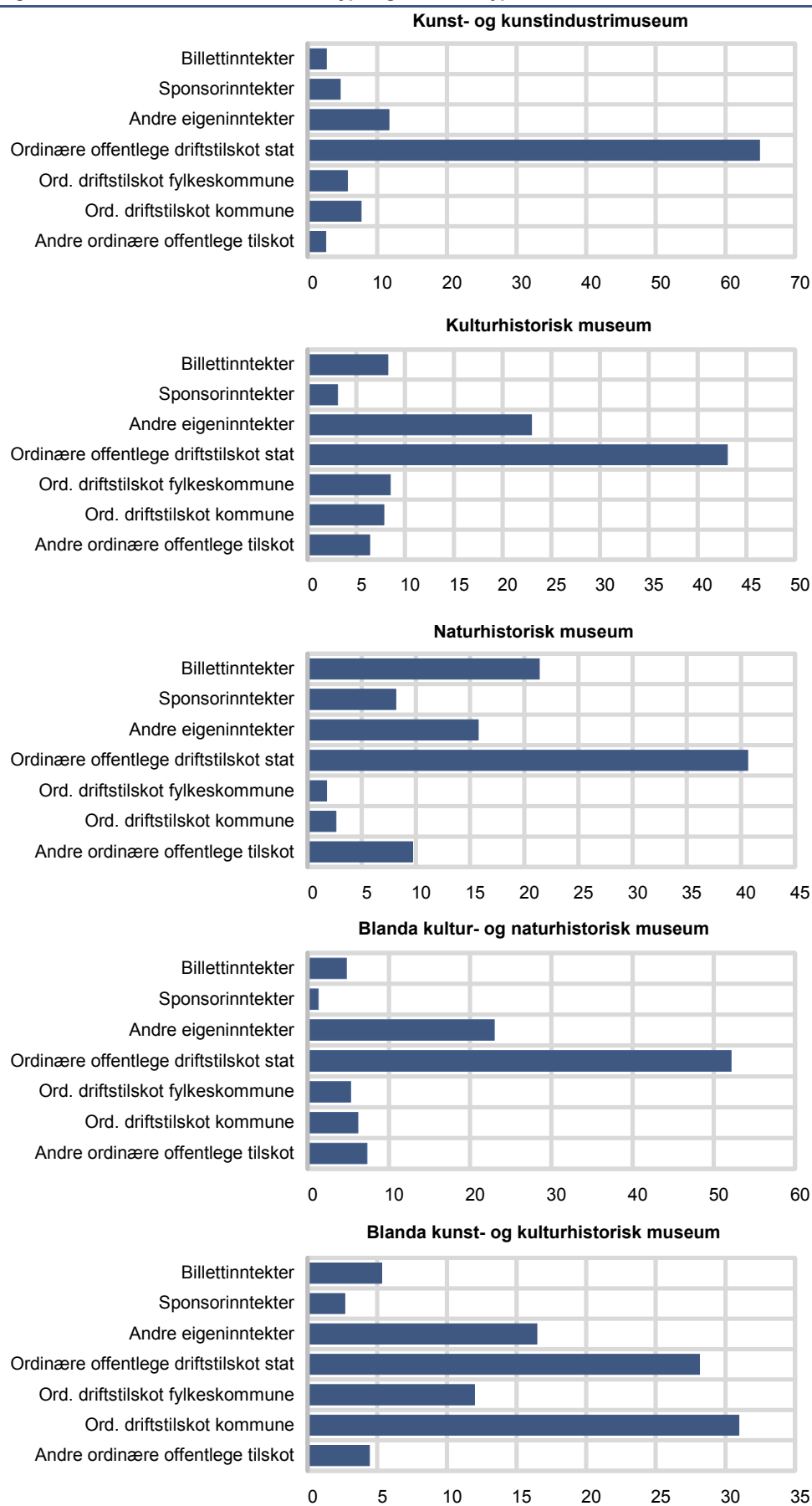
Utstillingar I 2008 var det totalt over 2 880 utstillingar i dei norske musea, ein liten auke på 23 utstillingar i høve til 2007. Talet på temporære utstillingar har auka med 46, medan basisutstillingane hadde ein reduksjon på 36. Totalt var det litt fleire eigenproduserte vandreutstillingar i drift. Dei kulturhistoriske musea står bak godt over halvparten av utstillingane. Sidan 2002 har talet på årlege utstillingar auka med 494 utstillingar eller 21 prosent.

Økonomi og årsverk I 2008 blei det totalt utført 3 840 årsverk ved musea som er med i statistikken, 74 fleire enn i 2007. Om lag 3 640 av desse var lønte årsverk. Av dei lønte årsverka var 2 675 faste stillingar. 1 909 årsverk var utført av kvinner. Kvinnedelen har auka dei siste åra og ligg no på omtrent 53 prosent. Drygt 200 årsverk var frivillige årsverk, dei fleste av desse var ved dei kulturhistoriske musea. Jf. tabell 8.6.

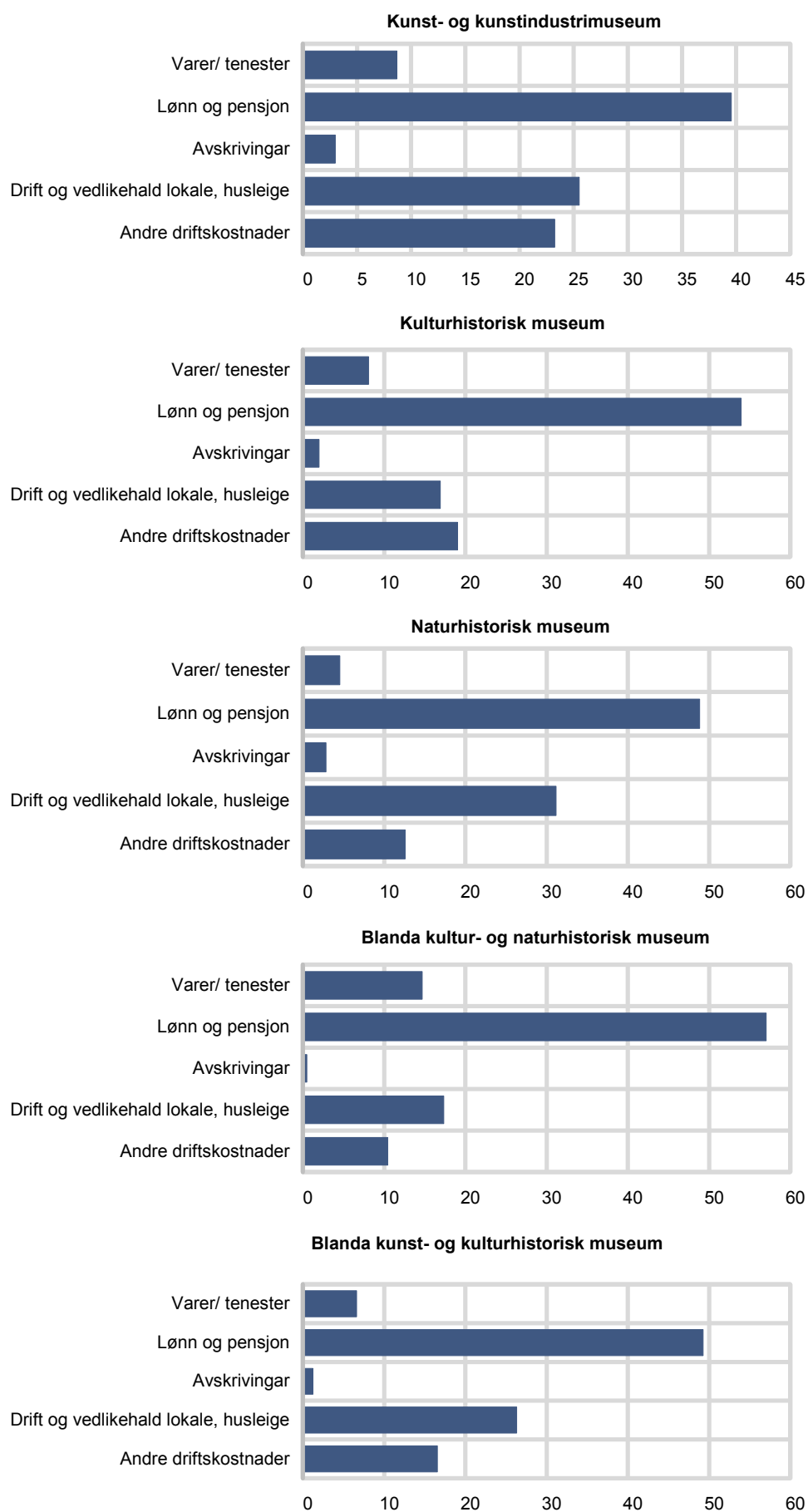
Fordelinga av årsverk på stillingskategoriar i musea, viste at menn stod for 63 prosent av årsverka utførte av dagleg leiar, litt høgare enn i 2007, medan årsverk utført av teknisk personale heldt seg stabilt på 69 prosent menn. Kvinnene hadde 57 prosent av dei vitenskapleg, kunst- og kulturfaglege stillingane. Styresamansetjinga i musea viser at 23 prosent av styreleiarane er kvinner, ein liten nedgang frå dei to føregåande åra. Jf. tabellane 8.7 og 8.8.

Driftsinntekter og driftskostnader Totale driftsinntekter for museumseiningane låg på over 3,2 milliardar kroner, der 2,2 milliardar kroner eller nær 70 prosent, var offentlege løyvingar. Totale driftskostnader for musea utgjorde også 3,2 milliardar kroner i 2008.

Figur 8.4. Driftsinntekter etter inntektstype og museumstype. 2008. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Driftsutgifter, etter kostnadstype¹ og museumstype. 2008. Prosent

¹Dei offentlege refusjonane er ikkje trekte ifrå.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

- 43 prosent på eit museum siste 12 månader i 2008** Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 43 prosent av befolkninga hadde vore på eit museum dei siste 12 månadene. I 2004 var presenten 42. Om lag like mange menn og kvinner gjekk på museum. Flest barn, i alderen 9-15 år, 55 prosent, gjekk på museum i 2008. Det er om lag det same som i kulturbruksundersøkinga i 2004. Dei med høgast utdanning og dei med størst hushaldsinntekt var mest på museum. Personar som bur i Oslo/Akershus, går i større grad på museum enn dei som bur i andre delar av landet. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 8.12.
- 40 prosent av personar med innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på eit museum siste 12 månader i 2008** Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrarbakgrunn, syner at 40 prosent av 9-59-åringar med innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på museum siste 12 månader i 2008, mot 43 prosent i same aldersgruppe blant befolkninga i Noreg sett under eitt. I begge gruppene nyttar kvinner og menn musea i om lag like stor grad. I begge gruppene er det personar i alderen 9-15 år som helst nyttar museumstilboda. Blant innvandrarar frå EU, USA, Canada og Australia hadde 51 prosent vore på museum siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 8.13.

8.2. Om museumsstatistikken

Formålet med museumsstatistikken er å gi ei årleg oversikt over aktiviteten på området. Statistikken gir også naudsynt informasjon for stat, fylke, kommune og andre som er involverte i drifta eller finansieringa av musea. Statistisk sentralbyrå har publisert statistikken årleg sidan 1983, med unntak av åra 1984 og 1990. Då statistikken blei publisert i 1983, var det i samarbeid med Statens museumsråd. Sidan 1992 er statistikken blitt publisert årleg i samarbeid med Norsk Museumsutvikling (NMU), no ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

8.2.1. Omfang og publisering

Frå og med statistikkåret 2002 består statistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) av ein delpopulasjon av dei norske musea. I tillegg til at musea skal vere opne for publikum, har vi avgrensa populasjonen til å gjelde berre dei musea som har minst eitt fast lønt årsverk. Ein har då fått ein meir stabil populasjon å halde seg til. Dei siste åra har museumssektoren vore gjennom ei stor reform. Museum over heile landet er gjennom regionale konsolideringsprosessar slått saman til sterkare faglege einingar. Dette har ført til at talet på einingar som rapporterer inn statistikk, er reduserte dei seinare åra. Likevel representerer desse einingane i hovudsak det same landskapet og populasjonen som tidlegare, i høve til gjenstandar, bygningar, utstillingar, tilsette, økonomi og så bortetter.

Museumsstatistikken i SSB blir publisert i Dagens Statistikk:

<http://www.ssb.no/emner/07/01/40/museer/>.

Tal frå kultur- og mediebruksundersøkingane blir publiserte i Norsk

Kulturbarometer: <http://www.ssb.no/kulturbar/>.

ABM-utvikling publiserer òg museumsstatistikk i ABM-skrift eller elektronisk:

<http://www.abm-utvikling.no/>.

8.2.2. Datakjelder og datainnsamling

Det er ABM-utvikling som har ansvaret for å samle inn data frå dei enkelte museumseiningane. Fram til 2004 blei data rapporterte på skjema. SSB stod for registrering, revidering, kvalitetssikring og publisering av data. Dei siste åra har datainnsamlinga gått føre seg elektronisk, og SSB får ei samla elektronisk datafil for heile populasjonen via ABM-utvikling. Fila dannar grunnlaget for publisering frå SSB.

8.2.3. Omgrep og definisjonar

Museum

I hovudsak byggjer definisjonen av museum seg på International Council of Museums (ICOM) sin definisjon: ”*Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for*

publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed." (ICOMs statutter, artikkel 2, paragraf 1). Til og med 2001-statistikken var det slik at alle samlingar som var opne for publikum, kunne vere inkluderte i museumsstatistikken. Frå 2002 er museumsstatistikken i SSB avgrensa til ein delpopulasjon (sjå 8.2.1). Kravet til einingar i delpopulasjonen er at musea skal vere opne for publikum og ha minst eitt fast lønt årsverk.

<i>Type museum</i>	<p>Musea er frå statistikkåret 2007 delte inn i fem museumstypar. Musea definerer sjølve kva gruppe dei hører til. Typen blir fastsett ut frå den verksemda musea meiner er deira hovudarbeidsområde.</p> <p><i>Kunst- og kunstindustrimuseum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar kunst og/eller kunsthåndverk og designprodukt.</p> <p><i>Kulturhistorisk museum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar kulturhistorisk materiale.</p> <p><i>Naturhistorisk museum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar naturhistorisk materiale.</p> <p><i>Blanda kultur- og naturhistorisk museum:</i> Museet skal ha ei aktiv verksemd på begge sektorar for å krysse av i rubrikken "blanda kultur- og naturhistorisk".</p> <p><i>Blanda kunst- og kulturhistorisk:</i> Museet skal ha ei aktiv verksemd på begge sektorar for å krysse av i rubrikken "blanda kunst- og kulturhistorisk".</p>
<i>Besøk i museumsstatistikken</i>	<p>"Ein person som oppsøker museet for å sjå på museet sine utstillingar og nytta deira tenester. For friluftsmusea reknast personar som er på områda til museet mens museet er ope. Personar som nyttar lokala til museet i samband med utleige til anna enn museumsformål, reknast ikkje med. Virtuelle besøk (internettutstillingar og liknande) reknast ikkje med". (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2008).</p>
<i>Funksjonshemming</i>	<p>"Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon forklarar funksjonshemming som ein konflikt mellom føresetnadene til eit individ og miljøet og samfunnet sine krav til funksjon på område som er vesentlege for å etablere og ta vare på retten til sjølvstende og sosiale tilvære som mennesket har. Å leggje til rette kan til dømes vere merking med blindeskrift, teiknspråk, teleslynge, heis, rullestolrampe, storskrift og lettlest informasjon". (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2008).</p>
<i>Andre omgrep</i>	<p><i>Inntekter totalt:</i> Inkluderer offentlege løyvingar, billettinntekter, gåver og andre inntekter.</p> <p><i>Lønte årsverk i alt omfattar:</i> Faste stillingar, mellombelse engasjerte (ikkje på arbeidsmarknadstiltak), engasjerte gjennom arbeidsmarknadstiltak, lærlingar og sivilarbeidarar.</p> <p><i>Utgifter i alt:</i> Inkluderer lønn, sosiale utgifter, andre driftsutgifter og investeringar.</p> <p><i>Gjenstandar/objekt:</i> Kan vere kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske, arkeologiske og fotografi. Kategorien arkeologiske gjenstandar blei innført i 2007. Desse gjenstandane har hovudsakleg tidlegare vore rapporterte i kategorien kulturhistoriske gjenstandar (ABM-skrift, nr. 49).</p> <p><i>Basisutstillingar:</i> Fast utstilling som er ein del av museet sitt faste opplegg for formidling.</p> <p><i>Vandreutstilling:</i> Utstilling som er laga for å kunne transporterast og visast på fleire stader.</p> <p><i>Temporær utstilling:</i> Utstilling som er montert og som skal visast ei avgrensa tid. Visingstida kan variere frå nokre få dagar og inntil eit år.</p>

8.2.4. Feilkjelder og uvisse

Det kan oppstå feil ved utfylling av skjema i dei einskilde musea. Dei fleste slike feil blir funne og retta ved maskinelle og manuelle kontrollar. Dei siste åra er kvaliteten i museumsstatistikken blitt mykje betre.

8.2.5. Samanlikningar

Av di populasjonen ikkje har vore eintydig, og på grunn av svært varierende svarprosent frå år til år har det vore vanskeleg å samanlikne aktiviteten over tid. Frå og med statistikkåret 2002 er populasjonen meir eintydig, og samanlikningar vil difor kunne gjerast frå og med 2002. Med avgrensinga av populasjonen, jf. pkt.8.2.1, er museumsstatistikken også blitt enklare å samanlikne med dei andre nordiske landa.

8.3. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarometer 2008. Data i tabellen 8.12 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøking i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 8.13 viser resultat frå ei intervjuundersøking i 2008 om kulturvanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på museum og kor mange gonger i løpet av dei siste 12 månadene. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

ICOM, <http://www.icom-norway.org/definisjon.html>. 09

ABM-skrift nr. 47 og 57; ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum

Nyttige Internett-adresser om norske museum:

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn: http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Museum og samlingar: <http://www.ssb.no/museer/>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar>

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum: <http://www.abm-utvikling.no/>

8.1. Museum¹ og samlingar. Storleik på samlingane. 2002-2008

	Gjenstandar/objekt						
	I alt	Kunst- historiske	Arkeologiske	Kultur- historiske	Natur- historiske	Fotografi	Del av materialet som er elektronisk registrert
2002	26 775 867	551 165	-	5 137 055	11 225 769	9 861 878	-
2003	26 925 141	560 179	-	4 883 866	11 284 219	10 196 877	-
2004	32 097 587	314 231	-	5 350 045	11 545 829	14 887 482	-
2005	34 297 470	470 768	-	6 141 348	11 639 872	16 045 482	-
2006	35 103 293	505 181	-	6 287 267	11 220 116	17 090 729	8 450 955
2007	38 377 510	452 661	4 658 042	3 469 430	11 855 590	17 941 787	8 700 386
2008	43 484 229	450 762	4 191 631	3 489 294	11 921 261	23 431 281	9 230 788
Museumstype							
Kunst- og kunstindustrimuseum	405 380	169 836	-	68 506	-	167 038	131 694
Kulturhistorisk museum	22 047 046	167 203	1 398 029	2 443 534	16 650	18 021 630	2 920 560
Naturhistorisk museum	8 038 712	-	-	-	7 928 412	110 300	1 874 600
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	9 958 840	1 815	2 793 601	644 764	3 973 799	2 544 861	3 975 476
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	3 034 251	111 908	1	332 490	2 400	2 587 452	328 458
Fylke							
Østfold	787 086	5 053	30	86 017	1 043	694 943	74 737
Akershus	523 113	5 369	2	73 275	502	443 965	106 948
Oslo	17 735 953	297 832	1 389 885	821 770	7 832 063	7 394 403	3 261 695
Hedmark	3 995 292	2 862	5 584	185 086	1 830	3 799 930	232 900
Oppland	1 621 408	1 306	287	210 106	1 454	1 408 255	388 261
Buskerud	430 971	4 600	-	160 743	5 975	259 653	53 706
Vestfold	1 671 408	386	711	79 103	573	1 590 635	132 014
Telemark	457 868	2 077	872	97 470	800	356 649	155 250
Aust-Agder	571 975	7 593	419	75 183	9 835	478 945	75 851
Vest-Agder	397 132	1 766	201	66 406	96 460	232 299	92 225
Rogaland	1 484 268	13 723	12 474	235 645	14 434	1 207 992	234 166
Hordaland	4 283 613	40 760	1 347 772	396 729	2 049 143	449 209	1 505 244
Sogn og Fjordane	177 129	3 980	-	105 366	7 464	60 319	78 336
Møre og Romsdal	998 479	751	-	210 520	678	786 530	228 682
Sør-Trøndelag	5 005 158	29 931	1 200 001	201 912	1 371 584	2 201 730	1 355 357
Nord-Trøndelag	736 310	2 758	-	101 019	343	632 190	52 537
Nordland	1 073 029	422	10	244 987	18 681	808 929	361 616
Troms Romsa	1 279 080	28 603	195 150	81 316	506 850	467 161	770 964
Finmark Finnmarku	206 229	968	233	52 641	1 385	151 002	61 940
Svalbard	48 728	22	38 000	4 000	164	6 542	8 359

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.2. Museum¹ og samlingar. Besøk. 2002-2008

	Einingar i alt	Besøk		Betalande besøkjande	Besøk i alt per innbyggjar
		I alt	Av desse som enkeltbesøk		
2002	274	8 336 172	4 128 103	3 872 401	1,8
2003	263	8 523 048	4 591 615	4 119 047	1,9
2004	234	8 552 799	5 680 903	4 564 014	1,9
2005	188	9 060 639	6 343 510	4 731 733	2,0
2006	175	9 330 587	6 786 383	4 462 322	2,0
2007	173	10 193 903	7 409 121	5 387 033	2,2
2008	166	10 195 986	7 552 901	5 054 537	2,2
Fylke					
Østfold	5	167 789	120 602	43 160	0,6
Akershus	7	305 247	247 955	125 506	0,6
Oslo	23	3 968 987	3 024 569	1 700 443	7,1
Hedmark	7	307 624	233 571	109 982	1,6
Oppland	12	482 079	395 957	293 813	2,6
Buskerud	7	385 025	296 384	202 434	1,5
Vestfold	6	153 954	99 457	35 968	0,7
Telemark	3	178 322	142 787	66 357	1,1
Aust-Agder	4	68 413	43 356	20 775	0,6
Vest-Agder	6	219 314	167 234	88 289	1,3
Rogaland	12	546 602	359 513	324 824	1,3
Hordaland	12	1 020 627	704 105	815 653	2,2
Sogn og Fjordane	7	173 320	123 086	59 866	1,6
Møre og Romsdal	6	372 420	260 172	196 283	1,5
Sør-Trøndelag	14	876 848	614 750	414 542	3,1
Nord-Trøndelag	6	251 833	216 358	115 145	1,9
Nordland	11	375 441	270 389	259 856	1,6
Troms Romsa	7	164 831	109 851	60 487	1,1
Finnmark Finnmarku	9	139 299	95 914	86 722	1,9
Svalbard	2	38 011	26 891	34 432	20,9

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.3. Utstillinger i norske museum¹. 2002-2008

	Einingar i alt	Utstillingar i alt	Basis-utstillingar	Temporære utstillingar	Eigenproduserte vandre-utstillingar i drift
2002	274	2 387	1 383	754	237
2003	263	2 420	1 377	795	248
2004	234	2 452	1 398	892	162
2005	188	2 658	1 434	1 028	196
2006	175	2 737	1 471	1 040	226
2007	173	2 858	1 559	1 073	226
2008	166	2 881	1 523	1 119	239
Museumstype					
Kunst- og kunstindustrimuseum	19	303	61	165	77
Kulturhistorisk museum	96	1 416	820	511	85
Naturhistorisk museum	9	110	85	19	6
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	696	390	274	32
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	18	356	167	150	39
Fylke					
Østfold	5	109	40	66	3
Akershus	7	175	80	87	8
Oslo	23	326	141	125	60
Hedmark	7	151	79	55	17
Oppland	12	113	70	41	2
Buskerud	7	116	82	27	7
Vestfold	6	62	32	29	1
Telemark	3	120	88	24	8
Aust-Agder	4	57	41	8	8
Vest-Agder	6	101	59	30	12
Rogaland	12	182	83	89	10
Hordaland	12	274	167	97	10
Sogn og Fjordane	7	105	60	40	5
Møre og Romsdal	6	139	67	49	23
Sør-Trøndelag	14	146	50	83	13
Nord-Trøndelag	6	95	44	49	2
Nordland	11	341	218	113	10
Troms Romsa	7	134	58	42	34
Finnmark Finnmárku	9	118	57	55	6
Svalbard	2	17	7	10	-

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.4. Kulturhistoriske bygningar, etter type museum og fylke. 2006-2008

	Einingar i alt ¹	Kulturhistoriske bygningar	Opne kulturhistoriske bygningar
2006	175	4 894	2 942
2007	173	4 785	2 971
2008	166	4 782	2 918
Museumstype			
Kunst- og kunstindustrimuseum	19	49	36
Kulturhistorisk museum	96	3 193	1 967
Naturhistorisk museum	9	10	5
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	928	472
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	18	602	438
Fylke			
Østfold	5	100	65
Akershus	7	191	140
Oslo	23	218	66
Hedmark	7	594	369
Oppland	12	595	263
Buskerud	7	385	225
Vestfold	6	47	37
Telemark	3	222	167
Aust-Agder	4	95	53
Vest-Agder	6	117	81
Rogaland	12	181	112
Hordaland	12	484	244
Sogn og Fjordane	7	198	94
Møre og Romsdal	6	289	220
Sør-Trøndelag	14	199	89
Nord-Trøndelag	6	141	138
Nordland	11	405	297
Troms Romsa	7	205	195
Finnmark Finnmarku	9	114	62
Svalbard	2	2	1

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.5. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftkostnader, etter museumstype. 2008. Millionar kroner

	I alt	Kunst- og kunstindustri-museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
Driftsresultat	65,8	-28,4	48,5	19,4	21,9	4,5
Totale driftsinntekter	3 226,6	458,1	1 558,5	255,0	689,6	265,3
Totale eigeninntekter	1 002,3	87,2	534,3	115,5	200,5	64,9
Billettinntekter	242,1	12,3	128,2	54,6	32,9	14,1
Varer og tenester	252,3	37,3	145,9	8,5	48,4	12,4
Sponsorinntekter	106,4	21,5	48,0	20,8	9,0	7,1
Andre eigeninntekter	401,5	16,2	212,2	31,7	110,2	31,3
Totalt ordinært offentleg driftstilskot	2 026,0	358,9	924,9	114,8	438,7	188,6
Ord. driftstilskot staten	1 506,1	297,4	670,9	103,7	359,5	74,7
Ord. driftstilskot fylkeskommune	231,0	26,3	132,0	4,5	36,5	31,8
Ord. driftstilskot kommune	288,8	35,3	122,0	6,7	42,7	82,2
Totalt andre offentlege tilskot	198,3	12,0	99,4	24,8	50,4	11,8
Andre offentlege tilskot, staten	135,3	6,6	57,0	22,6	41,4	7,8
Andre offentlege tilskot, fylke	34,1	2,5	21,6	0,7	6,4	2,9
Andre offentlege tilskot, kommune	28,9	2,9	20,8	1,5	2,6	1,1
Totale driftskostnader	3 160,8	486,6	1 510,1	235,6	667,7	260,8
Varer/ tenester	293,7	42,5	123,6	10,8	99,4	17,4
Lønn	1 524,2	178,2	760,4	112,9	352,5	120,3
Pensjon	124,3	15,1	63,1	3,2	33,4	9,4
Avskrivningar	58,3	14,6	30,3	6,8	3,4	3,3
Drift lokale	196,9	27,1	85,4	33,2	25,6	25,5
Vedlikehald lokale	151,5	11,4	75,8	34,1	17,5	12,7
Husleige	295,4	86,2	97,0	6,8	74,3	31,1
Andre driftskostnader	548,6	113,6	290,8	30,0	70,6	43,6
- Offentlege refusjonar	32,1	2,0	16,4	2,1	9,1	2,5

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.6. Museum og samlinger. Årsverk, etter museumstype og kjønn. 2006-2008

	I alt	Kunst- og kunstindustri- museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
2006	3 578,6	421,1	2 235,9	222,9	698,6	..
2007	3 768,1	375,5	2 026,3	249,6	800,7	315,9
Årsverk i alt 2008	3 842,0	389,3	2 011,3	241,3	826,8	373,4
Årsverk, lønt personale	3 638,6	387,8	1 850,7	238,5	802,2	359,4
Av dette						
Årsverk, faste stillingar	2 674,9	300,5	1 365,3	165,3	600,1	243,8
Frivillige årsverk	203,4	1,5	160,6	2,8	24,6	14,0
Årsverk, lønt personale, kjønn ¹						
Kvinner	1 908,5	262,8	928,4	94,9	428,1	194,4
Menn	1 730,1	125,0	922,4	143,6	374,1	165,0

¹ Frivillige årsverk er ikkje inkluderte.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.7. Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2008. Prosent

	Dagleg leiar		Vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale		Administrativt personale		Teknisk personale	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	35,5	64,5	53,2	46,8	73,2	26,8	29,9	70,1
2007	39,3	60,7	55,1	44,9	72,8	27,2	31,4	68,6
2008	36,8	63,2	57,3	42,7	71,2	28,8	31,0	69,0
2008								
Østfold	40,0	60,0	66,5	33,5	69,8	30,2	40,0	60,0
Akershus	28,6	71,4	75,5	24,5	79,0	21,0	31,7	68,3
Oslo	32,4	67,6	58,6	41,4	68,0	32,0	36,8	63,2
Hedmark	14,3	85,7	56,3	43,7	66,2	33,8	28,5	71,5
Oppland	29,1	70,9	62,8	37,2	70,4	29,6	27,0	73,0
Buskerud	79,7	20,3	51,1	48,9	83,8	16,2	28,0	72,0
Vestfold	33,3	66,7	73,1	26,9	100,0	0,0	36,2	63,8
Telemark	33,3	66,7	56,2	43,8	77,1	22,9	9,9	90,1
Aust-Agder	75,0	25,0	49,6	50,4	63,8	36,2	28,5	71,5
Vest-Agder	25,0	75,0	53,7	46,3	64,5	35,5	17,2	82,8
Rogaland	9,1	90,9	63,7	36,3	69,2	30,8	41,1	58,9
Hordaland	59,2	40,8	54,3	45,7	81,5	18,5	34,2	65,8
Sogn og Fjordane	42,9	57,1	62,4	37,6	81,2	18,8	24,3	75,7
Møre og Romsdal	16,7	83,3	54,6	45,4	72,4	27,6	14,1	85,9
Sør-Trøndelag	7,7	92,3	51,4	48,6	72,4	27,6	17,4	82,6
Nord-Trøndelag	75,0	25,0	48,6	51,4	62,7	37,3	20,8	79,2
Nordland	18,2	81,8	57,2	42,8	69,2	30,8	18,4	81,6
Troms Romsa	49,3	50,7	46,6	53,4	59,8	40,2	56,4	43,6
Finmark Finnmarku	72,2	27,8	71,5	28,5	72,6	27,4	31,3	68,8
Svalbard	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.8. Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2008. Prosent

	Styreleiar		Styremedlem		Varamedlem	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	25,0	75,0	40,0	60,0	47,0	53,0
2007	24,5	75,5	42,0	58,0	47,1	52,9
2008	22,9	77,1	42,3	57,7	48,0	52,0
2008						
Østfold	28,6	71,4	39,4	60,6	38,9	61,1
Akershus	28,6	71,4	41,0	59,0	57,6	42,4
Oslo	5,9	94,1	49,1	50,9	45,6	54,4
Hedmark	28,6	71,4	37,2	62,8	64,5	35,5
Oppland	18,2	81,8	39,3	60,7	38,5	61,5
Buskerud	28,6	71,4	40,0	60,0	47,2	52,8
Vestfold	16,7	83,3	44,8	55,2	44,8	55,2
Telemark	0,0	100,0	46,7	53,3	62,5	37,5
Aust-Agder	50,0	50,0	39,1	60,9	47,1	52,9
Vest-Agder	20,0	80,0	44,8	55,2	39,3	60,7
Rogaland	38,5	61,5	46,3	53,8	40,8	59,2
Hordaland	8,3	91,7	40,2	59,8	47,1	52,9
Sogn og Fjordane	42,9	57,1	38,5	61,5	62,5	37,5
Møre og Romsdal	0,0	100,0	45,9	54,1	37,0	63,0
Sør-Trøndelag	38,5	61,5	33,3	66,7	54,9	45,1
Nord-Trøndelag	42,9	57,1	51,9	48,1	44,4	55,6
Nordland	9,1	90,9	49,1	50,9	43,8	56,3
Troms Romsa	14,3	85,7	33,3	66,7	49,0	51,0
Finnmark Finnmarku	33,3	66,7	51,7	48,3	51,7	48,3
Svalbard	-	100,0	20,0	80,0	66,7	33,3

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.9. Museum på Internett, etter museumstype. 2008

	Museumstype					
	I alt	Kunst- og kunstindustri-museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
Talet på museum med egne Internettutstillingar	50	4	25	3	13	5
Talet på Internettutstillingar	211	63	70	29	40	9
Talet på museum med samlingskatalog på Internett som ein kan søkje i	56	5	31	4	9	7

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.10. Museum og samlingar, etter storleik. 2008

	Talet på museum		Besøk		Utstillingar		Gjenstandar/objekt		Årsverk		Drifts-kostnader i alt. Millionar kroner		Driftsinntekter i alt. Millionar kroner	
	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent
I alt	166	100,0	10 195 986	100,0	2 881	100,0	43 484 229	100,0	3 842,0	100,0	3 160,8	100,0	3 226,6	100,0
Totale driftskostnader. 1 000 kroner														
0 - 3 670	34	20,5	448 570	4,4	206	7,2	591 316	1,4	149,3	3,9	47,6	1,5	51,3	1,6
3 671 - 8 300	33	19,9	967 528	9,5	440	15,3	2 697 046	6,2	300,6	7,8	199,5	6,3	205,1	6,4
8 301 - 13 500	33	19,9	1 432 796	14,1	591	20,5	2 817 114	6,5	457,8	11,9	352,8	11,2	358,0	11,1
13 501 - 25 500	33	19,9	1 974 165	19,4	608	21,1	7 264 152	16,7	771,0	20,1	593,3	18,8	595,9	18,5
25 501 -	33	19,9	5 372 927	52,7	1 036	36,0	30 114 601	69,3	2 163,3	56,3	1 967,7	62,3	2 016,3	62,5

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.11. Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2006-2008

	Talet på museum	Lagde til rette for funksjonshemma		
		Ja	Nei	Delvis
2006	175	57	36	82
2007	173	54	36	83
2008	166	60	23	83
Museumstype				
Kunst- og kunstindustrimuseum	19	13	-	6
Kulturhistorisk museum	96	25	19	52
Naturhistorisk museum	9	7	-	2
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	12	2	10
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	18	3	2	13
Fylke				
Østfold	5	-	-	5
Akershus	7	4	-	3
Oslo	23	12	4	7
Hedmark	7	-	-	7
Oppland	12	3	3	6
Buskerud	7	-	2	5
Vestfold	6	3	1	2
Telemark	3	1	-	2
Aust-Agder	4	1	2	1
Vest-Agder	6	2	1	3
Rogaland	12	4	1	7
Hordaland	12	4	1	7
Sogn og Fjordane	7	2	2	3
Møre og Romsdal	6	2	2	2
Sør-Trøndelag	14	6	2	6
Nord-Trøndelag	6	3	1	2
Nordland	11	5	-	6
Troms Romsa	7	2	1	4
Finmark Finnmárku	9	4	-	5
Svalbard	2	2	-	-

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.12. Personar som har vore på museum, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månedene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	44	45	42	43	1,1	1,1	1,2	1,1
Kjønn								
Menn	47	46	42	44	1,3	1,2	1,3	1,1
Kvinner	40	44	42	42	1,0	1,1	1,1	1,2
Alder								
9-15 år	57	53	54	55	1,3	1,5	1,4	1,1
16-24 "	42	47	39	40	1,3	1,0	1,2	0,8
25-44 "	45	45	43	46	1,1	1,1	1,2	1,3
45-66 "	43	43	40	39	1,1	1,2	1,1	1,2
67-79 "	31	35	35	39	1,0	0,9	1,3	0,9
Utdanning								
Ungdomsskole	28	35	32	29	0,9	0,6	0,7	0,6
Vidaregåande skole	38	37	33	36	0,9	0,8	0,9	0,8
Universitet/høgskole, kort	51	52	52	49	1,2	1,4	1,9	1,3
Universitet/høgskole, lang	65	61	66	62	2,0	1,9	2,0	2,6
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	38	34	40	0,9	0,9	1,1	1,0
2. kvartil	43	41	44	43	1,2	0,9	1,2	1,4
3. kvartil	44	50	42	47	1,0	1,4	1,3	1,3
4. kvartil	52	56	49	52	1,4	1,6	1,3	1,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	52	54	49	51	1,6	1,6	1,5	1,5
Austlandet elles	43	46	44	42	1,0	1,1	1,3	1,2
Agder og Rogaland	39	38	35	40	0,9	1,1	1,1	0,9
Vestlandet	40	42	38	38	1,2	1,1	0,8	1,0
Trøndelag	47	45	44	46	1,2	1,0	1,0	1,2
Nord-Noreg	38	37	36	39	0,8	0,8	1,4	0,8

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

8.13. Personar i alderen 9-59 år som har vore på museum og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landbakgrunn, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	43	40	51	1,1	1,2	1,7
Kjønn						
Menn	45	39	45	1,2	1,3	1,0
Kvinner	40	41	57	1,0	1,1	2,4
Alder						
9-15 år	60	52	:	1,3	1,5	:
16-24 "	37	38	:	0,8	1,8	:
25-44 "	44	36	:	1,2	0,9	:
45-59 "	33	42	:	1,0	1,3	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	44	39	:	1,1	1,6	:
400 000-599 000	41	37	:	1,1	1,0	:
600 000-	46	46	:	1,2	0,8	:
Utdanning						
Grunnskole	29	35	:	0,6	0,7	:
Vidaregåande skole	38	34	:	0,9	1,7	:
Universitet og høgskole	56	51	:	2,0	1,6	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	39	39	:	0,9	0,7	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	46	36	:	1,3	1,1	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	47	44	:	1,3	1,7	:

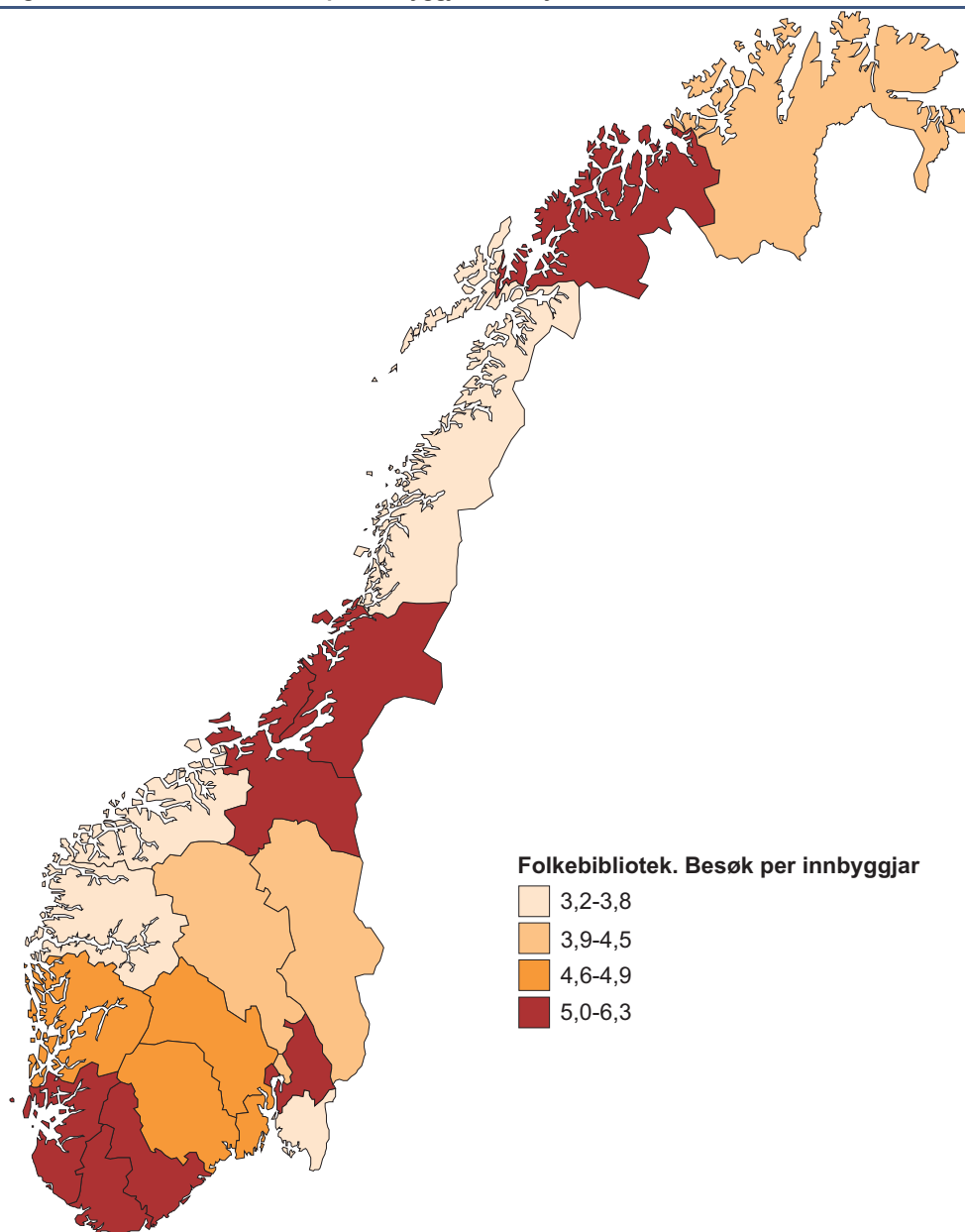
¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

9. Bibliotek

9.1. Nokre resultat

Figur 9.1. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2008

Kjelde: ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

4,7 besøk i gjennomsnitt per innbyggjar i folkebiblioteka

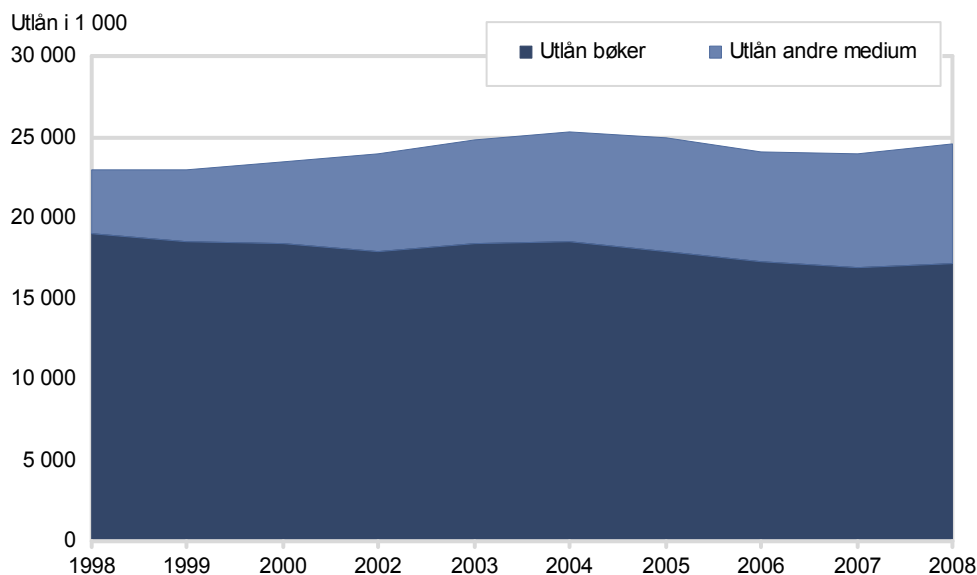
Besøkstala for folkebiblioteka låg på 4,7 besøk per innbyggjar i gjennomsnitt i 2008, det same som for 2007. Troms har hatt den største auken i besøk, frå 5,5 til 6,3 per innbyggjar. Biblioteka i Nord-Trøndelag har òg hatt auke i besøk per innbyggjar med 0,7. Sogn og Fjordane har hatt over 12 prosent nedgang i bibliotekbesøka. Jf. tabell 9.4.

5,2 utlån per innbyggjar frå folkebiblioteka

Totale utlån av bøker og andre medium frå folkebiblioteka i 2008 utgjorde 24,5 millionar utlån eller 5,2 utlån per innbyggjar. Utlån per innbyggjar ligg såleis litt høgare enn for 2007. Bokutlåna har synt ei fallande kurve dei siste åra, men for 2008 ser vi ein auke på 1 prosent, likevel har utlånet av bøker per innbyggjar halde seg stabilt på 3,6 per innbyggjar. Totalt utlån av bøker for vaksne har gått ned, medan ein ser ein svak auke i utlån av skjønnlitteratur i 2008. Utlånet av bøker for barn har gått opp 2,3 prosent, både faglitteratur og skjønnlitteratur har teke del i

denne auken. Utlånet av andre medium har totalt stige med 6 prosent i høve til 2007. Utlånet av film har auka med drygt 240 000, eller 7 prosent. Utlånet av lydbøker har også auka, men i denne kategorien har auken vore noko svakare i høve til året før. Figur 9.2 syner utlånet i biblioteka dei siste 10 åra. Tabellane 9.2 og 9.3 syner fleire detaljar.

Figur 9.2 Folkebibliotek. Utlån. 1998-2008

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

22 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka

Statistikken i tabellane 9.5 og 9.6 syner at i dei 798 folkebiblioteka finn ein nær 22 millionar bøker og anna materiale i 2008. Totalt er dette ein svak nedgang frå 2007, det vil seie at bokbestanden og aviser og tidsskrifter er reduserte med høvesvis 1 og 6 prosent, mens bestanden av andre medium har vakse, til dømes er musikk registrert med 8 prosent auke og lydbøker med 7 prosent.

1,3 milliardar kroner i driftsutgifter

Rekneskapane for folkebiblioteka syner at dei totale driftsutgiftene var nær 1,3 milliardar kroner i 2008. Ein skal vere varsam med å samanlikne utgiftene frå eit år til eit anna, bl.a. av di færre enn halvparten av biblioteka rapporterer tal for utgiftene til lokale (ABM-skrift, nr. 57, ABM-utvikling).

Fylkesbiblioteka. 633 000 utlån i 2008

Fylkesbiblioteka syner enda eit år med nedgang i samla tal på utlån. Siste året har nedgangen vore nær 1 prosent, litt mindre enn frå 2006 til 2007. Frå 2000 har nedgangen vore på litt over 23 prosent, frå 824 000 utlån til 633 200. Statistikken for fylkesbiblioteka kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, då nokre fylkesbibliotek har sett bort utlån og fjernlån til eit folkebibliotek (ABM-skrift, nr. 57). Oversikta (jf. tabell 9.8) frå fylkesbiblioteka for 2008 syner at brutto driftsutgifter var 119,5 millionar kroner.

Utlånet aukar i biblioteka i vidaregåande skolar

Statistikken for skolebibliotek i vidaregåande skolar syner at det totale utlånet per elev i 2008 var 5,6 mot 5,2 i 2007. Utlånstala i vidaregåande skolar har auka jamt dei siste ti åra. Veksten i utlånet gjeld både bøker og utlån av AV-medium, men han er høgast for AV-medium med 13 prosent. Det totale utlånet ligg på 981 000, og utlånet av bøker utgjer 72 prosent av totalutlånet, mot 74 prosent året før. Bokbestanden har auka med 24 000 bøker og utgjer i 2008 nær 3 millionar bøker. Dette gir ein bokbestand på 16,7 bøker per elev i skolebiblioteka for den vidaregåande skolen.

Utlånsauke også i grunnskolebiblioteka

Biblioteka i grunnskolen har òg hatt stigande utlånstal og bestandstal. I 2008 var det 12,8 utlån per elev og bestandstala syner 19,4 bøker per elev, ein auke på høvesvis 5 og 3 prosent frå 2007. Sidan 2000 har utlånstala gått jamt oppover. Dei siste ti åra har auken i utlånet i grunnskolebiblioteka vore om lag 40 prosent. Litt

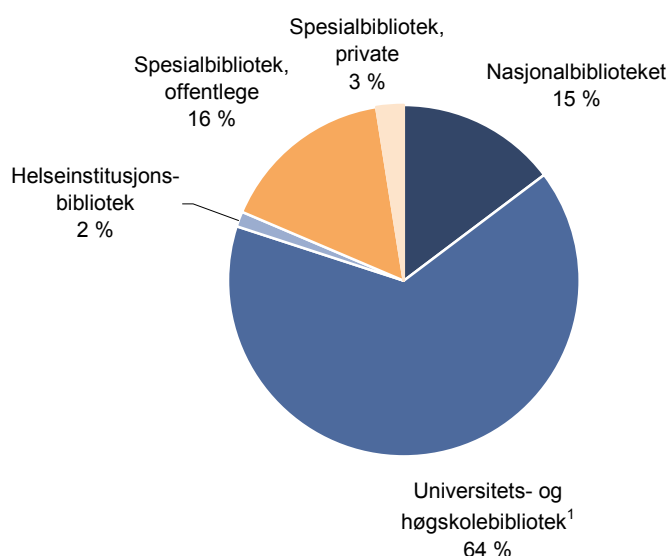
fleire grunnskolebibliotek har rapportert i statistikken for 2008, jf. tabell 9.9 og pkt. 9.2.1.

20 millionar bøker i fag- og forskingsbibliotek

Dei norske fag- og forskingsbiblioteka forvalta drygt 20 millionar bøker og periodika ved utgangen av 2008. Dette er ein liten auke i høve til 2007 og drygt 11 prosent i dei siste ti åra. Samlinga av digitale dokument auka med over 480 millionar dokument siste året og var ved utgangen av 2008 nær 1,5 milliard dokument. Fag- og forskingsbiblioteka utførte 4,2 millionar utlån i 2008. Det totale utlånet dekkjer lokale lån, kopiar for lån og fjernlån. Storparten av utlåna ved fag- og forskingsbiblioteka er lokale utlån. 87 prosent av dei over 4 millionar utlåna i 2008 var lokale utlån.

Dei totale utgiftene var 1,5 milliardar kroner i 2008. Ikkje alle biblioteka fører kostnader til løn i rekneskapane sine, i nokre tilfelle vert løn dekt av eigarinstitusjonen. Ved utgangen av 2008 blei det utført 1 566 årsverk. 73 prosent av årsverka var i bibliotekfaglege stillingar. Jf. tabellane 9.12 og 9.13.

Figur 9.3. Bøker og periodika i fag- og forskingsbibliotek, etter bibliotektype. 2008

¹ Tal medrekna dei vitsskapelege høgskolane.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

Nasjonalbiblioteket og pliktavleveringa

Nasjonalbiblioteket er representert i statistikken over fag- og forskingsbibliotek, men har òg andre oppgåver enn dei bibliotekfaglege. Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg. Etter at innhaustinga av nettsider på det norske internettdomenet (.no) blei sett i operativ drift i 2005, er det årleg registrert rundt 300 milliardar vevdokument, og i 2008 blei det registrert over 480 millionar norske vevdokument. Det blei pliktavlevert 61 prosent fleire filer for digital radio i 2008 enn året før. I 2008 er det også registrert over 11 000 filer for digitalt fjernsyn. Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstusjon for film i 2008, og det er registrert 105 pliktavleverte filmar.

Nær 25 000 småtrykk blei pliktavleverte i 2008, ein auke på nær 1 000 i høve til 2007. Desse tala er henta frå statistikken over pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket, jf. tabell 9.1.

9.1. Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket. 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	69 539	310 084 789	315 118 452	280 146 804	485 196 692
Periodika, løpande	12 650	13 451	12 917	12 249	12 216
Periodika, Internett	52	² ..	..	..	..
Bøker	9 988	10 106	11 463	10 835	10 710
Nettmonografar	659	² ..	..	..	2
Videoar	129	186	257	264	289
Film ¹	..	..	..	..	105
Kombidokument	64	11	33	31	48
Lydbøker	188	486	435	459	513
Småtrykk	23 182	21 600	30 939	23 818	24 750
Postkort	1 230	2 890	2 606	3 781	3 694
Plakatar	670	704	550	703	1 432
Kringkasta materiale	19 517	23 783	21 486	20 071	13 313
Digital radio, talet på filar ...	..	35 833	36 096	72 272	116 327
Digital fjernsyn, talet på filar	..	..	..	..	11 088
Notetrykk	181	480	498	443	440
Kart	159	317	153	373	268
Lydopptak musikk	479	665	542	958	1 218
CD-Rom og diskettar	157	159	³ 224	294	23
Aviser	234	240	253	253	256
Norske vevdokument	..	309 973 878	315 000 000	280 000 000	485 000 000

¹ Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstitusjon for film i 2008 etter Norsk Filminstitutt. ² Frå 2005 er tala for monografar og periodika på Internett med i talet for innhenta URLer (filer) under Norske vevdokument. ³ Inkluderer både monografar og periodika på cd-rom, dvd-rom eller diskett.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

51 prosent på folkebibliotek siste 12 månader i 2008

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 51 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år hadde vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene. I 2004 var prosenten 54. Fleire kvinner enn menn gjekk på folkebibliotek. Flest barn i alderen 9-15 år går på folkebibliotek, 67 prosent, i 2008. Det er ein nedgang i forhold til kulturbruksundersøkinga i 2004. Dei med høg utdanning går mest på folkebibliotek, mens hushaldsinntekt har lite å seie for bruken av slike kulturtilbod. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 9.14 og 9.15.

57 prosent med innvandrarakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på folkebibliotek 12 månader i 2008

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrarakgrunn, syner at 57 prosent av 9-59-åringar med innvandrarakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på folkebibliotek siste 12 månader i 2008, mot 51 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I begge gruppene er kvinner flinkast til å nytte slike kulturtilbod, og i begge gruppene er det personar i alderen 9-15 år som helst nyttar tilboda. Blant innvandrarakgrunn frå EU, USA, Canada og Australia hadde 56 prosent vore på folkebibliotek siste 12 månader. Også i denne gruppa er kvinner meir aktive enn menn. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 9.16.

9.2. Om bibliotekstatistikken

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum er ansvarleg for innsamling av statistikk for dei ulike biblioteka; folkebiblioteka, fylkesbiblioteka, skolebiblioteka, fengselsbiblioteka og mobile einingar, i tillegg til fag- og forskingsbiblioteka. Statistikken for folkebibliotek er heimla i folkebiblioteklova (Lov om folkebibliotek 1985-12-20-108). Statistikken for fag- og forskingsbibliotek viser verksemda til biblioteka, mellom anna om bok- og mediebestand, utlån, besøk og kostnader.

All statistikk om biblioteka si verksemd har vore ein del av kulturstatistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) sidan 1982.

9.2.1. Omfang og publisering

Alle folkebiblioteka er med i folkebibliotekstatistikken. For 2008 var det 428 hovudbibliotek, og til saman 798 folkebibliotekavdelingar (hovudbibliotek og filialar til saman). Hovudbiblioteket i kommunen er rapporterende eining. To kommunar leverte ikkje statistikk for 2008. Alle fag- og forskingsbiblioteka som er

registrerte hos ABM-utvikling får statistikkskjema, og i 2008 var svarprosenten nær 100 (327 bibliotekeiningar).

Delar av folkebibliotekstatistikken blir publiserte på SSB sine Internetsider gjennom KOSTRA, førebelse tal 15. mars og endelege tal 15. juni.

Skolebibliotekstatistikken omfattar bibliotek i vidaregåande skole og bibliotek i grunnskolen. Statistikken for vidaregåande skole for 2008 omfattar svar frå 425 av 464 skolar, noko som tilsvare ein svarprosent på om lag 91,5. Av dei 425 skolane var det 50 skolar som opplyste at dei ikkje hadde eige skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikk. Av skolane i datagrunnlaget var det 27 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er, med nokre få unntak, elevantal frå statistikken for 2007 nytta.

Statistikken for bibliotek i grunnskolen for 2008 omfattar om lag 86 prosent av grunnskolane, mot 83 prosent i 2007. Skilnader i datagrunnlaget kan gjere det vanskeleg å samanlikne statistikken over år. Ein skal òg vere merksam på at statistikken som er levert frå skolebiblioteka, kan vere mangelfull.(ABM-skrift # 57).

Fag- og forskingsbibliotek blir publisert i SSB – <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl/> omkring veke 20. Fullstendig statistikk for folkebiblioteka, skolebiblioteka og fag- og forskingsbiblioteka blir publisert av ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum (for 2008, ABM-skrift#57, eller <http://www.abm-utvikling.no/>)

9.2.2. Datakjelder og datainnsamling

Statistikken for folkebiblioteka blir utarbeidd på grunnlag av skjema som folkebiblioteka leverer til ABM-utvikling. Frå 2000 blei skjema elektronisk innleverte til ABM-utvikling. Skjema for statistikken til fag- og forskingsbiblioteka blir òg innrapporterte elektronisk. Mens det er ABM-utvikling som i det store og heile handsamar og kvalitetssikrar folkebibliotekstatistikken, er SSB engasjert i dette arbeidet når det gjeld statistikken for fag- og forskingsbiblioteka. SSB får ei elektronisk fil frå ABM-utvikling og går gjennom kvaliteten ein gong til før data blir publiserte.

9.2.3. Omgrep og definisjonar

- Besøk*
- *Folkebibliotekstatistikken* – Eit bibliotekbesøk vil seie at ein person går inn i lokala til folkebiblioteket for å nytte tilbodet til biblioteket. Rutinane til folkebiblioteka for registrering/teljing av besøk kan variere noko. Det er to måtar å telje besøk i folkebiblioteka på:
    - a) Manuell teljing to veke i året (stikkprøveteljing). Frå denne teljinga bereknar ein det årlege talet på besøk etter ein gitt formel forklart i rettleinga.
    - b) Mekanisk/automatisk teljing. Tala kan vere noko usikre og manuell teljing kan nyttast for å korrigere eventuelle feilkjelder. Ein reknar likevel med at tala på besøk er truverdige. (KOSTRA, 2008 og rettleing til statistikk om folkebibliotek 2008.)
  - *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken*: Talet på registrerte besøk baserer seg på teljeapparat. Kvar bibliotekeining rapporterer registrerte besøk. Dersom trafikken til biblioteket berre blir registrert på veg inn eller ut, oppgir ein det registrerte talet utan omrekningsfaktor. Det registrerte talet for trafikk både ut og inn delast på to. (Rettleing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2008.)
- Utlån*
- *Folkebibliotekstatistikken* – Ein tel utlån av medium frå den faste bestanden ved avdelinga og frå sirkulasjons- eller depotsamlingar. Dette inkluderer utlån til andre bibliotek ved fjernlån. I bibliotek med fotomekanisk utlånssystem eller som ikkje fører ein spesifisert utlånstatistikk, kan spesifisering av utlån

til barn/vaksne og på dei einskilde medium gjerast ved stikkprøveundersøkingar. (Rettleiing til statistikk om folkebibliotek 2008.)

- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken* – Lokale utlån er lån innanfor eit bibliotek under den same administrative eininga, i tillegg til lån til enkeltpersonar eller andre institusjonar (ikkje bibliotek) utanfor denne eininga som vender seg direkte til biblioteket. Fjernlån er lån frå eit bibliotek til eit anna bibliotek under anna administrativ eining. (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2008.) I 2008 inneheld posten Totale fjernlån også utsende originaldokument og kopiar til folkebibliotek.

9.3. Pliktavlevering

Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket er regulert i eiga lov. Formålet med lov om pliktavlevering er å tryggje avleveringa av dokument med allmenn tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at det blir mogeleg å ta vare på desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv og gjere dei tilgjengelege som kjeldemateriale for forskning og dokumentasjon.

Noreg har hatt pliktavlevering heilt sidan 1697. Formålet med dei ulike lovpåboda har variert frå sensur via dokumentasjon av styresmaktene sitt arbeid til den kulturelle målsetjinga i dag. 1. juli 1990 tok "Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument av 9. juni 1989 nr. 32" til å gjelde. Denne lova avløyste den gamle pliktavleveringslova frå 1939. Alle dokumenta som er laga for spreing ut over ein privat krins, er avleveringspliktige uavhengig av medietype, også digitale dokument, både dokument på fysisk lagringsmedium og digitale filer (Nasjonalbiblioteket, 2007).

Småtrykk i statistikken for det pliktavleverte materialet er den typen materiale som går inn i den såkalla Småtrykksamlinga. I denne samlinga blir dokumenta grupperte etter utgivar, og dei einskilde dokumenta blir ikkje gitt ei bibliografisk forklaring – altså ein annan kategori publikasjonar enn det som blir rekna som småtrykk i Norbokstatistikken; jf. kapittel 11. 3.

9.4. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publiserte i Norsk Kulturbarometer 2008. Data i tabellen 9.14 og 9.15 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 9.16 viser resultat frå ei intervjuundersøking i 2008 om kulturvanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på folkebibliotek og kor mange gonger i løpet av dei siste 12 månadene i 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

ABM-skrift#57, ABM-utvikling- Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

Nyttige Internett-adresser:

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum: <http://www.abm-utvikling.no/>

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/no_kultur/

Norsk Kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Statistikk fag- og forskingsbibliotek: <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl/>

Undersøking om bibliotekbruk: http://www.ssb.no/emner/07/02/30/rapp_200614/

9.2. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke, 1999-2008

	I alt	Per innbyggjar	Vaksne			Barn		
			I alt	Fag- litteratur	Skjønn- litteratur	I alt	Fag- litteratur	Skjønn- litteratur
1999	18 522 095	4,2	10 875 116	5 220 853	5 654 263	7 646 979	1 439 765	6 207 214
2001	17 898 878	4,0	10 868 812	4 987 725	5 699 087	7 212 066	1 343 978	5 868 088
2003	18 361 942	4,0	10 766 452	4 977 985	5 788 467	7 595 490	1 435 071	6 160 419
2005	17 897 958	3,9	10 065 467	4 617 521	5 447 946	7 832 491	1 394 038	6 438 453
2006	17 238 496	3,7	9 637 697	4 254 801	5 382 896	7 600 799	1 317 497	6 283 302
2007	16 954 660	3,6	9 410 966	4 059 449	5 351 517	7 543 694	1 271 162	6 272 532
2008 ¹	17 107 927	3,6	9 387 638	4 002 438	5 385 200	7 720 289	1 278 465	6 441 824
2008								
Østfold	890 539	3,4	527 672	211 183	316 489	362 867	61 232	301 635
Akershus	1 760 592	3,4	935 870	422 478	513 392	824 722	128 786	695 936
Oslo	1 616 800	2,9	919 289	447 983	471 306	697 511	118 226	579 285
Hedmark	702 771	3,7	368 294	156 565	211 729	334 477	54 089	280 388
Oppland	668 912	3,6	378 381	152 009	226 372	290 531	47 046	243 485
Buskerud	918 976	3,7	493 864	195 812	298 052	425 112	70 016	355 096
Vestfold	1 015 479	4,5	598 516	272 472	326 044	416 963	74 876	342 087
Telemark	660 940	4,0	369 182	154 147	215 035	291 758	50 535	241 223
Aust-Agder	403 513	3,8	224 937	88 065	136 872	178 576	31 497	147 079
Vest-Agder	682 424	4,1	358 678	129 711	228 967	323 746	51 287	272 459
Rogaland	1 827 573	4,4	927 493	401 214	526 279	900 080	138 993	761 087
Hordaland	1 663 625	3,6	943 935	447 309	496 626	719 690	132 287	587 403
Sogn og Fjordane	351 417	3,3	183 219	63 320	119 899	168 198	31 957	136 241
Møre og Romsdal	795 540	3,2	421 549	137 940	283 609	373 991	57 574	316 417
Sør-Trøndelag	1 117 530	4,0	639 351	289 302	350 049	478 179	71 765	406 414
Nord-Trøndelag	494 703	3,8	271 090	93 771	177 319	223 613	37 722	185 891
Nordland	766 119	3,3	425 906	159 786	266 120	340 213	60 421	279 792
Troms Romsa	514 744	3,3	241 978	113 719	128 259	272 766	43 178	229 588
Finmark Finnmarku	248 902	3,4	154 463	63 859	90 604	94 439	16 629	77 810
Svalbard	6 828	3,8	3 971	1 793	2 178	2 857	349	2 508

¹To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.3. Folkebibliotek. Utlån av andre medium², etter fylke, 1999-2008

	I alt	Per innbyggjar	Fonogram		Film	Andre medium ³
			Musikk	Lydbøker		
1999	4 477 201	1,0	745 571	1 015 203	2 132 970	576 455
2001	5 568 788	1,2	978 990	1 253 371	2 713 974	622 453
2003	6 465 431	1,4	1 150 141	1 494 525	3 151 803	668 962
2005	7 002 832	1,5	1 184 262	1 764 900	3 421 881	631 789
2006	6 874 530	1,5	1 070 173	1 848 534	3 415 736	540 053
2007	7 022 368	1,5	1 048 595	2 038 320	3 384 657	550 796
2008 ¹	7 438 085	1,6	1 075 837	2 146 986	3 626 035	589 227
2008						
Østfold	397 718	1,5	42 082	113 607	206 430	35 599
Akershus	856 131	1,7	114 772	294 322	390 545	56 492
Oslo	748 610	1,3	213 139	151 570	321 393	62 508
Hedmark	256 164	1,4	28 516	84 416	117 053	26 179
Oppland	234 769	1,3	16 108	87 412	115 764	15 485
Buskerud	377 706	1,5	35 184	125 029	186 457	31 036
Vestfold	436 065	1,9	44 467	132 727	232 842	26 029
Telemark	259 999	1,6	21 664	74 826	140 639	22 870
Aust-Agder	161 005	1,5	14 879	45 571	87 945	12 610
Vest-Agder	227 541	1,4	17 984	82 860	113 096	13 601
Rogaland	821 040	2,0	118 765	203 211	435 359	63 705
Hordaland	844 536	1,8	206 438	201 265	370 334	66 499
Sogn og Fjordane	122 395	1,2	9 611	40 016	59 901	12 867
Møre og Romsdal	255 415	1,0	16 488	86 164	139 918	12 845
Sør-Trøndelag	602 551	2,1	112 375	172 535	284 433	33 208
Nord-Trøndelag	170 501	1,3	13 279	62 649	80 453	14 120
Nordland	267 413	1,1	14 357	99 660	137 901	15 495
Troms Romsa	290 683	1,9	25 692	61 942	147 010	56 039
Finmark Finnmarku	102 133	1,4	10 035	26 373	54 056	11 669
Svalbard	5 710	3,1	2	831	4 506	371

¹To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ²Ikkje registrert ved alle biblioteka. ³Notar, foto, mikroformer, multimediesett, grafikk, dias-seriar, obs. Einingar som blir utlånt sjølvstendig, reknast som eitt utlån.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.4. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke. 2005-2008

	Besøk totalt				Besøk per innbyggjar			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Totalt	23 506 780	22 428 350	21 994 598	22 036 617	5,1	4,8	4,7	4,7
Østfold	1 056 211	997 976	986 674	978 502	4,1	3,8	3,8	3,7
Akershus	2 577 294	2 608 638	2 577 579	2 568 490	5,2	5,2	5,1	5,0
Oslo	2 650 000	2 487 368	2 500 600	2 500 027	5,0	4,6	4,6	4,5
Hedmark	927 315	807 086	815 239	785 397	4,9	4,3	4,3	4,2
Oppland	793 623	721 792	685 664	722 864	4,3	3,9	3,8	3,9
Buskerud	1 171 483	1 156 193	1 071 620	1 157 549	4,8	4,7	4,3	4,6
Vestfold	1 112 395	1 063 845	1 046 356	1 106 219	5,0	4,8	4,7	4,9
Telemark	832 785	812 262	822 188	802 838	5,0	4,9	5,0	4,8
Aust-Agder	591 913	549 925	561 573	525 671	5,7	5,3	5,4	5,0
Vest-Agder	1 061 470	906 255	938 138	918 574	6,6	5,6	5,7	5,5
Rogaland	2 297 821	2 218 656	2 101 190	2 146 644	5,9	5,6	5,2	5,2
Hordaland	2 537 512	2 267 725	2 166 524	2 112 299	5,7	5,0	4,7	4,6
Sogn og Fjordane	494 001	453 758	460 012	402 906	4,6	4,3	4,3	3,8
Møre og Romsdal	852 549	867 743	815 781	790 877	3,5	3,5	3,3	3,2
Sør-Trøndelag	1 781 365	1 671 031	1 668 135	1 608 831	6,5	6,1	6,0	5,7
Nord-Trøndelag	813 806	785 789	670 282	759 125	6,3	6,1	5,2	5,9
Nordland	1 008 126	924 897	914 091	861 195	4,3	3,9	3,9	3,7
Troms Romsa	548 831	759 858	844 863	970 707	3,6	5,0	5,5	6,3
Finnmark Finnmarku	385 611	355 288	335 447	305 370	5,3	4,9	4,6	4,2
Svalbard	12 669	12 265	12 642	12 532	..	..	..	..

¹ 19 bibliotek har ikkje rapportert tal på besøk. ² To bibliotek har ikkje levert statistikk og 22 bibliotek manglar tal for besøk for 2008.
Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.5. Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2008

	Bibliotek i alt ¹	Bokbestand per 31.12. i alt	Aviser og tidsskrifter	Fonogram		Film	Andre medium
				Musikk	Lydbøker		
1999	1 047	20 787 772	45 232	299 443	233 172	181 733	463 046
2001	974	20 642 273	42 093	330 268	285 627	240 526	478 852
2003	892	20 488 405	40 751	371 837	359 769	309 222	451 843
2005	832	20 060 340	36 158	447 621	448 245	407 827	478 966
2006	815	19 923 195	34 866	470 286	489 429	460 442	481 253
2007	807	19 738 178	34 447	508 922	536 492	500 752	469 114
2008 ²	798	19 538 744	32 382	548 014	575 931	538 221	500 990
2008							
Østfold	25	817 637	1 416	23 358	29 286	23 481	38 232
Akershus	39	1 321 552	2 477	53 030	56 571	42 883	35 771
Oslo	21	1 254 722	959	38 998	24 926	28 996	50 840
Hedmark	36	992 770	1 738	24 777	25 872	20 255	43 207
Oppland	44	1 114 759	1 736	17 391	33 356	22 498	10 190
Buskerud	42	903 967	1 887	26 928	27 910	26 498	28 001
Vestfold	18	798 057	1 429	21 456	28 024	27 400	25 251
Telemark	34	965 409	1 583	23 406	18 943	23 948	20 333
Aust-Agder	24	528 336	1 051	11 347	13 149	15 752	8 618
Vest-Agder	34	815 190	1 101	15 370	21 203	18 266	12 725
Rogaland	55	1 703 686	2 956	65 623	53 781	60 874	47 886
Hordaland	63	1 610 000	2 283	66 488	51 645	47 975	66 439
Sogn og Fjordane	58	933 801	1 651	20 089	20 168	23 906	8 421
Møre og Romsdal	76	1 335 793	2 193	25 505	33 085	29 427	7 254
Sør-Trøndelag	48	960 704	1 302	34 662	43 205	33 541	22 049
Nord-Trøndelag	33	698 351	1 614	15 117	23 455	21 377	13 360
Nordland	77	1 486 762	2 360	28 383	37 086	34 302	18 376
Troms Romsa	42	719 242	1 569	18 349	19 619	20 854	20 186
Finnmark Finnmarku	28	560 105	1 040	17 736	14 046	14 992	23 797
Svalbard	1	17 901	37	1	601	996	54

¹ Inkludert hovudbibliotek. ² To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008.
Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.6. Folkebibliotek. Bøker for voksne og barn, etter fylke, 1999-2008

	Bøker for voksne ¹			Bøker for barn ¹		
	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur
1999	14 892 045	6 815 455	8 076 590	5 895 727	1 210 673	4 685 054
2001	14 694 512	6 849 363	7 845 149	5 947 761	1 248 998	4 698 763
2003	14 395 902	6 697 422	7 698 480	6 092 503	1 317 898	4 774 605
2005	13 935 928	6 537 282	7 398 646	6 124 412	1 339 501	4 784 911
2006	13 746 458	6 416 206	7 330 252	6 176 737	1 350 669	4 826 068
2007	13 531 279	6 299 185	7 232 094	6 206 899	1 353 134	4 853 765
2008 ²	13 327 904	6 196 286	7 131 618	6 210 840	1 349 917	4 860 923
2008						
Østfold	571 332	281 920	289 412	246 305	57 383	188 922
Akershus	878 726	445 129	433 597	442 826	114 968	327 858
Oslo	819 703	518 684	301 019	435 019	105 088	329 931
Hedmark	722 965	349 841	373 124	269 805	60 003	209 802
Oppland	753 737	332 333	421 404	361 022	77 426	283 596
Buskerud	593 092	266 766	326 326	310 875	70 309	240 566
Vestfold	555 069	306 284	248 785	242 988	61 148	181 840
Telemark	677 743	320 155	357 588	287 666	60 417	227 249
Aust-Agder	369 623	150 218	219 405	158 713	33 585	125 128
Vest-Agder	546 865	248 248	298 617	268 325	54 539	213 786
Rogaland	1 138 993	570 862	568 131	564 693	125 283	439 410
Hordaland	1 067 342	521 272	546 070	542 658	121 659	420 999
Sogn og Fjordane	638 151	220 297	417 854	295 650	55 288	240 362
Møre og Romsdal	916 998	351 948	565 050	418 795	78 577	340 218
Sør-Trøndelag	665 306	275 476	389 830	295 398	57 909	237 489
Nord-Trøndelag	477 234	200 293	276 941	221 117	43 540	177 577
Nordland	1 055 099	451 216	603 883	431 663	84 649	347 014
Troms Romsa	475 310	215 356	259 954	243 932	49 588	194 344
Finnmark Finnmarku	392 928	164 554	228 374	167 177	37 153	130 024
Svalbard	11 688	5 434	6 254	6 213	1 405	4 808

¹ Nokre bibliotek skil ikkje mellom bøker for voksne og bøker for barn, og heller ikkje mellom faglitteratur og skjønnlitteratur. ² To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.7. Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke, 1999-2008

	Driftsutgifter i alt	Lønn og sosiale utgifter	Andre driftsutgifter	Utgifter til bøker, aviser og anna materiell		Driftsutgifter per innbyggjar	
				I alt	Bøker Andre medium		
	1 000 kroner						
1999	899 477	548 115	216 408	134 956	126 882	8 073	202,3
2001	992 733	610 248	246 394	136 091	126 880	9 211	220,4
2003	1 064 708	669 868	260 851	133 989	121 657	12 332	233,9
2005	1 099 484	688 654	276 949	133 880	119 955	13 926	238,7
2006	1 136 984	720 734	276 679	139 571	122 954	16 048	245,0
2007	1 179 656	765 755	269 054	144 847	127 643	¹ 17 204	252,0
2008 ²	1 270 501	834 455	293 158	142 888	126 005	³ 16 883	268,2
2008							
Østfold	63 491	42 868	13 858	6 765	6 116	649	239,2
Akershus	131 583	88 872	29 345	13 366	12 712	654	253,7
Oslo	155 585	97 000	49 568	9 017	7 988	1 029	277,6
Hedmark	46 093	33 110	7 285	5 698	5 177	521	243,5
Oppland	48 119	29 077	12 330	6 712	5 855	858	262,0
Buskerud	71 675	48 286	16 197	7 192	6 617	575	285,3
Vestfold	62 088	47 065	8 145	6 878	6 388	490	274,2
Telemark	48 809	34 476	8 444	5 889	5 443	446	292,7
Aust-Agder	28 511	20 759	3 990	3 762	3 393	369	268,7
Vest-Agder	44 431	30 504	8 442	5 485	4 689	796	267,8
Rogaland	116 056	75 571	24 888	15 597	12 550	3 047	281,2
Hordaland	120 022	78 979	25 976	15 067	12 729	2 338	259,4
Sogn og Fjordane	34 044	22 126	7 848	4 070	3 725	345	320,4
Møre og Romsdal	58 437	38 382	11 988	8 067	7 496	571	236,8
Sør-Trøndelag	73 963	38 726	26 636	8 601	6 348	2 253	261,4
Nord-Trøndelag	34 111	21 450	8 507	4 154	3 402	752	262,7
Nordland	61 167	40 394	12 258	8 515	7 699	816	260,3
Troms Romsa	39 132	27 362	6 871	4 899	4 720	179	253,1
Finnmark Finnmarku	31 338	18 590	9 798	2 950	2 755	195	432,8
Svalbard	1 845	856	785	204	204	-	1 013,2

¹ 231 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ² To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008.

³ 218 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.8. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap. 2000-2008

	Utlån			Rekneskap	
	Samla utlån (fjernlån og direkte utlån)	Fjernlån frå egne og primærbiblioteka sine samlingar	Utlån frå mobile einingar	Brutto driftsutgifter	Løyvingar til bøker og anna materiell
	1 000 kroner				
2000	824 147	224 560	432 009	95 884	11 667
2001	808 578	220 743	430 857	101 510	12 335
2002	823 574	220 124	449 789	104 001	11 274
2003 ¹	821 513	208 193	471 764	112 094	10 391
2004 ²	755 857	200 326	427 073	113 264	10 167
2005	707 471	195 042	366 328	111 429	9 823
2006 ^{3,4}	651 419	176 082	348 016	105 383	9 924
2007	638 897	175 932	343 484	121 793	10 456
2008	633 249	188 822	342 137	119 501	9 197
2008					
Østfold	6 149	-	-	6 508	318
Akershus	187 307	30 848	108 400	12 887	1 806
Hedmark	15 127	15 127	-	4 407	339
Oppland	32 241	7 745	24 039	5 480	278
Buskerud	37 729	8 195	29 534	5 451	411
Vestfold	54 261	-	54 261	6 998	288
Telemark	25 923	12 516	12 431	4 251	513
Aust-Agder	20 523	5 043	-	4 167	300
Vest-Agder	-	-	-	1 950	-
Rogaland	-	-	-	5 361	-
Hordaland	43 140	13 888	27 252	6 439	398
Sogn og Fjordane	32 791	3 395	25 816	5 956	516
Møre og Romsdal	23 542	8 468	12 150	6 196	433
Sør-Trøndelag	70 403	21 052	34 341	7 657	514
Nord-Trøndelag	16 933	12 285	-	5 496	302
Nordland	46 158	31 601	13 817	13 056	1 456
Troms Romsa	4 418	3 879	96	9 429	751
Finnmark Finnmarku	16 604	14 780	-	7 814	573

¹ Utlånstal for Rogaland er ikkje med i totaltala. ² Rogaland har sett bort utlånsverksemda til Stavanger bibliotek. ³ Eitt bibliotek har ikkje levert tal. ⁴ Nokre fylkesbibliotek har heilt eller delvis sett bort utlån/ fjernlån til eit folkebibliotek.
Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.9. Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2008

	Bokmengd		Utlån	
	I alt	Per elev	I alt	Per elev
1999	8 312 307	15,0	4 617 603	8,3
2001	8 387 702	15,6	4 643 988	8,6
2002	8 690 591	15,1	4 846 570	8,4
2004	8 997 164	17,3	5 593 048	10,7
2005	8 864 430	16,7	5 803 073	10,9
2006	9 497 960	17,5	6 001 151	11,0
2007 ¹	9 459 703	18,8	6 353 974	12,6
2008 ²	9 918 321	19,4	6 522 281	12,8
2008				
Østfold	451 946	14,8	329 676	10,8
Akershus	1 162 110	18,5	1 011 336	16,1
Oslo	527 433	12,2	560 751	13,0
Hedmark	382 560	21,0	222 402	12,2
Oppland	414 818	22,5	206 424	11,2
Buskerud	416 026	16,4	315 003	12,4
Vestfold	546 834	20,9	322 208	12,3
Telemark	273 171	18,7	126 694	8,7
Aust-Agder	217 513	16,3	201 867	15,1
Vest-Agder	514 606	22,9	396 676	17,6
Rogaland	1 121 441	21,7	795 684	15,4
Hordaland	991 947	18,3	679 541	12,5
Sogn og Fjordane	260 786	24,8	121 678	11,6
Møre og Romsdal	521 826	18,0	231 833	8,0
Sør-Trøndelag	749 020	24,4	434 925	14,1
Nord-Trøndelag	286 006	20,0	136 873	9,6
Nordland	499 893	22,5	211 209	9,5
Troms Romsa	419 392	29,3	145 653	10,2
Finnmark Finnmarku	160 993	19,8	71 848	8,8

¹ Datagrunnlaget omfattar dei skolebiblioteka som leverte statistikk. Etter ei oversikt frå ABM-utvikling leverte om lag 83 prosent av skolebiblioteka statistikk i 2007. 138 av skolebiblioteka i datagrunnlaget leverte ikkje tal på elevar, og med nokre få unntak er det for desse henta elevtal frå Grunnskolenes informasjonssystem (GSI). ² Om lag 86 prosent av 3095 grunnskolar har levert statistikk og 197 skolar opplyste at dei ikkje har hatt eige skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolebiblioteka som leverte tilstrekkeleg med tal til å kome med i datagrunnlaget, om lag 84 prosent av skolebiblioteka. Av desse leverte 122 skolar ikkje tal på elevar. Tal frå Grunnskolenes statistikkinnrapportering (GSI) er, med nokre få unntak, brukt for desse skolane.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.10. Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2008

	Bokmengd		Utlån			
	I alt	Per elev	I alt	Utlån bøker	Utlån AV-medium	Per elev
1999	2 193 001	13,7	655 217	615 342	42 125	4,1
2001	2 302 735	14,7	724 526	661 115	63 411	4,6
2002	2 447 234	15,3	723 673	650 895	72 778	4,5
2004	2 624 550	16,2	787 369	651 439	135 930	4,9
2005	2 653 179	16,1	794 472	641 155	151 317	4,8
2006	2 795 873	16,3	830 898	662 028	168 870	4,8
2007 ¹	2 931 060	16,5	929 734	688 762	240 972	5,2
2008 ²	2 955 550	16,7	980 813	708 553	272 260	5,6
2008						
Østfold	132 852	13,7	61 656	38 737	22 919	6,4
Akershus	343 350	17,6	116 899	86 408	30 491	6,0
Oslo	172 874	11,0	58 604	44 085	14 519	3,7
Hedmark	121 677	16,5	33 099	25 120	7 979	4,5
Oppland	116 828	16,1	35 451	27 664	7 787	4,9
Buskerud	145 588	18,8	62 632	43 723	18 909	8,1
Vestfold	127 685	15,8	60 795	38 670	22 125	7,5
Telemark	94 712	14,9	48 608	27 858	20 750	7,7
Aust-Agder	62 761	15,7	9 629	8 519	1 110	2,4
Vest-Agder	107 233	15,4	37 507	26 952	10 555	5,4
Rogaland	237 558	15,3	71 288	58 538	12 750	4,6
Hordaland	218 484	11,7	28 210	18 027	10 183	1,5
Sogn og Fjordane	81 672	19,3	17 683	14 534	3 149	4,2
Møre og Romsdal	137 454	14,4	30 335	25 571	4 764	3,2
Sør-Trøndelag	193 763	17,6	61 447	36 794	24 653	5,6
Nord-Trøndelag	97 462	16,3	39 800	30 431	9 369	6,7
Nordland	283 335	30,4	125 615	98 604	27 011	13,5
Troms Romsa	180 283	27,1	54 049	39 021	15 028	8,1
Finnmark Finnmarku	99 979	33,9	27 506	19 297	8 209	9,3

¹ 415 av 480 skolar svarte på statistikken, det vil seie ein svarprosent på om lag 86,5 prosent. Av dei 415 var det 27 skolar som svarte at dei ikkje hadde skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikk. Av skolane i datagrunnlaget var det 61 som ikkje leverte tal på elevtar. For desse er, med nokre få unntak, elevtar frå statistikken for 2006 nytta. ² 425 av 464 skolar svarte på statistikken, noko som tilsvarer ein svarprosent på om lag 91,5 prosent. Av desse opplyste 50 skolar at dei ikkje har eige skolebibliotek. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikkdata og dekkjer minst 89 prosent av skolebiblioteka. 27 av skolane leverte ikkje tal på elevtar. For desse er, med få unntak, elevtar frå statistikken for 2007 nytta.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.11. Fængselsbibliotek¹. Bestand og utlån. 2001-2008

	Fængselsbibliotek, i alt	Bøker og AV-medium i alt	Utlån				
			I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur	AV-medium	Per innsett ²
2001	14	74 299	129 658	67 888	42 081	19 689	89,2
2002	15	76 998	136 630	66 355	50 931	19 344	86,4
2003	15	77 966	139 460	65 493	47 799	26 168	86,7
2004	15	80 466	158 573	72 985	49 477	36 111	100,1
2005	13	80 785	144 711	59 536	38 508	46 667	87,3
2006	15	88 128	141 895	61 441	34 476	45 978	77,4
2007	15	95 713	166 412	67 817	37 715	60 880	³ 92,3
2008	22	117 323	200 301	60 551	40 370	99 380	⁴ 86,4

¹ Berre bibliotek som var i drift per 1. januar, er tekne med. Eitt fængsel nyttar medium som blir deponerte av folkebibliotek. ² Utlån per innsett blir rekna ut på bakgrunn av talet på innsette per 1. januar. ³ Endringa i utlån per innsett er ikkje reell, då ein for 2007 berre hadde tal for oktober til desember, og såleis for låge utlånstal i 2007. ⁴ Endringar i talet på innsette gav eit for høgt utlån per innsett i 2007. Nedgangen i talet på utlån per innsett er difor ikkje reell.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.12. Fag- og forskningsbibliotek. Hovudtabell. 2008

	I alt	Nasjonal- biblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskolar ¹	Bibliotek ved helse- institusjonar	Andre offentlege spesial- bibliotek	Andre private spesial- bibliotek
Bibliotek i alt²	327	1	155	39	112	20
Samlingar						
Fysiske einingar	32 790 657	8 912 971	17 058 325	318 980	4 513 226	1 987 155
Bøker og periodika, tal på bind i alt	20 429 506	2 988 377	13 346 700	316 330	3 263 292	514 807
Av dette						
På opne hyller	3 980 952	51 905	2 600 437	144 744	880 665	303 201
Brutto tilvekst	456 450	128 846	248 410	12 513	56 576	10 105
Manuskript	211 207	90 837	52 219	-	18 281	49 870
Mikroformer	1 718 681	290 185	401 091	-	994 711	32 694
Musikalar	246 955	73 323	163 477	12	9 938	205
AV-dokument	1 011 783	825 770	168 352	2 406	11 764	3 491
Grafisk og kartografisk materiale	4 456 331	2 273 343	738 596	27	61 729	1 382 636
Patent ³	2 161 984	-	2 156 954	-	5 030	-
Elektroniske dokument	44 036	2 361	20 954	112	17 767	2 842
Anna bibliotekmateriale	2 510 174	2 368 775	9 982	93	130 714	610
Digitale dokument						
Digitale dokument	1 439 266 699	1 438 081 710	1 139 073	9 339	27 912	8 665
Databasar						
Databasar	4 869	131	2 300	343	1 885	210
Løpande periodikatitlar						
Tidsskrifter, trykte	95 446	13 541	37 574	3 174	19 024	22 133
Tidsskrifter, elektroniske	476 294	-	332 281	56 104	87 020	889
Aviser trykte	2 421	256	1 231	44	810	80
Aviser elektroniske	1 098	21	280	6	789	2
Utlån						
Effektuerte utlån, lokale lån	3 661 235	64 719	3 314 100	59 685	171 647	51 084
Effektuerte utlån, fjernlån	546 018	140 806	378 756	4 629	17 949	3 878
Av dette						
Innanlandske	527 514	139 945	362 265	4 362	17 177	3 765
Utanlandske	18 504	861	16 491	267	772	113
Innlån						
Utsende tingingar	303 950	4 608	234 783	22 989	34 663	6 907
Innlån i alt, fysiske einingar	298 861	3 738	214 228	29 307	43 768	7 820
Av dette						
Innanlandske	234 183	2 398	182 588	18 309	26 674	4 214
Utanlandske	64 678	1 340	31 640	10 998	17 094	3 606
Personale						
Talet på tilsette i alt	1 778	355	1 054	75	237	57
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 220	216	725	63	187	29
Anna stilling	558	139	329	12	50	28
Utførte årsverk i alt	1 565,8	355,0	902,4	64,0	199,8	44,6
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 138,0	216,0	671,6	56,4	168,2	25,7
Anna stilling	428,8	139,0	230,8	7,5	31,6	18,9
Økonomi						
Utgifter, i alt (i 1 000 kr)	1 452 729	346 284	904 321	44 652	125 430	32 042
Inntekter frå tenesteytingar i alt	39 067	3 000	20 902	2 381	3 549	9 235

¹ Medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskolar og andre høgskolar. ² Instituttbiblioteka ved UMB er ikkje rekna som egne einingar, då desse berre delvis er med i statistikken. ³ Patentstyret har i 2008 kassert alle patent. Patenta er frå 2008 lagra i ein database.

Kjelde: ABM-Utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.13. Fag- og forskningsbibliotek. Besøk, låntakarar og brukarplassar/leseplassar. 2008

	I alt	Nasjonal- biblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskolar ¹	Bibliotek ved helse- institusjonar	Andre offentlege spesial- bibliotek	Andre private spesial- bibliotek
Einingar i alt	327	1	155	39	112	20
Talet på registrerte besøk i biblioteket	7 760 681	169 182	7 484 824	44 938	50 572	11 165
Talet på aktive låntakarar	201 323	3 441	169 565	7 133	16 241	4 943
Talet på brukarplassar/leseplassar per 31. desember	15 714	136	14 115	266	801	396

¹ Tal medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskolar og andre høgskolar.

Kjelde: ABM-Utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.14. Personar som har vore på folkebibliotek, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997- 2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	52	52	54	51	5,0	5,0	6,0	5,5
Kjønn								
Menn	46	46	47	45	4,2	3,8	4,8	4,3
Kvinner	58	59	61	58	5,8	6,2	7,2	6,7
Alder								
9-15 år	73	72	77	67	7,6	7,4	9,5	10,6
16-24 "	63	68	62	54	6,7	7,2	7,7	6,1
25-44 "	54	50	52	54	4,6	4,4	6,2	4,2
45-66 "	44	45	48	43	4,1	3,9	4,6	4,4
67-79 "	37	35	40	47	4,2	3,9	3,3	6,0
Utdanning								
Ungdomsskole	37	43	40	35	3,6	3,4	3,9	3,6
Vidaregåande skole	47	45	46	42	4,2	3,7	4,6	3,5
Universitet/høgskole, kort	63	57	65	60	5,5	7,1	7,1	5,5
Universitet/høgskole, lang	68	63	62	70	7,2	6,6	7,1	5,7
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	48	48	52	51	5,0	4,9	6,1	6,4
2. kvartil	53	52	55	50	4,4	5,5	7,0	5,3
3. kvartil	53	58	49	54	5,2	4,5	4,6	4,3
4. kvartil	56	54	57	55	5,3	4,7	5,5	4,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	55	46	53	50	5,2	4,2	5,3	5,6
Austlandet elles	51	52	50	53	5,3	5,4	6,1	5,3
Agder og Rogaland	53	60	57	52	5,4	6,4	6,1	6,6
Vestlandet	49	53	53	49	3,9	4,2	5,8	4,5
Trøndelag	59	58	58	56	5,5	5,3	7,6	7,0
Nord-Noreg	48	47	57	47	4,8	4,7	6,1	4,1

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

9.15. Personar som har nytta ulike bibliotektilbod dei siste 12 månadene. 1997-2008. Prosent

	Folkebibliotek/ filial	Bokbuss	Allmenn- skolebibliotek	Fag-, universitets-, bedriftsbibliotek	Lånt bok på bibliotek
1997	51	3	18	11	43
2000	52	2	20	11	42
2004	53	2	18	11	41
2008	52	2	20	12	36

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

9.16. Personar i alderen 9-59 år som har vore på folkebibliotek og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	51	57	56	5,1	9,3	6,3
Kjønn						
Menn	45	54	52	4,6	9,6	5,8
Kvinner	57	59	60	5,6	8,9	6,8
Alder						
9-15 år	68	71	:	10,9	12,0	:
16-24 "	55	56	:	5,6	10,6	:
25-44 "	52	53	:	3,7	8,5	:
45-59 "	39	57	:	3,7	8,1	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	51	58	:	6,7	9,2	:
400 000-599 000	47	48	:	4,5	5,0	:
600 000-	53	60	:	4,5	8,8	:
Utdanning						
Grunnskole	46	56	:	² 4,0	² 9,3	:
Vidaregåande skole	42	49	:	² 3,4	² 8,4	:
Universitet og høgskole	65	66	:	² 5,5	² 11,3	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	50	55	:	5,2	6,6	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	50	67	:	5,1	10,0	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	53	55	:	4,5	10,2	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

² Tallene er rettet 09.03.2010.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

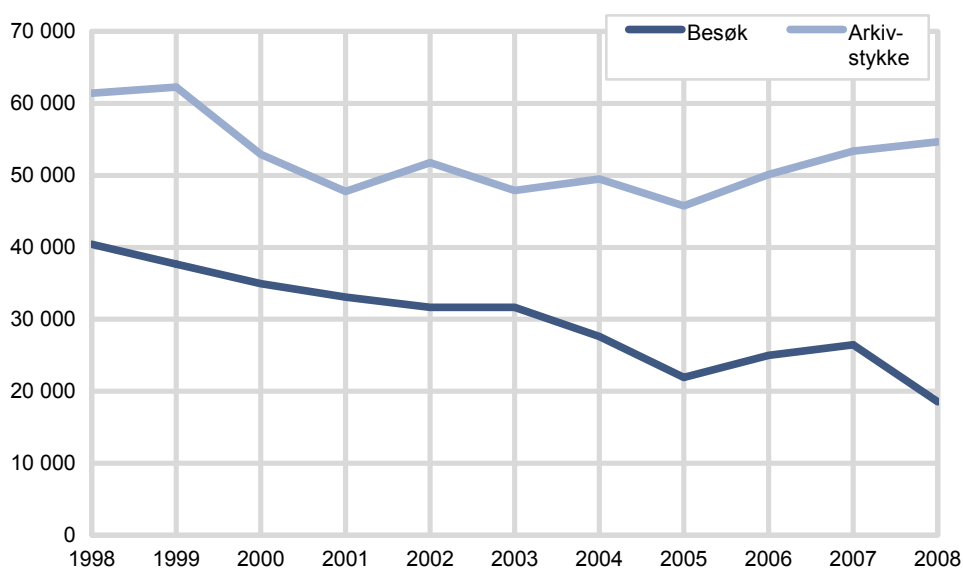
10. Arkivverket

10.1. Nokre resultat

55 000 utleverte arkivstykke

Nær 55 000 arkivstykke blei utleverte ved dei norske arkivinstitusjonane i 2008. Totalt har talet på årleg utleverte arkivstykke stige jamt sidan 2005. Siste året har auken vore på nær 1 300 arkivstykke alle arkiva sett under eitt. Statsarkivet i Kristiansand har hatt den største auken i utleverte arkivstykke med over 1 300 eller 50 prosent. Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo utleverte over halvparten av arkivstykkene registrert i statistikken i 2008, med 29 000 arkivstykke. Siste året var auken på nær 1 200 arkivstykke hos Riksarkivet/Statsarkivet. Til samanlikning var det 10 000 fleire utleverte arkivstykke enn i 2005. Dei andre statsarkiva, bortsett frå Statsarkivet i Kongsberg, har hatt nedgang i utleverte arkivstykke siste året. Jf. tabell 10.1 og figur 10.1. Statistikken over utleverte arkivstykke viser at denne aktiviteten har stabilisert seg på godt over 50 000 dei siste tre åra.

Figur 10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 1998-2008

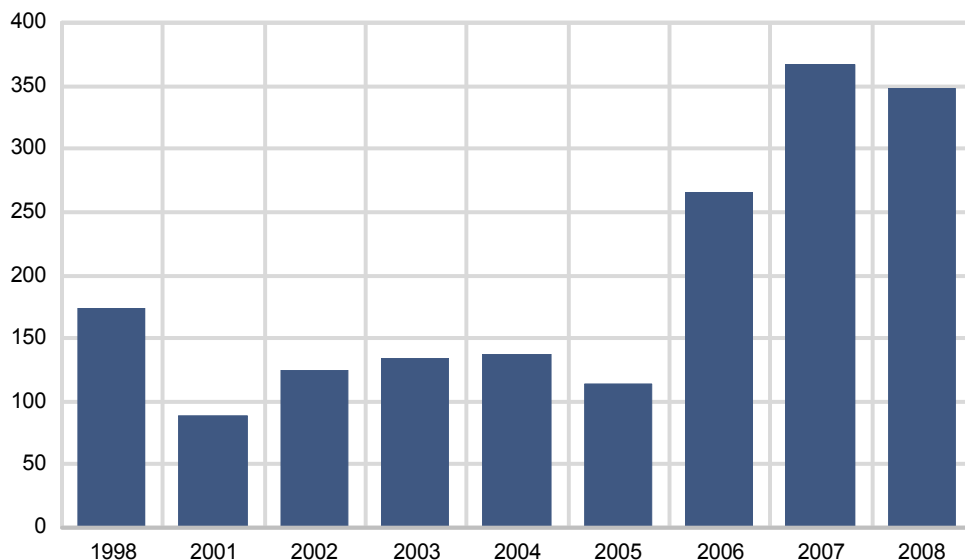
Kjelde: Riksarkivet.

18 500 lesesalbesøk ved dei statlege arkiva

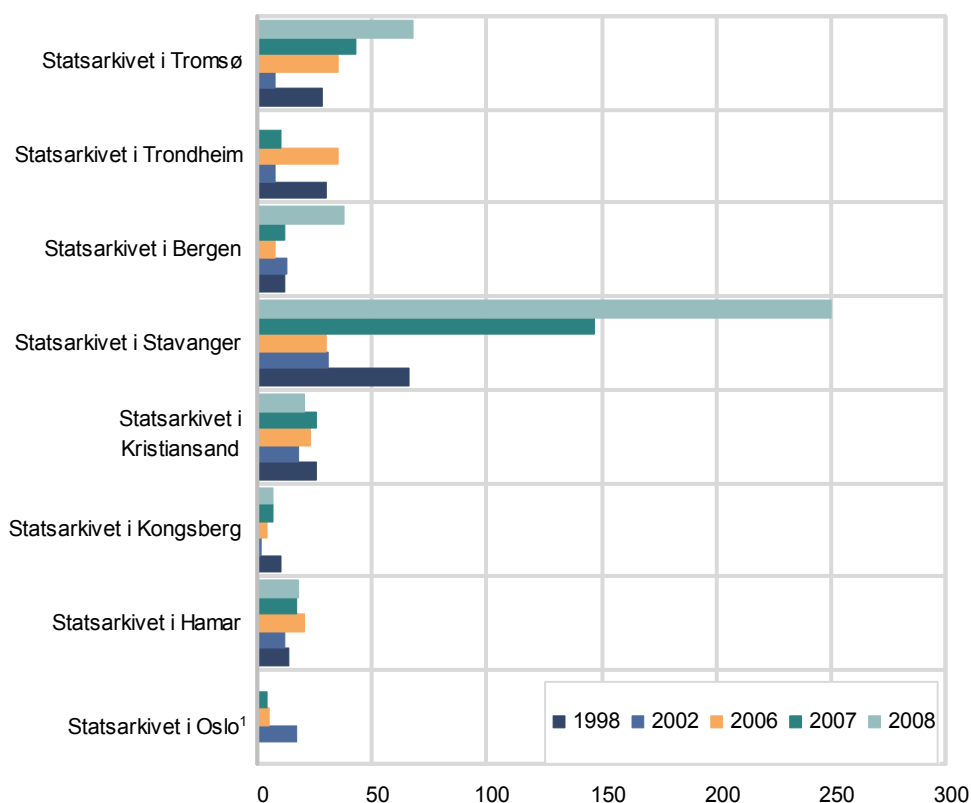
I 2008 blei det totalt registrert 18 500 lesesalbesøk ved Riksarkivet og statsarkiva i Noreg. Det er vanskeleg å samanlikne totaltalet på lesesalbesøk med tidlegare år då nokre av arkiva har gjort endringar i teljemetode frå tidlegare år, jf. kap. 10.2. Det kan likevel sjå ut som dei fleste arkiva har hatt nedgang i lesesalbesøka.

Utlån til arkivinstitusjonar og andre institusjonar

Statistikken frå Arkivverket syner òg korleis utlånsaktiviteten til andre arkivinstitusjonar og til ulike andre institusjonar er. Totalt blei det lånt ut 750 arkivstykke i 2008, 117 fleire enn i 2007. Utlåna til andre arkivinstitusjonar har auka jamn på heile 2000-talet. Statsarkivet i Stavanger har hatt stor auke i utlåna til andre institusjonar også i 2008.

Figur 10.2. Riksarkivet. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2008

Kjelde: Riksarkivet.

Figur 10.3. Statsarkiva. Utlån til andre arkivinstitusjonar. 1998-2008¹ Tala er samorganiserte med Riksarkivet

Kjelde: Riksarkivet.

Digitalarkivet

Statistikk frå Digitalarkivet syner at aktiviteten ved denne institusjonen er raskt aukande. Sidan opninga av Digitalarkivet i 1998, jf. kap. 10.2, har totaltalet på søk/nedlastingar frå databasen auka frå 9 millionar til nær 180 millionar sider i 2008. Frå hausten 2005 har det vore mogeleg å søkje på/laste ned skanna kyrkjebøker. Nedlastinga av kyrkjebøker har nesten tredobla seg på dei tre åra denne tenesta har vore tilgjengeleg. Kyrkjebøkene er mikrofilma for deretter å bli skanna i Riksarkivet (Årsrapport for Digitalarkivet for 2008). Sjå figur 10.4 og tabellane 10.3 og 10.4.

I 2008 vart det òg opna eit søkjesystem for skanna tinglysingsdokument. Dette tilbodet har vore nytta til om lag 2,5 millionar nedlastingar. I tillegg kan Digitalarkivet tilby andre tenester som Digitalpensjonatet og ulike debattforum. Det er også mogeleg å laste ned digitale bøker. Digitalarkivet hadde i alt 291 webbkøker ved utgangen av 2008.

Figur 10.4. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2008. Millionar

¹ Starta våren 2008.
Kjelde: Digitalarkivet.

10.2. Om statistikken - Arkivstatistikk

Kjelder Kjelder til arkivmaterialet er materiale frå den sentrale forvaltninga som blir oppbevart i Riksarkivet, og materiale frå den regionale og lokale forvaltninga som blir tekne vare på av statsarkiva. Andre kjelder er arkivmateriale frå bedrifter, organisasjonar og enkeltpersonar. Døme på kjelder i Arkivverket er tradisjonelt arkivmateriale, tekstleg og papirbasert (til dømes protokoll eller mappe med enkeltdokument), biletmateriale i form av kart, teikningar og fotografi, samling av segl og nyare arkivmateriale som lydopptak, video og andre former for multimedia (Riksarkivet).

Arkivstykke Arkivstykke er eit samleomgrep for bind, eske, kapsel, kassett, perm eller andre einingar som inneheld arkiveringar.

Arkivverket Arkivverket består av Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Riksarkivaren er leiar både for Riksarkivet og heile Arkivverket. I Arkivverket finn ein også Digitalarkivet, som er ein felles inngang til edb-registrert arkivmateriale i Riksarkivet og statsarkiva.

Riksarkivet

Riksarkivet har ansvaret for arkiva etter den statlege sentraladministrasjonen, altså departement og direktorat mv., i tillegg til Høgsterett. Desse statsinstitusjonane har plikt til å levere arkiva sine til Riksarkivet når arkivsaker er blitt 25 år og har gått ut av administrativ bruk. Riksarkivet tek også vare på viktige arkiv etter privatpersonar og etter private verksemdar som bedrifter og organisasjonar. Riksarkivet blei oppretta i 1817.

Riksarkivet stiller arkivmaterialet til disposisjon for publikum på lesesalen. Riksarkivet er både eit forvaltingsorgan og ein vitskapeleg basert kulturverninstitusjon.

Statsarkiva

Statsarkiva tek vare på arkiv etter lokale og regionale statlege verksemdar, og private arkiv frå bedrifter, organisasjonar og enkeltpersonar. Det finst statsarkiv i Hamar, Oslo, Kongsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Statsarkivet i Trondheim har i 2008 endra teljemåte for besøka. I 2007 skilde dei ikkje på besøk til dei ulike institusjonane som var samlokaliserte. I 2008 tel dei ikkje lesesalbesøk, men berre aktive lånarar.

Samisk arkiv

Samisk arkiv rapporterte til Arkivverket for første gong i 2005. Riksarkivaren tok frå 1. januar 2005 over forvaltningsansvaret for Samisk arkiv. Samisk arkiv har eit spesielt ansvar for samiske privatarkiv.

Digitalarkivet

Digitalarkivet er ein nettstad underlagd Riksarkivaren. Denne nettstaden vart etablert som eit resultat av samarbeid mellom Historisk institutt, Universitetet i Bergen og Statsarkivet i Bergen, og opna 23. januar 1998 på Internett. Trafikken har vore aukande.

Gjennom Digitalarkivet tek Riksarkivaren sikte på å gjere eit vidt spekter av historiske kjelder tilgjengelege for søk gjennom Internett. Digitalarkivet skal vere Arkivverket sin portal for utlegging av digitaliserte kjelder, og for å formidle informasjon frå Arkivverket. Informasjonen som blir lagd ut for søk, skal vere kvalitetssikra (<http://www.digitalarkivet.no.2008>).

Arkivstatistikk

Tala i tabell 10.5 er henta frå den nyoppretta arkivstatistikken som ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum for første gong publiserte i 2009. Arkivstatistikken for 2008 er den første landsdekkjande statistikken, og omfattar i 138 institusjonar som bevarer arkiv. Desse er både reine arkivfaglege institusjonar, museum og andre som tek vare på arkiv. Alle opplysningar om arkivtilfang gjeld arkivdokument (unike dokument i offentlege og private arkiv, jf. definisjonar i Lov om arkiv) og omfattar ikkje publikasjonar som vert pliktavleverte (ABM-skrift #57, ABM-utvilking).

Arkivlova Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv, i daglegtale kalla arkivlova, er ei generell lov for alle typar offentlege arkiv. Lova har også reglar for bevaring av private arkiv. Ho tok til å gjelde frå 1. januar 1999. Arkivlova har som formål å sikre arkiv som har stor verdi for kultur og forskning eller som inneheld rettsleg eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at desse kan bli tekne vare på og gjorde tilgjengelege for ettertida. (Riksarkivet.).

Referanse:

Arkivverket: <http://www.arkivverket.no>

Årsrapport for Digitalarkivet for 2008

Digitalarkivet: <http://www.digitalarkivet.no.2008>

ABM-skrift #57, ABM-utvilking – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum
<http://www.abm-utvikling.no/>

10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke¹ på lesesalen. 1998-2008

	2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke	Besøk	Arkiv- stykke
I alt	33 108	47 757	31 663	51 778	31 678	47 881	27 624	49 489	21 927	45 779	24 984	50 119	26 443	53 369	18 553	54 650
Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo	13 512	21 705	12 921	24 432	13 351	21 531	9 107	22 395	4 451	19 291	9 117	22 462	8 843	27 886	7 424	29 062
Statsarkivet i Hamar	2 912	2 668	2 686	2 515	2 477	2 402	2 510	2 593	2 476	2 643	2 259	2 662	1 923	2 465	1 451	2 098
Statsarkivet i Kongsberg ...	2 007	3 807	2 061	3 444	1 834	3 242	1 991	3 795	2 141	3 509	1 962	3 618	1 398	3 734	1 509	4 147
Statsarkivet i Kristiansand	2 137	3 036	1 923	3 869	1 958	4 283	1 958	4 283	1 767	3 359	1 671	3 630	1 275	2 651	1 376	3 986
Statsarkivet i Stavanger	2 390	1 852	2 665	1 623	2 528	1 342	2 528	1 342	2 650	2 800	2 567	4 205	2 085	2 417	1 730	2 345
Statsarkivet i Bergen	3 583	3 982	3 161	3 464	3 201	4 232	3 201	4 232	2 599	3 592	2 331	3 537	1 970	2 830	1 707	2 655
Statsarkivet i Trondheim ...	4 614	8 302	4 291	8 885	4 599	8 627	4 599	8 627	4 218	8 184	3 631	7 733	7 694	8 864	2 125	7 689
Statsarkivet i Tromsø	1 953	2 405	1 955	3 546	1 730	2 222	1 730	2 222	1 575	2 276	1 411	2 113	1 230	2 385	1 205	2 468
Samisk arkiv.	..	..	..	..	..	..	..	..	50	125	35	159	25	137	26	200

¹ Arkivstykke er eit samanfattande omgrep for bind, kapsel, kasett, perm eller andre einingar som inneheld arkiveiningar.

Kjelde: Riksarkivet.

10.2. Utlån til andre arkivinstusjonar og andre institusjonar. 2001-2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	229	257	244	255	270	408	633	750
Riksarkivet	89	125	134	137	114	266	367	348
Statsarkivet i Oslo	31	17	4	8	6	5	4	1
Statsarkivet i Hamar	12	12	12	11	23	21	17	18
Statsarkivet i Kongsberg	9	2	3	8	3	4	7	7
Statsarkivet i Kristiansand	18	18	22	22	12	23	26	21
Statsarkivet i Stavanger	40	31	35	35	32	30	147	250
Statsarkivet i Bergen	17	13	9	9	14	8	12	38
Statsarkivet i Trondheim	7	31	11	11	21	16	10	-
Statsarkivet i Tromsø	6	8	14	14	45	35	43	68

¹ Tala er samorganiserte med Riksarkivet.

Kjelde: Riksarkivet.

10.3. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2008. Millionar

	Totalt tal på nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder	Talet på søk (nedlastingar) frå Digitalarkivet	Søk av skanna kyrkjebøker. Talet på nedlasta sider	Søk av skanna tinglynsingsdokument. Talet på nedlasta sider ¹
1998	8,8	8,8	..	..
1999	22,5	22,5	..	..
2000	23,7	23,7	..	..
2001	37,5	37,5	..	..
2002	38,8	38,8	..	..
2003	47,5	47,5	..	..
2004	50,8	50,8	..	..
2005	42,8	42,8	..	..
2006	80,0	45,0	35,0	..
2007	145,1	56,2	88,9	..
2008	179,3	72,9	104,0	2,4

¹ Starta våren 2008.

Kjelde: Digitalarkivet.

10.4. Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31.12.2008

Talet på scanna kyrkjebøker

	11 938
Totalt	
Østfold	601
Akershus	568
Oslo	731
Hedmark	636
Oppland	594
Buskerud	700
Vestfold	561
Telemark	620
Aust-Agder	500
Vest-Agder	520
Rogaland	780
Hordaland	855
Bergen	444
Sogn og Fjordane	590
Møre og Romsdal	663
Sør-Trøndelag	709
Nord-Trøndelag	439
Nordland	778
Troms Romsa	403
Finmark Finnmarku	216
Utlandet	30

Kjelde: Digitalarkivet.

10.5. Arkivbestand i arkivinstusjonar og museum. 2008

	Bestand i hyllemeter	Kart	Teikningar	Foto	Film/ videoopptak	Lydfestingar
Arkivinstusjonar i alt ¹	347 582	300 620	396 595	8 206 428	18 841	159 500
Museum ² i alt	26 597	32 663	275 592	³ -	.	.

¹ Riksarkivet (med Statsarkivet i Oslo og samisk arkiv), statsarkiva, dei interkommunale arkivinstusjonane, fylkesarkiva og byarkiva. ² Gjeld berre 88 museum.³ Tal på foto er å finne i kapittel 8, tabell 8.1.

Kjelde: ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

11. Bøker

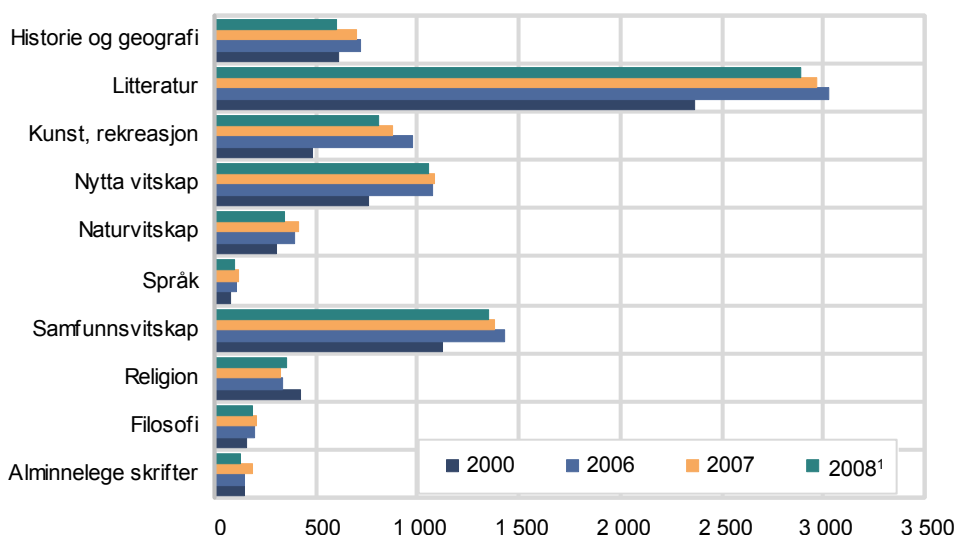
11.1. Nokre resultat

Pliktavleverte lydboktitlar viser auke – vanlege boktitlar nedgang

I 2008 blei det pliktavlevert over 500 nye boktitlar som er lese inn på lydbok. Det er 54 fleire innleverte titlar enn i 2007. Samstundes blei det innlevert over 10 700 nye boktitlar til Nasjonalbiblioteket, det er 125 færre enn i 2007. Pliktavleveringa til Nasjonalbiblioteket omfattar også anna materiale, sjå kapittel 9.

Dei 10 700 boktitlane som er pliktavleverte i 2008, omfattar både bøker og småtrykk slik det kjem fram i bokstatistikken frå base Norbok. Av dei innleverte 10 700 boktitlane, syner dei førebelse tala at over 7 800, eller 73 prosent, er registrerte i Nasjonalbibliografien i 2008. Til samanlikning viste dei førebelse tala i 2007 at 68 prosent var registrerte. Dei korrigererte tala for 2007 syner at 76 prosent er registrerte i Nasjonalbibliografien. Oversikta i figur 11.1 og tabell 11.1 syner talet på titlar fordelt etter emne. Det er flest skjønnlitterære boktitlar med 2 800 registrerte titlar, om lag det same som året før. 79 prosent av boktitlane kom ut på bokmål, mens 6 prosent var på nynorsk. Litt over 950 titlar, eller 14 prosent, av dei registrerte boktitlane kom ut på engelsk.

Figur 11.1. Utgjevne bøker og småtrykk, etter emne. 2000-2008. Talet på titlar

¹ Førebels tala.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Dei førebelse tala for utgjeven barne- og ungdomslitteratur ligg på 1 160 titlar i 2008, av desse var 79 prosent skjønnlitterære utgjevingar. Tala i tabell 11.5 syner at talet på utgjeven barne- og ungdomslitteratur har auka årleg på heile 2000-talet.

Av dei registrerte boktitlane i 2008 er 2 400 boktitlar omsette bøker. 65 prosent av titlane er omsette frå engelsk, 14 prosent frå svensk og resten frå andre språk. Talet på avleverte lydbøker har teke seg noko opp i høve til 2007, og det blei registrert 416 lydbøker i 2008, jf. tabell 11.4.

Redusert boksal

2007-tala frå Den norske Forleggerforening viste at den totale omsetninga av bøker var på 6,2 milliardar kroner. Statistikken er ikkje blitt oppdatert for 2008, men det kan sjå ut som omsetninga i boksalet har gått ned i 2008 (Årsberetning 2008, Den norske Forleggerforening).

23 prosent les bøker ein gjennomsnittsdag

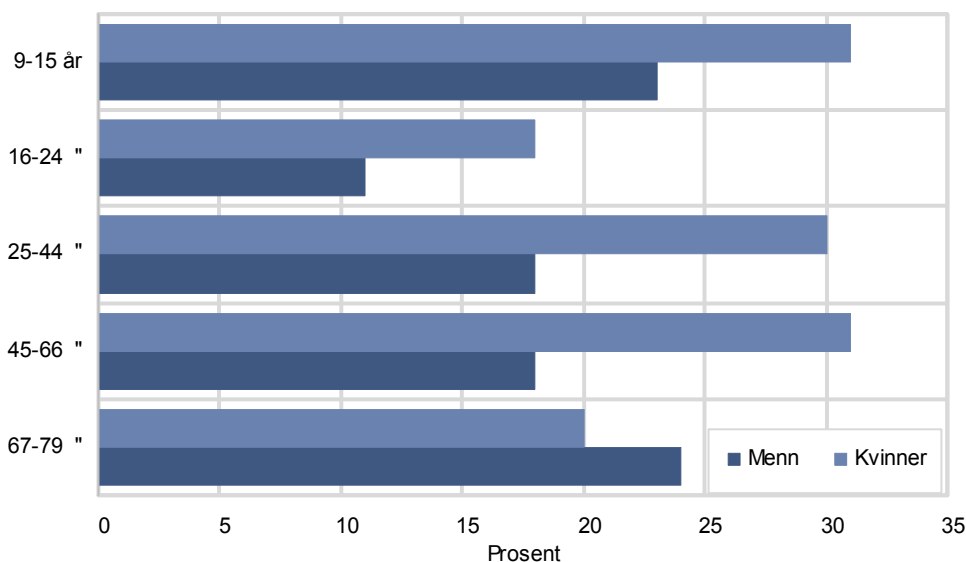
Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 23 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år las ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag, det same som året før. I 1997 var det 17 prosent som las ei bok ein gjennomsnittsdag. Kvar

nordmann brukte i gjennomsnitt 13 minutt på boklesing per dag i 2008. Det er fleire kvinner enn menn som les bøker på fritida. Barn i alderen 9-15 år er den aldersgruppa der flest les bøker på fritida i løpet av dagen. Dei med høg utdanning les i større grad bøker enn dei som har låg utdanning. Derimot er det ikkje noko klart skilje i boklesing etter hushaldsinntekt. Dei som bur i Oslo/Akershus les i noko større grad bøker på fritida enn dei som bur i andre delar av landet. Den typen bøker som flest les, er romanar. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 11.8, 11.9 og 11.10.

19 prosent med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU les bok ein gjennomsnittsdag

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 19 prosent av 9-59-åringane med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU har lese ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag i 2008, mot 24 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I begge gruppene er kvinner i mykje større grad boklesarar enn det menn er, og det er blant barna at delen boklesarar er størst. Blant befolkninga i Noreg er dei med høg utdanning ivrigare boklesarar enn dei med låg utdanning. Slik er det ikkje i same grad for innvandrargruppa. Blant innvandrarar frå EU, USA, Canada og Australia hadde 31 prosent lese ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag i 2008. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 11.11.

Figur 11.2. Personar som les bøker, etter alder og kjønn. 2008. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

11.2. Om bokstatistikken

Statistikken over bøker og småtrykk er utarbeidd for å kunne gje eit bilete av kva som er kome inn til Nasjonalbiblioteket av norske pliktavleverte dokument og kva som er registrert som tilvekst siste året.

Bokstatistikken frå Nasjonalbiblioteket syner tilvekst i base Norbok – nasjonalbibliografien for bøker. Statistikken baserer seg på det som er registrert i Norbok dei siste ti åra til og med det tidspunktet som Statistisk sentralbyrå får statistikken.

Førebels tal

Tala frå Nasjonalbiblioteket er førebelse, då det tek tid å registrere dei utjevne titlane etter emne. Det er årsaka til at tala frå pliktavleveringa er høgare enn dei førebelse tala frå Nasjonalbiblioteket. Likevel gjev dei førebelse tala eit godt bilete av fordelinga på emne og språk.

Den norske Forleggerforening

Tal på bokomsetning og tal på selde bøker er henta frå den årlege bransjestatistikken til Den norske Forleggerforening. Bransjestatistikken omfattar

berre forlag som er medlemmer av foreininga. Tala i tabellane er henta frå bransjestatistikken 2007.

Mediebruksundersøkingane

Tala som tek for seg bruk og lesevanar av bøker, er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Data i tabellane 11.8, 11.9 og 11.10 er henta frå Norsk mediebarometer 2008. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 11.11 viser resultat frå ei intervjuundersøking om kultur- og medievanar blant personar med innvandrarakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser personar med innvandrarakgrunn som har lese bøker siste 12 månader i 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kultur- og mediebruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

11.3. Omgrep

Bøker og småtrykk

Tala i statistikken som inngår i Norbokstatistikken omfattar bøker og småtrykk som er utgjevne i førsteutgåver og i reviderte utgåver. I statistikken blir ein ikkje-periodisk publikasjon på minst 49 sider rekna som éi bok. Eit småtrykk er ein ikkje-periodisk publikasjon på 48 sider eller mindre. Klassifiseringa av bøker og småtrykk etter emne er gjord etter Deweys desimalsystem. Statistikken gjeld det året som bøker og småtrykk er utgjevne og fell ikkje alltid saman med når bøkene er registrerte ved Nasjonalbiblioteket. Tala for åra 1998-2007 er korrigererte tal, medan tala for 2008 er førebelse (Nasjonalbiblioteket).

11.4. Feilkjelder og uvisse

Restanse

På grunn av restansar i registreringa av bøker i Norbok bakover i tid, vil ikkje alle tala stemme med kva som faktisk er utgjevne. Statistikken er à jour frå 2004 til i dag, men frå 2003 og bakover er det framleis materiale som ikkje er registrert. Tala blir kontinuerleg oppdaterte.

Referanse:

Nasjonalbiblioteket.

Den norske Forleggerforening, Årsberetning 2008.

Nyttige Internett-adresser:

Nasjonalbiblioteket: <http://www.nb.no>

Den norske Forleggerforening: <http://www.forleggerforeningen.no>

Medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

Norsk mediebarometer 2008: <http://www.ssb.no/medie>

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

11.4. Andre typar utgjevingar. 1999-2008. Talet på titlar

	1999 ¹	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 ²
I alt	152	198	213	225	296	301	409	376	411	457
Lydbøker	110	156	168	184	237	287	355	334	362	416
CD-ROM	30	35	42	39	37	11	20	14	20	12
Kombidokument	12	7	3	2	22	3	34	28	29	29

¹ 1999-2007 er korrigerde tal. ² Førrelse tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.5. Utgjeven barne- og ungdomslitteratur. 1999-2008. Talet på titlar

	1999 ¹	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 ²
Bøker										
I alt	858	831	834	914	917	951	1 178	1 234	1 289	1 164
Norske	300	296	324	341	357	352	486	491	470	470
Utanlandske	558	535	510	573	560	599	692	743	819	694
I alt	858	831	834	914	917	951	1 178	1 234	1 289	1 164
Skjønnlitteratur	676	635	618	711	706	701	896	954	1 009	913
Fakta	182	196	216	203	211	250	282	280	280	251

¹ 1999-2007 er korrigerde tal. ² Førrelse tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.6. Den Norske Forleggerforening. Bokomsetning til utsalprisar. 1990-2007. Millionar kroner

	I alt	Medlemsforlag	Andre forlag	Bokklubbar	Bokimportørar	Lydbøker
1990	3 062	1 970	439	469	184	-
1997	4 624	2 708	646	948	322	-
1998	4 906	2 862	655	1 039	350	-
1999	4 916	2 846	628	1 091	351	-
2000	4 682	2 639	567	1 115	361	-
2001 ¹	4 645	2 529	491	1 250	375	-
2002	4 984	² 2 787	550	1 274	373	-
2003 ³	5 443	3 061	600	1 323	381	78
2004	5 152	3 138	407	1 149	356	102
2005	5 306	3 260	494	1 087	354	111
2006	5 828	3 696	676	959	344	153
2007	6 205	4 137	727	841	310	189

¹ Omsetninga for 2001 er korrigerd med den same multiplikator som er brukt i 2002. ² Talet er korrigerd for bruttoomsetning til bokklubbar. ³ Tala er korrigerde sidan førre utgåve.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

11.7. Den Norske Forleggerforening. Omsetning og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2006-2007

Bokgruppe	Talet på selde eksemplar			Brutto omsetning ¹			Pris per eksemplar	
	2006	2007	Endring i prosent	2006 ²	2007	Endring i prosent	2006	2007 ³
—————1 000 kroner—————								
I alt	23 819 765	28 169 851	18,3	3 875 024	4 441 036	14,6	.	.
Grunnskolen	2 197 213	3 530 109	60,7	346 234	641 928	85,4	158	182
Vidaregåande	1 404 211	1 500 084	6,8	440 338	457 194	3,8	314	305
Lærebøker høgare utdanning ..	721 157	1 073 447	48,9	261 628	280 792	7,3	363	262
Fagbøker profesjonsmarkedet ..	353 034	350 975	-0,6	108 972	100 100	-8,1	309	285
Norsk sakprosa, vaksne	2 898 719	3 112 458	7,4	580 098	601 669	3,7	200	193
Omsett sakprosa, vaksne	1 963 996	2 285 812	16,4	330 505	337 218	2,0	168	148
Norsk sakprosa, barn	207 650	229 199	10,4	27 071	31 720	17,2	130	138
Omsett sakprosa, barn	552 221	864 363	56,5	64 878	85 848	32,3	117	99
Norsk skjønnlitteratur, vaksne ..	1 080 444	1 209 598	12,0	248 340	283 064	14,0	230	234
Omsett skjønnlitteratur, vaksne.	969 844	1 524 204	57,2	190 447	271 845	42,7	196	178
Norsk skjønnlitteratur, barn	777 406	1 012 295	30,2	131 025	146 268	11,6	169	144
Omsett skjønnlitteratur, barn	1 388 757	1 544 189	11,2	140 936	194 178	37,8	101	126
Billegbøker	8 264 165	8 003 213	-3,2	747 925	725 305	-3,0	91	91
Verk	76 748	93 889	22,3	86 974	54 456	-37,4	1 133	580
Kommisjonsbøker, lover	326 726	292 089	-10,6	47 748	76 007	59,2	146	260
Fonogram (Plater, lydbøker mv.)	637 474	1 543 927	142,2	121 905	153 444	25,9	191	99

¹ Bruttoomsetninga er estimert på bakgrunn av nettoomsetninga. ² I 2006 er det brukt nye multiplikatorar for alle bokgruppene. ³ Uvisse i estimering av bruttoomsetninga har auka. Det gir også uvisse i estimeringa for utsalprisar.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

11.8. Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn. 2006-2008

	2006		2007		2008	
	I gjennomsnitt blant alle	I gjennomsnitt blant dei som les bøker	I gjennomsnitt blant alle	I gjennomsnitt blant dei som les bøker	I gjennomsnitt blant alle	I gjennomsnitt blant dei som les bøker
Menn						
9-15 år	12	50	7	:	10	44
16-24 "	10	61	7	:	8	:
25-44 "	8	48	8	50	9	52
45-66 "	9	46	10	52	10	57
67-79 "	11	:	14	62	15	61
Kvinner						
9-15 år	18	47	12	35	12	41
16-24 "	12	75	18	74	12	:
25-44 "	17	58	18	67	17	58
45-66 "	19	56	16	52	22	71
67-79 "	24	84	19	96	12	61

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

11.9. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008

	Prosent						Minutt brukt til lesing av bøker					
	1997	2000	2004	2006	2007	2008	1997	2000	2004	2006	2007	2008
Alle personar	17	20	23	24	23	23	10	12	12	14	13	13
Menn	14	16	19	18	18	18	8	9	9	9	9	10
Kvinner	21	24	27	30	27	28	12	14	14	18	17	17
Alder												
9-15 år	26	18	28	31	27	27	11	7	9	15	10	11
16-24 "	17	19	16	36	18	15	9	13	10	11	12	10
25-44 "	17	19	22	23	22	24	9	11	12	13	13	13
45-66 "	15	23	25	27	24	24	9	14	13	14	13	16
67-79 "	20	20	23	22	22	22	18	13	14	18	17	13
Utdanning												
Ungdomsskole	10	10	14	20	13	12	6	6	7	12	8	8
Vidaregåande skole	16	17	19	18	19	17	9	10	10	11	11	11
Universitet/høgskole, kort	29	29	32	29	29	34	18	15	17	17	19	19
Universitet/høgskole, lang	19	31	33	34	36	35	13	20	19	16	22	21
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	16	19	21	24	21	26	10	12	13	16	13	19
2. kvartil	17	19	23	26	24	21	11	12	12	16	14	11
3. kvartil	19	19	23	25	25	24	9	9	12	13	13	13
4. kvartil	18	27	26	26	23	30	10	13	12	12	13	14
Landsdel												
Oslo/Akershus	19	26	27	26	29	28	11	15	13	14	19	17
Austlandet elles	17	17	22	25	21	21	9	11	11	14	11	13
Agder og Rogaland	19	19	17	21	19	23	13	11	9	13	10	12
Vestlandet	17	20	22	25	19	22	9	11	11	15	9	14
Trøndelag	13	18	30	24	23	21	6	8	14	11	15	11
Nord-Noreg	18	17	20	18	24	20	12	13	13	12	15	10

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

11.10. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2008. Prosent

	Boktype							Anna
	Roman/ novelle	Biografi/ memoarar	Samfunn/ politikk/ kunst/ historie	Natur/ teknikk/ friluft	Religiøs litteratur	Skodespel/ dikt	Barne-/ ungdoms- litteratur	
2000	59	7	8	4	3	2	..	17
2001	64	7	8	2	4	1	8	5
2002	64	3	6	3	5	1	10	8
2003	63	7	6	4	3	1	8	9
2004	54	8	7	3	4	0	11	13
2005	67	3	6	3	4	0	8	8
2006	69	6	7	3	2	0	8	4
2007	67	6	5	3	3	0	8	8
2008	64	5	6	2	1	0	10	11
2008								
Menn	49	8	11	4	1	0	11	17
Kvinner	75	4	3	1	1	0	9	7
Alder								
9-15 år	29	0	0	2	1	0	58	8
16-24 "	68	3	6	2	3	2	8	8
25-44 "	75	3	3	2	2	0	3	13
45-66 "	68	11	8	1	1	0	0	11
67-79 "	60	6	20	3	0	0	2	8
Utdanning								
Ungdomsskole	76	0	6	6	3	3	6	0
Vidaregåande skole	73	6	8	1	0	0	3	10
Universitet/høgskole, kort	71	7	5	2	2	0	1	11
Universitet/høgskole, lang	63	8	9	2	0	0	1	16
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	71	4	10	2	1	0	4	9
2. kvartil	59	8	8	3	3	0	9	10
3. kvartil	62	4	3	2	0	0	16	14
4. kvartil	62	8	4	2	0	1	11	11
Landsdel								
Oslo/Akershus	65	6	9	0	2	0	8	9
Austlandet elles	65	5	4	3	0	0	12	11
Agder og Rogaland	58	4	4	5	2	1	16	10
Vestlandet	67	9	4	4	3	0	5	9
Trøndelag	66	4	8	0	0	0	4	17
Nord-Noreg	64	3	11	0	0	0	13	10

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

11.11. Personar i alderen 9-59 år som har lese bøker ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	24	19	31	13	13	15
Kjønn						
Menn	18	15	34	9	11	15
Kvinner	29	22	29	17	14	15
Alder						
9-15 år	29	36	:	11	16	:
16-24 "	14	10	:	9	8	:
25-44 "	24	17	:	14	15	:
45-59 "	24	18	:	15	10	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	30	23	:	21	20	:
400 000-599 000	21	20	:	11	11	:
600 000-	25	17	:	13	11	:
Utdanning						
Grunnskole	15	15	:	10	10	:
Vidaregåande skole	22	16	:	13	14	:
Universitet og høgskole	36	19	:	19	20	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	19	14	:	11	8	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	24	20	:	12	14	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	29	22	:	16	16	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

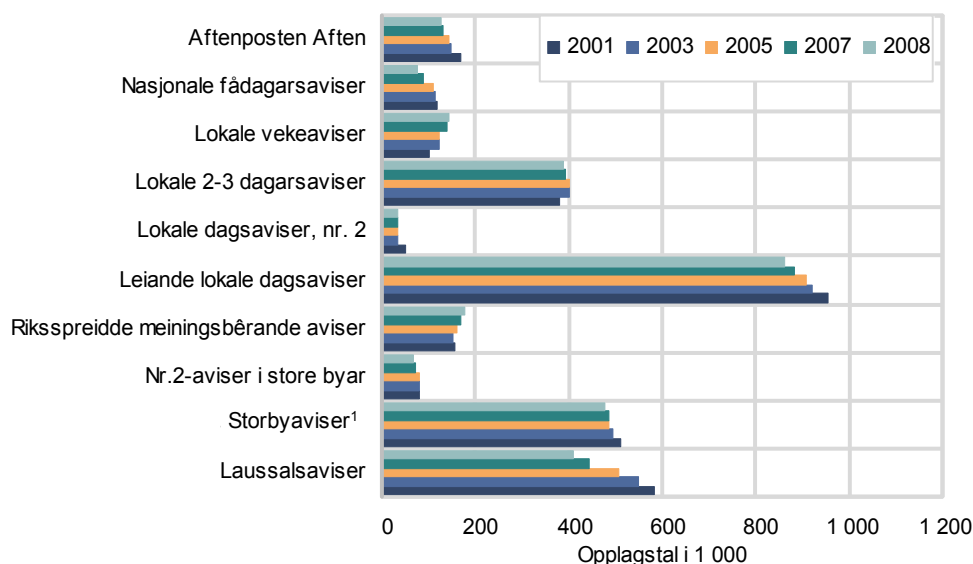
12. Aviser, vekepresse og fagpresse

12.1. Nokre resultat

Avisene Talet på aviser i Noreg i 2008 var 228, det same talet som i 2007. Samla avisopplag i 2008 var 2 763 000. Sjølv om talet på aviser er det same, syner det samla avisopplaget framleis nedgang, og ligg såleis 80 000 lågare enn i 2007. Nedgangen i opplaget var på 3 prosent i 2008, til samanlikning var han 1 prosent året før. 2008 er det tiande året på rad med nedgang i opplagstala (Avisåret 2008, Sigurd Høst).

Laussalsavisene går framleis attende, sidan 2002 er opplagstalet redusert med om lag 30 prosent, siste året med 9 prosent. Samla opplagstal for laussalsavisene var 408 000 i 2008. Etter fleire år med vekst for dei lokale vekeavisene, ser ein i 2008 ein liten nedgang i opplaget på 4 000 eller 3 prosent. I dei føregåande åra, frå 2001 til 2007, var auken i opplagstala på 40 prosent. Samla opplag for dei lokale vekeavisene i 2008 var på 136 000. Biletet over avislandskapet viser likevel ikkje berre reduksjon i opplagstala. Både dei riksspreidde meiningsbêrande avisene og lokale 2-3dagarsaviser har hatt auke i opplagstala på respektive 5 og 2 prosent. Lokale dagsaviser, nr. 2 har hatt stabile opplagstal dei siste fem åra.

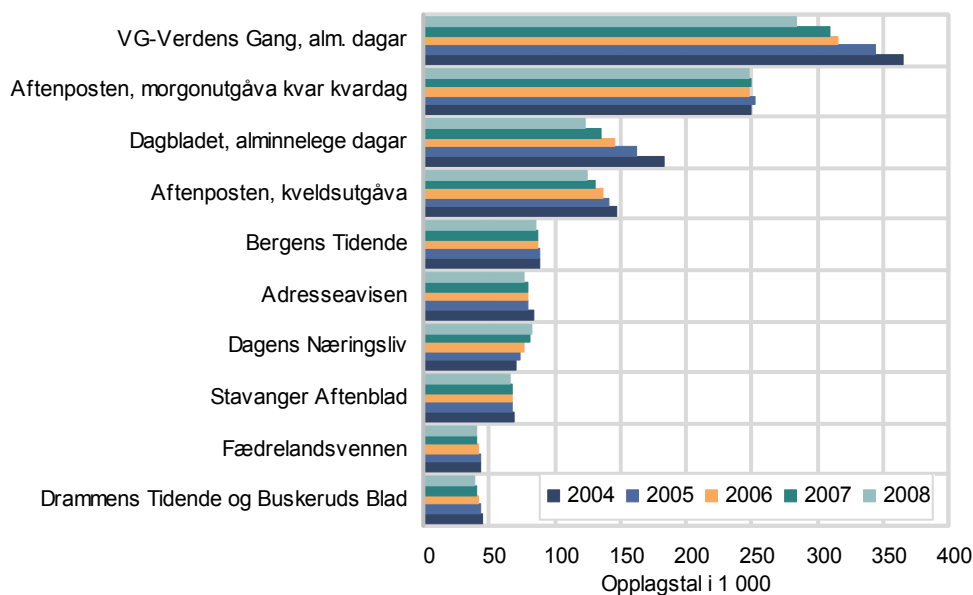
Figur 12.1. Aviser. Opplagstal, etter type. 2001-2008

¹ Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. ² Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad.

Kjelde: Avisåret 2008, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

Figur 12.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2004-2008

Kjelde: Avisåret 2008, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

138 aviser fekk
produksjonstilskot

I 2008 fekk 138 aviser produksjonstilskot på litt under 265 millionar kroner. Produksjonstilskot til dagsaviser er ei tilskotsordning under pressestøtteordninga som Medietilsynet forvaltar. Pressestøtta omfattar også blant anna tilskot til samiske aviser. Tabell 12.1 syner fleire detaljar om produksjonstilskotet for dagsaviser (jf. 12.2).

12.1. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Aviser i alt	135	138	138	139	138
Nr. 2-aviser, ekskl. rikspredde aviser ¹	23	25	24	26	26
Riksspredde meningsbærande aviser	5	5	5	5	5
Nr. 1 og aleineaviser	57	56	58	56	56
Vekeaviser, ekskl. nr. 2-aviser	50	52	51	52	51
1 000 kr					
Tilskotsbeløp i alt	246 961	244 186	252 521	251 765	264 310

¹ Inkluderer sju vekeaviser som er nr.2 -aviser på utgivarstaden.

Kjelde: Medietilsynet, årsrapport 2008.

Avisene på Internett

Statistikken over norske aviser på Internett er oppdaterte for 2008. Som det går fram av tabell 12.2 har no nesten alle avisene eit tilbod på Internett. Stadig fleire av avisene har oppdatert nyheitsteneste på Internett, i 2008 hadde 149 aviser denne tenesta. 9 prosent av befolkninga las berre nettavis i 2008, jf. tabell 12.8.

12.2. Norske aviser på Internett¹, ved utgangen av året. 1997-2008

	1997	1998	1999	2000	2001	2003	2005	2006	2008
Alle aviser	221	220	224	219	218	226	226	229	228
Oppdatert nyheitsteneste ²	5	9	12	48	47	40	75	119	149
Fyldig nettavis ³	37	38	48	57	63	66	44	28	22
Smal nettavis, notisavis	16	19	18	22	38	51	63	49	25
Heimeside	10	30	39	26	50	50	36	27	29
Anna	6	6	3	4	3	5	2	2	1
Heimeside fellesopplegg	-	15	20	13	37	26	12	10	8
Aviser på nett i alt	72	102	120	157	201	212	220	225	226

¹ Oversikta gjeld betalte (papir)aviser på Internett. Gratisaviser og reine nettaviser er ikkje med. ² For 1997-1999 gjeld registreringa berre dagsaviser. Krav til oppdatering er litt strengare i 2003 enn tidlegare. ³ Minst fire nyheitssaker presenterte som meir enn ein kort notis.

Kjelde: Avisåret 2008, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

Vekepressa

I 2008 hadde magasinene som er medlemmer i Magasin- og UkepresseForeningen eit samla gjennomsnittleg nettoopplag per nummer på 3,1 millionar. Det er litt lågare enn for 2007, men det same som for 2006. Statistikken for 2008 omfattar 75

magasin, 4 fleire enn 2007. Det er flest Familieblad representerte i denne oversikta, 33 blad, og desse utgjer om lag to tredjedelar av gjennomsnittleg opplag per utgiving. I kvar av gruppene Heim og hage og Sport, hobby og fritid var det ni ulike blad eller magasin.

12.3. Vekepresse¹. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe². 2007-2008

Gruppe	2007		2008	
	Talet på blad/magasin	Opplag	Talet på blad/magasin	Opplag
I alt	71	3 174 758	75	3 132 222
Familieblad og TV-guidar	32	2 065 252	33	1 984 329
Heim og hage	7	260 196	9	288 541
Data, audio og video	3	59 905	3	55 737
Bil og båt	8	189 122	8	167 166
Helse, mat og livsstil	8	207 788	8	190 562
Sport, hobby og fritid	7	197 440	9	205 420
Teikneseriar	1	111 367	2	184 161
Anna	5	83 688	3	56 306

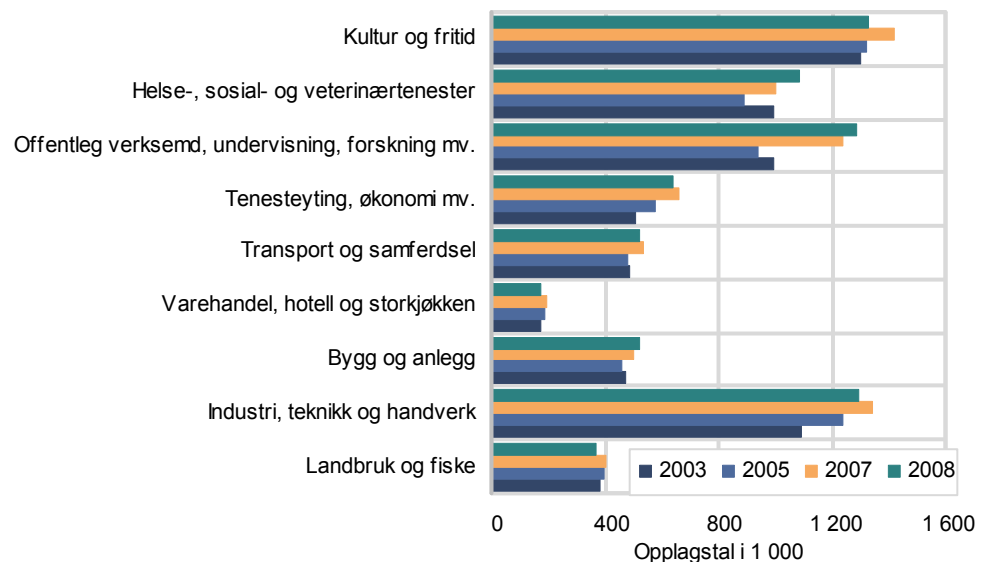
¹ Omfattar vekepresse som er medlemmer av Magasin- og Ukepresseforeningen. ² Grupperinga er utarbeidd etter forslag frå Norsk Medieindeks.

Kjelde: Magasin- og UkepresseForeningen.

Fagpresse

Det er framleis vanskeleg å gi eit samla tal for opplaget til fagpressa. Men ein kan fastslå at det er eit stort mangfald blant dei ulike kategoriane magasin og blad. Sjølv om nokre blad kan vere førte opp i fleire kategoriar, kan ein rekne samla opplag til over 7,2 millionar i 2008. Samla opplagstal har vore aukande dei siste åra, men frå 2007 til 2008 var det ein nedgang på om lag 86 000. Talet på ulike magasin og blad har òg hatt nedgang siste året med 33. Gruppa Offentleg verksemd, undervisning, forskning mv. hadde flest magasin med 81 i 2008, mens gruppa Helse-, sosial og veterinærtjenester hadde størst auke i opplagstala med 8 prosent.

Figur 12.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe^{1 2 3}. 2003-2008

¹ Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ² Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³ Nokre periodika er førte opp under fleire kategoriar.

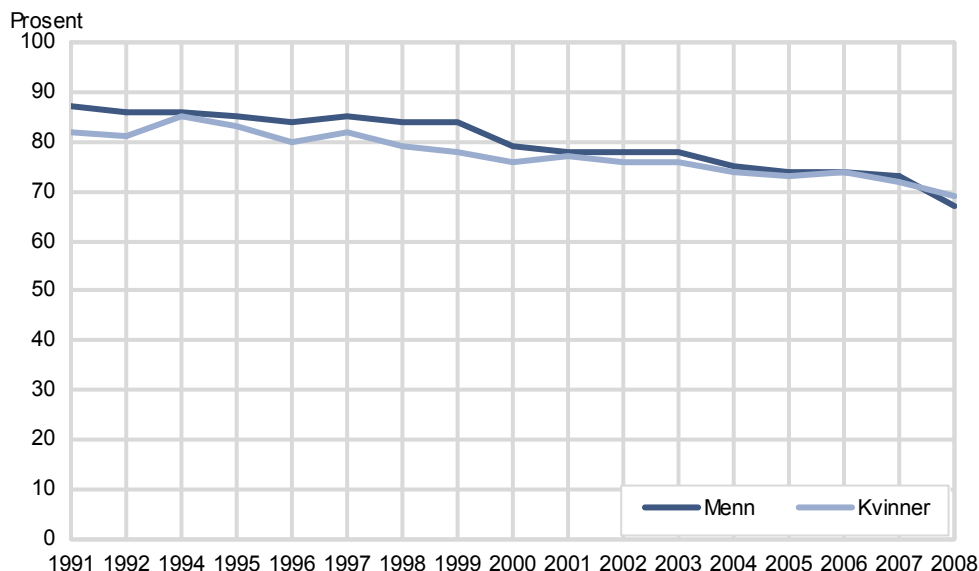
Kjelde: Den norske fagpresses forening.

Bruk av trykte medier

Det går fram av tal frå Norsk mediebarometer 2008 at 68 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2008, mens 13 prosent las eit vekeblad, 6 prosent las eit teikneserieblad og 14 prosent las eit tidsskrift. Tala for 2007 var respektive 72 prosent, 14 prosent, 6 prosent og 11 prosent.

I 2008 las kvar nordmann i gjennomsnitt 27 minutt i ei papiravis per dag. Menn og kvinner brukar om lag like mykje tid på å lese papiraviser. Lesing av papiraviser aukar med alderen. Mens 41 prosent av dei i alderen 9-15 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2008, var delen 84 prosent blant dei i alderen 67-79 år. Delen som les aviser er også noko større blant dei med høg utdanning enn blant dei med låg utdanning. Delen som les papiraviser har gått litt ned dei seinare åra, men delen som les avissider på Internett har auka. Særleg gjeld dette dei unge. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 12.6, 12.7 og 12.8.

Figur 12.4. Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1991-2008. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008.

Bruk av trykte medier blant personar med innvandrarakgrunn

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrarakgrunn, syner at 43 prosent av 9-59-åringane med innvandrarakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU las ei papiravis ein gjennomsnittsdag 2008, mot 63 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I innvandrargruppa var det 8 prosent som hadde lese eit vekeblad ein gjennomsnittsdag, 4 prosent hadde lese eit teikneserieblad og 7 prosent hadde lese eit tidsskrift. I befolkninga i Noreg var tala 13 prosent, 7 prosent og 12 prosent. Innvandrargruppa hadde i gjennomsnitt brukt 13 minutt på lesing av papiraviser ein gjennomsnittsdag, mot 22 minutt i befolkninga i Noreg. Det er liten skilnad mellom menn og kvinner i både delen som les papiraviser per dag og tida dei brukar på det. I begge gruppene aukar lesing av papiraviser med alderen, og det er flest avislesarar blant dei som har høg utdanning og dei som har høg hushaldsinntekt.

Blant personar med innvandrarakgrunn frå EU, USA, Canada og Australia hadde 62 prosent i alderen 9-59 år lese papiravis ein gjennomsnittsdag i 2008. 11 prosent hadde lese eit vekeblad, 10 prosent hadde lese eit teikneserieblad og 16 prosent hadde lese eit tidsskrift. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 12.9, 12.10, 12.11 og 12.12.

12.2. Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse

Avisene

Statistikken over avislandskapet er utarbeidd av Sigurd Høst ved Høgskulen i Volda og baserer seg på publikasjonen Avisåret 2008 (Avisåret 2008, Sigurd Høst). Formålet med rapportserien Avisåret er at han skal dekkje alle norske aviser, sjølv om dei ikkje er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening (MBL) eller Landslaget for Lokalaviser (LLA). Det viktigaste grunnlaget for statistikken er opplysningar frå MBL, LLA og Medietilsynet. Statistikken over aviser på Internett er utarbeidd spesielt for rapportserien Avisåret.

Pressestøtta Pressestøtta er eit sentralt verkemiddel for å oppnå ulike mål på medieområdet. Pressestøtta omfattar produksjonstilskot til dagsaviser, tilskot til nytta medieforskning og etterutdanning, tilskot til samiske aviser, tilskot til minoritetsspråklege publikasjonar og distribusjonstilskot til avisene i Finnmark. Pressestøtta blei etablert i 1969 for å motverke avisdød. Medietilsynet forvaltar desse tilskotsordningane (Årsrapport 2008, Medietilsynet).

Vekepressa Statistikken over norsk vekepresse baserer seg på opplysningar frå Magasin- og UkepresseForeningen og dekkjer dei magasin- og ukepresser som er medlemmer. Foreininga sitt formål er å ta vare på felles interesser på vegner av vekepressa overfor samfunnet, styresmaktene, andre organisasjonar og allmenta. Foreininga er òg ansvarleg for årleg kontroll av opplagstal og tek seg av utgivarane sine interesser overfor Kopinor når det gjeld kopieringsvederlag (<http://www.ukepressen.no>). Kategoriseringa av vekepressa er utarbeidd etter forslag frå Norsk Medieindeks.

Fagpressa Statistikken for fagpressa er utarbeidd på grunnlag av materiale frå Fagpressens Informasjonskontor publisert i Fagpressekatalogen. Oppgåvene omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. Grupperinga som tidsskrifta er delte inn i, er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. Fagpressa består av eit stort mangfald av fagblad, interesse-, hobby- og bransjeblad. Det er vanskeleg å gi eit samla tal for opplaget til fagpressa fordi nokre periodika er førte opp under fleire kategoriar.

Mediebruksundersøkingane Tala som omhandlar bruk av avis og blad er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Tala for 2008 er henta frå Norsk mediebarometer 2008. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 12.9, 12.10, 12.11 og 12.12 viser resultat frå ei intervjuundersøking om kultur- og medievanar blant personar med innvandringsbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i desse tabellane viser personar med innvandringsbakgrunn som har brukt tid og kor mange som las ulike avis og blad siste 12 månader i 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kultur- og mediebruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

12.3. Omgrep

Avis Avis i denne statistikken er meint alle publikasjonar som kjem ut minst ein gong per veke, og som fyller dei opphavlege reglane for listeføring som avis. Det inneber at dei skal "orientere allmenta om hendingar og aktuelle spørsmål", ta reell betaling for abonnement og laussal, og ha mindre enn 50 prosent annonsar. (Institutt for Journalistikk, Rapport 3/2004).

Vekepresse Vekepresse er eit samleomgrep for vekeblad og andre magasin. Nokre av magasinane kjem ut sjeldnare enn kvar veke. Tala som vert presenterte er gjennomsnittleg nettoopplag per nummer.

Referansar:

Avisåret 2008, Sigurd Høst, Høgskulen i Volda/Møreforskning.
 Årsrapport 2008, Medietilsynet.
 Institutt for Journalistikk, Rapport 3/2004.
 Norsk ukepresse: <http://www.ukepressen.no/>

Nyttige internetadresser, sjå:

Institutt for Journalistikk: <http://www.ij.no/>

Høgskulen i Volda: <http://www.hivolda.no>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Mediebedriftenes Landsforening: <http://www.aviskatalogen.no/>

Landslaget for Lokalaviser: <http://www.lla.no/>

Den norske fagpresses forening: <http://www.fagpressen.no/>

Norsk mediebarometer 2008: <http://www.ssb.no/medie>

Medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

12.4. Aviser, etter type og opplag, 2003-2008

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Aviser i alt	Opplag, 1 000	Aviser i alt	Opplag, 1 000	Aviser i alt	Opplag, 1 000	Aviser i alt	Opplag, 1 000	Aviser i alt	Opplag, 1 000	Aviser i alt	Opplag, 1 000
I alt	223	3 056	226	3 020	226	2 948	229	2 876	228	2 844	228	2 763
Laussalsaviser	2	566	2	548	2	506	2	462	2	445	2	408
Storbyaviser ³	4	503	4	493	4	488	4	482	4	486	4	477
Nr.2-aviser i store byar	3	78	3	80	3	80	3	76	3	73	3	68
Riksspreidde meningsbærende aviser	6	151	6	153	6	160	6	163	6	169	⁴ 8	177
Leiande lokale dagsaviser	56	934	56	923	56	909	56	896	56	885	56	867
Lokale dagsaviser, nr. 2	2	34	2	33	2	33	2	33	2	33	2	32
Lokale 2-3 dagarsaviser	79	403	79	403	80	400	79	390	79	392	81	398
Lokale vekeaviser	54	119	57	123	57	123	62	140	62	140	63	136
Nasjonale fådagarsaviser	16	113	16	116	15	108	14	96	13	90	8	76
Aftenposten Aften	1	155	1	148	1	142	1	137	1	131	1	125

¹ På grunn av avrundingar stemmer ikkje summene heilt. ² Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. ³ Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. ⁴ Avvir og Sagat er rekna som dagsaviser i 2008 sjølv om dei var fådagarsaviser meir enn halve året. Kjelde: Avisåret 2008, Sigurd Høst, Høgskulen i Volda/Møreforskning.

12.5. Fagpresse. Talet på periodika¹ og opplag per utgiving, etter gruppe^{2,3}, 2003-2008

	2003		2005		2007		2008	
	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag
Landbruk og fiske	17	380 216	17	399 060	19	405 776	17	366 738
Industri, teknikk og handverk ...	66	1 094 594	69	1 239 585	79	1 341 429	68	1 291 487
Bygg og anlegg	26	476 334	22	460 276	26	499 928	23	520 813
Varehandel, hotell og storkjøkken	25	171 036	27	189 968	28	194 336	22	175 722
Transport og samferdsel	11	485 518	8	481 680	11	533 617	9	524 399
Tenesteyting, økonomi mv.	31	510 943	33	578 231	38	664 450	36	637 317
Offentleg verksemd, undervisning, forskning mv.	58	992 343	55	941 803	82	1 239 600	81	1 283 587
Helse-, sosial- og veterinærtenester	41	995 059	43	892 931	58	1 002 676	60	1 087 018
Kultur og fritid	45	1 303 490	44	1 324 141	58	1 422 110	50	1 330 366

¹ Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ² Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³ Nokre periodika er førte opp under fleire kategoriar.

Kjelde: Den norske fagpresses forening.

12.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag, 2004-2008.

	Avis			Vekeblad			Teikneserieblad			Tidsskrift		
	2004	2006	2008	2004	2006	2008	2004	2006	2008	2004	2006	2008
Alle personar	30	29	27	5	4	4	2	2	1	4	3	4
Kjønn												
Menn	30	30	28	3	2	2	2	2	2	5	3	5
Kvinner	30	27	26	8	7	6	1	1	1	2	3	4
Alder												
9-15 år	6	9	7	3	3	2	7	7	6	1	0	1
16-24 "	15	14	12	4	3	1	3	3	2	3	1	1
25-44 "	27	24	21	5	5	4	1	1	1	3	4	4
45-66 "	42	40	37	5	4	4	0	0	0	5	3	4
67-79 "	56	52	55	10	8	9	0	0	0	4	5	9
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	30	27	31	8	6	5	1	1	1	4	4	5
2. kvartil	32	32	28	5	4	3	2	2	2	3	3	3
3. kvartil	31	29	26	5	4	2	1	2	1	3	3	4
4. kvartil	31	30	27	4	4	3	2	2	2	4	4	4
Landsdel												
Oslo/Akershus	33	30	29	4	4	4	1	1	2	4	3	6
Austlandet elles	32	31	27	5	4	4	2	1	1	3	3	4
Agder og Rogaland	28	22	25	5	5	3	2	2	2	5	2	4
Vestlandet	29	30	24	4	4	3	2	3	1	4	4	3
Trøndelag	33	29	33	7	3	3	2	2	1	2	3	3
Nord-Noreg	26	27	22	7	5	5	3	2	2	4	2	3

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

12.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag, 2004-2008. Prosent

	Avis			Vekeblad			Teikneserieblad			Tidsskrift		
	2004	2006	2008	2004	2006	2008	2004	2006	2008	2004	2006	2008
Alle personar	75	74	68	17	16	13	8	7	6	12	11	14
Kjønn												
Menn	75	74	67	10	10	7	9	9	9	14	13	17
Kvinner	74	74	69	24	21	19	6	5	4	10	10	11
Alder												
9-15 år	42	47	41	14	13	9	33	28	23	3	2	4
16-24 "	61	57	51	16	15	7	11	12	10	9	6	6
25-44 "	76	73	67	17	16	14	5	6	5	13	13	18
45-66 "	88	86	82	16	13	14	3	1	2	17	14	15
67-79 "	90	94	84	26	22	17	-	-	1	12	13	19
Utdanning												
Ungdomsskole	74	75	62	22	21	15	4	7	7	6	6	9
Vidaregåande skole	78	74	71	18	16	15	5	6	3	12	9	13
Universitet/høgskole, kort	81	81	78	18	13	13	4	2	2	18	17	19
Universitet/høgskole, lang	87	85	80	6	14	7	4	3	6	22	23	27
Landsdel												
Oslo/Akershus	74	75	71	15	16	13	6	6	6	13	11	19
Austlandet elles	77	76	68	18	16	12	7	5	7	12	11	13
Agder og Rogaland	71	69	66	16	15	14	7	9	7	16	11	15
Vestlandet	74	72	68	15	13	14	8	10	4	11	12	12
Trøndelag	80	74	71	23	17	13	9	4	7	7	11	10
Nord-Noreg	72	74	65	18	17	13	12	10	9	13	9	14

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

12.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder, 2001-2008. Prosent

	Trykt avis	Nettavis	Anten trykt avis eller nettavis	Berre trykt avis	Berre nettavis	Både trykt avis og nettavis
2001	78	10	79	69	2	9
2002	77	12	79	67	2	10
2003	77	17	80	63	4	14
2004	75	19	79	60	4	15
2005	74	27	81	54	7	20
2006	74	31	82	51	8	23
2007	72	34	81	47	8	25
2008	68	35	77	42	9	26
Kjønn						
Menn	67	42	78	36	11	31
Kvinner	69	28	77	49	8	21
Alder						
9-15 år	41	13	45	33	4	8
16-24 "	51	44	68	24	17	27
25-44 "	67	49	81	32	14	35
45-66 "	82	34	88	54	6	28
67-79 "	84	12	86	73	2	11

Kjelde: Statistisk sentralbyrås mediebruksundersøkingar.

12.9. Personar i alderen 9-59 år som har lese aviser ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrar-bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar-bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrar-bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar-bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	63	43	62	22	13	18
Kjønn						
Menn	64	43	61	23	14	17
Kvinner	63	43	62	20	12	20
Alder						
9-15 år	41	28	:	7	5	:
16-24 "	53	38	:	14	8	:
25-44 "	64	45	:	21	14	:
45-59 "	81	52	:	36	21	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	50	39	:	21	13	:
400 000-599 000	59	44	:	18	16	:
600 000-	72	61	:	24	19	:
Utdanning						
Grunnskole	55	41	:	16	13	:
Vidaregåande skole	70	48	:	27	20	:
Universitet og høgskole	78	59	:	28	19	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd ..	64	50	:	20	15	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	67	45	:	22	12	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	62	40	:	24	14	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

12.10. Personar i alderen 9-59 år som har lese teikneserieblad ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrar-bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar-bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrar-bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar-bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	7	4	10	2	1	3
Kjønn						
Menn	9	4	13	2	1	5
Kvinner	5	4	6	1	1	1
Alder						
9-15 år	25	16	:	6	5	:
16-24 "	8	2	:	2	1	:
25-44 "	4	3	:	1	1	:
45-59 "	2	1	:	0	0	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	6	5	:	2	1	:
400 000-599 000	9	4	:	2	1	:
600 000-	7	5	:	2	1	:
Utdanning						
Grunnskole	7	2	:	1	1	:
Vidaregåande skole	2	3	:	1	0	:
Universitet og høgskole	4	4	:	1	1	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd ..	8	3	:	2	1	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	5	6	:	1	2	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	8	4	:	2	1	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

12.11. Personar i alderen 9-59 år som har lese tidsskrift ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	12	7	16	3	2	6
Kjønn						
Menn	14	7	13	3	3	4
Kvinner	10	6	19	3	1	8
Alder						
9-15 år	4	3	:	1	0	:
16-24 "	6	7	:	1	2	:
25-44 "	17	7	:	4	3	:
45-59 "	13	8	:	4	2	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	10	4	:	2	1	:
400 000-599 000	14	14	:	3	4	:
600 000-	14	10	:	4	4	:
Utdanning						
Grunnskole	4	5	:	1	1	:
Vidaregåande skole	14	4	:	4	1	:
Universitet og høgskole	24	22	:	5	9	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd .	12	5	:	3	1	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	14	13	:	4	4	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	11	6	:	3	2	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

12.12. Personar i alderen 9-59 år som har lese vekeblad ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	13	8	11	3	3	2
Kjønn						
Menn	7	6	8	1	1	2
Kvinner	18	11	15	4	4	2
Alder						
9-15 år	9	9	:	2	3	:
16-24 "	8	8	:	2	3	:
25-44 "	14	7	:	4	2	:
45-59 "	13	11	:	3	3	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	13	7	:	4	3	:
400 000-599 000	12	9	:	3	2	:
600 000-	13	11	:	3	3	:
Utdanning						
Grunnskole	9	6	:	3	2	:
Vidaregåande skole	15	12	:	4	3	:
Universitet og høgskole	11	8	:	2	2	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd .	13	10	:	3	3	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	11	7	:	3	2	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	12	8	:	2	3	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

13. Film og kino

13.1. Nokre resultat

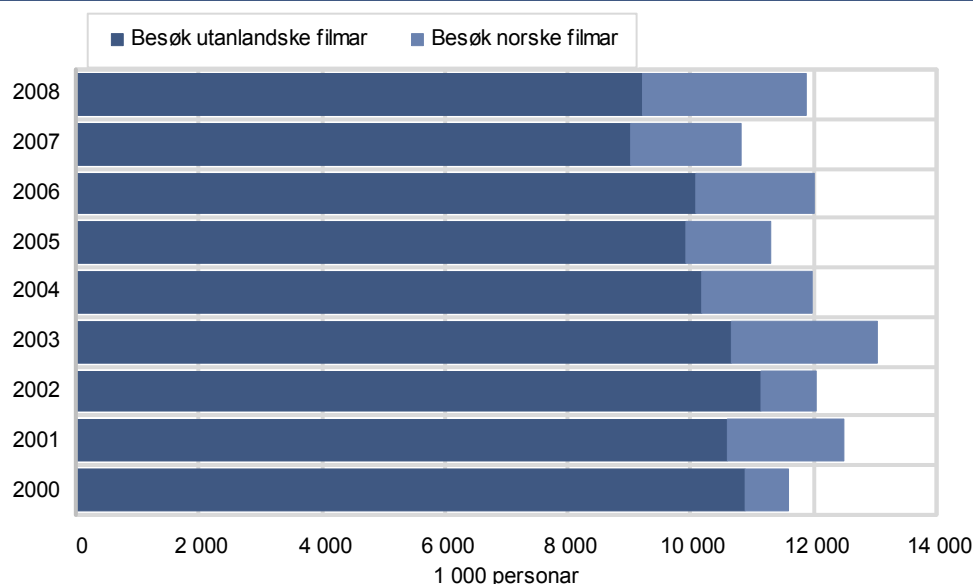
Ein million fleire kinobesøk i 2008

På heile 2000-talet har kinoane hatt eit årleg besøk på mellom 11 og 13 millionar. 2003 var det sterkaste året med over 13 millionar og 2007 det svakaste med litt under 11 millionar besøk. Samanlikna med 2007 var det over ein million fleire kinobesøk i 2008, til saman 11,9 millionar eller 2,5 kinobesøk per innbyggjar. I 2007 var det 2,3 besøk per innbyggjar.

2008 blei eit godt kinoår for norske filmar. Nær 2,7 millionar, eller 22 prosent, av kinobesøka var på norske filmar. Dette er den høgste delen på heile 2000-talet, og sidan 2005 har delen vært aukande. Alle fylka har tatt del i det aukande kinobesøket. Finnmark hadde størst auke i prosent med 28 prosent. 19 600 filmtitlar i 2008 blei viste på over 307 000 Kinoframsyrningar. 3 062 eller 16 prosent av desse filmtitlane var norske, litt fleire enn i 2007. Jf. figur 13.1 og tabellane 13.1 og 13.2.

I 2008 var det totalt 221 langfilmpremierar ved kinoane i Noreg. Dette er det lågaste talet på fire år, og 16 filmar færre enn i 2007. Talet på dei norske langfilmpremierane har halde seg stabilt på 22 dei siste åra, jf. tabell 13.3.

Figur 13.1. Kinobesøk. Utanlandske og norske filmar. 2000-2008. 1 000 personar

Kjelde: Film & Kino.

Færre sitjeplassar

Kinostrukturen held fram med å endre seg, med færre kinobygg, fleire kinosalar og færre sitjeplassar. I 2008 var det 80 000 sete, ein nedgang på 1 800 frå 2007. Sidan 2004 er talet på sitjeplassar totalt redusert med 6 600, og det ser ut til at det er i dei ikkje-kommunale kinoane den største reduksjonen skjer. Sidan 2004 har det blitt 23 færre ikkje-kommunale kinobygg. I 2008 var det 159 kommunale kinobygg og 61 ikkje-kommunale kinobygg. Bygdekinoen hadde 237 framsyningsstader i 2008, om lag like mange stader som i 2007. Besøka på Bygdekinoen representerer 1 prosent av dei totale kinobesøka i 2008.

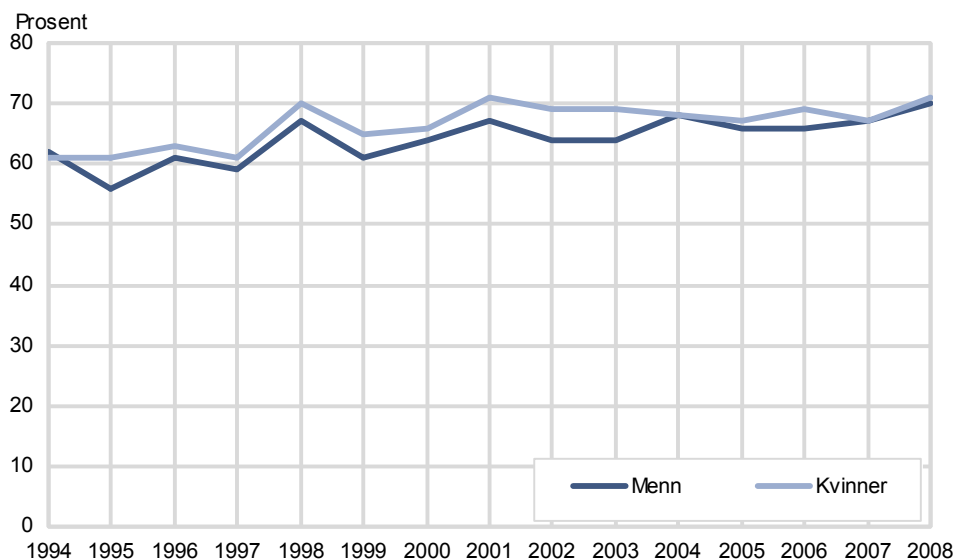
242 vurderte spele-filmar

I 2008 vurderte/registrerte Medietilsynet 242 spelefilmar, 9 færre enn i fjor. 2007 representerte eit "toppår" med 251 vurderte filmar. 22 spelefilmar er berre registrerte og blir automatisk viste med 18-årsgrænse. 32 kortfilmar blei registrerte ved Medietilsynet i 2008. Jf. pkt. 13.2. Registrerte/vurderte filmar blir ikkje alltid viste på kino same året som dei er vurderte/registrerte.

<i>21 000 filmar i filmsamlingane</i>	Tabell 13.5 viser filmsamlingar totalt og tilveksten av filmar i 2008. Frå 2008 har Nasjonalbiblioteket ansvaret for forvaltninga av filmsamlingane. På slutten av 2008 inneheldt samlingane 21 200 filmar, ein tilvekst på 600 filmar, inkludert om lag 300 videoar, siste året. Ser ein bort i frå videoane, var 63 prosent av tilveksten utanlandske spele-/langfilmar, mens 10 prosent var norske spele-/langfilmar. Nasjonalbiblioteket mottok også 74 norske kortfilmar i 2008, og dei norske kortfilmene i samlingane tel 9 200 i 2008.
<i>183 millionar kroner i produksjonstilskot til norsk film</i>	Norsk filminstitutt forvaltar dei statlege tilskotsordningane til audiovisuelle produksjonar. Tal frå Norsk filminstitutt, jf. tabell 13.6, syner dei ulike tilskotsordningane til kortfilmar, kinofilmar, tv-produksjonar, dokumentarseriar for TV, osv. I tillegg til produksjonstilskotet, som utgjer største delen av tilskota med 183 millionar kroner, blei det også gitt bl.a. utviklingstilskot, billettstøtte og lanseringstilskot til spelefilm/kinofilm. 117 prosjekt fekk produksjonstilskot gjennom Norsk filminstitutt i 2008. Tabell 13.7 syner tal frå nokre av dei regionale filminstusjonane, og frå Norsk filminstitutt og Fond for lyd og bilete. Tabellen syner talet på kortfilmar og dokumentarfilmar som fekk produksjonstilskot ved dei ulike institusjonane i 2008. 78 kortfilmar og 111 dokumentarfilmar fekk produksjonstilskot i 2008. Samstundes blei 92 kortfilmar ferdigstilte. Prosjekta nemnde i denne oversikta fekk tilskota gjennom Norsk filminstitutt, Fond for lyd og bilete, Østnorsk filmsenter, Vestnorsk filmsenter, Midtnorsk filmsenter og Nordnorsk filmsenter.
<i>70 prosent på ein kino siste 12 månader i 2008</i>	Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 70 prosent av befolkninga hadde vore på ein kino dei siste 12 månadene. I 2004 var prosenten 68. Om lag like mange menn og kvinner gjekk på kino. Det er flest personar i alderen 16-24 år som gjekk på kino, 92 prosent i 2008. Det er om lag det same som i undersøkinga i 2004. 39 prosent i gruppa 67-79 år hadde vore på kino i 2008. Dette er ein auke frå 26 prosent i 2004. På same vis som for fleire andre kulturtilbod, er det dei med høg utdanning og dei med størst hushaldsinntekt som helst nyttar dette kulturtilbodet. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 13.10.
<i>65 prosent med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på kino siste 12 månader i 2008</i>	Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 65 prosent av 9-59-åringar med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på kino siste 12 månader i 2008, mot 76 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. Menn og kvinner i begge gruppene er om lag like flinke til å nytte kinotilbodet. I begge gruppene er det personar i alderen 16-24 år som helst går på kino. Blant innvandrara frå EU, USA, Canada og Australia hadde 76 prosent vore på kino siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 13.11.

Figur 13.2. Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter kjønn. 1994-2008. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

13.2. Om statistikken og dei ulike organisasjonane

Film & Kino

Film & Kino er ein kombinasjon av ein medlemsorganisasjon for norske kommunar og ein bransjeorganisasjon for kino- og videobransjen. Organisasjonen forvaltar Norsk kino- og filmfond (NKFF) og driv i tillegg Bygdekinoen og tidsskriftet FILM & KINO.

Norsk filminstitutt

Norsk filminstitutt³ (tidlegare Norsk filmfond, Norsk filmutvikling og tidlegare Norsk filminstitutt) forvaltar dei statlege tilskotsordningane for utvikling og produksjon av film, fjernsynsprogram og interaktive prosjekt. Norsk filminstitutt forvaltar sju ulike tilskotsordningar for tilskot til filmformål, i tillegg til direkte produsenttilskot. Norsk filminstitutt er statens forvaltningsorgan på filmområdet, underlagd Kultur- og kyrkjedepartementet (2008). Norsk filminstitutt er eit ordinært statleg forvaltningsorgan med løyving over statsbudsjettet. Norsk filminstitutt hjelper òg Kultur- og Kyrkjedepartementet (2008) i filmfaglege spørsmål og tek vare på oppgåver knytte til EURIMAGES og MEDIA Desk Norge. (Norsk filminstitutt, <http://www.nfi.no>). Tilskotsordningane utgjorde 292 millionar kroner i 2008 (St. pr.nr. 1, Kultur- og kyrkjedepartementet, 2008-2009).

Nasjonalbiblioteket

Frå 1. januar 2008 tok Nasjonalbiblioteket over ansvaret for innsamlings- og bevaringsfunksjonane av film etter Norsk filminstitutt. Levering av film til Nasjonalbiblioteket er å sjå på som ein del av pliktavleveringa, sjå også kap. 9.

Medietilsynet

Nokre av oppgåvene til Medietilsynet (oppgåvene til tidlegare Statens filmtilsyn) er mellom anna gitt i lov om film og videogram (film-og videogramlova) av 15. mai 1987 nr. 21. Lova gav blant anna reglar om førehandskontroll og fastsetjing av aldersgrenser for film og video som skal visast i næring. Etter ei endring i § 100 i Grunnlova 30.09.04 (*"Ytringsfrihed bør finde Sted"*), la Medietilsynet frå 2005 om praksisen da det ikkje lenger var obligatorisk med førehandskontroll av film i Noreg (Forskrift om film og videogram, endra ved forskrift 11.01.2005 nr. 16). Filmar som skal visast for personar under 18 år, skal framleis inn for aldersklassifisering. Filmar som berre blir registrerte, blir automatisk viste med 18-årsgrense. Vidare gir film- og videogramlova reglar for merking og registrering av videogram som skal seljast i næring.

³ Frå 1. april 2008.

Tre forskrifter er gitt til film og videogramlova. Desse omhandlar film og videogram, vilkår for løyve til å prente registreringsmerket til Medietilsynet på omslag og kassett og reglar om merking ved elektronisk omsetning av videogram (Medietilsynet. <http://www.medietilsynet.no>).

Kultur – og mediebruksundersøkingane

Talet på kinobesøk for 2008 er henta frå Norsk mediebarometer 2008. Termen kvartil representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 13.11 viser resultat frå ei intervjuundersøking om kultur- og medievanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på kino og kor mange gonger siste 12 månader i 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kultur- og mediebruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes.

13.3. Omfang, publisering og samanlikningar

Statistikken over kinoaktiviteten omfattar alle kinoane i Noreg. Statistikken blir publisert i Film & Kinos årboknummer, samt på internettsidene til kino.no. Delar av statistikken blir òg publiserte i Statistisk årbok. Nokre tal for kinoane blir òg publiserte i KOSTRA.

Film- og kinostatistikken kan samanliknast over tid og med film- og kinostatistikken til andre land.

Referansar:

Film & Kino: <http://www.kino.no>

St. pr.nr. 1, Kultur- og kyrkjedepartementet, 2008-2009

Norsk filminstitutt. <http://www.nfi.no>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Nyttige internettdresser for film og kino:

Film & Kino: <http://www.kino.no> og <http://www.filmweb.no/filmogkino/>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Norsk filminstitutt: <http://www.nfi.no/>

Norsk mediebarometer 2008, SSB: <http://www.ssb.no/medie>

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

13.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2008

	Besøk i alt	Besøk			Per innbyggjar ¹
		Ved kommunale kinoar	Ved private kinoar	Ved bygdekinoar	
2001	12 477 164	10 761 725	1 566 446	148 993	2,8
2002	12 041 422	9 976 579	1 934 206	130 637	2,6
2003	13 049 067	10 758 367	2 156 809	133 891	2,9
2004	11 966 254	9 671 796	2 148 667	145 791	2,6
2005	11 314 081	9 078 088	2 101 469	134 524	2,4
2006	12 012 493	9 560 709	2 303 726	148 058	2,6
2007	10 815 700	8 619 801	2 068 216	127 683	2,3
2008	11 869 449	9 631 599	2 108 034	129 816	2,5
2008					
Østfold	600 012	476 439	121 812	1 761	2,3
Akershus	1 237 956	369 797	863 967	4 192	2,4
Oslo	2 329 422	2 325 371	1 897	2 154	4,2
Hedmark	308 392	305 087	-	3 305	1,6
Oppland	296 509	286 580	1 588	8 341	1,6
Buskerud	545 566	189 535	348 022	8 009	2,2
Vestfold	522 081	287 160	234 511	410	2,3
Telemark	378 738	227 822	143 756	7 160	2,3
Aust-Agder	215 227	209 199	-	6 028	2,0
Vest-Agder	469 012	443 714	22 480	2 818	2,8
Rogaland	1 120 339	1 107 505	9 634	3 200	2,7
Hordaland	1 334 679	1 293 710	21 075	19 894	2,9
Sogn og Fjordane	128 620	81 414	36 947	10 259	1,2
Møre og Romsdal	364 584	328 589	26 992	9 003	1,5
Sør-Trøndelag	870 849	862 665	2 036	6 148	3,1
Nord-Trøndelag	225 118	216 879	617	7 622	1,7
Nordland	377 228	189 519	177 231	10 478	1,6
Troms Romsa	408 313	313 309	86 781	8 223	2,6
Finnmark Finnmarku	133 212	117 305	5 096	10 811	1,8
Svalbard ²	3 592	-	3 592	-	-

¹Berekna tal. ²Personar busette på Svalbard er som regel registrert busette i ein norsk kommune.

Kjelde: Film & Kino og Bygdekinoen.

13.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2008

	Kino-bygg i alt	Kino-salar	Sitje-plassar	Framsyingar		Besøk				Billettinntekter, 1 000 kroner	
				I alt	Av dette norske	I alt. 1 000 personar	Av dette besøk på norske filmar. Prosent 1000 personar	Besøk på norske filmar.	Besøk per framsyning	I alt	Av dette norske filmar
2001	244	597	84 854	244 353	27 277	12 477	1 865	14,9	51,1	689 857	99 881
2002	250	601	86 157	250 062	22 899	12 041	897	7,4	48,2	706 618	47 681
2003	242	604	84 290	258 727	41 374	13 049	2 378	18,2	50,4	815 305	133 781
2004	245	632	86 580	267 269	34 629	11 967	1 777	14,8	44,8	782 127	107 122
2005	241	662	86 146	292 014	37 548	11 314	1 380	12,2	38,7	783 550	98 310
2006	235	658	84 297	303 251	47 365	12 013	1 928	16,0	39,6	852 005	130 095
2007	229	662	81 823	297 188	52 246	10 816	1 779	16,4	36,4	791 190	115 462
2008	220	664	79 998	307 249	56 722	11 870	2 657	22,4	38,6	917 659	202 456
Kommunale kinoar i alt	159	321	61 712	236 431	43 021	9 632	2 146	22,3	40,7	744 488	163 391
Private kinoar i alt	61	106	18 286	65 528	12 298	2 108	471	22,3	32,2	165 691	36 625
Bygdekinoar	-	237	-	5 290	1 403	130	39	30,0	24,6	7 480	2 439

Kjelde: Film & Kino.

13.3. Langfilmpremierar, etter produksjonsland. 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
I alt	230	241	237	221
Produksjonsland				
Noreg	¹ 20	³ 22	22	22
Noreg/Sverige	..	..	¹ 1	..
Noreg/USA	1	..	..	..
Sverige	16	¹ 10	¹ 9	9
Canada	..	..	3	3
Danmark	13	6	8	7
Finland	..	4	1	3
Storbritannia	11	12	19	16
Storbritannia/USA	..	..	6	..
Storbritannia/Canada/USA	..	2	1	..
Tyskland	5	4	5	4
Frankrike	4	¹ 12	8	10
Frankrike/USA/Mexico/Italia/ Israel/Irak/Danmark	1	4	..	..
Italia	4	3	4	4
Spania	6	1	3	3
Russland	..	1	1	2
Sør-Korea	4	1	1	..
USA	² 119	¹ 122	⁴ 113	117
Andre land	26	37	32	21

¹ Av dette ei nyutsending. ² Av dette fem nyutsendingar. ³ Av dette to nyutsendingar. ⁴ Av dette fire nyutsendingar.

Kjelde: Film & Kino.

13.4. Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper. 1995-2008

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2006	2007	2008
Spelefilmar i alt	212	219	241	194	230	238	236	251	² 242
Aldersgrupper									
Tillatne for barn 7 år og over	30	47	34	31	29	36	20	28	36
Tillatne for barn 11 år og over ..	54	51	60	64	70	62	67	69	67
Tillatne for ungdom 15 år og over	91	85	89	61	81	79	78	84	68
Tillatne for vaksne 18 år og over	18	7	14	5	14	12	10	23	³ 22
Tillatne for alle	19	29	44	33	36	49	61	47	49
Kortfilmar i alt	41	36	32	36	21	14	32	33	32
Aldersgrupper									
Tillatne for barn 7 år og over	6	4	10	9	2	-	1	1	2
Tillatne for barn 11 år og over ..	9	2	3	5	2	3	8	3	1
Tillatne for ungdom 15 år og over	1	3	2	1	1	3	3	-	-
Tillatne for vaksne 18 år og over	-	1	-	-	-	-	-	¹ 28	¹ 24
Tillatne for alle	25	26	17	21	16	8	20	1	5

¹ Registrert hos Medietilsynet. ² Det er berre registrert 21 filmar. ³ Ein film blei vurdert til 18-årsgrænse.

Kjelde: Medietilsynet.

13.5. Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket¹. 1998-2008

	Registrerte titlar per 31. desember									Tilvekst i 2008
	1998	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
I alt	17 932	18 682	18 910	19 139	19 475	19 803	20 128	20 583	² 21 184	601
Norske spelefilmar 35 mm	³ 753	810	824	839	860	878	900	942	973	31
Utanlandske spelefilmar 35 mm	⁴ 5 730	6 335	6 531	6 716	6 961	7 191	7 443	7 759	7 956	197
Norske kortfilmar 16/35 mm	8 705	8 782	8 800	8 824	8 884	8 949	8 995	9 080	9 154	74
Utanlandske kortfilmar 16/35 mm	2 744	2 755	2 755	2 760	2 770	2 785	2 790	2 802	2 812	10
Videoar	..	..	..	..	..	..	..	..	289	289

¹ Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstitusjon for film i 2008 etter Norsk Filminstitutt. ² Medrekna pliktavlevert video. ³ Medrekna norske spelefilmar 16 mm. ⁴ Medrekna utanlandske spelefilmar 16 mm.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

13.6. Norsk filminstitutt¹. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Kortfilmar					
Talet på fullførte filmar ²	-	23	40	34	58
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	12	18	21	13	15
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	322 000	948 500	1 982 500	1 139 790	1 219 681
Produksjonstilskot, talet på prosjekt ..	47	41	37	37	43
Produksjonstilskot, samla tilskot	10 559 800	12 730 500	15 959 800	14 675 287	⁷ 25 182 303
Kinofilmar³, fiksjon og dokumentar					
Talet på filmpremièrar	23	26	22	22	⁸ 24
Billettstøtte, talet på filmar ⁴	29	26	33	31	31
Billettstøtte, samla utbetaling ...	57 154 200	49 326 400	67 394 700	58 625 637	86 729 770
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	41	46	35	87	67
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	5 346 000	7 055 100	6 324 900	19 611 273	14 181 125
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	29	25	18	28	24
Produksjonstilskot, samla tilskot	109 816 900	121 731 000	125 129 700	145 741 650	126 647 217
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	18	14	19	37	27
Lanseringstilskot, samla tilskot ..	15 090 800	10 938 300	17 733 500	35 100 000	24 269 804
TV-produksjonar, enkeltståande⁵					
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	-	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	33	36	46	26	38
Utviklingstilskot, samla tilskot ⁵ ..	3 685 000	2 354 000	2 681 000	3 008 262	4 430 384
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	28	26	30	25	42
Produksjonstilskot, samla tilskot	6 950 000	7 198 000	6 114 000	7 432 000	17 497 385
Dokumentarseriar for TV					
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	-	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	-	-	3	5	-
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	-	-	245 000	700 000	-
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	-	-	4	2	3
Produksjonstilskot, samla tilskot	-	-	3 250 000	1 825 000	1 900 000
Drama, TV-seriar					
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	5	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	19	16	8	13	13
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	2 660 700	2 539 100	1 090 000	2 709 200	2 300 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	7	8	5	5	5
Produksjonstilskot, samla tilskot	13 696 300	13 998 300	21 940 000	21 710 000	11 775 000
Nye medium⁶					
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	7	6	6	9	11
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	8 000 000	5 000 000	5 397 700	6 000 000	7 900 000

¹ Frå 1. april 2008 tok Norsk filminstitutt over som einaste nasjonale forvaltningseining for film. ² Fullførte kortfilmar har sjeldan "premiere". ³ Spelefilm/kinofilm har minimum visingstid 72 minutt. Tala inkluderer òg kortfilmar med kinodistribusjon, kinodokument og minoritets-/samproduksjonar med utlandet. ⁴ Høgare tal enn talet på premierar kjem av overheng og reprisar frå tidlegare år. ⁵ Frå 2007 berre enkeltståande dokumentarar. ⁶ I praksis dataspel. ⁷ I tillegg kr 9 906 948 i lanseringsstøtte til 30 kortfilmar. ⁸ Inklusive ein film i novelleformat og ein kinofilm med berre regional distribusjon.

Kjelde: Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

13.7. Talet på kortfilmer og dokumentarfilmer som har fått produksjonstilskot. 2008

	Kortfilmer som har fått tilskot	Ferdigstilte kortfilmer	Dokumentarfilmer som har fått tilskot	Ferdigstilte dokumentarfilmer
Totalt	78	53	111	70
Institusjon				
Norsk filminstitutt	43	27	48	26
Fond for lyd og bilete	12	2	21	5
Østnorsk filmsenter	1	1	9	9
Vestnorsk filmsenter	10	14	15	10
Midtnorsk filmsenter	3	1	5	11
Nordnorsk filmsenter	9	8	13	9

Kjelde: Norsk filminstitutt.

13.8. Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008. Gjennomsnitt og prosent

	Prosent						Besøk i gjennomsnitt					
	1997	2000	2004	2006	2007	2008	1997	2000	2004	2006	2007	2008
Prosentdel, alle	60	65	68	67	67	70	3,6	4,3	4,1	3,7	3,6	3,6
Kjønn												
Menn	59	64	68	66	67	70	3,6	4,3	4,4	3,7	3,8	3,7
Kvinner	61	66	68	69	67	71	3,6	4,2	3,8	3,6	3,4	3,5
Alder												
9-15 år	89	91	91	91	90	88	5,0	5,1	5,2	4,7	4,7	4,5
16-24 "	93	95	91	89	93	92	8,8	10,0	8,1	7,1	6,7	6,5
25-44 "	69	71	80	81	80	78	3,9	4,5	4,9	4,2	4,4	4,2
45-66 "	40	46	50	47	49	58	1,5	1,8	1,9	2,0	2,0	2,3
67-79 "	13	19	26	26	24	39	0,3	0,5	0,7	0,7	0,7	1,3
Utdanning												
Ungdomsskolenivå	40	45	44	46	46	53	2,3	3,3	3,3	2,5	2,7	2,7
Vidaregåande skolenivå	54	58	63	61	61	63	2,8	3,7	3,5	3,4	2,9	3,2
Universitets- og høgskolenivå, kort	70	70	79	76	78	76	5,4	4,2	4,7	3,9	4,2	4,5
Universitets- og høgskolenivå, lang	77	77	88	81	81	90	5,4	5,6	5,1	4,9	5,2	4,4
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	47	53	56	56	53	62	-	3,9	3,5	3,8	3,5	3,4
2. kvartil	55	61	65	66	66	68	-	3,9	3,8	3,1	3,0	3,1
3. kvartil	63	72	71	72	71	81	-	4,1	4,0	3,5	3,4	4,4
4. kvartil	75	83	80	81	82	84	-	5,6	4,6	4,2	4,2	4,2
Landsdel												
Oslo/Akershus	66	72	78	77	77	79	4,1	5,3	5,1	4,6	5,0	4,3
Austlandet elles	57	64	66	64	62	67	3,3	3,5	4,1	3,0	3,0	3,5
Agder og Rogaland	66	70	66	68	69	74	4,0	4,5	3,8	3,5	3,5	3,9
Vestlandet	59	62	67	65	62	63	3,8	4,6	3,7	3,6	3,5	2,8
Trøndelag	57	60	66	68	68	72	3,0	3,9	3,6	4,1	2,9	3,5
Nord-Noreg	49	57	60	56	59	69	2,5	3,6	3,8	3,4	2,9	3,8

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

13.9. Personar i alderen 9-59 år som har vore på kino og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarbakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	76	65	76	4,3	4,2	4,2
Kjønn						
Menn	77	66	76	4,8	4,5	3,7
Kvinner	75	64	75	3,9	3,9	4,7
Alder						
9-15 år	89	83	:	4,3	5,0	:
16-24 "	95	87	:	6,5	8,2	:
25-44 "	76	60	:	4,6	3,6	:
45-59 "	59	47	:	2,7	1,9	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	75	58	:	4,7	4,1	:
400 000-599 000	71	68	:	4,1	3,6	:
600 000-	82	74	:	4,4	4,1	:
Utdanning						
Grunnskole	68	68	:	4,1	4,9	:
Vidaregåande skole	73	64	:	4,4	4,1	:
Universitet og høgskole	86	68	:	4,8	4,3	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	71	62	:	3,3	2,9	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	79	70	:	4,1	5,3	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	83	66	:	5,6	4,5	:

¹Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

13.10. Sal av DVD. Tal på selde filmar. 2003-2008. Millionar

2003	9,0
2004	11,2
2005	17,4
2006	20,0
2007	22,3
2008	19,8

Kjelde: Film & Kino.

14. Radio og TV

14.1. Nokre resultat

Radio- og TV-landskapet i Noreg består av fleire aktørar. Data presenterte i dette kapitlet er radio- og TV-kanalar som fell inn under prinsippa for allmennkringkasting. Allmennkringkastarane har blant anna forplikta seg til å ha eit tematisk og sjangermessig tilbod, kome interessa både til breie og smale grupper i møte, og bidra til å styrkje norsk språk, kultur og identitet. Jf. avsnitt 14.2. I Noreg finn ein fire allmennkringkastarar; Norsk rikskringkasting AS, TV 2 AS, Radio Norge⁴ og P4 Radio Hele Norge ASA.

Radio Dei radiokanalane i Noreg som baserer seg på prinsippa for allmennkringkasting og er bort imot riksdekkjande, er 24-timars kanalar. NRK P2 har samsending med NRK P1 om natradio. Dei fleste programma har ei nokolunde stabil sendeflate. I høve til programprofilen kan det sjå ut som musikkdelen i NRK P1 er blitt redusert dei siste åra, ein tendens som også held fram i 2008. I P2 har musikkdelen halde seg stabil. P1 har redusert nyheitsdelen noko, mens P2 har litt høgare del nyheiter. P3 er no på lufta heile døgnet (med natradio) og har auka sendetida til musikk med nær 1 800 timar. Musikk utgjer over 67 prosent av sendetida i P3 i 2008. Underhaldningsprogramma har òg fått ein litt større del i 2008. Sjå tabellane 14.1 og 14.2 for nærare detaljar.

I Allmennkringkastingsrekneskapan for 2008 har Radio Norge rapportert forpliktande programleveransar for 3 170 sendetimar. Det er litt færre sendetimar enn dei to føregåande åra. Programoversikta for Radio Norge (tabell 14.3) viser at programkategorien ”nyheiter og aktualitet” har fått litt mindre plass i programprofilen med 815 sendetimar eller 25,7 prosent av alle dei rapporterte timane. Programkategorien ”barn og unge” har fått litt fleire timar i 2008 og utgjer 21,1 prosent av sendeflata.

P4 Radio Hele Norge ASA rapporterte programflata for 7 392 timar i 2008. ”Program retta mot trafikantar” er framleis den programkategorien som har størst del av sendeflata i P4 og utgjer om lag ein fjerdedel med 1 776 timar. ”Program for smale musikkjangrar” har fått den største reduksjonen med 166 timar og utgjer nær 9 prosent av sendeflata i 2008.

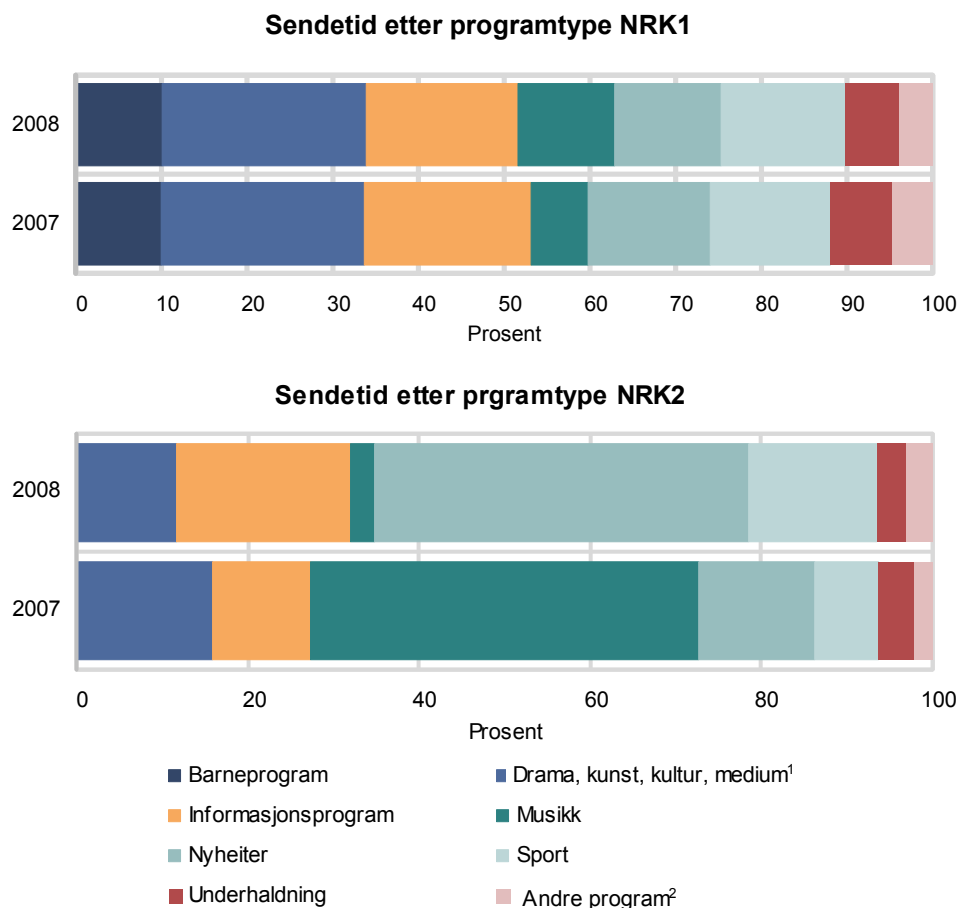
Sendetid i TV-kanalane Det er to TV-aktørar i Noreg som kjem inn under prinsippa for allmennkringkasting, Norsk Rikskringkasting AS (NRK1, NRK2, NRK3 og NRKSuper) og TV 2 AS (hovudkanalen). NRK lanserte i september 2007 sin tredje fjernsynskanal, NRK3, som frå desember same år skulle dele sendeflate med barnekanalen NRK Super. Samstundes vart NRK2 relansert som ein nyheits- og aktualitetskanal. Dette har ført til endringar i programtilboda. Særleg er sendeskjemaet for NRK2 lagt om. NRK3 tok over Interaktive timar (ITV) for NRK2, men det utgjorde likevel ikkje så mange timar som det utgjorde for NRK2. NRK2 sende dobbelt så mange timar med nyheiter i 2008 som i 2007, ein auke frå om lag 1 000 timar til 2 600 timar. NRK3 sende Interaktiv TV i over halvparten av sendetida, mens NRKSuper brukte nesten halvparten av sendetida til ”animasjonsprogram”.

NRK1 var på lufta nesten heile døgnet i 2008 med drygt 8 300 sendetimar. Nær 20 prosent av denne sendetida gjekk som Interaktiv TV. Mesteparten av ITV-timane er musikk, informasjon og sport. NRK2 sende totalt færre timar i 2008, hovudsakleg fordi ITV-timane er overførte til NRK3. Jf. figuren under for NRK1 og NRK2.

⁴ Tidlegare Kanal 24 Norge AS.

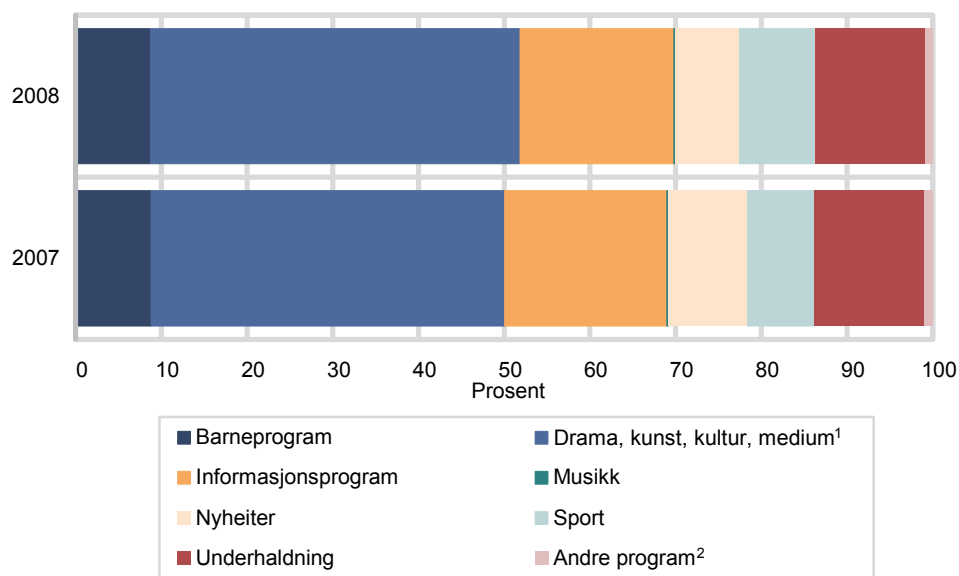
Figur 14.1. NRK1 og NRK2. Sendetid, etter programtype. 2007-2008. Prosent

¹ Medrekna kunst/kultur/medium. ² Medrekna naturprogram, religion/livsfilosofi og vitskap.
 Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

TV 2 hadde totalt ei sendetid, ikkje medrekna eigenannonsering, på 6 341 timar i 2008, 321 timar fleire enn i 2007. For å lette samanlikninga med programtilbodet på andre tv-kanalar, har TV 2 også utarbeidd sendeflata fordelt etter hovudklassane i programklassifiseringa i den såkalla Info tv-basen, som alle dei norske TV-kanalane tek del i. (TV 2 Allmennkringkasterregnskap 2008), sjå figur 14.2. Tabell 14.6 er utarbeidd etter TV 2 si eiga fordeling. Programflata held seg nokolunde stabil samanlikna med 2007, men delen nyheiter og aktualitet er noko redusert frå 25 til 23 prosent og ”norsk underholdning, drama, barne-TV og fakta” har auka frå 37 til 40 prosent.

Figur 14.2. TV 2. Sendetid etter programtype. 2007-2008

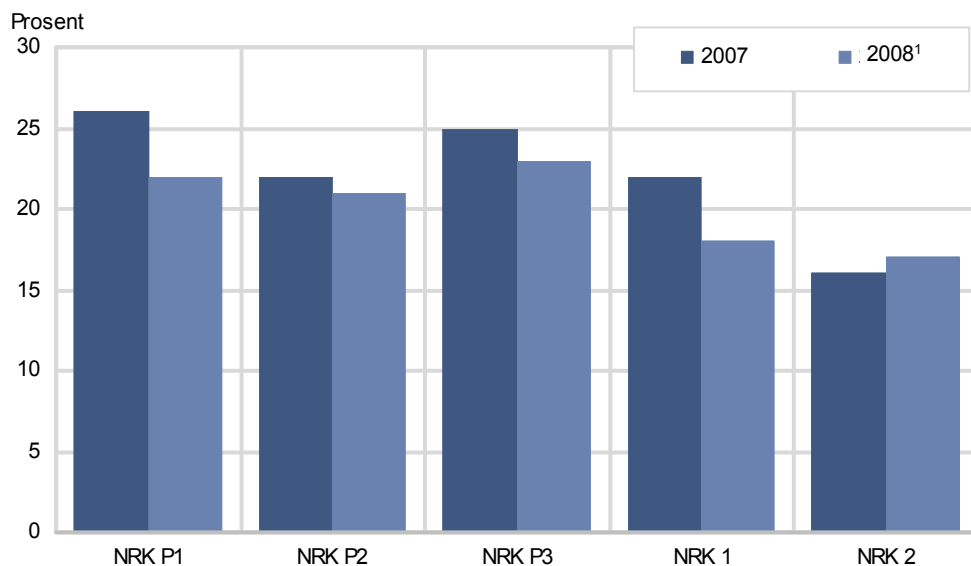

¹ Medrekna kunst/kultur/medium. ² Medrekna naturprogram, religion/livsfilosofi og vitskap.
Kjelde: Allmennkringkastingsrekneskapen 2008 til TV 2.TV 2 AS.

Målform

NRK har eit spesielt krav når det gjeld bruk av målformer i radio og TV-kanalane sine, då selskapet er offentleg eigd og lisensfinansiert. Kravet i NRKs vedtekter er at 25 prosent av verbalinnsлага skal vere på nynorsk. Ifølgje Allmennkringkastingsrapporten 2008 oppnådde ingen av NRK-kanalane denne målsettinga. Figur 14.3 gir eit oversyn over fordelinga mellom bokmål og nynorsk i dei ulike NRK-kanalane og syner at alle kanalane ligg under 25 prosent. Tabell 14.7 gir også eit bilete av målformene, men i denne tabellen skil vi mellom tala bokmål, nynorsk og dialekt.

Figur 14.3. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2007-2008

¹ Nynorskdelen for NRK 3 og NRK Super er ikkje rapportert for 2008 på grunn av manglande statistisk materiale.
Kjelde: Norsk Rikskringkasting AS.

TV 2 har etter konsesjonsvilkåra ikkje krav om ein fast nynorskdelen, men har pålegg om å bruke begge dei offisielle norske målformene. Òg Radio Norge er pålagt å nytte begge dei offisielle norske målformene utan krav til fast nynorskdelen, dessutan å arbeide for å få til ei brei samansetning av dialektar frå heile landet. P4 er etter konsesjonsvilkåra bunden til at 30 prosent av verbalinnsлага ikkje skal vere på bokmål. (Allmennkringkastingsrapporten, kringkastingsåret 2008).

**Konsesjonar og fjernsyns-
lisensar**

Talet på konsesjonar for drift av lokal fjernsyn har halde seg stabilt dei siste åra, med 25 konsesjonar. Talet på konsesjonar for lokalradio har gått litt ned siste året, og for 2008 har 241 konsesjonar vore i drift.

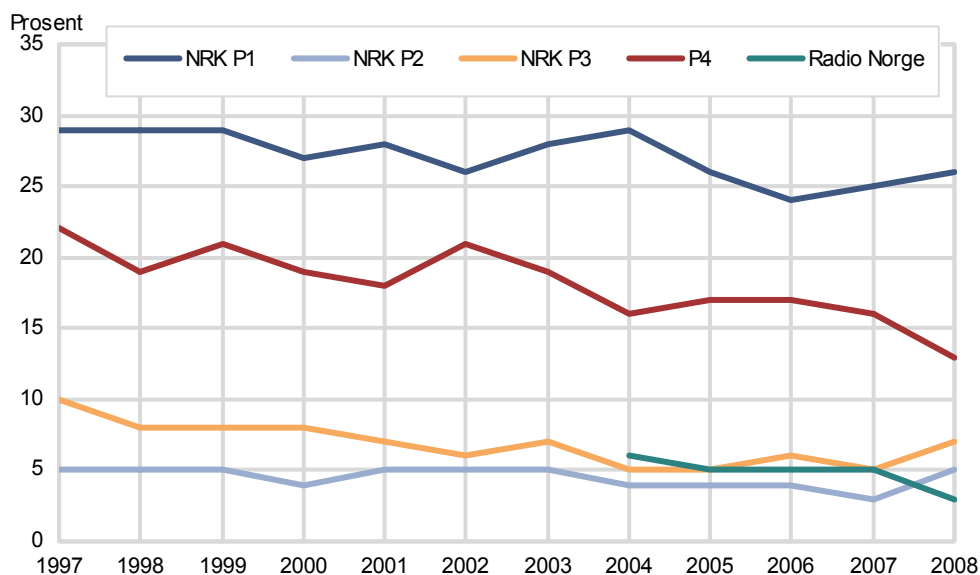
Per 31. desember 2008 var det registrert 1 882 000 lisensbetalarar, 30 000 fleire enn i 2007. I Akershus, Oslo og Rogaland har talet på lisensar auka med over 4 000 i kvar av desse tre fylka. Sidan 2001 har talet på lisensar totalt auka med nær 142 000. Jf. tabell 14.9.

Bruk av radio og fjernsyn

Det går fram av tal frå Norsk mediebarometer 2008 at 80 prosent av befolkninga såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag i 2008, mens 54 prosent lytta til radio. Tala for 2007 var respektive 82 prosent og 53 prosent. I 2008 såg kvar nordmann i gjennomsnitt 142 minutt på fjernsyn og lytta 80 minutt på radio. 44 prosent såg på TV 2 ein gjennomsnittsdag. Den same sjårdelen hadde NRK1. NRK P1 hadde flest lyttarar med 26 prosent ein gjennomsnittsdag i 2008, 1 prosentpoeng høgare enn i 2007. P4 hadde ein lyttardel på 13 prosent i 2008, 3 prosentpoeng lågare enn i 2007. Radio Norge hadde ein lyttardel på 3 prosent i 2008, mot 5 prosent dei tre siste åra.

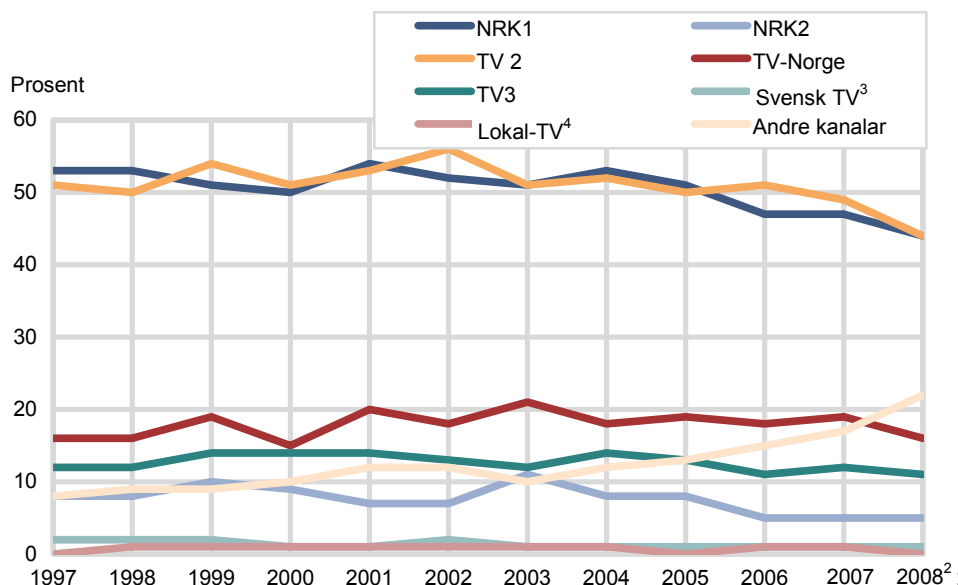
53 prosent av dei som hørte på radio ein gjennomsnittsdag, hørte nyheiter og 58 prosent av alle fjernsynssjåarane såg nyheiter på fjernsyn i 2008. På fjernsynet er TV-seriar framleis populære, 35 prosent av sjåarane såg på seriar ein gjennomsnittsdag. Underholdningsprogram i radioen hadde ein lyttardel på 41 prosent ein gjennomsnittsdag.

Figur 14.4. Radiolytting blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 1997-2008

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008.

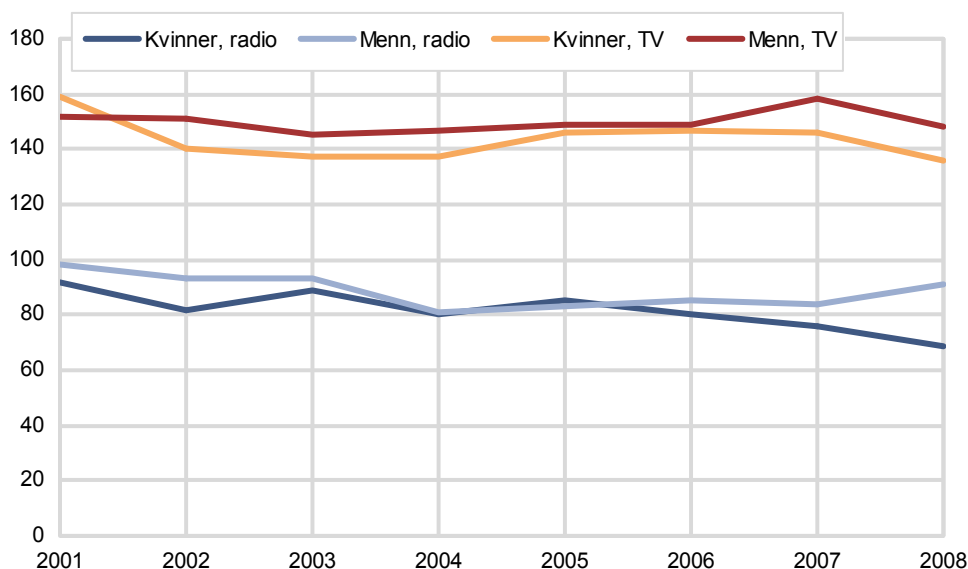
Figur 14.5. Fjernsynssjåing blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjøardelar i prosent. 1997-2008

¹ I 2007 var det også 2 prosent som såg på TV2 nyhetskanalen og 1 prosent på NRK3 frå september 2007. ² I 2008 var det også 3 prosent som såg på TV2 nyhetskanalen og 2 prosent på NRK3 2008. ³ SVT1 og SVT2. ⁴ Inkluderer lokal-tv som har fått konsesjon frå Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge. Kjelde: Norsk mediebarometer 2008.

Menn såg meir på TV ein gjennomsnittsdag i 2008 enn kvinner. Menn brukte 148 minutt, mens kvinner brukte 136 minutt. Menn hørte mest på radio i 2008, 91 minutt på ein gjennomsnittsdag. Kvinnene brukte 69 minutt. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabelane 14.10, 14.11 og 14.12.

Figur 14.6. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2008

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008.

Bruk av radio og fjernsyn blant personar med innvandrabakgrunn

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrabakgrunn, syner at 70 prosent av 9-59-åringar med innvandrabakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag 2008, mot 79 prosent blant den samla befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I innvandrargruppa var det 25 prosent som hadde hørt på radio ein gjennomsnittsdag, mot 50 prosent blant befolkninga i Noreg. I innvandrargruppa var gjennomsnittstida på fjernsynssjåing per dag på 133 minutt. Tida til radiolytting var 30 minutt. Blant befolkninga i Noreg var desse tala respektive 137 minutt og 76

minutt. I begge gruppene er det personar i alderen 9-15 år som helst ser på fjernsyn. Blant personar med innvandrarakgrunn frå EU, USA, Canada og Australia hadde 68 prosent sett på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, mens 46 prosent hadde hørt på radio. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 14.13 og 14.14.

14.2. Om radio- og TV-statistikken

Tala presenterte i figurane og tabellane er delvis henta frå aktørane sjølve eller frå Allmennkringkastingsrapporten 2008. I allmennkringkastingsrapporten evaluerer Medietilsynet programtilbodet til dei ulike allmennkringkastarane.

Vurderingsgrunnlaget for Medietilsynet er først og fremst allmennkringkastingsrekneskapane frå NRK, TV 2, P4 og Radio Norge, som dei er forplikta til å levere kvart år. Radiokanalane opererer ikkje med dei same programkategoriane i sine rapporteringar, og det gjer det vanskeleg å samanlikna programtilbodet i dei ulike radiokanalane. I talmaterialet som ligg føre, må ein leggje til grunn at dei ulike allmennkringkastarane har ei einsarta kategorisering av programområda frå år til år, slik at det er mogeleg å gjere samanlikningar over tid. Det er vanskeleg å samanlikne programtilbodet i dei ulike radiokanalane då dei ikkje rapporterer etter same klassifiseringsverktøy og heller ikkje rapporterer om heile sendeflata.

- Allmennkringkasting
- Nokre av prinsippa for allmennkringkastingskanalane som Medietilsynet følgjer:
- ”Sendingane skal kunne mottas av heile befolkninga.
  - Sendingane skal innehalde ein variert programmeny med program for så vel breie som smale lyttar- og sjåargrupper, herunder barn og unge, den samiske befolkningsgruppa, etniske og andre minoritetar.
  - Det skal vere daglege nyheitssendingar og solid, jamleg orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
  - Allmennkringkastingsprogramma skal bidra til å styrkje norsk språk, identitet og kultur.
  - Allmennkringkastingskanalane skal ha redaksjonell sjølvstende”.
- (Medietilsynet, <http://www.medietilsynet.no>).

- Medietilsynet
- Medietilsynet har som oppdrag å føre tilsyn med i kva for grad allmennkringkastarane oppfyller sine allmennkringkastingsplikter. Tilsynet baserer seg mellom anna på allmennkringkastingsrekneskapane til dei respektive aktørane.

Medietilsynet fører òg tilsyn med andre område innan kringkasting (reklame og sponning og vern av barn og unge, m.m.) og er styresmakt når det gjeld konsesjonar og registreringar for lokalkringkasting og annan type kringkasting. Medietilsynet fører i tillegg mellom anna tilsyn med marknads- og eigarforhold i dagspresse og kringkasting med heimel i medieeigarskapslova. Medietilsynet er også klageinstans for fjernsynslisenssaker.

- Mediebruksundersøkingane
- Tala som omhandlar bruk av radio og TV er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Tala for 2008 er henta frå Norsk mediebarometer 2008. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 14.3 og 14.14 viser resultat frå intervjuundersøking om medie- og kulturvanar blant personar med innvandrarakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i desse tabellane viser delen personar med innvandrarakgrunn som har lytta til radio og sett på fjernsyn og kor mange minutt dei har brukt på denne aktiviteten ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til medie- og kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes. (Jf. Rapportar 2009/29, SSB).

Referansar:

TV 2 Allmennkringkasterregnskap 2008.

Allmennkringkastingsrapporten, Kringkastingsåret 2008, Medietilsynet.

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Nyttige internettadresser for området radio og TV:

TV 2 Allmennkringkasterregnskap 2008.

TV 2 AS: <http://www.tv2.no/>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Norsk mediebarometer 2008: <http://www.ssb.no/medie>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

14.1. NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2006-2008

	2006				2007				2008			
	NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
I alt	8 756	100,0	6 569	100,0	8 761	100,0	6 570	100,0	8 784	100,0	6 589	100,0
Drama	64	0,7	285	4,3	71	0,8	256	3,9	80	0,9	243	3,7
Musikk	2 759	31,5	2 238	34,1	2 496	28,5	2 146	32,7	2 423	27,6	2 155	32,7
Kunst/kultur/medium	0	0,0	1 263	19,2	13	0,1	1 259	19,2	-	-	1 395	21,2
Underholdning	2 257	25,8	73	1,1	2 366	27,0	75	1,1	2 101	23,9	70	1,1
Heim/fritid/hobby	64	0,7	96	1,5	16	0,2	83	1,3	156	1,8	27	0,4
Vitskap	111	1,3	433	6,6	112	1,3	495	7,5	112	1,3	382	5,8
Religion/livsfilosofi	156	1,8	102	1,6	204	2,3	98	1,5	223	2,5	97	1,5
Samfunnsspørsmål	646	7,4	854	13,0	648	7,4	900	13,7	735	8,4	983	14,9
Nyheiter	957	10,9	932	14,2	1 029	11,7	1 000	15,2	948	10,8	1 026	15,6
Portrett	2	0,0	61	0,9	9	0,1	70	1,1	189	2,2	62	0,9
Barneprogram	129	1,5	63	1,0	134	1,5	-	-	135	1,5	-	-
Regionale sendingar inkl. Sàmi Radio	1 298	14,8	130	2,0	1 365	15,6	8	0,1	1 384	15,8	135	2,0
Sàmi Radio, nyheiter, rikssendingar	-	-	-	-	-	-	126	1,9	-	-	-	-
Sport	288	3,3	12	0,2	286	3,3	11	0,2	289	3,3	13	0,2
Andre program	25	0,3	27	0,4	12	0,1	43	0,7	9	0,1	1	-

¹Talet på timar heile døgnet. ²Timar berre på dagtid.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

14.2. NRK P3. Sendetid¹, etter programtype. 2006-2008

	2006		2007		2008	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
I alt	6 570	100,0	6 571	100,0	8 782	100,0
Musikk	4 028	61,3	4 137	63,0	5 908	67,3
Kunst/kultur/medier	841	12,8	839	12,8	814	9,3
Av dette						
Popkultur	39	0,6	63	1,0	79	0,9
Om film	81	1,2	65	1,0	69	0,8
Musikkjournalistikk	721	11,0	711	10,8	666	7,6
Nyheiter	563	8,6	467	7,1	549	6,3
Underholdning	837	12,7	782	11,9	1 130	12,9
Humor	258	3,9	423	6,4	629	7,2
Aktualitet/samfunn	299	4,5	346	5,3	361	4,1
Sex og samliv	41	0,6	31	0,5	37	0,4
Andre program	2	-	-	-	20	0,2

¹P3 går i samsending med P1 om natta.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

14.3. Radio Norge¹. Sendetid², etter programtype. 2004-2008

	2004		2005		2006		2007		2008	
	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent
Timar i alt	3 201	100,0	3 323	100,0	3 608	100,0	3 397	100,0	3 172	100,0
Nyheiter og aktualitet	728	22,7	722	21,7	762	21,1	969	28,5	815	25,7
Kultur	772	24,1	836	25,2	735	20,4	674	19,8	639	20,1
Barn og unge	704	22,0	880	26,5	875	24,3	682	20,1	669	21,1
Samisk	9	0,3	28	0,8	23	0,6	11	0,3	22	0,7
Livssyn	29	0,9	59	1,8	64	1,7	87	2,6	86	2,7
Fleirkulturelt	15	0,5	58	1,7	80	2,2	57	1,7	96	3,0
"Dei nye eldre"	184	5,7	40	1,2	65	1,8	56	1,6	92	2,9
Vitskap og teknologi	20	0,6	30	0,9	102	2,8	80	2,4	87	2,7
Forbrukarstoff	178	5,6	67	2,0	141	3,9	110	3,2	55	1,7
Sport og idrett	216	6,7	247	7,4	340	9,4	361	10,6	299	9,4
Musikk for smale grupper	346	10,8	356	10,7	421	11,7	310	9,1	312	9,8

¹Frå 21. april 2008 endra radiokanalen namn frå Kanal 24 til Radio Norge. ²Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

14.4. P4. Sendetid¹, etter programtype. 2004-2008

	2004		2005		2006		2007		2008	
	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent	Sendetid	Prosent
Timar i alt	5 659	100,0	5 790	100,0	5 463	100,0	7 236	100,0	7 392	100,0
Nyheitssendingar	411	7,3	410	6,3	441	8,1	424	5,9	427	5,8
Nyheiter på samisk	11	0,2	12	0,2	19	0,3	23	0,3	23	0,3
Distriksnyheiter	5	0,1	4	0,1	10	0,2	11	0,2	13	0,2
Sportsnyheiter	39	0,7	39	0,6	35	0,6	30	0,4	37	0,5
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, innanriks	120	2,1	111	1,7	254	4,6	327	4,5	358	4,8
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, utanriks	43	0,8	39	0,6	44	0,8	46	0,6	46	0,6
Daglege kultur- og nyheitssendingar	22	0,4	20	0,3	25	0,5	39	0,5	37	0,5
Dagleg breitt kulturmagasinet	760	13,4	639	9,8	443	8,1	1 252	17,3	1 231	16,7
Kulturinnslag (ikkje kulturnyheiter), i breie sendeflater	196	3,5	205	3,1	176	3,2	176	2,4	250	3,4
Program med smalt kulturfokus	355	6,3	463	7,1	449	8,2	448	6,2	446	6,0
Program for smale musikk sjangrar	422	7,5	507	7,8	329	6,0	825	11,4	659	8,9
Barneprogram	201	3,6	209	3,2	200	3,7	254	3,5	260	3,5
Ungdomsprogram	730	12,9	946	14,5	746	13,7	880	12,2	949	12,8
Religion og livsfilosofi	95	1,7	93	1,4	82	1,5	112	1,5	138	1,9
Fleirkulturelle program	21	0,4	25	0,4	31	0,6	120	1,7	134	1,8
Program med sport og idrett	389	6,9	389	6,0	451	8,3	455	6,3	414	5,6
Program retta mot trafikantar	1 431	25,3	1 465	22,5	1 465	26,8	1 579	21,8	1 776	24,0
Program med smalt fokus, natur, vitskap, medisin, helse	53	0,9	11	0,2	17	0,3	20	0,3	-	-
Natur, vitskap, medisin, helse; innslag i breie program	30	0,5	22	0,3	12	0,2	22	0,3	22	0,3
Forbrukarstoff/innslag i breie program	27	0,5	19	0,3	23	0,4	27	0,4	29	0,4
Media, mediekritikk og -satire	99	1,7	54	0,8	0	0,0	30	0,4	96	1,3
Program tilpassa "eldre" radiolyttarar	199	3,5	108	1,7	211	3,9	136	1,9	47	0,6

¹Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

14.5. NRK. Sendetid¹, etter fjernsynskanal og programtype. 2007-2008

	NRK 1				NRK 2				NRK 3		NRK Super	
	2007		2008		2007		2008		2008		2008	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
Riksprogram i alt	7 108	100,0	8 316	100,0	7 580	100,0	5 979	100,0	3 861	100,0	4 452	100,0
Av dette Interaktivt TV ²	740	10,4	1 641	19,7	3 602	47,5	164	2,7	2 025	52,4	-	-
Barneprogram	709	10,0	838	10,1	20	0,3	5	0,1	-	-	-	-
Drama, kunst/kultur	1 322	18,6	1 434	17,2	736	9,7	204	3,4	1 040	26,9	974	21,9
Animasjonsdrama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 125	47,7
Informasjonsprogram	1 384	19,5	1 475	17,7	870	11,5	1 219	20,4	241	6,2	399	9,0
Kunst/kultur/medium	366	5,1	552	6,6	450	5,9	482	8,1	64	1,7	-	-
Musikk	473	6,7	938	11,3	3 441	45,4	169	2,8	2 079	53,8	52	1,2
Naturprogram	148	2,1	142	1,7	96	1,3	100	1,7	10	0,3	-	-
Nyheiter	1 011	14,2	1 029	12,4	1 030	13,6	2 616	43,8	-	-	-	-
Religion/livsfilosofi	61	0,9	45	0,5	14	0,2	33	0,6	-	-	-	-
Sport	1 000	14,1	1 207	14,5	558	7,4	889	14,9	18	0,5	-	-
Underhaldning	509	7,2	522	6,3	316	4,2	205	3,4	394	10,2	662	14,9
Undervisning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	1,2
Vitskap	118	1,7	122	1,5	25	0,3	45	0,8	7	0,2	-	-
Andre program	7	0,1	12	0,1	24	0,3	12	0,2	8	0,2	186	4,2

¹ Dei regionale sendingane er ikkje med i sendetida. ² Timane er fordelte på ulike programkategoriar.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008 og Norsk Rikskringkasting AS.

14.6. TV2. Sendetid, etter programtype. 2000-2008. Timar

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I alt	5 897	6 035	6 157	6 294	6 407	6 318	6 190	6 412	6 726
Av dette reprisar	2 107	2 173	2 690	2 561	2 839	2 790	2 799	3 094	3 117
Nyheiter og aktualitet	1 169	1 312	1 210	1 284	1 462	1 575	1 529	1 638	1 537
Norsk underholdning, drama, barne-TV, fakta	1 038	1 154	1 302	1 623	1 520	1 535	1 458	1 515	1 548
Sport	515	527	571	539	532	554	544	469	557
Utanlandske filmar, seriar, fakta- og underholdningsprogram	2 821	2 662	2 740	2 504	2 531	2 284	2 191	2 398	2 699
Eigenannonsering (promo)	354	380	334	344	362	370	468	392	385

Kjelde: TV2 AS.

14.7. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2008. Prosent

	Radio				Fjernsyn			
	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt
2003	100,0	61,5	8,3	30,2	100,0	76,6	13,0	10,4
2004 ¹	100,0	55,0	3,0	42,0	100,0	63,0	6,0	32,0
2005	100,0	55,7	4,0	41,7	100,0	74,0	7,0	23,0
2006	100,0	56,7	5,3	38,0	100,0	70,5	7,5	22,0
2007	100,0	61,0	4,0	35,0	100,0	69,0	7,0	24,0
2008	100,0	63,0	6,0	31,0	100,0	75,9	6,6	17,5

¹ Ved overgangen til 2004, gjennomførte NRK følgjande praksis: Ein stilte strengare krav til kva som blei rekna som bokmål og kva som reknast som nynorsk. Dersom det som skulle registrerast ikkje var tydeleg nok, blei det plassert i dialektkategorien.

Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

14.8. Konesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2008

Heile landet	Lokalfjernsyn allmenn	Lokalradio
1990	106	442
2000	26	274
2001	27	259
2002	26	272
2003	¹ 23	267
2004	25	256
2005	26	248
2006	26	248
2007	25	246
2008	25	² 241
2008		
Østfold	1	11
Akershus	3	16
Oslo	1	25
Hedmark	1	10
Oppland	0	7
Buskerud	2	14
Vestfold	1	7
Telemark	2	7
Aust-Agder	1	9
Vest-Agder	1	10
Rogaland	2	16
Hordaland	1	28
Sogn og Fjordane	0	6
Møre og Romsdal	2	14
Sør-Trøndelag	1	16
Nord-Trøndelag	1	4
Nordland	3	23
Troms Romsa	1	8
Finnmark Finnmarku	1	10

¹ Landet er delt inn i 30 konesjonsområde for lokalfjernsyn og 148 konesjonsområde for lokalradio. Tala for lokalradio er fordelte om lag fylkesvis, da nokre område går over i kvarandre. ² Konesjonar i drift i 2008.

Kjelde: Medietilsynet.

14.9. Registrerte fjernsynslisensar, etter fylke. 31. desember. 2001-2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Heile landet	1 740 811	1 750 715	1 758 619	1 763 016	1 787 374	1 807 951	1 851 969	1 882 349
Østfold	101 449	102 900	103 032	103 054	104 665	106 041	108 580	110 010
Akershus	177 444	177 820	181 945	182 172	185 853	189 293	193 520	197 678
Oslo	206 426	208 430	206 316	208 874	212 499	218 534	226 352	230 361
Hedmark	76 052	76 510	76 484	76 216	76 736	76 904	78 823	79 848
Oppland	72 749	72 850	72 235	72 220	73 415	72 922	73 906	75 054
Buskerud	92 818	93 310	94 367	94 500	96 308	97 964	100 233	101 216
Vestfold	83 911	84 206	86 552	86 702	87 706	88 396	89 939	91 693
Telemark	65 231	65 421	66 692	66 967	67 441	67 775	68 961	69 804
Aust-Agder	37 660	38 100	37 801	37 812	38 654	39 048	40 082	40 981
Vest-Agder	59 034	59 758	59 256	59 359	60 597	61 229	62 861	63 713
Rogaland	136 150	137 903	140 486	140 911	144 218	148 907	153 731	157 810
Hordaland	166 311	167 100	168 640	169 287	170 882	171 003	177 284	180 280
Sogn og Fjordane	39 111	39 210	38 873	38 957	39 092	38 904	39 438	39 970
Møre og Romsdal	93 212	93 300	92 855	92 862	93 569	93 732	95 542	97 093
Sør-Trøndelag	105 578	106 122	106 517	106 457	108 251	108 827	110 438	111 715
Nord-Trøndelag	47 919	47 940	48 377	48 320	48 435	48 791	49 874	50 318
Nordland	91 245	91 410	90 192	90 397	90 550	90 734	92 039	93 239
Troms Romsa	56 598	56 620	56 430	56 293	56 640	57 138	58 115	59 462
Finnmark Finnmarku	25 759	25 810	25 523	25 849	25 897	25 721	26 295	26 182
Svalbard	343	280	337	210	332	342	359	368
Frilisensar	5 811	5 715	5 709	5 597	5 634	5 747	5 597	5 554

Kjelde: Norsk Rikskringkasting AS.

14.10. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar. 1992-2008. Prosent

	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Radio													
NRK P1	38	31	27	29	27	28	26	28	29	26	24	25	26
NRK P2	24	7	5	5	4	5	5	5	4	4	4	3	5
NRK P3	.	11	10	8	8	7	6	7	5	5	6	5	7
Radio P4	.	18	21	19	19	18	21	19	16	17	17	16	13
Radio Norge	.	.	.	.	.	.	.	.	6	5	5	5	3
Lokalradio	23	13	13	12	11	12	14	12	11	9	10	11	8
Andre kanalar	1	1	1	1	2	2	3	2	2	3	3	3	6
Fjernsyn													
NRK1	67	58	55	53	50	54	52	51	53	51	47	47	44
NRK2	.	.	¹ 10	8	9	7	7	11	8	8	5	5	5
NRK3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2
TV2 AS	² 23	42	50	50	51	53	56	51	52	50	51	49	44
TV2 nyhetskanalen	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3
TVNorge	12	12	13	16	15	20	18	21	18	19	18	19	16
TV3	9	7	12	12	14	14	13	12	14	13	11	12	11
Svensk TV ³	4	3	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Lokal TV ⁴	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0
Andre kanalar	9	7	7	9	10	12	12	10	12	13	15	17	22

¹ Gjeld frå september 1996. ² Gjeld frå september 1992. ³ SVT1 og SVT2. ⁴ Inkluderer lokal-tv som har fått konsesjon frå Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

14.13. Personar i alderen 9-59 år som lytta på radio ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrar- bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar- bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrar- bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar- bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	50	25	46	76	30	52
Kjønn						
Menn	54	29	46	85	40	56
Kvinner	47	21	47	67	20	48
Alder						
9-15 år	26	9	:	11	7	:
16-24 "	40	24	:	59	30	:
25-44 "	56	30	:	81	36	:
45-59 "	61	26	:	115	34	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	44	19	:	73	23	:
400 000-599 000	51	30	:	63	54	:
600 000-	56	41	:	85	37	:
Utdanning						
Grunnskole	50	21	:	102	35	:
Vidaregåande skole	57	29	:	96	35	:
Universitet og høgskole	61	42	:	63	39	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd ..	51	27	:	78	31	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	51	26	:	76	25	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	51	23	:	76	33	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

14.14. Personar i alderen 9-59 år som så på fjernsyn ein gjennomsnittsdag dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og minutt

	Prosent			Minutt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrar- bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar- bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrar- bakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrar- bakgrunn ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	79	70	68	137	133	105
Kjønn						
Menn	79	73	65	140	148	100
Kvinner	79	65	71	134	117	110
Alder						
9-15 år	86	87	:	116	134	:
16-24 "	77	73	:	136	143	:
25-44 "	75	66	:	138	125	:
45-59 "	82	64	:	148	138	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	76	66	:	143	146	:
400 000-599 000	78	77	:	142	132	:
600 000-	82	77	:	132	135	:
Utdanning						
Grunnskole	75	69	:	149	152	:
Vidaregåande skole	78	66	:	150	124	:
Universitet og høgskole	78	72	:	103	134	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd ..	79	72	:	136	136	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	80	70	:	143	122	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	79	68	:	137	138	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje offentligjerast fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

15. Kulturminne

15.1. Nokre resultat

181 600 freda kulturminne er registrert

Per 31. desember 2008 var det registrert totalt 181 600 freda kulturminne i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden, ein auke på over 8 400 minne siste året. Sidan 2004 har det vore ein jamn årleg auke i registrerte kulturminne, og totalt er det registrert 32 200 fleire minne desse fem åra. Største delen av dei registrerte kulturminna er automatisk freda, medan berre litt under 3 prosent er vedtaksfreda kulturminne (jf. Lov om kulturminner, kap. II).

Flest arkeologiske enkeltminne

Mesteparten av dei registrerte kulturminna er arkeologiske enkeltminne og utgjer 174 500 minne, om lag 96 prosent av kulturminna i 2008. Dei aller fleste nyregistrerte kulturminna i 2008 er arkeologiske enkeltminne. Det er også registrert totalt nær 5 700 bygningar, og 207 av dei var nyregistrerte i 2008. Enkeltminne under vatn utgjer kun 1 prosent av dei registrerte kulturminna, men har hatt ein auke på 150 objekt siste året. Halvparten av desse minna er etter samisk datering. Enkeltminne under vatn utgjer 704 minne i 2008 og representerer ei dobling på dei siste fem åra.

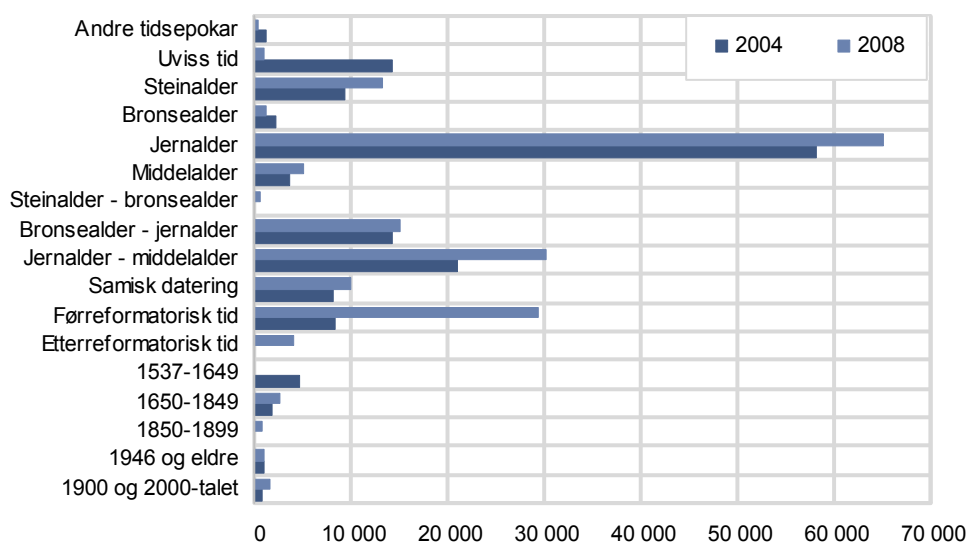
Over 65 000 kulturminne frå jernalderen

I databasen er det registrert flest kulturminne datert frå jernalderen, over 65 100 frå jernalderen og 30 100 frå tidsepoken jernalder – middelalder. Tilveksten i 2008 for minne frå jernalder – middelalder er over 1 700 og står for 20 prosent av total tilvekst. Kulturminne daterte frå førreformatorisk tid, tel nær 29 500 ved slutten av 2008, ein auke på over 2 000 frå 2007. Over 15 000 enkeltminne er daterte frå bronsealderen, ein auke på nær 1 000 minne frå 2007. Det er no registrert 228 freda kyrkjer, ni fleire enn i 2007, fem av desse er daterte frå 1650-1849. Det er flest freda kyrkjer frå middelalderen, totalt er det registrert 198 freda middelalderkyrkjer i Noreg. 259 andre bygningar er òg daterte frå middelalderen, mens fleirtalet av dei freda bygningane stammar frå perioden 1650-1849.

23 000 kulturminne registrerte i Rogaland

Rogaland, Hedmark og Finnmark har flest freda kulturminne, Rogaland 12 prosent og Hedmark og Finnmark har begge 10 prosent av dei freda kulturminna. Hedmark har hatt over 20 prosent auke i dei registrerte minna det siste året, følgt av Buskerud med over 13 prosent auke. Tabell 15.1 syner fordelinga på enkeltminna etter kategori, tidsepoke og fylke.

Figur 15.1. Freda kulturminne¹. Enkeltminne², etter tidsepoke. 31. desember 2004-2008

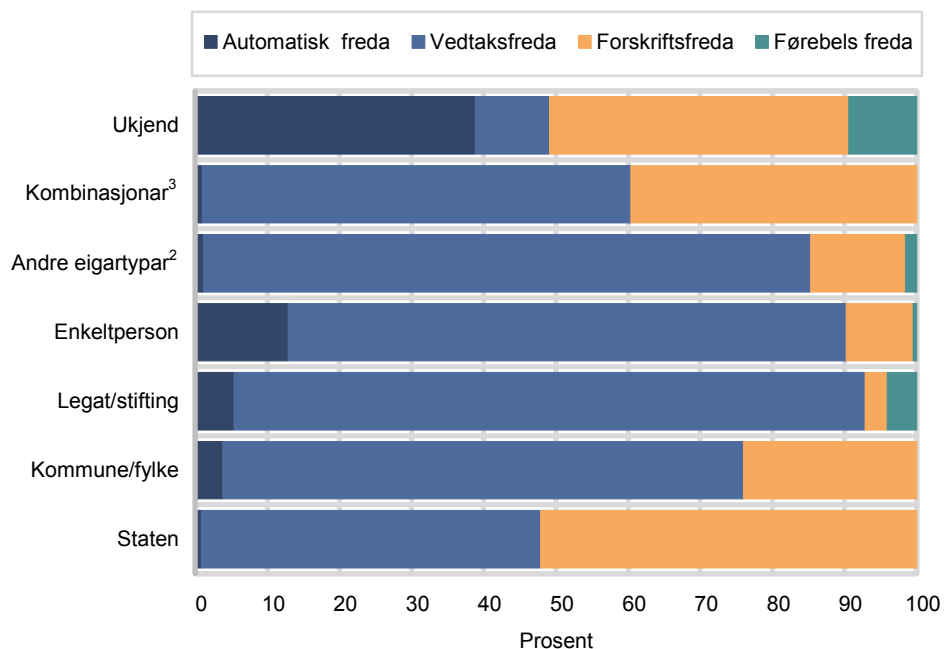

¹ Tabellane omfattar alle kulturminne som er registrerte som freda etter Kulturminneloven. ² Lokalitet/enkeltminne: Ein lokalitet er eit samanhengande kulturminneområde eller -anlegg som består av eitt eller fleire enkeltminne. Døme: eit gravfelt (lokalitet) med fleire gravhaugar (enk.minne) eller ein fyrstasjon (lokalitet) med fleire bygningar (enk.minne). Alle enkeltminna må vere knytt opp mot ein lokalitet.

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

Som nemnt over, er 3 prosent av dei registrerte kulturminna vedtaksfreda, totalt 5 300 i 2008. Av dei vedtaksfreda kulturminna er 4 900, eller 94 prosent bygningar og 4 prosent er tekniske/industrielle minne. Til saman er det 5 700 freda bygningar. Enkeltpersonar eig 2 150 bygningar, dei fleste av desse er vedtaksfreda. Stat og kommune eig til saman 22 prosent av dei freda bygningane.

Figur 15.2. Freda bygningar¹, etter eigartype og fredingsform. 31. desember 2008

¹ Omfattar bygningar som er freda etter Kulturminneloven. Kyrkjer er ikkje med i taloppgåvene.

² Aksjeselskap, bustadbyggjelag/burettslag, ansvarleg selskap, utanlandsk, annan eigartype.

³ Bygningar med meir enn ein eigartype (både legat/stifting og enkeltperson t.d.)

Kjelde: Askeladden (Riksantikvarens kulturminnedatabase).

Færre søknader om dispensasjon etter kulturminneloven

Tala i tabell 15.5 viser oversikt over dispensasjonsbehandlinga i fylkeskommunane etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven. Ein fylkeskommune har ikkje rapportert tal for 2008, og totaltala er det difor vanskeleg å seie noko om. For heile landet blei 80 prosent av søknadene om dispensasjon etter kulturminneloven innvilga, mot 89 prosent i 2007. To fylkeskommunar mottok ingen søknader i 2008, mens åtte fylkeskommunar innvilga alle mottekne søknader.

95 kroner per innbyggjar til planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø

Det går fram av rapporteringa i KOSTRA at fylkeskommunane hadde i alt 305,3 millionar kroner i netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø i 2008 (KOSTRA-funksjonane 715, 716 og 750). I 2006 gjekk desse utgiftene ned i høve til 2005. Kostnadene på desse områda steig i 2007, og i 2008 ser vi igjen ein nedgang på 23 prosent frå 2007. Nettoutgiftene til fylkeskommunane i 2008 til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø var 0,9 prosent av totale netto driftsutgifter og 72 kroner per innbyggjar utanom Oslo. (Rekneskapsomgrep, sjå kap. 1).

Tabell 15.7 viser gjennomsnittlege netto- og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø for åra 2006-2008. Som nemnt over, syner tala at dei årlege netto driftsutgiftene har gått litt opp og ned. Totaltala for netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for 2008 syner at dei ligg over gjennomsnittet for dei tre siste åra. Netto driftsutgiftene ligg nær 7 prosent over, og brutto investeringsutgiftene for 2008 syner ei dobling av utgiftene i høve til gjennomsnittet for dei tre siste åra. Brutto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø for 2008 ligg lågare enn gjennomsnittet for dei tre siste åra, 2006-2008.

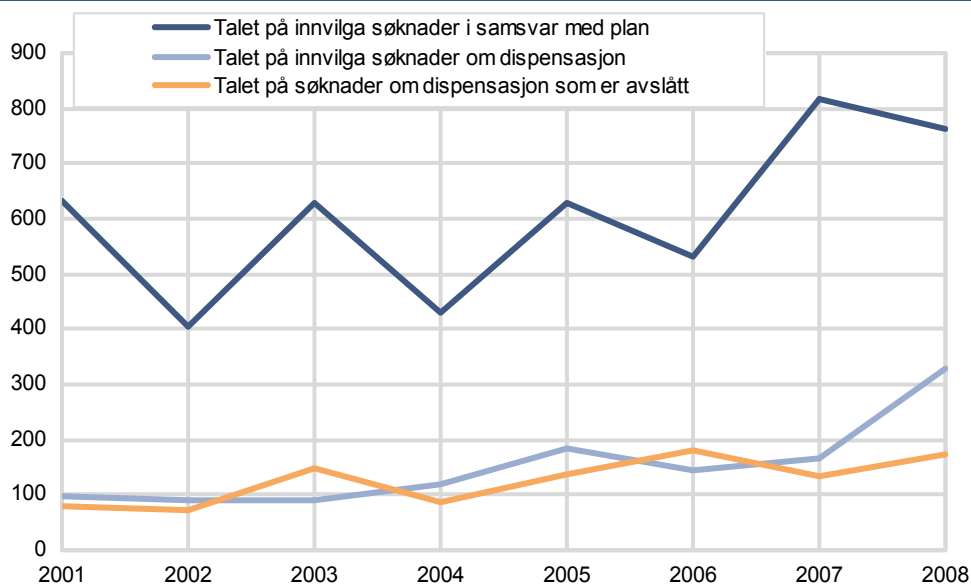
Ser ein på gjennomsnittet for brutto investeringsutgifter for perioden, 2006-2008, for dei einskilde fylka, finn vi at investeringsutgiftene for Østfold, Akershus,

Hordaland og Finnmark har auka i høve til førre gjennomsnittsperiode, 2005-2007, mens det er små variasjonar for dei andre fylka.

Fleire dispensasjonar for bygningar i spesialområde for bevaring av kulturminne

Tabell 15.8 syner ei oversikt over behandla byggjesaker i område med stor miljøverdi i kommunane. Dette gjeld nye bygningar i landbruks-, natur- og friområde, område med byggjeforbod i 100-metersbeltet langs sjø, område med byggjeforbod langs ferskvatn og tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne. Kommunane fekk inn i alt 8 400 søknader i 2008, av desse var 1 265 søknader for nye bygningar i spesialområde for bevaring av kulturminne, 145 fleire søknader enn i førre året. 503 saker gjaldt søknad om dispensasjon, det høgste talet på fleire år. 329 eller 65 prosent av desse blei innvilga mot 55 prosent (167 søknader) i 2007. Kommunane innvilga såleis fleire søknader i 2008 enn året før. 761 søknader blei innvilga i samsvar med plan.

Figur 15.3. Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2008

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

0,6 prosent av driftskostnadene til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern

Kommunane brukte i alt nær 980 millionar kroner i netto driftsutgifter til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern i 2008, (KOSTRA-funksjonane 335, 360 og 365). Dette er 0,6 prosent av dei totale netto driftskostnadene i kommunane, det same som dei to føregåande åra. Gjennomsnittleg netto driftsutgift per innbyggjar til kulturminnevern (KOSTRA-funksjon 365) for heile landet ligg på 10 kroner, dette er også same nivå som tidlegare år. Gjennomsnittleg netto driftsutgift til rekreasjon i tettstad var 137 kroner per innbyggjar (KOSTRA-funksjon 335), litt meir enn dei to åra før. Oslo kommune brukte mest til kulturminnevern i 2008, 29 kroner per innbyggjar.

15.2. Om statistikken kulturminne og kulturminnevern

Opplysningar om kulturminne er baserte på data frå Riksantikvaren. Tala gir òg ei oversikt over freda kulturminne og bygningar registrerte i SEFRAK. Data frå Riksantikvaren blei for første gong presentert i NOS Kulturstatistikk 2003. Det same blei data over aktivitetane og utgiftene i fylkeskommunane på områda kulturminne, natur og nærmiljø samt kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi og utgifter i kommunane til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern.

Askeladden

Askeladden er den offisielle databasen over alle freda kulturminne og kulturmiljø i Noreg, i tillegg til listeførte kyrkjjer. Det er Riksantikvaren som eig og driftar Askeladden, og databasen er eit viktig verktøy for forvaltninga. Databasen inneheld

omfattande data og opplysningar om objekt som er freda (eller som er inne i ein fredingsprosess) etter kulturminneloven.

Askeladden er tilgjengeleg for kulturminneforvaltninga, statlege sektorstyresmakter og kommunane. Dei ulike forvaltningsledda kan få innsyn i basen, og tilgang til registrering og oppdatering av objekt knytte til deira ansvarsområde.

Askeladden blei teken i bruk i 2004. Tidlegare var kulturminnedata lite tilgjengelege. Ofte var det berre dei som hadde ansvaret for føringa av eit kulturminneregister, som hadde tilgang til innhaldet. Ein av dei uheldige konsekvensane av dette var at kulturminnedata blei lite brukt i planlegging og anna forvaltningsarbeid. Askeladden har gjort både tilgang, registrering og oppdatering lettare. I Askeladden kan ein søkje etter objekt, produsere enkle kart, og lage eigen statistikk. Meir avanserte GIS-brukarar kan eksportere data i SOSI-format, og ein kan også eksportere data til eit rekneark.

SEFRAK Tabell 15.4 syner tal frå SEFRAK. Tabellen er ikkje oppdatert for 2008 avdi SEFRAK-tala ikkje er klare i den nye utgåva av Matrikkelen. SEFRAK er ei forkorting for *SEkretariat For Registrering Av faste Kulturminner*. SEFRAK-registeret inneheld opplysningar over alle bygningar og ruinar som er oppførte før 1900. Sekretariatet var det organet som starta prosjektet. Ansvaret for registeret er seinare overteke av Riksantikvaren. SEFRAK vart bygd opp gjennom eit stort feltarbeid i åra 1975-1995. Mange tusen registratorar samla da inn opplysningar om alle bygningar frå før år 1900 i Noreg. Med til arbeidet hørte også kartfesting, oppmåling og fotografering av objekta.

I nokre delar av landet er også bygningar frå delar av 1900-talet tekne med, til dømes er grensa sett til 1940 i Finnmark på grunn av krigsøydeleggingane der, og til 1910 i Ålesund på grunn av bybrannen. SEFRAK inneheld også ein del ruinar og tufter samt opplysningar om bygg som er blitt fjerna etter registrering. Dei fleste SEFRAK-bygga er ikkje underlagde noka form for formelt vern, men delar av materialet er vurdert ut frå potensiell verneverdi. Det at ein bygning er registrert i SEFRAK, gir ikkje automatisk nokon vernestatus. Oppføring i registeret inneber heller ikkje i seg sjølv spesielle restriksjonar for kva som kan gjerast med eit hus (Riksantikvaren – Direktoratet for naturminneforvaltning).

SEFRAK er først og fremst eit generelt kulturhistorisk register som kanskje særleg har verdi som kjeldemateriale for lokal historie. Men registeret blir også nytta av forvaltninga som eit utgangspunkt for å finne kvar det kan vere verneverdig busetnad.

Skjemamaterialet etter registreringane er nå lagra hos dei enkelte fylkeskommunane, medan storparten av fotomaterialet finst hos Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Opplysningane er òg ein del av egedomsregisteret GAB hos Statens Kartverk, og er såleis også lett tilgjengeleg for den kommunale forvaltninga.

Offentleg forvaltning – fylkeskommunar Tala frå fylkeskommunane syner søknader om dispensasjon etter kulturminneloven og utgifter til planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Datamaterialet er basert på respektive skjema 51 og dei fylkeskommunale rekneskapane leverte gjennom KOSTRA-systemet (sjå kapittel 1).

Offentleg forvaltning – kommunar Tala frå kommunane syner kommunal saksbehandling i område med stor miljøverdi og utgifter til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern. Tala for kommunal byggesaksbehandling er estimerte tal. Datamaterialet er basert på respektive skjema 20 og dei kommunale rekneskapane leverte gjennom KOSTRA-systemet.

Offentleg forvaltning – statlege ugifter Data i tabell 15.10 syner utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett, St. prp. 1, for programkategorien 12.20

Naturens mangfold og friluftsliv og programkategorien 12.30 Kulturminne og kulturmiljø.

Referansar:

Riksantikvaren – Direktoratet for naturminneforvaltning
Statistisk sentralbyrå, KOSTRA: <http://www.ssb.no/fysplan/>

Før meir informasjon om kulturminnevern i Noreg, viser vi til desse lenkjene:

Kulturminnloven: Lov om kulturminner, 1978-06-09-50: <http://www.lovdata.no>

Riksantikvaren – Direktoratet for kulturminneforvaltning: <http://www.ra.no/>

Askeladden – Databasen for kulturminner: <http://askeladden.ra.no/sok/>

Miljøverndepartementet: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md.html?id=668>

Fysisk planlegging i kommunar og fylkeskommunar: <http://www.ssb.no/fysplan/>

Nærmiljøinnsats i kommunane: http://www.ssb.no/miljo_kostr/

Levekårsundersøkinga: <http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

15.1. Freda kulturminne¹. Enkeltminne², etter kategori, tidsepoke og fylke. 31. desember. 2004-2008

	I alt	Arkeologisk enkeltminne	Bygning	Historisk hage	Kyrkje	Enkeltminne under vatn	Teknisk/ industrielt enkeltminne	Anna kulturminne
2004	149 449	143 801	4 607	24	204	329	232	252
2005	158 427	152 479	5 022	41	215	361	273	36
2006	164 934	158 469	5 353	45	215	511	303	38
2007	173 175	166 549	5 451	45	219	554	311	46
2008	181 615	174 493	5 658	69	228	704	375	88
Datering								
Førreformatorisk tid	29 437	29 419	0	0	0	6	0	12
Istid	5	5	0	0	0	0	0	0
Steinalder	13 209	13 198	0	0	0	11	0	0
Senneolitikum	26	26	0	0	0	0	0	0
Bronsealder	1 216	1 216	0	0	0	0	0	0
Jernalder	65 162	65 156	0	0	0	5	0	1
Middelalder	5 069	4 573	259	6	198	33	0	0
Sein steinbrukande tid	65	65	0	0	0	0	0	0
Samisk datering	9 986	9 719	1	0	0	262	0	4
Steinalder - bronsealder	593	591	0	0	0	2	0	0
Senneolitikum - bronsealder	58	58	0	0	0	0	0	0
Bronsealder - jernalder	15 124	15 124	0	0	0	0	0	0
Tidleg metalltid ³	222	222	0	0	0	0	0	0
Jernalder - middelalder	30 122	30 117	0	0	0	5	0	0
Etterreformatorisk tid	3 987	2 994	868	25	0	0	70	30
1537-1649	141	14	97	1	18	11	0	0
1650-1849	2 724	79	2 323	17	5	225	53	22
1850-1899	733	37	553	3	2	111	24	3
1900-talet	1 534	82	1 314	17	5	21	85	10
1945 og yngre (Svalbard)	2	2	0	0	0	0	0	0
1946 og eldre (Svalbard)	1 118	722	241	0	0	12	143	0
2000-talet	2	0	2	0	0	0	0	0
Uviss tid	1 080	1 074	0	0	0	0	0	6
Fylke								
Østfold	8 842	8 514	160	6	18	88	47	9
Akershus	9 378	9 111	221	2	14	15	11	4
Oslo	985	515	412	18	5	22	8	5
Hedmark	18 914	18 676	214	6	5	4	8	1
Oppland	15 790	15 172	592	0	24	0	1	1
Buskerud	8 826	8 405	381	1	18	7	10	4
Vestfold	6 253	5 915	231	3	24	33	37	10
Telemark	5 623	5 061	474	2	12	62	10	2
Aust-Agder	4 856	4 581	239	3	10	15	8	0
Vest-Agder	5 855	5 615	156	2	7	62	12	1
Rogaland	22 655	22 088	416	3	14	122	9	3
Hordaland	5 067	4 398	537	12	22	84	7	7
Sogn og Fjordane	2 968	2 736	185	1	13	33	0	0
Møre og Romsdal	6 063	5 807	179	3	11	59	4	0
Sør-Trøndelag	7 052	6 619	365	5	10	36	8	9
Nord-Trøndelag	10 612	10 432	131	1	11	8	7	22
Nordland	12 907	12 658	206	0	8	27	7	1
Troms Romsa	9 713	9 596	102	0	1	8	5	1
Finnmark Finnmarku	18 012	17 781	188	1	1	7	26	8
Svalbard	1 244	813	269	0	0	12	150	0

¹ Tabellane omfattar alle kulturminne som er registrerte som freda etter Kulturminneloven. ² Lokalitet/enkeltminne: Ein lokalitet er eit samanhengande kulturminneområde eller -anlegg som består av eitt eller fleire enkeltminne. Døme: eit gravfelt (lokalitet) med fleire gravhaugar (enk.minne) eller ein fyrstasjon (lokalitet) med fleire bygningar (enk.minne). Alle enkeltminne må vere knytt opp mot ein lokalitet. ³ Ny tidsepoke frå 2008.

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.2. Vedtaksfreda kulturminne¹, etter hovudgruppe, vedtaksår og fylke. 31. desember 2005-2008

	I alt	Primær- næringar	Sekundær- næringar	Tertiær- næringar	Organisert/ offentleg verksemd	Religion/ tradisjon/ hending	Ikkje nærings- tilknytt/ privat	Andre funksjonar	Ingen verdi
2005	4 669	1 245	174	761	1 161	59	433	713	123
2006	4 983	1 289	188	777	1 289	56	610	608	166
2007	5 094	1 410	207	829	1 300	64	693	449	142
2008	5 271	1 511	213	899	1 363	68	717	373	127
Vedtaksår									
1923-1950	1 633	906	40	97	84	8	266	164	68
1951-1978	291	167	12	27	24	13	22	23	3
1979-2007	3 212	422	156	728	1 194	47	425	184	56
2008	135	16	5	47	61	0	4	2	0
Fylke									
Østfold	220	21	2	34	143	0	17	2	1
Akershus	212	16	6	47	101	4	11	14	13
Oslo	408	20	16	31	46	30	213	35	17
Hedmark	222	102	3	41	48	0	7	19	2
Oppland	579	474	2	19	62	8	9	3	2
Buskerud	328	117	29	49	69	1	16	43	4
Vestfold	269	5	7	57	147	2	24	26	1
Telemark	321	170	12	29	64	1	23	22	0
Aust-Agder	222	26	30	58	42	2	52	12	0
Vest-Agder	163	5	3	67	40	0	31	16	1
Rogaland	421	114	4	65	106	2	110	18	2
Hordaland	495	115	35	60	128	3	50	48	56
Sogn og Fjordane	172	16	20	29	47	1	10	46	3
Møre og Romsdal	173	20	1	48	42	3	53	6	0
Sør-Trøndelag	380	120	15	63	103	4	67	7	1
Nord-Trøndelag	154	55	9	27	49	2	0	9	3
Nordland	205	58	3	90	35	3	7	1	8
Troms Romsa	104	6	3	33	48	0	4	10	0
Finnmark Finnmarku	212	51	2	52	43	2	13	36	13
Svalbard	11	0	11	0	0	0	0	0	0

¹ Tabellen omfattar enkeltminne som er vedtaksfreda/forskriftsfreda etter Kulturminneloven (§§15 og 22a) eller Bygningsfredningsloven av 1920. Automatisk freda minne er ikkje med i oversikta.

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.3. Freda kulturminne, etter fredingsform og type. 31. desember 2005-2008

	Totalt tal freda kulturminne	Automatisk freda	Forskriftsfreda	Vedtaksfreda	Mellombels freda
2005	158 427	153 758	904	3 765	..
2006	164 934	159 951	1 200	3 783	..
2007	173 175	168 081	1 265	3 829	..
2008	181 615	176 210	1 366	3 905	134
2008					
Arkeologisk enkeltminne	174 493	174 486	0	7	0
Bygning	5 658	618	1 221	3 709	110
Historisk hage	69	7	10	43	9
Kyrkje	228	217	1	4	6
Enkeltminne under vatn	704	704	0	0	0
Teknisk/industrielt	375	146	122	106	1
Anna kulturminne	88	32	12	36	8

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.4. SEFRAK-registrerte bygningar: Talet på bygningar og tap, etter fylke. 2001-2007. 31. desember

	Registrerte bygningsobjekt ¹	Tapte bygningsobjekt ²	Ståande bygningsobjekt ³ (per 31. desember)	Tapte i prosent av tal registrerte	Talet på tapte bygningsobjekt i det enkelte år	Tapte bygningsobjekt i det enkelte år i prosent av alle registrerte	Tapte bygningsobjekt i prosent av talet på ståande per 1. januar	Registrerte ruinar ⁴
2001	399 809	34 090	365 719	8,5	2 311	0,6	0,6	..
2002	407 928	36 024	371 904	8,8	1 242	0,3	0,3	..
2003	414 799	39 212	375 587	9,5	2 581	0,6	0,7	48 157
2004	421 516	42 056	379 460	10,0	2 209	0,5	0,6	50 281
2005	421 839	44 964	376 875	10,7	2 876	0,7	0,8	50 465
2006	422 475	48 176	374 299	11,4	3 144	0,7	0,8	50 566
2007								
I alt	423 612	52 672	370 940	12,4	4 354	1,0	1,2	50 456
Østfold	18 765	2 197	16 568	11,7	119	0,6	0,7	307
Akershus	22 152	2 677	19 475	12,1	110	0,5	0,6	956
Oslo	10 232	423	9 809	4,1	66	0,6	0,7	153
Hedmark	47 293	10 374	36 919	21,9	655	1,4	1,8	2 969
Oppland	35 433	4 381	31 052	12,4	588	1,7	1,9	2 499
Buskerud	32 681	2 121	30 560	6,5	173	0,5	0,6	3 093
Vestfold	16 061	1 458	14 603	9,1	97	0,6	0,7	239
Telemark	23 085	1 771	21 314	7,7	121	0,5	0,6	1 459
Aust-Agder	18 142	1 014	17 128	5,6	61	0,3	0,4	2 873
Vest-Agder	23 975	7 977	15 998	33,3	233	1,0	1,4	771
Rogaland	17 256	2 345	14 911	13,6	133	0,8	0,9	1 886
Hordaland	35 027	3 320	31 707	9,5	144	0,4	0,5	8 980
Sogn og Fjordane	23 882	1 536	22 346	6,4	485	2,0	2,1	7 942
Møre og Romsdal	33 239	3 321	29 918	10,0	746	2,2	2,5	9 695
Sør-Trøndelag	20 068	2 217	17 851	11,0	101	0,5	0,6	1 032
Nord-Trøndelag	11 085	2 092	8 993	18,9	205	1,9	2,2	386
Nordland	16 882	1 324	15 558	7,8	174	1,0	1,1	3 189
Troms Romsa	14 724	1 713	13 011	11,6	132	0,9	1,0	1 096
Finmark Finnmarku	3 630	411	3 219	11,3	10	0,3	0,3	931

¹ Registrerte bygningsobjekt: Talet på SEFRAK-objekt som var ståande bygningar på registreringstidspunktet (1975-1995). ² Tapte bygningsobjekt: SEFRAK-objekt som har status "revet" eller "utgått" i GAB. (per 31.12). ³ Ståande bygningsobjekt: Differansen mellom "registrerte bygningsobjekt" og "tapte bygningsobjekt". ⁴ Talet på objekt som ikkje var ståande bygningar på registreringstidspunktet. Utviklinga i bestanden av slike finst det ikkje data på. (Inngår ikkje i totaltalet.)

Kjelde: GAB/SEFRAK.

15.5. Dispensasjonsbehandling i fylkeskommunen, etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven. 2001-2008

	Talet på mottekne søknader om dispensasjon etter kulturminneloven	Innvilga søknader	Talet på behandla søknader om dispensasjon etter plan- og bygningsloven
2001 ¹	121	94	..
2002	170	143	..
2003 ²	190	140	4 186
2004	249	174	5 013
2005	231	175	6 098
2006	263	212	7 077
2007	276	247	7 626
2008 ²	229	185	6 087
Fylkeskommunane			
Østfold	4	4	172
Akershus	26	18	214
Oslo	40	37	448
Hedmark	10	6	133
Oppland	14	13	275
Buskerud	6	6	8
Vestfold	29	29	50
Telemark	0	0	47
Aust-Agder	19	12	629
Vest-Agder	4	4	783
Rogaland	25	11	467
Hordaland	..	..	..
Sogn og Fjordane	3	3	149
Møre og Romsdal	14	10	488
Sør-Trøndelag	0	0	460
Nord-Trøndelag	11	11	516
Nordland	2	2	336
Troms Romsa	4	4	750
Finmark Finnmarku	18	15	162

¹ I 2001 mangla rapportering frå tre fylkeskommunar. ² Mangla rapportering frå ein fylkeskommune.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.6. Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø, etter fylkeskommune¹. 2006-2008.

	Netto driftsutgifter i alt. Mill.kr			Kroner per innbyggjar			Prosent av totale netto driftsutgifter		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Heile landet	158,2	395,9	305,3	²38	95	72	0,5	1,3	0,9
Østfold	22,7	1,0	7,5	87	4	28	1,4	0,1	0,4
Akershus	8,8	15,2	31,9	18	29	60	0,3	0,4	0,8
Oslo	:	:	:	:	:	:	:	:	0,0
Hedmark	29,0	25,7	14,2	157	136	75	2,2	1,8	0,9
Oppland	4,3	2,4	-23,9	-2	13	-130	0,3	0,2	-1,6
Buskerud	13,4	13,7	12,1	60	54	47	0,9	0,9	0,7
Vestfold	41,8	45,6	39,9	203	201	174	3,2	3,2	2,6
Telemark	-79,2	-8,2	2,0	-440	-49	12	-7,2	-0,7	0,2
Aust-Agder	7,4	6,4	12,2	68	61	113	1,0	0,8	1,5
Vest-Agder	39,4	38,7	47,2	233	233	281	3,6	3,2	3,9
Rogaland	33,8	39,4	39,9	89	95	95	1,3	1,4	1,3
Hordaland	38,2	69,8	45,3	79	151	96	1,4	2,2	1,3
Sogn og Fjordane	3,7	1,7	-21,9	40	16	-206	0,3	0,1	-1,9
Møre og Romsdal	11,7	13,7	24,8	47	55	100	0,6	0,7	1,2
Sør-Trøndelag	27,7	29,6	17,5	103	105	61	1,6	1,6	0,8
Nord-Trøndelag	3,8	8,7	16,6	64	67	127	0,4	0,7	1,3
Nordland	-65,6	86,6	20,0	-277	369	85	-2,8	3,8	0,8
Troms Romsa	9,6	8,9	12,5	54	57	80	0,6	0,6	0,7
Finmark Finnmarku	7,7	-2,9	7,6	109	-40	104	1,0	-0,4	0,9

¹ Omfattar alle fylkeskommunar unnateke Oslo.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.7. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Totalt og gjennomsnitt. Fylkeskommunar. 2006-2008. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2006	158,2	1 285,2	18,5
2007	395,9	1 143,0	11,0
2008	305,3	1 102,9	65,2
Gjennomsnitt 2006-2008			
Heile landet	286,5	1 177,0	31,6
Østfold	10,4	42,4	0,2
Akershus	18,6	63,4	23,1
Oslo	:	:	:
Hedmark	22,9	38,0	-
Oppland	-5,7	80,1	-
Buskerud	13,1	21,8	1,5
Vestfold	42,4	65,8	3,0
Telemark	-28,5	17,5	0,9
Aust-Agder	8,7	13,6	-
Vest-Agder	41,8	69,1	1,0
Rogaland	37,7	70,5	-
Hordaland	51,1	131,4	0,9
Sogn og Fjordane	-5,5	17,0	-
Møre og Romsdal	16,7	25,9	-
Sør-Trøndelag	24,9	43,0	-
Nord-Trøndelag	9,7	23,1	-
Nordland	13,7	415,3	-
Troms Romsa	10,3	14,6	-
Finmark Finnmarku	4,1	24,5	0,8

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.8. Kommunal behandling av byggesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2008

	Talet på behandla saker ^{3,4}	Talet på innvilga søknader i samsvar med plan	Talet på søknader om dispensasjon			Delen innvilga søknader om dispensasjon i prosent
			I alt	Innvilga søknader om dispensasjon	Søknader om dispensasjon som er avslått	
Nye bygningar i landbruks-, natur- og friområde¹ (LNF-område)						
2001	15 853	11 097	4 914	3 646	1 268	74
2002	17 167	12 704	4 463	3 433	1 030	77
2003	7 801	4 864	2 937	2 266	671	77
2004	7 175	4 969	2 206	1 838	368	83
2005	4 375	2 188	2 188	1 750	438	80
2006	3 494	1 732	1 761	1 396	365	79
2007	3 713	1 737	1 976	1 555	421	79
2008	3 703	1 749	1 954	1 555	399	80
Nye bygningar i område med byggjeforbod langs ferskvatn^{1,2}						
2001	..	..	336	269	67	80
2002	..	..	410	328	82	80
2003	..	..	325	239	86	74
2004	..	..	295	202	93	68
2005	398	68	330	256	74	78
2006	291	75	216	165	51	76
2007	343	66	277	218	59	79
2008	464	174	290	215	75	74
Nye bygningar i 100-metersbeltet langs sjø^{1,2}						
2001	..	..	1 636	1 096	540	67
2002	..	..	1 570	1 083	487	69
2003	..	..	1 175	867	308	74
2004	..	..	1 167	864	303	74
2005	3 173	1 744	1 429	1 024	405	72
2006	2 469	1 306	1 162	808	354	70
2007	2 854	1 658	1 196	767	429	64
2008	2 941	1 729	1 212	812	400	67
Tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne						
2001	799	631	176	96	80	55
2002	568	403	165	91	74	55
2003	866	628	238	91	147	38
2004	636	430	206	118	88	57
2005	948	627	321	184	137	57
2006	854	530	324	143	181	44
2007	1 117	816	301	167	134	55
2008	1 265	761	503	329	174	65

¹ For åra 2001 og 2002 gjeld statistikken alle tiltak, frå 2003 berre nye bygningar. ² For åra 2001-2004 gjeld rapporteringa berre dispensasjonssøknader. ³ Talet på saker gjeld berre kommunar som har rapportert for åra 2001-2003. Om lag 80 prosent av kommunane har rapportert. Frå 2004 gjeld talet for heile landet. ⁴ Frå og med 2005 er landbruk ikkje medrekna.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.9. Netto driftsutgifter for kommunar til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern (KOSTRA-funksjon 335, 360 og 365), etter fylke. 2006-2008

	I alt. 1 000 kr	I prosent av totale netto driftsutgifter	Netto driftsutgifter i kroner per innbyggjar		
			Rekreasjon i tettstad	Naturforvaltning og friluftsliv	Kulturminnevern
2006	802 798	0,6	114	49	10
2007	879 959	0,6	122	53	10
2008	979 382	0,6	137	57	10
Fylke					
Østfold	58 953	0,7	124	85	11
Akershus	83 567	0,5	87	65	7
Oslo	153 337	0,6	164	73	29
Hedmark	26 059	0,4	85	49	3
Oppland	22 436	0,3	64	53	4
Buskerud	53 871	0,6	144	62	6
Vestfold	51 152	0,7	151	69	4
Telemark	36 689	0,6	150	66	3
Aust-Agder	26 356	0,7	160	83	2
Vest-Agder	49 477	0,8	221	63	10
Rogaland	134 407	0,9	244	60	15
Hordaland	86 791	0,5	145	23	16
Sogn og Fjordane	20 096	0,5	137	32	19
Møre og Romsdal	37 678	0,4	109	36	7
Sør-Trøndelag	46 239	0,5	96	69	-4
Nord-Trøndelag	14 855	0,3	72	39	3
Nordland	33 853	0,4	118	15	11
Troms Romsa	23 961	0,4	89	63	2
Finmark Finnmarku	19 605	0,6	170	96	5

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.10. Utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett 2006-2008. Rekneskapstal 2006-2008. Løyvingar. Millionar kroner

	Absolutte tal			Prosent av totale utgifter i Miljøvern-departementet		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Programkategori 12.20 Naturens mangfald og friluftsliv	717,8	876,3	1 064,2	22,1	26,6	30,2
Vilt- og fisketiltak	68,6	70,3	79,1	2,1	2,1	2,2
Statens naturoppsyn	113,3	131,3	146,7	3,5	4,0	4,2
Direktoratet for naturforvaltning	535,8	674,7	838,4	16,5	20,5	23,8
Programkategori 12.30 Kulturminne og kulturmiljø	719,5	554,4	410,9	22,1	16,8	11,7
Riksantikvaren	301,4	317,8	364,7	9,3	9,7	10,4
Norsk Kulturminnefond	418,2	236,7	46,2	12,9	7,2	1,3

Kjelde: Miljøverndepartementet.

16. Idrett og friluftsliv

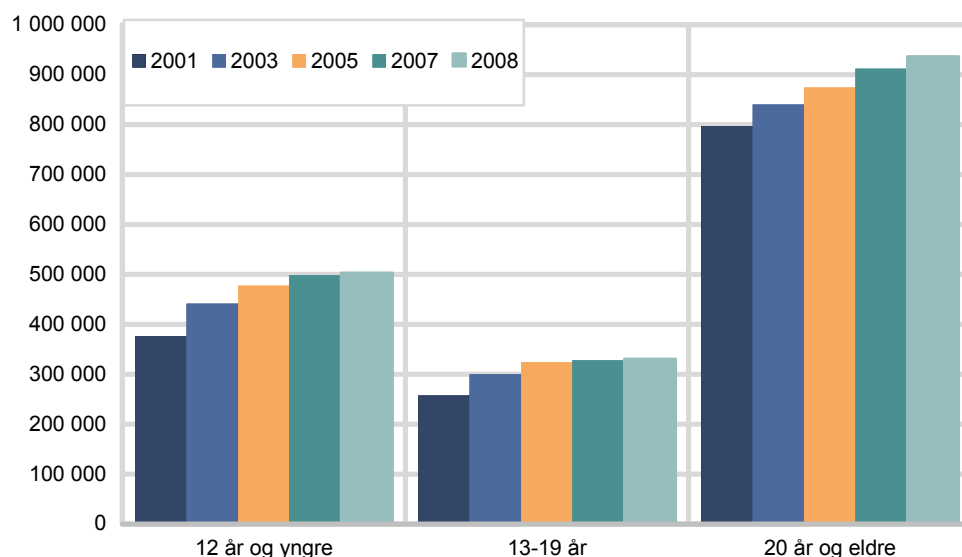
16.1. Nokre resultat

Nær 1,8 millionar medlemskapar i Norges Idrettsforbund

I 2008 hadde Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) 1 771 000 medlemskapar som fordelte seg på 7 760 lag i dei ordinære idrettskrinsane. Talet på lag gjekk ned frå 2006 til 2007, men har stige igjen med 35 lag i 2008. Talet på medlemskapar held fram å auke også i 2008, ein auke på nær 33 000 frå 2007. Det er dei kvinnelege medlemskapane som aukar mest, over 60 prosent av auken frå 2007 til 2008 er kvinner. Det er dei kvinnelege medlemskapane i aldersgruppa 20 år og eldre, som aukar mest, med nær 14 000 medlemskapar. Fordelinga mellom kjønna var om lag 60 prosent menn og 40 prosent kvinner også i 2008.

Sidan byrjinga av dette århundret har det vore ein auke i medlemskapane hos NIF med over 340 000 og nesten halvparten av desse er kvinner. Talet på lag har auka med over 600 i same tidsrom.

Figur 16.1. Medlemskap i Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2001-2008

Kjelde: Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

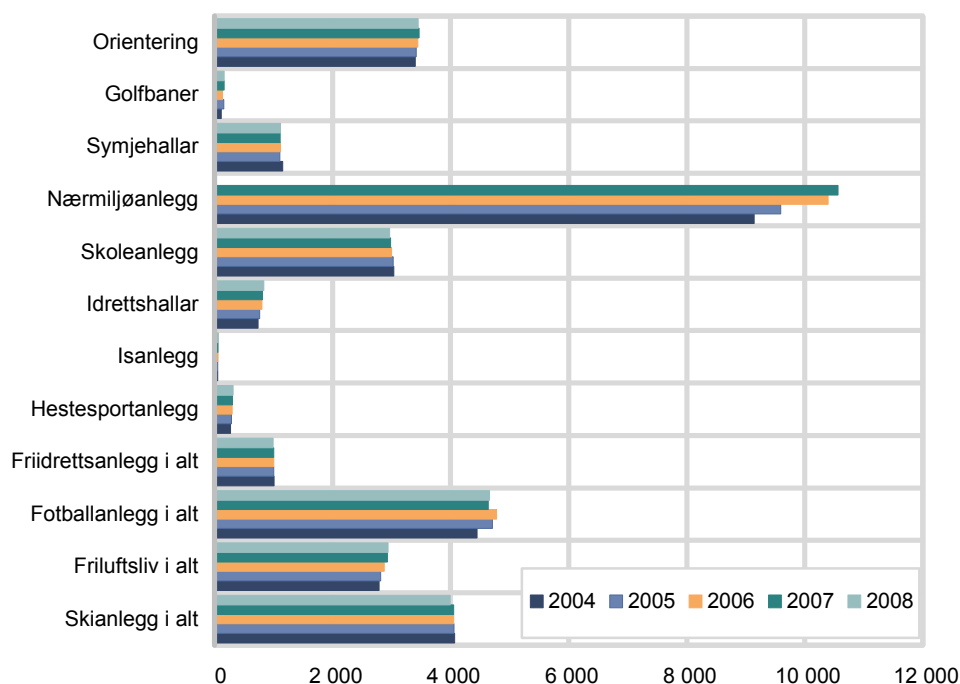
44 000 idrettsanlegg i Noreg

Tala frå Idrettsanleggsregisteret i Kultur- og kyrkjedepartementet syner at det no er registrert drygt 44 000 ulike anlegg i Noreg, 257 fleire anlegg samanlikna med 2007. Fem av anlegga er nasjonalanlegg, 30 400 er ordinære idrettsanlegg og over 13 700 er nærmiljøanlegg. Både talet på dei ordinære anlegga og nærmiljøanlegga auka frå 2007 med respektive 74 og 183. I kategorien nærmiljøanlegg er det flest balløkker/ballbingar med 5 205. Jf. tabellane 16.3 og 16.4.

I 2008 blei talet på skianlegg redusert med 58. Det var nedgang i alle typar skianlegg, men størst nedgang for hoppbakkane med ein reduksjon på 45. Det er kome til 12 nye turstiar i kategorien friluftsliv. Talet på eksisterande fotballanlegg (fotballbaner) blei redusert frå 2006 til 2007, men har stige igjen med 18 i 2008. Det er no registrert 4 609 fotballbaner. Talet på skoleanlegg (gymnastikksalar) syner enda eit år med reduksjon, 20 færre enn i 2007.

Figur 16.2. Anleggskategoriar i Idrettsanlegg.no. 2004-2008

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

Friluftsliv – 539 000 medlemskapar

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) rapporterte tal frå 13 medlemsorganisasjonar, fordelte på 3 494 lokallag i 2008. Desse organisasjonane hadde til saman drygt 539 000 medlemskapar, ein auke på nær 12 500 sidan 2007 og nær 60 000 sidan 2001. Den Norske Turistforening (DNT) er framleis den største organisasjonen med sine 222 300 medlemskapar, fordelte på 56 lokallag. Det har vore ein sterk auke i medlemskapane i DNT dei siste åra. Frå 2007 til 2008 auka talet på medlemskapar med over 7 000. Sidan 2001 har det vore ein auke på nær 29 000 medlemskapar, nesten halvparten av den totale auken for FRIFO-organisasjonane i denne perioden. Norges Jeger- og Fiskerforbund er den nest største organisasjonen med nær 118 000 medlemskapar som utgjer ein auke på over 7 000 i 2008. Skiforeningen derimot har hatt ein svak nedgang i medlemskapar dei siste åra.

Sju av ti trener minst éin gong i veka

Levekårsundersøkinga i Statistisk sentralbyrå blir gjennomført kvart tredje eller fjerde år, og i 2007 vart det lagt spesielt vekt på blant anna friluftsliv, trening og mosjon. Tabell 16.1 syner resultat frå denne undersøkinga på nokre utvalde spørsmål. Raske turar er den mest populære treningsforma. 77 prosent av befolkninga gjekk ein rask tur i løpet av dei siste tolv månadene i 2007. Det er litt fleire enn i 2004, da gjekk 74 prosent raske turar. Å gå raske turar er populært i alle aldersgrupper, og i aldersgruppa 45-66 år, gjekk 85 prosent raske turar. 73 prosent av befolkninga trener eller mosjonerer minst ein gong i veka, det er like mange som ved førre undersøking. Trening er mest populært i aldersgruppa 16-24 år. Nesten åtte av ti nordmenn hadde vore på dagstur i skogen eller på fjellet i 2007. Undersøkinga syner også at 43 prosent av befolkninga hadde vore på fisketur, og 35 prosent hadde vore på bær- eller sopptur. Fleire tal frå Levekårsundersøkinga 2007 er gitt i NOS Kulturstatistikk 2007.

16.1. Prosentdel personar som dei siste 12 månadene har drive med aktivitetar knytte til friluftsliv eller trening og mosjon. 2007

Friluftsliv	Alle	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67 år og eldre
Vore på kortare spasertur	80	80	87	83	57
Vore på dagstur til fots i skogen eller på fjellet	77	81	84	81	49
Har bada i salt- eller ferskvatn .	63	83	73	62	27
Har sola seg	58	71	67	56	30
Vore på fisketur	43	50	49	44	22
Vore på bær- eller sopptur	35	28	30	44	32

Trening og mosjon	Alle	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67 år og eldre
Raske turar	77	72	83	85	52
Trenar eller mosjonerer minst ein gong i veka	73	84	71	77	59
Sykling	40	45	47	42	13
Skitur/langrenn	45	50	51	48	19
Joggar eller spring	38	75	43	28	9

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

56 prosent av befolkninga på idrettsarrangement siste 12 månader

Tal frå Kulturbruksundersøkinga 2008 blant personar 9-79 år syner at 56 prosent av befolkninga hadde vore og sett på eit idrettsarrangement dei siste 12 månadene i 2008. I 2004 var prosenten 55. Fleire menn enn kvinner gjekk på slike arrangement, respektive 61 og 50 prosent. Det er dei i aldersgruppa 9-15 år som går mest på idrettsarrangement, 69 prosent. Det er små skilnader på besøk på idrettsarrangement i dei ulike landsdelane. Ein ser likevel at i Agder og Rogaland og Trøndelagsfylka hadde over 60 prosent av befolkninga vore på idrettsarrangement i 2008. I Oslo/Akershus hadde 48 prosent av befolkninga vore og sett på idrettsarrangement. Det er i særleg grad fotballkampar folk ser på når dei er på idrettsarrangement. Sjå tabell 16.6 og 16.8.

43 prosent med innvandrarakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på idrettsarrangement siste 12 månader i 2008

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrarakgrunn, syner at 43 prosent av 9-59-åringar med innvandrarakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på idrettsarrangement siste 12 månader i 2008, mot 58 prosent blant befolkninga i Noreg i same aldersgruppe. I begge gruppene går menn i større grad på slike arrangement enn det kvinner gjer. Dei med høg hushaldsinntekt går i større grad på idrettsarrangement enn dei som har låg inntekt. Utdanning har derimot lite å seie for om ein nyttar slike tilbod. Blant innvandrarakgrunn frå EU, USA, Canada og Australia hadde 46 prosent vore på idrettsarrangement siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 16.7.

Over 2 milliardar kroner til idrettsformål

KOSTRA-tala viser at norske kommunar (medrekna Oslo) brukte over 2 milliardar kroner til idrett i 2008. Dette er 20,8 prosent av kommunane sine utgifter til kulturformål, litt lågare del enn i 2007. Auken i netto driftsutgifter til idrett er på litt over 6 prosent samanlikna med 2007-tala. Jf. tabell 16.9 og kapittel 1.3.

16.2. Om statistikken og organisasjonane

Idrettsregistreringa

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité er det øvste organet i Noregs største interesseorganisasjon, med rundt 2,1 millionar medlemskapar fordelt på om lag 12 000 idrettslag. NIF har som mål å vere den fremste bidragsytaren for å oppnå idrett for alle. (<http://www.nif.idrett.no>).

Alle opplysningane og tala i statistikken baserer seg på elektroniske rapportar frå kvar einskild klubb som er medlem av NIF og frå kvar særiddrettsgruppe i klubben. Rapporteringa er per 31. desember i rapporteringsåret. Medlemskapane er summen av medlemmer i kvar einskild klubb, og ikkje talet på personar som totalt er medlem i den organiserte idretten. Talet på personar er lågare av di mange er medlemmer i fleire klubbar. Det har enno ikkje vore mogeleg å registrere eit totaltal på enkeltpersonar som er medlem. (Årsrapport 2008, NIF). Tala i denne

publikasjonen, omfattar berre statistikk på medlemskapar for dei ordinære idrettskrinsane (tal for bedriftsidretten og aktivitetstala er ikkje med i statistikken).

Idrettsanlegg.no Idrettsanlegg.no (Kultur- og kyrkjedepartementet sitt register over idrettsanlegg og søknader om spelemidlar) er eit register over alle idrettsanlegga i Noreg. Anleggsregisteret omfattar anlegg eller tiltak for friluftsliv som har fått tilskot av spelemidlane, frå dei store anlegga bygde og utforma for internasjonale meisterskapar til små balløkker og skileikanlegg. Idrettsanlegg.no inneheld eit nettbasert søknadssystem for spelemidlar til idrettsanlegg, eit register over alle idrettsanlegga i Noreg, og ein kartfunksjon som viser den grafiske plasseringa til anlegga i standart kart og flyfoto.

Anlegga for friluftsliv er også registrerte så langt det er funne formålstenleg. Alle anlegga eller tiltaka for friluftsliv som har fått tilskot av spelemidlane er registrerte. Til saman er det registrert om lag 44 000 anleggseiningar i registeret. Anlegga er registrerte med desse data: Anleggsnummer i registeret, namnet på anlegget, anleggsstad (idrettspark eller liknande) kva for ein kommune anlegget ligg i, anleggskategori (til dømes: fotballanlegg, kart, friluftsliv) anleggstype (til dømes: grasbane, orienteringskart, badeplass) karakteristiske mål, anleggsklasse (til dømes: nasjonalanlegg, kommuneanlegg, nærmiljøanlegg), plassering (kartkoordinatar i økonomisk kartverk) og eventuelt ombyggingår, eigar, tildelte spelemidlar og året for tildelinga.

Anleggsregisteret vart oppretta i 1992 og sidan har opplysningar om anlegg for idrett og friluftsliv vorte registrerte inn etter kvart. Oppdatering av registeret skjer normalt ein gong i året. I 2006 blei det utført ei opprydding i registeret, noko som kan gjere direkte samanlikningar med tidlegare år vanskeleg. (Idrettsanlegg.no).

Nærmiljøanlegg: Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknytning til bustad- og/eller opphaldsområde. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet, først og fremst for barn og ungdom, men også for lokalbefolkninga elles. Nærmiljøanlegg skal ikkje dekkje behovet for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinære konkurransar i idrett. Nærmiljøanlegg kan plasserast i tilknytning til eit skoleanlegg og/eller eit idrettsanlegg. (Kultur- og kyrkjedepartementet, Spelemidlar til ordinære nærmiljøanlegg 2005 (V-0795 B)).

Friluftslivets fellesorganisasjon

Friluftslivets fellesorganisasjon, FRIFO vart stifta i 1989 og er ein paraplyorganisasjon for dei 13 største friluftslivsorganisasjonane i landet med til saman over 500 000 medlemskapar og om lag 3 500 lokale lag og foreiningar. FRIFO sitt formål er å fremje det tradisjonelle, naturvennlege friluftslivet og allemannsretten (retten til fri ferdsel i norsk natur) (<http://www.frifo.no>).

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarometer 2008. Data i tabellen 16.6 og 16.8 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 16.7 viser resultat frå intervjuundersøking om kulturvanar blant personar med innvandrarbakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarbakgrunn som har vore på idrettsarrangement og kor mange gonger i løpet av 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over, og intervju blei utførte samstundes. (Jf. Rapporter 2009/29, SSB).

Referansar:

Idrettsanlegg.no

Friluftslivets fellesorganisasjon: <http://www.frifo.no>

Årsrapport 2008, NIF

Kultur- og kyrkjedepartementet, Spelemidler til ordinære nærmiljøanlegg 2005 (V-0795 B).

Meir informasjon:

Idrettsanlegg.no: <http://www.idrettsanlegg.no>

Kultur- og kyrkjedepartementet:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/Tema/Idrett.html?id=1082>

Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité: <http://www.idrett.no>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar>

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO): <http://www.frifo.no>

Levekårsundersøkinga 2004, fritid: www.ssb.no/emner/07/02/50/fritid/

Levekårsundersøkinga 2007, organisasjonsdeltaking:

<http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

16.5. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2003-2008

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Lokal- lag	Med- lem- skap	Lokal- lag	Med- lem- skap	Lokal- lag	Med- lem- skap	Lokal- lag	Med- lem- skap	Lokal- lag	Med- lem- skap	Lokal- lag	Med- lem- skap
Heile landet	3 837	503 464	3 542	507 879	3 465	511 117	3 578	523 719	3 580	526 707	3 494	539 151
Den Norske												
Turistforening	50	201 333	51	203 896	50	207 257	52	210 556	55	215 000	56	222 291
Forbundet Kysten ³	..	..	..	..	..	..	105	8 826	111	8 612	114	8 910
Skiforeningen	8	50 000	7	48 500	8	49 213	8	50 181	8	49 310	8	48 646
Norges Jeger- og												
Fiskerforbund	576	103 488	577	110 892	577	111 311	575	110 595	575	110 710	577	117 864
Norges												
folkesportforbund	330	25 000	316	20 000	298	20 000	283	20 000	280	20 000	268	20 000
KFUK-KFUM- speiderne	531	13 469	323	13 135	² 288	12 860	274	13 349	266	13 095	256	12 212
Norges Klatreforbund ¹ ..	125	7 007	126	8 966	141	9 671	163	10 500	176	11 300	176	11 520
Norges												
orienteringsforbund	415	30 433	407	29 891	401	25 731	401	25 731	399	24 285	397	23 120
Norges Padleforbund ...	76	8 900	77	10 044	87	11 368	88	12 226	100	13 500	110	14 439
Norges Røde Kors												
Hjelpekorpets	323	12 145	325	11 580	313	14 010	322	13 000	320	14 000	307	13 395
Norges speiderforbund ..	614	21 213	610	20 970	591	20 138	607	19 392	604	18 079	550	19 531
Norske 4H	776	18 789	709	18 232	697	17 058	684	16 863	671	17 360	659	16 314
Syklistenes												
landforening	13	11 687	14	11 773	14	12 500	16	12 500	15	11 456	16	10 909

¹ Ny medlem 2003. ² Nedgangen i lokale lag kjem av samanslåinga av KFUK- og KFUM-speidarane. ³ Ny medlem 2006.

Kjelde: Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO).

16.6. Personar som har vore på eit idrettsarrangement, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månedene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	54	57	55	56	6,2	5,2	5,9	6,5
Kjønn								
Menn	61	62	62	61	7,4	6,0	6,8	7,1
Kvinner	48	51	49	50	5,0	4,4	5,0	6,0
Alder								
9-15 år	76	72	69	69	7,2	5,6	6,4	6,1
16-24 "	69	72	64	64	7,2	6,9	6,4	6,1
25-44 "	61	62	63	60	8,4	6,6	7,8	9,6
45-66 "	45	45	47	49	4,7	3,5	4,9	5,1
67-79 "	19	29	25	35	0,9	1,5	1,2	2,2
Utdanning								
Ungdomsskole	42	52	43	48	4,3	5,7	4,3	5,2
Vidaregåande skole	54	55	55	55	6,9	4,8	6,4	6,7
Universitet/høgskole, kort	58	59	59	60	6,2	5,2	5,7	7,7
Universitet/høgskole, lang	54	55	55	50	5,9	5,4	5,8	5,5
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	40	51	42	46	3,4	3,8	3,3	3,9
2. kvartil	59	58	54	59	6,1	5,9	5,4	6,4
3. kvartil	60	65	64	64	6,5	6,4	7,4	8,2
4. kvartil	63	63	66	69	9,2	6,3	7,9	10,6
Landsdel								
Oslo/Akershus	51	51	55	48	6,1	4,6	5,4	6,6
Austlandet elles	53	55	54	54	6,1	5,3	5,7	5,7
Agder og Rogaland	55	58	49	63	6,1	5,7	4,6	7,4
Vestlandet	56	61	59	58	6,3	5,6	6,7	6,3
Trøndelag	68	61	59	64	9,1	5,4	7,0	9,4
Nord-Noreg	51	62	57	55	4,4	4,6	6,5	4,8

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

16.7. Personar i alderen 9-59 år som har vore på idrettsarrangement og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarar ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utanom EU/EØS	Innvandrarar ¹ frå EU/EØS, USA, Canada og Australia
Alle	58	43	46	7,4	3,6	3,6
Kjønn						
Menn	65	49	41	7,9	4,8	3,6
Kvinner	51	36	52	7,0	2,4	3,6
Alder						
9-15 år	70	56	:	6,0	4,9	:
16-24 "	57	55	:	4,8	4,0	:
25-44 "	58	41	:	10,1	3,5	:
45-59 "	50	31	:	5,7	2,8	:
Hushaldsinntekt						
0-399 000	47	38	:	3,7	2,5	:
400 000-599 000	59	39	:	7,9	3,0	:
600 000-	66	61	:	9,7	5,8	:
Utdanning						
Grunnskole	50	41	:	5,5	4,3	:
Vidaregåande skole	57	48	:	8,6	4,1	:
Universitet og høgskole	59	45	:	8,6	3,3	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd	60	46	:	7,2	4,2	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	60	44	:	8,9	4,0	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	56	42	:	7,3	3,1	:

¹ Tal for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk kan ikkje oppgis fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.

16.8. Personar som har vore på ulike typar idrettsarrangement. 1991-2008. Prosent

	Fotball	Handball	Ishockey	Annan lagidrett	Løping	Annan friidrett	Skidrett	Skøyteøp	Annan individuell idrett
1991	61	14	3	5	3	5	5	0	6
1994	52	14	3	3	3	2	13	2	9
1997	60	14	2	3	2	4	8	0	7
2000	62	14	2	4	1	3	5	0	9
2004	63	13	2	3	1	3	5	0	9
2008	64	12	2	4	1	3	4	0	8

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

16.9. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunar (konsern) til idrett, etter fylke. 2006-2008

	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett. Prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål	Brutto investeringsutgifter funksjon 380 Idrett
	Millionar kroner	Prosent	Millionar kroner
2006	1 730,4	20,7	1 486,8
2007	1 915,2	21,1	2 038,8
2008 ¹	2 035,5	20,8	2 523,5
2008			
Østfold	96,5	21,0	99,8
Akershus	229,2	24,5	364,5
Oslo	249,3	22,8	369,6
Hedmark	70,5	20,0	92,6
Oppland	67,6	18,1	33,9
Buskerud	115,4	22,5	225,4
Vestfold	100,7	23,9	56,3
Telemark	75,6	19,1	254,0
Aust-Agder	39,5	17,3	39,6
Vest-Agder	59,0	17,2	50,3
Rogaland	219,3	20,7	148,0
Hordaland	247,3	24,1	171,0
Sogn og Fjordane	42,2	18,4	66,3
Møre og Romsdal	82,5	17,2	145,7
Sør-Trøndelag	123,0	21,0	79,9
Nord-Trøndelag	32,5	14,1	52,0
Nordland	80,3	15,7	159,1
Troms Romsa	56,7	17,9	37,8
Finmark Finnmarku	48,4	21,4	77,7

¹ Gjeld funksjon 380 og 381.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

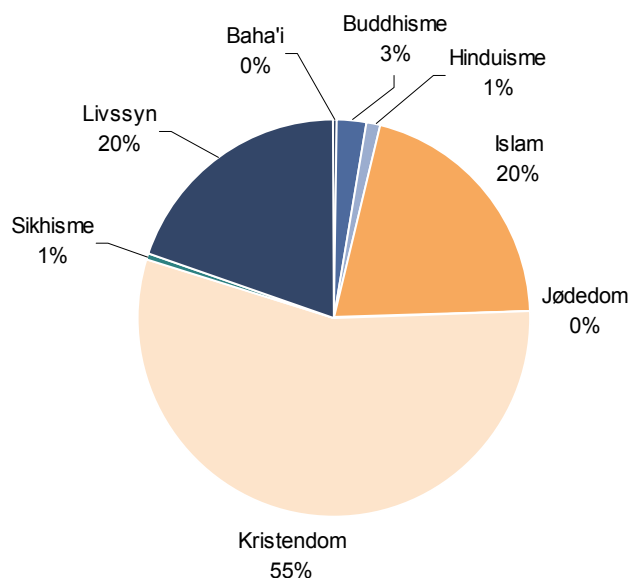
17. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

17.1. Nokre resultat

Over 411 000 i trus- og livssynssamfunn

Per 1. januar 2008 hadde trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja (Dnk) 411 800 medlemmer, som dei fekk statstilskot for. Dette representerer om lag 9 prosent av befolkninga og betyr ein auke på nesten 8 000 medlemmer frå året før. Meir enn halvparten av personane i statistikken for trus- og livssynssamfunn, hørte til kristne samfunn utanfor Dnk. Til saman blei det rapportert nær 227 000 medlemmer i kristne samfunn utanfor Dnk. Dei to største kristne trussamfunna utanfor Dnk var Den romersk-katolske kyrkja med over 54 000 medlemmer og menigheiter innanfor pinserørsla med om lag 40 000 medlemmer. Islamske trussamfunn hadde 83 700 medlemmer, eller over 20 prosent av alle medlemmene i statistikken for trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. 80 700 var medlemmer i livssynssamfunn i 2008. 99 prosent av alle medlemmene i livssynssamfunn hørte til Human-Etisk Forbund.

Figur 17.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2008. Prosent

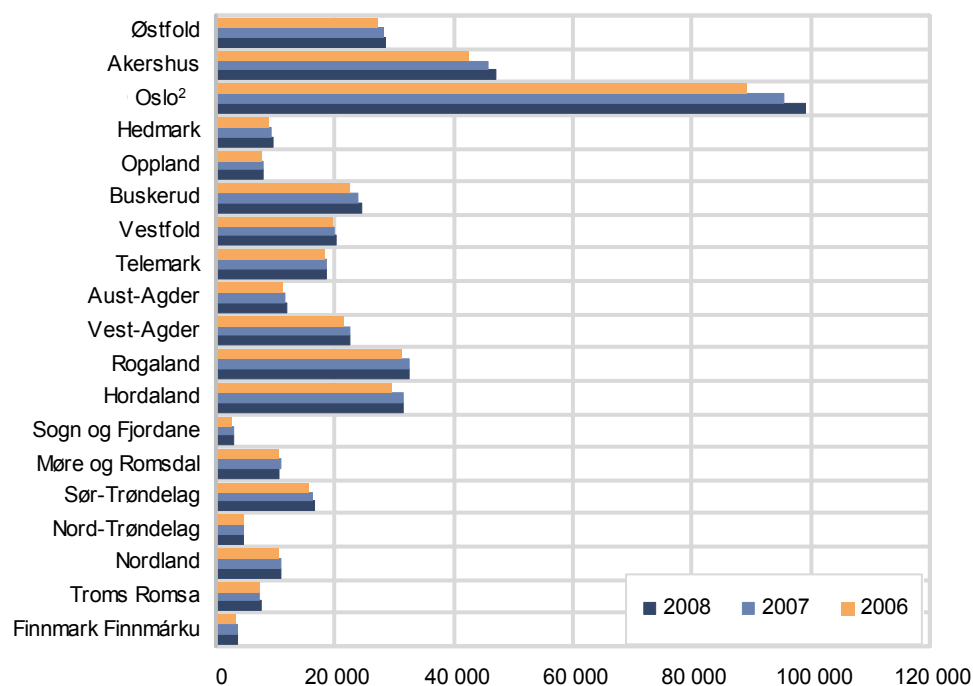

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Fleire i trus- og livssynssamfunn i Oslo

Veksten for medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja har enda eit år vore størst for busette i Oslo, men ikkje så stor som førre året. Veksten er størst både i absolute tal og prosent, høvesvis 3 400 medlemmer og 3,6 prosent. I Oslo er 99 000, eller bortimot 18 prosent av folkemengda, medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Blant dei som er busette i Oslo, har dei islamske samfunna nærare 40 000 medlemmer, og kristne trussamfunn nærare 36 000 medlemmer. Sogn og Fjordane er framleis det fylket der færrest er medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Berre snaue 3 prosent i dette fylket er medlem i eit slikt samfunn.

Figur 17.2. Medlemmer¹ i trus-og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2006-2008

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Inkludert 85 busette i utlandet. Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Færre utmeldingar i Den norske kyrkja

7 000 personar melde seg ut av Dnk i 2008 og 960 melde seg inn. Det er ein nedgang i talet på utmelde samanlikna med 2007. Talet på innmelde var om lag det same som i 2007. Per 31. desember 2008 var det rapportert at 81 prosent av Noregs befolkning var medlemmer i Dnk. Jf. tabell 17.4.

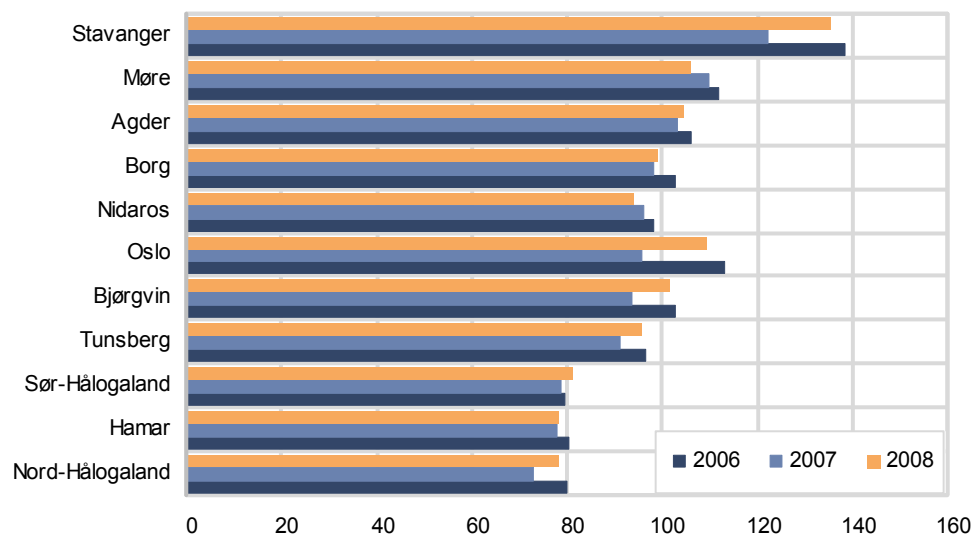
Det blei utført 42 600 dåpshandlingar i Den norske kyrkja i 2008, 400 færre enn i 2007. Prosentdelen døypte i forhold til fødde gjekk ned med 3 prosentpoeng samanlikna med året før. 41 660 blei konfirmerte i Dnk i 2008. Delen konfirmerte av alle 15-åringar gjekk svakt ned i 2008, med 0,8 prosentpoeng samanlikna med året før og låg på 66 prosent. Det vart rapportert 38 800 gravferder i Dnk i 2008, om lag det same som året før.

Stabile vigselstal, men færre gudstenestebesøk

Den norske kyrkja utførte 10 500 vigslar i 2008. Talet på vigslar i 2008 held seg dermed stabilt i høve til 2007, etter ein stor auke i 2006. Totalt vart det inngått 25 100 ekteskap i 2008, ein auke på 1 650 sett i høve til førre året og ein auke på 3 400 på dei to siste åra. (SSB, 27.8.09). Auken i kyrkjelege vigslar reflekterer ein auke i det totale talet på giftarmål. Prosentdelen kyrkjelege vigslar sett i høve til alle vigslar var 42 prosent i 2008. I 2006 og 2007 var delen kyrkjelege vigslar 44 prosent av det totale talet på vigslar. Fleire bispedøme hadde òg i 2008 ein auke i talet på vigslar. Auken var størst i Tunsberg bispedøme med 83 fleire vigslar.

Det blei rapportert om 67 500 gudstenester og meir enn 6,3 millionar besøk ved desse gudstenestene i Dnk i 2008. I høve til 2007 var det ein nedgang i talet på gudstenester og om lag 100 000 færre besøk.

Figur 17.3. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2006-2008

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.[Statistics Norway.]

39 prosent av befolkninga på trus- eller livssynsmøte siste 12 månader

Tal frå Kulturbruksundersøkinga 2008 blant personar 9-79 år syner at 39 prosent av befolkninga hadde vore på trus- eller livssynsmøte dei siste 12 månadene i 2008. I 2004 var prosenten 40. Fleire kvinner enn menn går på slike møte. Det er dei i aldersgruppa 9-15 år og 67-79 år, altså dei yngste og dei eldste, som går mest på trus- og livssynsmøte. Det er i særleg grad personar som bur i Agder/Rogaland og på Vestlandet som går på slike møte. Det er ein liten tendens til at folk med høgre utdanning i større grad går på slike møte enn dei med låg utdanning. I gjennomsnitt går ein nordmann på tre slike møter i løpet av eit år. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 17.6.

43 prosent med innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU på trus- eller livssynsmøte siste 12 månader i 2008

Tal frå eit tilleggsutval til Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 blant personar med innvandrarbakgrunn, syner at 43 prosent av 9-59-åringar med innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU hadde vore på trus- eller livssynsmøte siste 12 månader i 2008, mot 38 prosent blant befolkninga i Noreg i samme aldersgruppe. I begge gruppene går menn og kvinner i om lag like stor grad på trus- eller livssynsmøte. Det er liten skilnad i slik møtedeltaking om ein hører til i eit hushald med høg inntekt eller eit med låg inntekt. Utdanning har også nokså lite å seie. Blant innvandrarar frå EU, USA, Canada og Australia hadde 39 prosent vore på trus- eller livssynsmøte siste 12 månader. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 17.7.

17.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

Trus- og livssynssamfunn

Hovudføremålet med denne statistikken er å synleggjere talet på medlemmer i dei trussamfunna og livssynssamfunna utanfor Dnk som søker om statsstøtte. Statistikken over trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk byggjer på oppgåver frå fylkesmennene over dei samfunna som har fått statstilskot. Frå 2005 blir medlemslistene til trus- og livssynssamfunna som søker om statstilskot via fylkesmennene sende til Brønnøysundregistra (BR) for kontroll. Medlemslistene blir kontrollerte for dobbeltmedlemskap mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna og for dobbeltmedlemskap mellom Dnk og trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. SSB mottek oppgåve over talet på medlemmer frå BR.

Alle trus- og livssynssamfunna som er godkjende hos fylkesmannen og som får statstilskot for rapporterte tal på medlemmer i samfunnet, er med i statistikken.

Eininga i statistikken er det enkelte samfunn. Statistikken inneheld ikkje opplysningar om talet på menigheiter.

Den norske kyrkja Frå og med statistikkåret 2005 skjer rapporteringa av årsstatistikk for Dnk på elektronisk skjema til SSB. Føremålet med statistikken er å gi informasjon om verksemda i kyrkjelydane.

Statistikken omfattar alle geografiske sokn i Dnk, unnateke Svalbard. Det blir samla opplysningar om innmeldingar, utmeldingar, kyrkjelege handlingar⁵, gudstenester, opplæring og diakoni, barnehage- og skolekontakt, kyrkjemusikk og kulturarbeid, frivillig arbeid og ofringar. I hovudsak skal det rapporterast om verksemdar som går føre seg i soknet og som presten, soknerådet og dei tilsette har ansvar for. Aktivitetar som andre kristelege organisasjonar driv, er ikkje med i denne statistikken.

Kulturbruksundersøkingane Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år kulturbruksundersøkingar. Data i tabell 17.6 er henta frå desse undersøkingane, publisert i Norsk kulturbarometer 2008. I denne undersøkinga blir det spurd om "har du vore på trus- eller livssynsmøte dei siste 12 månadene". Viss svaret er ja, blir det spurd "kor mange gonger i løpet av dei siste 12 månadene har du vore på trus- og livssynsmøte". Med trus- og livssynsmøte meiner ein gudsteneste, messe eller møte arrangert av trussamfunn eller organisasjon som representerer ikkje-religiøse livssyn. Dåp, konfirmasjon, bryllaup og gravferder er ikkje medrekna. Dette spørsmålet omfattar alle typar trussamfunn eller livssynssamfunn, inkludert Den norske kyrkja. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Tala i tabell 17.7 viser resultat frå intervjuundersøking om kulturvanar blant personar med innvandrarakgrunn i alderen 9-59 år. Tala i denne tabellen viser del personar med innvandrarakgrunn som har vore på trus-/livssynsmøte og kor mange gonger i løpet av 2008. Denne undersøkinga var ei tilleggsundersøking til kulturbruksundersøkinga nemnd over og intervju blei utførte samstundes.

Referansar:

Statistisk sentralbyrå: DS, Kyrkje-KOSTRA, 16.6.2009

Statistisk sentralbyrå: DS, Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsmisse, 27.8.2009

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2007: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Statistisk sentralbyrå: http://www.ssb.no/kirke_kostr/

Kultur- og kyrkjedepartementet: http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/tema/tros-og_livssynssamfunn

Den norske kyrkja: <http://www.kirken.no/>

Levekårsundersøkingane: <http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsmisser: <http://www.ssb.no/ekteskap/>

⁵ Talet på kyrkjelege vigslar i denne statistikken avviker noko frå talet på kyrkjelege vigslar som byggjer på folkeregisteropplysningar i Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsmisser

17.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2005-2008. Absolutte tal og prosent

	2005		2006		2007		2008	
	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle
Medlemmer, i alt	382 986	100,0	383 510	100,0	403 909	100,0	411 790	100,0
Baha'i	1 006	0,3	1 004	0,3	1 015	0,3	1 024	0,2
Buddhisme	9 471	2,5	9 934	2,6	10 753	2,7	11 038	2,7
Hinduisme	3 769	1,0	3 669	1,0	4 098	1,0	4 566	1,1
Islam	76 621	20,0	72 023	18,8	79 068	19,6	83 684	20,3
Jødedom	909	0,2	870	0,2	868	0,2	850	0,2
Kristendom	215 090	56,2	216 141	56,4	225 507	55,8	226 969	55,1
Sikhisme	2 298	0,6	2 257	0,6	2 440	0,6	2 537	0,6
Livssyn	73 517	19,2	77 271	20,1	79 722	19,7	80 659	19,6
Andre trus- og livssynssamfunn	305	0,1	341	0,1	438	0,1	463	0,1

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2008

	Medlemmer utanfor Den norske kyrkja	Buddhisme	Islam	Kristendom	Annan religion ²	Livssyn	Medlemmer i Den norske kyrkja per 31.12
2006	383 510	9 934	72 023	216 141	8 141	77 271	3 871 006
2007	403 909	10 753	79 068	225 507	8 859	79 722	3 873 847
2008	411 790	11 038	83 684	226 969	9 440	80 659	3 874 823
2008							
Østfold	28 383	1 084	5 742	17 754	248	3 555	213 214
Akershus	47 052	1 630	8 465	23 358	1 477	12 122	413 472
Oslo	99 047	2 617	39 263	36 036	4 018	17 113	354 445
Hedmark	9 542	325	1 130	5 281	80	2 726	167 034
Oppland	7 917	252	1 136	4 125	97	2 307	163 648
Buskerud	24 602	730	6 790	11 812	1 262	4 008	202 949
Vestfold	20 372	468	2 697	12 581	263	4 363	184 853
Telemark	18 669	344	2 194	13 449	72	2 610	134 551
Aust-Agder	11 877	222	585	9 689	27	1 354	85 238
Vest-Agder	22 647	489	1 813	18 270	68	2 007	127 305
Rogaland	32 573	621	5 661	20 484	293	5 514	341 608
Hordaland	31 654	873	2 716	21 219	521	6 325	395 238
Sogn og Fjordane	3 019	35	314	1 785	46	839	96 814
Møre og Romsdal	10 749	160	887	6 986	311	2 405	220 913
Sør-Trøndelag	16 575	741	2 385	7 268	467	5 714	245 340
Nord-Trøndelag	4 699	82	403	2 432	45	1 737	118 470
Nordland	11 099	123	699	7 339	57	2 881	209 760
Troms Romsa	7 657	161	627	4 540	46	2 283	136 584
Finmark Finnmarku	3 657	81	177	2 561	42	796	63 387

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Omfattar Bahai, Jødedom, Sikhisme og andre trusretningar.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.3. Medlemmer¹ i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Kristne trussamfunn	215 090	216 141	225 507	226 969
Adventistsamfunnet	5 567	5 258	5 281	5 177
Dei frie evangeliske forsamlingar	3 653	3 514	3 628	3 455
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	21 140	19 308	19 524	19 496
Den Finlandska evangelisk-lutherska församling	² 3 504	3 738	4 291	4 288
Den Islandske Evangeliske Lutherske menighet i Noreg	² 3 395	2 999	2 027	-
Den kristelige menighet	6 054	6 280	6 476	6 602
Den ortodokse kyrkja	5 028	5 494	6 075	6 771
Den romersk-katolske kyrkja	43 118	46 440	51 508	54 011
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 410	3 347	3 345	3 275
Det norske Baptistsamfunn	9 549	8 745	9 071	9 492
Det Norske Misjonsforbund	8 505	8 154	8 399	8 476
Jehovas vitner i Noreg	14 502	14 568	14 756	14 856
Kristensamfundet	2 472	2 461	2 505	2 463
Kristne senter	3 264	2 975	3 353	3 324
Metodistkyrkja i Noreg	11 981	11 324	11 299	11 133
Pinsemenigheter	42 744	39 492	40 398	39 866
Svenska Margaretaförsamlingen i Oslo	² 7 267	12 166	13 098	14 087
Andre kristne trussamfunn	19 937	19 878	20 473	20 197

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Berekna etter gamal metode.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar, etter bispedøme. 1995-2008

	Talet på personar					
	Døyppte	Konfirmerte	Kyrkjelege vigslar	Kyrkjelege gravferder	Innmelde i Dnk	Utmelde frå Dnk
1995	50 342	39 857	13 502	42 104	1 130	5 857
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999 ¹	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416
2000	48 023	37 330	14 041	41 369	843	4 519
2001	46 135	37 427	12 091	41 313	1 239	3 866
2002	44 136	38 250	12 690	41 531	854	3 759
2003	43 916	40 183	11 440	40 115	856	3 603
2004	44 008	41 600	10 710	38 491	877	4 475
2005	43 016	42 110	10 189	37 683	1 178	6 038
2006	43 255	42 587	9 594	37 897	1 132	8 134
2007	42 916	42 472	10 358	38 805	956	8 312
2008						
I alt¹	42 599	41 655	10 536	38 832	955	7 036
Oslo	4 549	3 360	900	4 549	130	1 421
Borg	5 047	5 154	1 189	4 753	92	941
Hamar	3 348	3 515	933	4 185	56	394
Tunsberg	3 899	3 733	1 103	4 187	95	632
Agder og Telemark	3 899	3 975	1 195	3 907	141	846
Stavanger	4 519	4 292	1 126	2 762	153	671
Bjergvin	5 830	5 893	1 301	4 610	110	755
Møre	2 829	2 901	661	2 349	50	286
Nidaros	4 130	4 112	992	3 318	63	584
Sør-Hålogaland	2 263	2 443	560	2 305	25	263
Nord-Hålogaland	2 286	2 277	576	1 907	40	243

¹ Statistikken omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i utlandet eller ved institusjonar (sjukehus, fengsel), kyrkje for høyrseilsskade, feltprestkorpsset o.a. som har eiga kyrkjebokføring.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme. 1995-2008

	Gudstenester		Deltakarar		Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/ Helgedagar i snitt
	I alt	Av dette gudstenester på søndagar/helgedagar	I alt	Av dette deltakarar på gudstenester søndagar/helgedagar	
1995	71 760	51 757	7 462 944	5 602 284	108,2
1996	73 149	52 476	7 234 642	5 471 186	104,3
1997	72 659	53 707	7 182 081	5 392 558	100,4
1998	72 094	52 948	7 080 758	5 479 949	103,5
1999	71 235	52 246	6 869 729	5 298 655	101,4
2000	71 300	51 729	6 928 579	5 318 513	102,8
2001	70 630	51 529	6 678 321	5 169 015	100,3
2002	69 949	50 904	6 709 633	5 156 170	101,3
2003	69 896	50 559	6 742 174	5 185 894	102,6
2004	69 643	50 415	6 769 080	5 211 881	103,4
2005	70 070	52 045	6 716 051	5 389 181	103,5
2006	69 050	52 049	6 582 921	5 291 092	101,7
2007	67 562	51 429	6 432 108	5 177 754	95,2

2008

I alt	67 455	50 948	6 330 752	5 069 341	99,5
Oslo	6 889	4 377	657 977	478 561	109,3
Borg	6 488	5 112	629 258	506 123	99,0
Hamar	6 401	4 956	490 493	387 743	78,2
Tunsberg	6 212	4 763	562 292	455 949	95,7
Agder	7 318	5 873	738 316	613 984	104,5
Stavanger	6 257	4 617	764 805	626 163	135,6
Bjergvin	9 562	6 931	865 875	703 437	101,5
Møre	4 118	3 401	430 326	360 920	106,1
Nidaros	5 526	4 412	527 950	416 088	94,3
Sør-Hålogaland	4 253	3 364	334 485	273 572	81,3
Nord-Hålogaland	4 431	3 142	328 975	246 801	78,5

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.6. Personar som har vore på trus- eller livssynsmøte, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	39	41	40	39	3,5	3,3	3,4	3,1
Kjønn								
Menn	34	36	36	37	3,1	2,8	3,4	2,7
Kvinner	44	46	43	41	3,9	3,7	3,4	3,6
Alder								
9-15 år	60	57	55	52	3,0	2,8	3,6	4,2
16-24 "	38	38	35	41	3,8	3,2	3,6	2,9
25-44 "	34	38	36	34	3,0	3,2	3,0	2,5
45-66 "	39	38	40	35	3,9	3,1	3,1	2,9
67-79 "	37	50	45	46	4,2	4,5	5,0	4,8
Utdanning								
Ungdomsskole	34	37	41	31	3,0	2,5	4,3	1,8
Vidaregåande skole	35	38	33	36	3,3	3,3	3,1	2,9
Universitet/høgskole, kort	41	46	42	42	4,1	4,5	3,1	3,8
Universitet/høgskole, lang	43	43	49	41	4,8	3,7	2,8	3,1
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	43	38	37	3,4	3,5	4,8	3,0
2. kvartil	40	39	38	38	4,3	4,2	3,1	3,6
3. kvartil	41	42	41	44	4,4	2,7	2,9	3,5
4. kvartil	38	39	44	42	2,6	2,3	2,9	2,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	35	36	39	33	2,6	3,2	3,6	3,2
Austlandet elles	39	43	43	39	3,3	3,0	3,2	3,4
Agder og Rogaland	44	45	43	48	6,2	5,9	5,8	4,9
Vestlandet	41	44	37	45	3,2	3,1	2,9	2,8
Trøndelag	44	41	37	34	3,4	2,2	2,1	1,9
Nord-Noreg	33	36	37	32	2,7	1,4	1,8	1,3

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

17.7. Personar i alderen 9-59 år som har vore på trus- eller livssynssmøte og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter landgruppe, kjønn, alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk. 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent			Besøk i gjennomsnitt		
	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika Europa utanom EU/EØS	Innvandrarar ¹ frå EU/EEA, USA, Canada og Australia	Befolkninga i Noreg	Innvandrarbakgrunn frå Asia, Afrika, Latin-Amerika Europa utanom EU/EØS	Innvandrarar ¹ frå EU/EEA, USA, Canada og Australia
Alle	38	43	39	3,0	7,8	4,8
Kjønn						
Menn	38	43	30	2,8	9,5	5,0
Kvinner	39	43	47	3,2	6,0	4,5
Alder						
9-15 år	54	46	:	4,5	10,7	:
16-24 "	44	39	:	4,2	7,4	:
25-44 "	34	43	:	2,5	6,4	:
45-59 "	32	44	:	2,3	9,2	:
Hushaldsinntekt						
0- 399 000	38	45	:	2,4	7,2	:
400 000-599 000	38	41	:	3,4	8,3	:
600 000-	41	48	:	2,5	7,4	:
Utdanning						
Grunnskole	31	38	:	3,3	7,1	:
Vidaregåande skole	35	40	:	2,4	6,0	:
Universitet og høgskole	36	47	:	2,9	8,5	:
Bustadstrøk						
Tettbygd under 20 000 og spreittbygd .	41	39	:	2,6	5,9	:
Tettbygd 20 000 - 99 000	33	43	:	2,6	6,0	:
Tettbygd 100 000 eller fleire	39	46	:	3,6	9,6	:

¹Tal kan ikkje offentleggjerast for alder, hushaldsinntekt, utdanning og bustadstrøk fordi talmaterialet er for lite.

Kjelde: Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrerbakgrunn 2008, Statistisk sentralbyrå.